

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2

กิตติราช บุรณสิทธิเวช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

Regulation and Condition Provision in Second Rehabilitation Petition

Kittirat Buranasittivech

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2013

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2
ชื่อผู้เขียน	กิตติราช บุรณสิทธิเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 โดยศึกษาถึงหลักการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส และวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสภาวะพักการชำระหนี้ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการเสนอวิธีการแก้ปัญหาในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อ ๆ ไป

สภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันมิให้เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้หรือบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการของลูกหนี้ใช้สิทธิตามกฎหมายเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือฟ้องร้องคดี กระทำการอันใดอันเป็นการกระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ อันเป็นเกราะคุ้มกันลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาแห่งการฟื้นฟูองค์กรจากการประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการประสบผลสำเร็จ ภายใต้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการดังกล่าวมีปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก ในกรณีที่ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการผู้ไม่สุจริตก็จะใช้ช่องทางตามกฎหมาย ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอีกครั้ง เป็นครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ติดต่อกัน ภายในระยะเวลาใกล้เคียงกันเพื่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ได้รับความเสียหายได้

จากการศึกษาพบว่าอาจมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาและก่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ ทำให้เกิดปัญหาการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือมิให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เนื่องจากผลกระทบของสภาวะพักการชำระหนี้ นั้นเป็นการงดการดำเนินคดีใดๆ ที่กำลังดำเนินอยู่แก่ตัวลูกหนี้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และพักการดำเนินคดีสำหรับการเริ่มต้นคดีใหม่ ทำให้

เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้เสียหายไม่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้หรือบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ไว้ทำให้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตได้ เพื่อป้องกันการใช้กระบวนการล้มละลาย ในส่วนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่มีชอบ จึงต้องนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติมาวิเคราะห์ เพื่อ กำหนดหลักเกณฑ์และสร้างเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและการเริ่มต้นบังคับใช้สถานะ พักการชำระหนี้ เมื่อมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ มาเพื่อลดผลกระทบที่ เกิดขึ้นกับเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้จากสถานะพักการชำระหนี้ให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด เท่าที่จะทำได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงนำเสนอการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เพื่อให้มีความเหมาะสมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ ในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่าง มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเป็นธรรมแก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ อีกทั้งจะเป็นการ ลดปริมาณคดีของศาลล้มละลายกลาง และกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

Thesis Title	Regulation and Condition Provision in Second Rehabilitation Petition
Author	Kittirat Buranasittivech
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Poom Chokmoh
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study resolutions of second rehabilitation petition, comparing to rules of rehabilitation in Thailand, the United States of America, England and France, and to analyze legal problem about regulation and condition provision for the commencement and the impact of automatic stay in Thailand and other jurisdictions as well as to suggest resolutions in second or following petition.

An automatic stay, as protection of debtor in rehabilitation period from financial liquidity problem for successful procedure under the Bankruptcy Act B.E. 2483, is legal measurement that halts actions by creditors or any interested person to demand the performance, bring an action or act concerning debtor or his property. However, there is practical problem in rehabilitation petition. That is to be said that where unfaithful debtor or petitionary creditor has misused the loophole in subsequent and proximate second or third rehabilitation for continuous automatic stay, the damage against other creditors shall be occurred.

The study finds where rehabilitation petition was filed for automatic stay, the problem would be subsequently occurred in manner of legal misuse that halts any action or proceeding against the property of debtor. Since creditors shall not proceed present cases as well as the commencement of other case has to be stayed, any action or enforcement against the property of debtor could not be done because the second rehabilitation petition is not specifically provided under the Act leading to unfaithful exercise of the right. To relieve this misuse, practical problem shall be analyzed to provide petition regulation and condition and the commencement of automatic stay in second or following petition for minimizing its impact to creditors.

The suggestion of this thesis is to provide regulation and condition in second rehabilitation petition to revise the Bankruptcy Act B.E. 2483 for appropriate and practical

resolution as well as efficient and fair enforcement to all creditors and, finally, reduction of litigations in the Central Bankruptcy Court and Legal Execution Department, Ministry of Justice.

DRU

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้หากปราศจากบุคคลสำคัญที่ให้ความช่วยเหลือและผลักดันให้ผู้จัดทำสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้แก่ ครอบครัวบูรณสิทธิเวช ครอบครัวของผู้จัดทำ ที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตลอดจนเป็นกำลังใจให้ผู้จัดทำด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณบุคคลสำคัญซึ่งขาดไม่ได้ ได้แก่ ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยอบรมสั่งสอนมอบวิชาความรู้ และกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ ที่ให้ความเมตตาแก่ผู้จัดทำรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยท่านได้สละเวลาอันมีค่าช่วยชี้แนะให้ความรู้และคำแนะนำจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์และขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ และรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำให้ความรู้เพิ่มเติมในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณมิตรสหายที่ดีของข้าพเจ้า ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเล่าเรียนของข้าพเจ้า และขอขอบคุณกำลังใจจากบุคคลสำคัญในช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าพบกับปัญหาได้อยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจคอยเป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้าเสมอ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษาอยู่บ้าง ผู้จัดทำขอมอบคุณความดีทั้งหมดให้กับบิดา มารดาและครูอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่านที่ได้ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่หากมีความผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

กิตติราช บูรณสิทธิเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	8
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้.....	10
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศ	10
2.1.1 ประเทศในกลุ่มกฎหมายจารีตประเพณี	12
2.1.2 ประเทศในกลุ่มกฎหมายลายลักษณ์อักษร	22
2.2 วิวัฒนาการของกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย.....	24
2.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย	25
2.2.2 หลักการสำคัญในคดีฟื้นฟูกิจการ	30
2.3 แนวความคิดและหลักการร่วมกันของการสร้างมาตรการพักบังคับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ	34
2.3.1 วัตถุประสงค์ของการพักบังคับชำระหนี้	34
2.3.2 คุณสมบัติและขอบเขตของการพักบังคับชำระหนี้.....	36
2.3.3 บุคคลผู้ซึ่งต้องถูกจำกัดสิทธิโดยมาตรการพักบังคับชำระหนี้	39
2.4 รูปแบบของการพักบังคับชำระหนี้	42
2.4.1 การพักบังคับชำระหนี้	42
2.4.2 การพักบังคับชำระหนี้ในลักษณะเป็นการผ่อนเวลาชำระหนี้.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักการชำระหนี้ตามกฎหมายต่างประเทศ	51
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักการชำระหนี้กลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณี	51
3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
3.1.2 ประเทศอังกฤษ	83
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักการชำระหนี้กลุ่มประเทศใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร	97
3.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	97
4. วิเคราะห์การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ครั้งที่ 2 ...	112
4.1 วิเคราะห์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ในคดีล้มละลาย.....	112
4.1.1 การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ	113
4.1.2 การพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ	120
4.1.3 ผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ	123
4.1.4 สถานะพักการชำระหนี้	125
4.1.5 การชำระบัญชีหรือศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด.....	132
4.2 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของไทยกับต่างประเทศ	135
4.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	135
4.2.2 ประเทศอังกฤษ	140
4.2.3 ประเทศฝรั่งเศส	147
4.3 วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2	151
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	165
5.1 บทสรุป.....	165

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2 ข้อเสนอแนะ	167
บรรณานุกรม	170
ภาคผนวก	175
ก กระบวนการฟื้นฟูกิจการภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483.....	176
ข สถิติคดีฟื้นฟูกิจการ	178
ประวัติผู้เขียน	192

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายฟื้นฟูกิจการเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงหลักเกณฑ์และวิธีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติล้มละลายฉบับที่ 7 พ.ศ. 2547 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ก็เพราะบทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากการประสบปัญหาทางการเงิน การขาดสภาพคล่องทางการเงิน การขาดเงินทุนหมุนเวียน ลูกหนี้ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดหรือนิติบุคคลอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง มีความจำเป็นต้องหาเงินทุนมาเสริมสภาพคล่องเพื่อแก้ไขวิกฤติการทางการเงินให้แก่บริษัทดังกล่าวทำให้กิจการสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ (Going concern) หากได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้ประสงค์จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้เพื่อให้โอกาสได้ฟื้นฟูกิจการและเป็นการรักษาการจ้างงานของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งจะประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก เราเรียกกระบวนการนี้ว่าการฟื้นฟูกิจการบริษัท (Reorganization) ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์แก่บริษัทลูกหนี้ บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายและสังคมโดยรวมมากกว่าที่จะผลักดันบริษัทเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีหรือล้มละลาย (Bankruptcy)

ทุกประเทศตระหนักดีว่าหากปล่อยให้กิจการที่ยังมีความมั่นคง มีศักยภาพในการดำเนินกิจการต่อไป อันมีช่องทางที่จะหากำไรในอนาคตได้ต้องล้มละลายหรือปิดกิจการไปย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพราะหากมีกิจการล้มละลายกันมากก็จะทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นไม่กล้ามาลงทุน กิจการที่เป็นคู่ค้าก็จะต้องขาดรายได้ไปและยังมีผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานเพราะเมื่อกิจการล้มละลายและเลิกกิจการลูกจ้างของกิจการที่ทำนั้น ย่อมต้องถูกเลิกจ้างและขาดรายได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวของพนักงานลูกจ้างเหล่านั้นและอาจเกิดปัญหาทางสังคมตามมา ในแต่ละประเทศจึงต้องหาวิธีการที่จะช่วยเหลือภาคธุรกิจการไม่ให้ล้มละลาย วิธีการที่นำมาช่วยเหลือ คือ “การฟื้นฟูกิจการ” โดยเมื่อกิจการประสบปัญหาทางการเงินก็จะมีกรรมการแก้ไขปัญหาโดยการหาแหล่งเงินทุนเพื่อเพิ่มเงินหมุนเวียนในกิจการ ทำการปรับโครงสร้างหนี้ และโครงสร้างทุนโดยการเพิ่มทุน ลดอัตราดอกเบี้ย ประenomหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายในระหว่างที่มีการแก้ไขปัญหาโดยการหาแหล่งเงินทุนในการเพิ่มเงินหมุนเวียนในกิจการ เพื่อไม่ให้เกิด

ปัญหาจากการที่เจ้าหน้าที่ทั้งหลายจะใช้สิทธิเรียกร้องบังคับคดีหรือดำเนินการใดอันเป็นการกระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ อันอาจทำให้การปรับโครงสร้างหนี้และโครงสร้างทุนของกิจการของลูกหนี้ต้องล้มเหลวไป จึงได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่จะช่วยลดอุปสรรคดังกล่าว เรียกว่า “การพักบังคับชำระหนี้”

การพักบังคับชำระหนี้ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะหยุดยั้งไม่ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการลูกหนี้ใช้สิทธิตามกฎหมายเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หรือฟ้องร้องคดีกระทำการอันใดอันเป็นการกระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ รูปแบบและขอบเขตของการพักบังคับชำระหนี้จะแตกต่างกันไปตามนโยบายของกฎหมายของแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกว่า การพักบังคับชำระหนี้โดยอัตโนมัติ (Automatic Stay) แต่ในประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐฝรั่งเศส จะเรียกรูปแบบการพักบังคับชำระหนี้ในลักษณะการผ่อนระยะเวลาชำระหนี้ (Moratorium) แต่ไม่ว่าจะรูปแบบใดการพักการบังคับชำระหนี้จะมีผลกระทบต่อสิทธิตามกฎหมายของเจ้าหนี้และบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับลูกหนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นมาตรการระงับสิทธิในการฟ้องร้องและบังคับตามสิทธิรวมถึงระงับการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมายของเจ้าหนี้แต่ละราย โดยกำหนดกรอบของการใช้สิทธิของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้บางรายอาจร้องขอฟื้นฟูกิจการเพียงเพื่อให้หลุดพ้นจากสถานะเร่ร่อนหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้เท่านั้น โดยไม่มีเจตนาที่จะฟื้นฟูกิจการอย่างแท้จริง และใช้สถานะพักบังคับชำระหนี้เป็นเครื่องมือในการประวิงการชำระหนี้ให้ขยายระยะเวลาออกไป ซึ่งทำให้เจ้าหนี้หรือผู้ที่ถูกระงับสิทธิต้องเสียหาย จึงต้องพิจารณาถึงความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีการใช้การพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการและหากมีความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการดังกล่าวจะต้องพิจารณาต่อไปว่าควรจะมีเงื่อนไขการบังคับใช้เพียงใดและควรให้มาตรการคุ้มครองบริษัทลูกหนี้เริ่มต้นขึ้นเมื่อใด และเนื่องจากการพักบังคับชำระหนี้เป็นมาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของลูกหนี้ที่จะต้องถูกระงับสิทธิในด้านต่างๆ ในระหว่างที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการการเริ่มต้นและสิ้นสุดของสถานะพักบังคับชำระหนี้จึงมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการใช้สิทธิของเจ้าหนี้ ซึ่งต้องกำหนดระยะเวลาที่จำกัดและแน่นอน เพื่อจะไม่ทำให้เจ้าหนี้หรือผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการของลูกหนี้ได้รับความเสียหาย หากบริษัทลูกหนี้พยายามเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพียงเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้โดยไม่มีที่สิ้นสุด

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ตามมาตรา 90/12 สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay หรือ Moratorium) จะมีผลบังคับใช้ในทันทีที่ผู้พิพากษาล้มละลายกลาง มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาได้ส่วน

คำร้องขอตามมาตรา 90/9 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งเป็นไปโดยผลของกฎหมายโดยที่ศาลไม่ต้องมีคำสั่ง และไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าหนี้ ลูกหนี้หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิจะได้ทราบถึงการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณาหรือไม่ เจ้าหนี้หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิจึงไม่อาจอ้างเอาความไม่รู้ถึงการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอมากระทำละเมิดข้อห้ามของการพักการชำระหนี้ด้วยเหตุนี้หากเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักการชำระหนี้ผลโดยทั่วไปของการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ไม่ว่าจะไปการจงใจหรือไม่ก็ตามผลที่ตามมาจากการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลผูกพันลูกหนี้¹ หรือมีผลเป็นโมฆะ²

กรณีนี้จะมีปัญหาในทางปฏิบัติมาก กล่าวคือ เมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้วก่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ขึ้น อาจเกิดปัญหาการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการ เป็นเครื่องมือมิให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ของเจ้าหนี้มีประกัน เพราะ โดยปกติแล้วลูกหนี้มักจะนำทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการของตน เช่น ที่ดินที่ตั้งโรงงาน อาคาร โรงงาน หรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการของลูกหนี้ เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินหรือขอสินเชื่อแก่เจ้าหนี้ เพื่อมาใช้ในการดำเนินกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการจำนอง หรือจำนำ หรือใช้สิทธิยึดหน่วงอื่นใดเพราะหากเจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินจะมีผลให้ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินที่จะประกอบกิจการต่อไป ดังนั้น ผลกระทบของสภาวะพักการชำระหนี้ นั้น จึงเป็นการงดการดำเนินคดีใดๆ ที่กำลังดำเนินอยู่แก่ตัวลูกหนี้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และพักการดำเนินคดีสำหรับการเริ่มต้นคดีใหม่ รวมทั้งการให้บริการที่สำคัญด้วย เช่น น้ำ น้ำมัน ไฟฟ้าและโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อลูกหนี้บางรายที่ไม่สุจริตหรือกรณีที่ลูกหนี้ร่วมมือกับเจ้าหนี้บางรายเพื่ออาศัยประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองจากสภาวะพักการชำระหนี้ โดยอาจจะเคยเข้ากระบวนการคุ้มครองฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จ ก็จะใช้ช่องทางดังกล่าวร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการในระยะเวลาใกล้เคียงกันอีกเป็นครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ มา ทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้เสียหายไม่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้หรือบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้

เมื่อหลักการสำคัญของการฟื้นฟูกิจการ คือ กิจการของลูกหนี้จะต้องดำเนินการต่อไป ในระหว่างที่ลูกหนี้เข้าฟื้นฟูกิจการ สภาวะพักการชำระหนี้ อาจส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์ (Asset)

¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 วรรคสาม.

² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 วรรคสี่.

³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 (11).

ของลูกหนี้ ทำให้มีมูลค่าลดลงอาจทำให้เจ้าหนี้เสียหายได้ ซึ่งจะไปขัดกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
ฟื้นฟูกิจการ คือ ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้มากกว่าในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้
ล้มละลายได้ ด้วยเหตุนี้ การเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในครั้งที่ 2 ด้วยการ
ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งอาจจะเป็นกรณีที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ
เพราะพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด หรือเจ้าหนี้ ลูกหนี้ที่ยื่นคำร้อง
ขอฟื้นฟูกิจการขอถอนคำร้องขอก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ และศาลมีคำสั่งอนุญาต
ให้ถอนคำร้องขอได้ตามที่ขอ หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือศาลมีคำสั่งยกเลิก
คำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ เมื่อพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 หมวด 3/1
กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดเงื่อนไข
ในส่วนระยะเวลาในการที่บริษัทลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้ผู้ร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะเข้าสู่
กระบวนการฟื้นฟูกิจการอีกครั้ง ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งดังกล่าวข้างต้น
ยกตัวอย่างเช่น

กรณีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเหตุของคำสั่งมีอยู่ 3 กรณี ได้แก่

1. ชั้นพิจารณาคำร้องขอ⁴ เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอแล้วไม่ได้ความจริง หรือไม่มีเหตุ
อันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือผู้ร้องขอไม่ได้ยื่นคำร้องขอโดยสุจริต

2. ชั้นรายงานผลการประชุมเจ้าหนี้⁵ ปรากฏว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติยอมรับแผน⁷
หรือไม่ลงมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมและได้ความว่าลูกหนี้ได้ถูกฟ้องเป็นคดี
ล้มละลายไว้ก่อนแล้ว เมื่อศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายศาลก็จะยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว
ดำเนินคดีล้มละลายทิ้งการพิจารณาต่อไป

3. ชั้นพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้วไม่เห็นชอบด้วยแผน
และปรากฏว่ามีการฟ้องคดีล้มละลายลูกหนี้ไว้ก่อนแล้ว ทั้งศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย
ศาลก็จะมิคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วดำเนินคดีล้มละลายทิ้งการพิจารณาต่อไป⁸

หรือ กรณีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งมีอยู่ 6 กรณี ได้แก่

1. เมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ผู้ร้องขอไม่วางเงินประกันตามคำสั่งศาลและไม่มี
ผู้ร้องขอแทน หรือมีแต่ไม่ยอมวางเงินภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกัน⁹

⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/10.

⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/3.

⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/48.

⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/46.

⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/58 วรรคสามและมาตรา 90/48 วรรคสี่.

2. กรณีที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่สามารถเลือกผู้ทำแผนได้ หรือศาลไม่เห็นด้วยกับผู้ทำแผน ซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเลือกโดยมีเหตุอันสมควร¹⁰

3. กรณีผู้ทำแผนไม่ยอมแก้ไขแผนตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้¹¹ และที่ประชุมไม่มีมติพิเศษ¹² ยอมรับแผนของผู้ทำแผน ปรากฏว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ให้งตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ หรือไม่อาจมีมติให้เลือกผู้ทำแผนคนใหม่ได้ หรือศาลมีเหตุอันสมควรที่จะไม่ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้¹³

4. กรณีที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติพิเศษยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ หรือไม่ลงมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปร่วมประชุม¹⁴

5. เมื่อศาลไม่เห็นชอบด้วยแผน¹⁵

6. กรณีประชุมเจ้าหนี้ 2 ครั้งแล้วไม่สามารถตั้งผู้บริหารแผนคนใหม่แทนผู้บริหารแผนคนเดิมได้ และศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย¹⁶

หรือ กรณีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย

1. เมื่อการดำเนินการตามแผนเป็นผลสำเร็จ¹⁷

2. การฟื้นฟูกิจการยังไม่สำเร็จตามแผนในกรณีที่ยังเหลือระยะเวลาดำเนินการตามแผน ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไปภายในระยะเวลาตามแผน ถ้าในระหว่างนั้นระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงแล้ว และเป็นที่ยอมรับได้ชัดว่าแผนได้ดำเนินการมาใกล้จะสำเร็จแล้ว ศาลอาจจะขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนต่อไปอีกตามควรแก่กรณีก็ได้

3. เมื่อระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงและการฟื้นฟูกิจการไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน¹⁸

กรณีต่างๆ เหล่านี้มีผลทำให้สถานะพักการชำระหนี้(Automatic Stay) สิ้นสุดลง บริษัทลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการย่อมไม่ได้รับการคุ้มครองโดยผลของกฎหมายอีกต่อไป

⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/7.

¹⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/17 วรรคสี่ และวรรคห้า.

¹¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/51.

¹² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/46.

¹³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/52 วรรคสอง.

¹⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/48 วรรคสี่ประกอบ มาตรา 90/54 วรรคเจ็ด.

¹⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/58 วรรคสามประกอบมาตรา 90/48 วรรคสี่.

¹⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/68 วรรคสาม.

¹⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. มาตรา 90/70 วรรค 1.

¹⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/70 วรรค 2.

เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้มีประกัน เจ้าหนี้ไม่มีประกันทั้งหลายสามารถบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ทันที ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งเพื่อบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้หรือฟ้องเป็นคดีล้มละลายเพื่อรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้รวมถึงสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้มีต่อบุคคลภายนอก เข้ามารวมไว้ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายซึ่งนำไปสู่การชำระบัญชี (Liquidation) กรณีจึงปัญหาว่าอาจมีการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือ ไม่ให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ จึงสมควรมีบทบัญญัติห้ามมิให้มีการร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อีกภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการโดยไม่ต้องคำนึงถึงความสุจริตหรือไม่สุจริตของลูกหนี้¹⁹ ปัญหาการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการซ้ำอีกเป็นครั้งที่ 2 จะต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่ กฎหมายล้มละลายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการของไทยไม่มีบัญญัติไว้ แต่ศาลฎีกาได้นำกฎหมายวิธีสบัญญัติในเรื่องดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ มาตรา 144 และในเรื่องฟ้องซ้ำ ตามมาตรา 148 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประกอบมาตรา 14 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาใช้ในการพิจารณากรณีดังกล่าว โดยศาลฎีกาได้วางหมายในการพิจารณากรณีดังกล่าวว่า ในการยกคำร้องขอครั้งแรกศาลล้มละลายกลางยกคำร้องเพราะเหตุใด ถ้าเหตุที่นำมาอ้างในคดีที่สองนั้นเป็นเหตุผลหรือข้อเท็จจริงเดิม ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับกับคำร้องคดีแรกกรณีนี้ย่อมเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ เช่น คดีแรกศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูให้ฟื้นฟูกิจการเพราะลูกหนี้ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คดีที่สองลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อื่นยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการอีกโดยอ้างเหตุผลเช่นเดียวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีหนี้สินล้นพ้นตัวของลูกหนี้ โดยมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคดีแรก ดังนั้น การพิจารณาของศาลในคดีที่สองในประเด็นที่ว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามมาตรา 144 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่หากเป็นกรณีที่เหตุผลหรือข้อเท็จจริงเดิม ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับคำร้องคดีแรกแตกต่างกันในสาระสำคัญอย่างเห็นได้ชัดทั้งมิใช่ประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยมาแล้วในคดีก่อน คำร้องคดีที่สองจึงไม่ต้องห้ามตามกฎหมายแต่อย่างใด²⁰

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8878/2544 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 บัญญัติว่า “เมื่อศาลใดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น อันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น...” ฉะนั้น

¹⁹ เอื้อน ขุนแก้ว. (2552). *คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ*. หน้า 26.

²⁰ แหล่งเดิม. หน้า 37.

กรณีจะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ศาลจะต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือ ประเด็นแห่งคดีในประเด็นเดียวกันโดยอาศัยเหตุหรือข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันแม้ว่าในการยื่นคำร้อง ขอฟื้นฟูกิจการทุกคดีจะต้องระบุช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/6 (3) แต่การที่จะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในประเด็นดังกล่าวนั้นจะต้อง เป็นกรณีที่ศาลได้พิจารณาในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีการตลอดจนแนวทางการฟื้นฟูกิจการอย่าง เดียวกันด้วย

เมื่อสาระสำคัญในเหตุที่อ้างอันเป็นช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการในคดีนี้ แตกต่างจากคดีก่อน อย่างเห็นได้ชัด ทั้งที่มีเหตุซึ่งเกิดขึ้นใหม่อันจะเป็นผลดีในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อีกหลายประการ รวมทั้งมีหนังสือของสำนักงานจัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าขอให้การ สนับสนุนในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ และเพื่อให้การการฟื้นฟูกิจการมีช่องทางที่จะสำเร็จลงได้ สำนักงานจัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ยินยอมที่จะลดยอดหนี้ให้ลูกหนี้ถึงร้อยละ 80 ของจำนวน หนี้ที่ค้างอยู่ ดังนี้ ข้อเท็จจริงอันเป็นข้ออ้างในช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของคดีนี้แตกต่างจากคดี ก่อน การรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ผู้ซึ่งร้องขอได้ยื่นไว้พิจารณาจึงไม่เป็นการดำเนิน กระบวนการพิจารณาซ้ำ ตามมาตรา 144 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประกอบพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลศาลล้มละลาย พุทธศักราช 2542 มาตรา 14 ดังนั้น หากเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ยื่นคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการ ครั้งที่ 2 ระยะเวลาใกล้เคียงกันกับคดีแรก โดยเปลี่ยนข้อเท็จจริงหรืออ้างเหตุอันสมควร กรณีอื่น หรือเปลี่ยนช่องทางในการฟื้นฟูกิจการให้แตกต่างจากคดีก่อน บริษัทลูกหนี้ก็สามารถเข้าสู่ กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้อีกครั้ง แสดงให้เห็นว่าหลักกฎหมายที่ศาลฎีกาได้วางหลักไว้ไม่ สามารถแก้ไขปัญหาในกรณีนี้ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงหลักเกณฑ์ของสภาวะพักการ ชำระหนี้และเงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ อีกทั้งการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสภาวะ พักการชำระหนี้ ตามกฎหมายตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศต่างประเทศและตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อแตกต่างและสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ครั้งที่ 2 ของลูกหนี้และเจ้าหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมเป็นธรรมแก่บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ตลอดจนสามารถป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้มาตรการพักการชำระ หนี้ ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ฟื้นฟูกิจการกับรักษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด วิวัฒนาการ และหลักการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักชำระหนี้
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อไป

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คือ สถานะพักชำระหนี้เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีผลเป็นการระงับการกระทำต่างๆ ในทางกฎหมายที่จะกระทำต่อลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นเกราะคุ้มกันลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ประกอบกิจการดำเนินการทางธุรกิจต่อไปในช่วงที่ขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ให้ได้มีเวลาที่จะเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการอันเป็นการรักษาองค์ธุรกิจของลูกหนี้ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม แต่เนื่องจากสถานะพักชำระหนี้มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือแม้แต่กระทั่งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ดังนั้น แล้วจึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเวลาในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อไป ในกรณีที่ลูกหนี้เคยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จ เพื่อเป็นการป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว ให้มีความเป็นธรรมและเหมาะสมแก่คู่ความทุกฝ่าย จึงสมควรที่จะมีการปรับปรุงกฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการ ให้มีประสิทธิภาพเป็นสากลและเพื่อความเป็นธรรมแก่บุคคลทั้งหลายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีฟื้นฟูกิจการ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาสถานะพักชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการนี้ จะศึกษาถึงวิวัฒนาการของการฟื้นฟูกิจการในมุมมองธุรกิจกับการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมาย แนวความคิดร่วมกันของการนำเอาสถานะพักชำระหนี้มาใช้ในการฟื้นฟูกิจการ ตลอดจนการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อไป การเริ่มต้นของสถานะพักชำระหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้เคยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐฝรั่งเศสแล้วนำมาวิเคราะห์

เปรียบเทียบกับสภาวะพักการชำระหนี้ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย เพื่อทราบถึงข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบ และปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้การสภาวะพักการชำระหนี้ โดยวิธีการที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมาย แนวคำพิพากษา วิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือคำอธิบายหลักกฎหมายฟื้นฟูกิจการ และเอกสารทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยในเรื่องนี้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัย 1 วิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Academic Research) โดยเป็นการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) จากตัวบทกฎหมายสัมมนาและฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศไทย วิทยานิพนธ์ หนังสือคำอธิบาย บทความ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตัวอย่างคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวกับเรื่องสภาวะพักการชำระหนี้และเครือข่ายข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด วิชาการ และหลักการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส
2. เพื่อทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสภาวะพักการชำระหนี้ของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส
3. เพื่อทำให้ทราบถึงปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2
4. เป็นแนวทางในการเสนอวิธีการแก้ปัญหาในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อไป การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสภาวะพักการชำระหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้เคยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือฟื้นฟูกิจการแล้วแต่ไม่สำเร็จ ตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย

บทที่ 2

แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงินส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมและก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม นานาประเทศจึงได้พยายามหาแนวคิดและหลักการต่างๆ เพื่อแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพปัญหาและสถานะแวดล้อมทางสังคมขณะนั้นๆ การศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและวิวัฒนาการของระบบกฎหมายล้มละลายของต่างประเทศรวมทั้งประเทศซึ่งเป็นต้นแบบของกฎหมายล้มละลายประเทศไทย จะทำให้เข้าใจสภาพปัญหา เข้าใจถึงรูปแบบและขอบเขตของสถานะพักชำระหนี้ตลอดจนแนวคิดขั้นพื้นฐานของหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ดียิ่งขึ้น

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศ

กระบวนการชำระบัญชี (Liquidation) ภายใต้กฎหมายล้มละลายแม้จะมีประโยชน์ และทำให้เกิดความแน่นอนทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างรวดเร็ว แต่ในบางครั้งวิธีการดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมหากว่ากิจการที่ต้องประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินแต่ยังสามารถที่จะอยู่รอดต่อไปได้ (Economic Viability) เช่น ตัวกิจการเองอาจจะยังมีช่องทางในการกลับฟื้นคืนมาในอนาคตหรือตัวกิจการเองมีกำไรอยู่บ้าง แต่ไม่สามารถจะนำผลกำไรที่ไม่มากไปชำระหนี้รวมถึงภาระดอกเบี้ยทบถมกันมา เป็นต้น¹ ดังนั้น เมื่อกิจการที่ยังมีช่องทางที่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่หากนำกระบวนการชำระบัญชีภายใต้กฎหมายล้มละลายเข้ามาใช้ย่อมทำให้กิจการดังกล่าวต้องหยุดการดำเนินกิจการและนำทรัพย์สินที่สามารถรวบรวมได้มาแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างแน่นอน เนื่องจากการหยุดดำเนินกิจการทำให้คนงานหรือพนักงานต้องตกงานการสูญเสียดอกเบี้ยจากการจัดเก็บภาษีอากรในทางอ้อมของรัฐและอาจทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้อีกด้วย ผลกระทบที่ปล่อยให้กิจการต้องล้มละลายไปในที่สุดจึงส่งผลกระทบกันเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไปทั้งระบบได้

ด้วยเหตุนี้ในหลายประเทศจึงได้มีการพัฒนากฎหมายล้มละลายโดยการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่มีกิจการที่ยังมีช่องทางที่จะสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่ประสบปัญหาทางการเงิน

¹ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. (2547). *กฎหมายฟื้นฟูกิจการ*. หน้า 8.

โดยการขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ได้มีโอกาสให้มีการปรับโครงสร้างของกิจการ (Reorganization) การฟื้นฟูกิจการ (Rehabilitation) ขึ้น โดยจะเปิดโอกาสให้มีการปรับโครงสร้างหนี้ โครงสร้างทุน โครงสร้างการบริหารจัดการภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายที่จะไม่ถูกชำระบัญชีไป²

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ในทุกๆ ครั้งที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและธุรกิจ เช่น ปัญหาการว่างงาน ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพของบุคคลในสังคมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาเสพติด ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ต้องหยุดชะงัก ซึ่งสังคมได้พัฒนาการแก้ไขผลกระทบเกิดขึ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้กฎหมายล้มละลายที่มีหลักการกำหนดให้มีการเก็บและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ด้วยความเป็นธรรม ส่วนการหลุดพ้นจากหนี้สินนั้นได้พัฒนาจากการลงโทษลูกหนี้อย่างรุนแรงมาสู่การให้อภัย (Forgiveness) ซึ่งระบบกฎหมายล้มละลายในปัจจุบันมีความแตกต่างจากกฎหมายล้มละลายในอดีตเป็นอย่างมาก เพราะกฎหมายล้มละลายในอดีตมุ่งที่จะลงโทษลูกหนี้อย่างยิ่งกว่าการให้อภัย แต่ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ รวมทั้งประเทศอังกฤษซึ่งเป็นต้นแบบของกฎหมายล้มละลายประเทศไทย ก็ล้วนแล้ว แต่พัฒนาเพื่อหาแนวทางที่สามารถให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน เช่น แนวทางการฟื้นฟูกิจการซึ่งเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถขอฟื้นฟูกิจการได้ เนื่องจากหากปล่อยให้ธุรกิจการค้าต่างๆ ดังกล่าวต้องประสบปัญหาสภาพการล้มละลายโดยเฉพาะธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ที่กระทบกับบุคคลเป็นจำนวนมาก เช่น ธุรกิจด้านการธนาคาร การลงทุนกิจการอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งหากปล่อยให้ธุรกิจการค้าดังกล่าวต้องล้มละลายไป นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจหรือกิจการแล้ว บรรดาเจ้าหนี้ของกิจการดังกล่าวอาจได้รับผลกระทบจากการไม่ได้รับชำระหนี้ ซึ่งอาจส่งผลให้กิจการของเจ้าหนี้ทั้งหลายต้องประสบปัญหาในการดำเนินกิจการหรืออาจส่งผลให้กิจการของเจ้าหนี้เหล่านั้นต้องประสบกับการล้มละลายตามไปด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ และเป็นวัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของกฎหมายล้มละลายที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องสภาพสังคมในปัจจุบันหรือเป็นการเพิ่มทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่งของลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ตามคำกล่าวของผู้พิพากษา J. Goodman ได้กล่าวไว้ว่า “การฟื้นฟูกิจการนั้นเกิดขึ้นภายหลัง

² แหล่งเดิม. หน้า 8.

การล้มละลาย โดยเมื่อล้มละลายไปแล้ว การล้มละลายอาจไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุด การฟื้นฟูกิจการเป็นทางออกทางหนึ่งเพื่อไม่ให้เกิดการล้มละลายขึ้น”³

2.1.1 ประเทศในกลุ่มกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

การเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย (การขอฟื้นฟูกิจการ) แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ เริ่มปรากฏครั้งแรกในกฎหมายฉบับปี 1874 เนื่องจากเกิดวิกฤติของการรถไฟขึ้นซึ่งเป็นกิจการประเภทที่ไม่อาจปล่อยให้ล้มละลายไปได้ จึงต้องหาทางที่จะรักษากิจการให้อยู่ต่อไปให้ได้ วิธีหนึ่ง ที่มักจะนำมาใช้คือการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ โดยกฎหมายในยุคแรกเริ่มมีการกำหนดให้ศาลแต่งตั้งบุคคลเข้าไปดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ ในลักษณะการเข้าไปถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของลูกหนี้ ทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ภายหลังเริ่มมีการทุจริตเกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งโดยศาลให้เข้าไปดูแลกิจการของลูกหนี้ นั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้บริหารภายใน (Insider) ต่อมากฎหมายฟื้นฟูกิจการเริ่มมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อปี 1927 และมีการแก้ไขครั้งสำคัญในปี 1938 คือ การออก The Chandler Act ซึ่งเป็นต้นแบบของกฎหมายฟื้นฟูกิจการในยุคปัจจุบัน กฎหมายดังกล่าว มีการปรับโครงสร้างหนี้เป็นหัวใจสำคัญ เนื่องจากเชื่อว่าการเปิดโอกาสให้นิติบุคคลยังสามารถดำรงอยู่ต่อไปเพื่อประกอบธุรกิจ (Going concern) จะทำให้มูลค่าของทรัพย์สินมีเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการบังคับขายทรัพย์สินทั้งหมดทิ้งเพื่อนำมาชำระหนี้ (Liquidation) วิธีดังกล่าวจึงมักเกิดขึ้นกับลูกหนี้ประเภทนิติบุคคลที่มีลักษณะการประกอบธุรกิจที่มีการก่อหนี้จำนวนมาก ทำให้ความรับผิดชอบในหนี้มีความยุ่งยากซับซ้อน

การยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อฟื้นฟูกิจการนั้นอาจกระทำได้ทั้งโดยลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ก็ได้ หากเป็นการยื่นคำร้องขอโดยลูกหนี้ จะถือว่าศาลมีคำสั่งตามที่ร้องขอ (Order for relief) ทันทีโดยไม่ต้องนั่งพิจารณา หากเป็นกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นฟ้องศาลจะกำหนดวันนั่งพิจารณาโดยเร็ว หากพิจารณาแล้วพบว่ามิเหตุ 2 ประการ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้คือลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดหรือมีการแต่งตั้ง “Trustee” เข้ามาดูแลทรัพย์สินทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดของลูกหนี้ ระหว่าง 120 วันก่อนการยื่นคำขอ ศาลจะมีคำสั่งตามที่ร้องขอ⁴ ผลของการที่ศาลมีคำสั่งตามที่ร้องขอแล้วจะก่อให้เกิดผลทางกฎหมายสองประการเหมือนกับกรณีการร้องขอให้จัดให้มีการชำระบัญชีทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำออกชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทั้งปวง (Liquidation) คือ การห้ามมิให้มี

³ Goodman J. (2539, พฤศจิกายน). การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ขาดสภาพคล่องและการบังคับคดีล้มละลาย. สวัสดิการฝึกอบรมสำนักงานศาลปกครอง. หน้า 29.

⁴ 11 U.S.C. section. 303 (h).

การดำเนินการใดๆ ต่อลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ทันทีนับแต่วันนั้น (Automatic stay) และก่อให้เกิดทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ (Property of the estate) ซึ่งประกอบด้วยทรัพย์สินทั้งหมดที่ลูกหนี้มีอยู่ ณ วันที่มีการยื่นคำร้อง

ส่วนที่แตกต่างจากการร้องขอให้จัดให้มีการชำระบัญชีทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำออกชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทั้งปวง (Liquidation) คือ การกำหนดให้ผู้บริหารเดิมของลูกหนี้เป็นผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สิน (Debtor in possession) และจะมีอำนาจจัดการใดๆ จนกว่าศาลจะมีคำสั่งยืนยันแผนระหว่างนั้นหากมีการใช้ Cash collateral (ได้แก่ ทรัพย์สินที่มีสภาพคล่อง เช่น ตราสารทางการเงินที่มีตลาดรอง) ต้องร้องขอต่อศาลก่อนจึงจะดำเนินการใดๆ ได้ ซึ่งหากศาลพบว่าประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับผลกระทบก็ให้ดำเนินการได้

เนื่องจากกรณีการขอฟื้นฟูกิจการมักจะมีเจ้าหนี้เป็นจำนวนมาก จึงอาจมีการได้เปรียบหรือเสียเปรียบในกลุ่มเจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องหลากหลายลักษณะ เช่น กลุ่มที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ (Disputed) หรือมีความไม่แน่นอนว่าจะชำระหนี้หรือไม่ (Contingent) หรือกลุ่มที่มีหลักประกันบางส่วน (partial secured claim) ทั้งเจ้าหนี้มีประกันและเจ้าหนี้ไม่มีประกัน จึงจำเป็นต้องมีการตั้ง “คณะกรรมการเจ้าหนี้” (Creditor committee) ที่มาจากเจ้าหนี้ไม่มีประกัน มีมูลหนี้สูงสุด เจ็ดอันดับแรกที่ยินดีจะเข้ามาทำหน้าที่นี้ เพื่อดูแลประโยชน์ของเจ้าหนี้ทุกคนที่มีสิทธิประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ นับแต่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการฟื้นฟูกิจการ⁵ คณะกรรมการเจ้าหนี้จะเป็นผู้เข้าไปเจรจาต่อรองกับลูกหนี้และเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการตลอดนับแต่ต้นจนจบในกรณีที่พบว่าผู้บริหารของลูกหนี้ (Insider) การกระทำใดๆ เป็นที่เสียหาย คณะกรรมการเจ้าหนี้ อาจฟ้องได้ (Adversary proceedings) โดยจะต้องมีคู่่มือเพื่อให้คำอธิบายแก่เจ้าหนี้เกี่ยวกับกระบวนการทั้งปวงที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้กฎหมายถือว่าเจ้าหนี้ที่เข้ามาเป็นกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่ต้องทำเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทุกคนที่มีสิทธิเรียกร้องประเภทเดียวกันกับตน (Fiduciary duty)⁶ ทั้งนี้ โดยมี Trustee คอยดูแลให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่มาจากทุกกลุ่มเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเรียกร้องแตกต่างกัน

อำนาจของ Trustee ในคดีการขอฟื้นฟูกิจการจะต่างจากที่ได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ กฎหมายไม่บังคับว่าจะต้องมี Trustee เข้ามาในคดี เพราะกฎหมายยอมรับให้ผู้บริหารชุดเดิมของบริษัทลูกหนี้เป็นผู้มีอำนาจเต็มทีในการจัดการธุรกิจของลูกหนี้ (Debtor in possession) หากต่อมาพบว่าผู้บริหารเดิมทุจริตหรือบริหารงานผิดพลาดอย่างร้ายแรง ผู้มีส่วนได้เสีย (ได้แก่ คณะกรรมการเจ้าหนี้หรือ The U.S. trustee) อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ตั้ง Trustee เข้ามา ทั้งนี้ ต้องยื่นคำร้องขอ

⁵ 11 U.S.C.section 303 (h).

⁶ Woods vs. City Nat'l Bank, 312 US. 262, 268-69 (1941).

ก่อนการอนุมัติแผน⁷ และหากเป็นกรณีไม่มีการแต่งตั้ง Trustee ศาลอาจมีคำสั่งตั้ง Examiner เข้ามาตรวจสอบการดำเนินการใดๆ ของลูกหนี้ก็ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งยืนยันแผนแล้วก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารแผนที่จะดำเนินการใดๆ ให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งมักจะใช้เวลา 3-5 ปี หากดำเนินการไม่น่าจะสำเร็จลุล่วงอาจมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการโดยร้องขอให้มีการชำระบัญชีทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ได้

กรณีการยกฟ้องในคดีล้มละลาย⁸ การฟ้องคดีล้มละลายนั่นส่วนใหญ่มักเกิดจากความสมัครใจของลูกหนี้เพราะมีองค์ประกอบน้อยและไม่ยุ่งยาก ดังนั้น ผู้มีสิทธิฟ้องล้มละลายจึงเป็นใครก็ได้ ไม่ว่าจะเป็เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือประโยชน์ของเจ้าหนี้หรือไม่ อย่างไรก็ตามหากไม่มีข้อมูลในคำร้องในคดีล้มละลาย ก็จะไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการล้มละลายเป็นวิธีการเยียวยาที่เหมาะสมสำหรับผู้ร้อง แต่หากมีความบกพร่องในคำร้องหรือมีหลักฐานว่าการยื่นคำร้องกระทำโดยไม่สุจริต (Bad faith) หรือมีการดำเนินกระบวนการมิชอบหรือการพิพากษาให้ล้มละลายไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดสำหรับผู้ร้อง ศาลก็มีอำนาจที่จะยกฟ้องคดีได้

การยกฟ้องคดีล้มละลายทำให้คดีล้มละลายสิ้นสุดลง (Bankruptcy case end) รวมทั้งผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการฟ้องคดีล้มละลายด้วย แต่ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการปฏิบัติการชำระหนี้ ลูกหนี้และอสังหาริมทรัพย์จะถูกปลดจากกระบวนการล้มละลายเมื่อสภาวะพักชำระหนี้สิ้นสุด และเจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นอกเหนือจากคดีล้มละลายได้

นอกเหนือจากการยกฟ้องแล้ว อาจมีการเยียวยาด้วยวิธีการอื่นและเป็นวิธีที่ดีกว่าทางเลือกประการแรก กล่าวคือการใช้หมวดอื่นของกฎหมายล้มละลาย (Conversion to another chapter of Bankruptcy) ที่อาจเหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่าเนื่องจากเป็นวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้อีกประการหนึ่งก็คือการงดออกเสียง ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลไม่รับฟ้องเนื่องจากการฟ้องคดีไม่เป็นธรรม (Unfair) หรืออาจมีความเหมาะสมที่จะโอนคดีไปยังศาลอื่น

บุคคลที่สามารถขอให้ศาลยกฟ้องคดีล้มละลายได้แก่ ลูกหนี้ Trustee เจ้าหนี้ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง (Other party in interest) อย่างไรก็ตาม การยกฟ้องในคดีล้มละลายจะทำได้เมื่อมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ในบางสถานการณ์แม้แต่ลูกหนี้เองก็ไม่ได้มีสิทธิเด็ดขาดที่จะขอให้ศาลยกฟ้องคดีของตนเองได้

⁷ 11 U.S.C. section 1104 อำนาจหน้าที่ของ Examiner จะคล้ายกับอำนาจของทรัสต์ดี กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นหรือไม่ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบแก่ศาลและผู้มีประโยชน์ได้เสีย สิ่งที่แตกต่างกันคือ Examiner ไม่มีอำนาจจัดการธุรกิจแทนลูกหนี้.

⁸ Bankruptcy Dismissal. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2556

สาเหตุหลักในการยกฟ้องภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายล้มละลายก็คือ เมื่อคำร้องขอล้มละลายหรือ ผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ลูกหนี้บุคคลธรรมดาต้องได้รับคำปรึกษาเครดิตจากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก U.S.Trustee และต้องส่งใบรับรองที่ออกโดยหน่วยงานดังกล่าวแนบมาพร้อมคำร้อง มิฉะนั้นศาลจะยกคำร้องของลูกหนี้

แต่ละหมวดของกฎหมายล้มละลายต่างมีบทบัญญัติที่กำหนดสาเหตุในการยกฟ้องได้แก่

- 1) Section 707 ใน chapter 7
- 2) Section 1112 ใน chapter 11
- 3) Section 1208 ใน chapter 12
- 4) Section 1307 ใน chapter 13

เหตุต่างๆ เหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณีคือ การถอนฟ้อง การยกฟ้องโดยมีสาเหตุและการกระทำไม่สุจริตหรือการดำเนินกระบวนการที่ไม่ชอบ

2) ประเทศอังกฤษ

กลไกของระบบกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ วัตถุประสงค์ ของกฎหมายล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการหรือการบริหารจัดการบริษัท (Administration) คือ เพื่อฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้กลับมามีกำไรเพื่อที่จะขายกิจการนั้นไป ในขณะที่ยังดำเนินกิจการอยู่ และหากกิจการนั้นไม่สามารถฟื้นฟูกลับมามีกำไรได้แล้ว ก็จัดสรรทรัพย์สินของบริษัทเพื่อชำระหนี้โดยให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเจ้าหนี้ให้มากกว่าการเลิกกิจการ⁹

เดิมกฎหมายล้มละลายอังกฤษมีแนวคิดว่าการเลิกกิจการเป็นมาตรการหลัก ในการจัดการบริษัทที่เข้าสู่ภาวะล้มละลาย โดยต้องมีการรวบรวมและจัดจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ได้มูลค่าที่สูงที่สุด เพื่อนำมาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้แล้วเลิกกิจการกันไป โดยมีได้คำนึงว่าเมื่อกิจการนั้นยังสามารถที่จะดำเนินการฟื้นฟูเพื่อให้กิจการอยู่รอดต่อไปได้หรือไม่ มาตรการทางกฎหมายอื่นที่มีใช้การเลิกกิจการก่อนกฎหมายล้มละลายฉบับปี ค.ศ. 1986 ได้แก่ มาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ (Administrative Receivership) ที่สร้างขึ้นเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมด

⁹ วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการบริษัท (Administration) นี้แตกต่างจากการฟื้นฟูกิจการตาม Chapter 11 ของกฎหมายอเมริกาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างกิจการอย่างสิ้นเชิง - Roy Goode. Principles of Corporate Insolvency Law. (1997). p. 271.

ของลูกหนี้ (Floating Charge)¹⁰ ว่าเมื่อเกิดกรณีตามที่กำหนดไว้ในสัญญา เช่น ลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ไม่ว่าจะของเจ้าหนี้รายหนึ่งรายใดก็ตาม ลูกหนี้ให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้อื่น โดยขัดกับข้อตกลงในสัญญา (Negative Pledge) หรือลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลาย เป็นต้น จะส่งผลให้หนี้ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ถึงกำหนดชำระทันที และเจ้าหนี้ประเภทนี้สามารถแต่งตั้งผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ (Administrative Receiver) ขึ้นเพื่อบริหารจัดการและรวบรวมทรัพย์สินของนิติบุคคลลูกหนี้ เพื่อจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เหล่านี้ได้ทันที เมื่อได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้นี้บริบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว¹¹ อันอาจถือได้ว่ามีลักษณะเป็นการแทรกแซงกระบวนการล้มละลายของลูกหนี้ และเมื่อผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ได้จัดสรรทรัพย์สินของลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เหล่านี้แล้ว ก็อาจจะขอศาลให้มีการเลิกกิจการของลูกหนี้ต่อไป อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่า บริษัทมีพื้นฐานที่ดี และน่าที่จะดำเนินกิจการต่อไปมีกำไรได้ ผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ ก็อาจบริหารกิจการต่อไปก่อนเพื่อขายบริษัทในขณะที่ยังดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือโอนทรัพย์สินทั้งหมดไปยังบริษัทลูกที่ตั้งขึ้นใหม่แล้วขายบริษัทลูกนั้น นำเงินที่ได้ไปชำระหนี้ให้เจ้าหนี้แล้วเลิกบริษัทเดิม

นอกจากนั้น กระบวนการทางกฎหมายอีกกระบวนการหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงการเลิกกิจการโดยทันที และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ไม่มีประกัน คือ การทำข้อตกลงในการชำระหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามกฎหมายบริษัท โดยอาจเป็นข้อตกลงจัดสรรชำระหนี้เพียงอย่างเดียว หรืออาจมีมาตรการให้การปรับปรุงโครงสร้างของบริษัท (Reorganization) ด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม การทำข้อตกลงดังกล่าวนี้ ไม่มีผลให้กระบวนการทางกฎหมายอื่นๆ ต่อบริษัทลูกหนี้หยุดลงแต่อย่างใด (Automatic Stay) ประกอบกับการทำข้อตกลงดังกล่าวเสียค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงและใช้เวลานาน การจัดทำและการดำเนินการตามข้อตกลงดังกล่าวจึงต้องอาศัยความ

¹⁰ For details see Andrew Keay and Peter Walton. (2003). *Insolvency Law: Corporate and Personal*. pp. 51-54, 62-64, 70-72.

¹¹ โดยทั่วไปแล้วผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ (Administrative Receiver) ไม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบใดๆ ต่อเจ้าหนี้อื่นๆ นอกเหนือจากเจ้าหนี้ที่มีหลักประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ (ยกเว้นว่าต้องการพลิติชของเจ้าหนี้นี้บริบูรณ์) รวมทั้งไม่มีหน้าที่ใดๆ ต่อลูกจ้างของบริษัทที่ตนเข้าไปจัดการทรัพย์สิน แม้ในปัจจุบันผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้จะเริ่มทำหน้าที่ตนเอง ไม่ให้กระทบต่อเจ้าหนี้อื่นๆ และลูกจ้างของบริษัทมากจนเกินไปก็ตาม.

ยินยอมของเจ้าหนี้ทั้งหลายเพื่อให้การดำเนินการชำระหนี้ตามข้อตกลงนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนการบริหารจัดการบริษัท (Administration) นั้นเกิดขึ้นครั้งแรกตามกฎหมายล้มละลายฉบับปี ค.ศ. 1986 ตามข้อเสนอแนะของ Cork Report โดยเป็นกรณีที่ศาลตั้งผู้บริหาร (Administrator) ขึ้นมาบริหารจัดการบริษัทเพื่อให้บริษัทสามารถอยู่รอดต่อไป ได้แล้วขายกิจการนั้นนำเงินมาชำระหนี้ หรือเพื่อทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมากที่สุด เพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย อันเป็นมาตรการที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ไขช่องว่างของกฎหมายเดิมเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันและบริษัท โดยผู้บริหารที่เป็นบุคคลภายนอกบริษัท และป้องกันการดำเนินการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้เฉพาะราย ไม่ว่าจะโดยการบังคับหลักประกันโดยเจ้าหนี้ที่มีประกัน หรือการเลิกบริษัท เป็นต้น

ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งให้มีการบริหารจัดการบริษัท โดยในคำสั่งจะระบุอำนาจของผู้บริหารไว้ โดยอาจกำหนดให้มีอำนาจไม่ให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับหลักประกันเรียกคืนทรัพย์สินของบริษัทเข้าดำเนินคดีของบริษัท รวมทั้งเลิกบริษัทได้ อย่างไรก็ตาม เจ้าหนี้ที่มีหลักประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้อาจใช้สิทธิยับยั้งการแต่งตั้งผู้บริหาร (Administrator) ในกรณีนี้ได้ โดยตั้งผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ขึ้นเพื่อบริหารจัดการและรวบรวมทรัพย์สินของบริษัทลูกหนี้เพื่อจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่มีประกันดังกล่าวก่อนได้

แม้มาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ จะเป็นมาตรการที่ช่วยกระตุ้นให้มีการให้เงินกู้ในวงจรเศรษฐกิจมากขึ้น เพราะทำให้เจ้าหนี้มีหลักประกันที่ดี แต่โดยเนื้อแท้แล้วการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ ไม่ใช่กระบวนการทางกฎหมายล้มละลายแต่อย่างใด เนื่องจากมาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ไม่ได้มีขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้บางกลุ่มในการบังคับชำระหนี้เท่านั้น โดยเมื่อเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ตั้งผู้ที่เข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ขึ้นแล้ว จะเป็นการตัดสิทธิในการนำมาตรการการบริหารจัดการบริษัทมาใช้เพื่อฟื้นฟูกิจการ เว้นแต่เจ้าหนี้มีประกันดังกล่าวจะให้ความยินยอม แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นคือแม้เจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้จะให้ความยินยอมให้มีการบริหารจัดการบริษัท เจ้าหนี้มีประกันดังกล่าวก็มักจะใช้อำนาจต่อรองให้ข้อกำหนดในแผนการบริหารจัดการบริษัทเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้กลุ่มตน โดยมีการเอื้อประโยชน์ในลักษณะเดียวกับการใช้มาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ การบริหาร

จัดการบริษัทจึงไม่เกิดประโยชน์ต่อบริษัทลูกหนี้ รวมถึงเจ้าหนี้อื่น โดยเฉพาะเจ้าหนี้ไม่มีประกันอย่างแท้จริง

การแก้ไขกฎหมายโดย Enterprise Act 2002 เล็งเห็นประเด็นปัญหานี้จึงได้กำหนดมาตรการขึ้นมาเพื่อจำกัดการใช้มาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ และสนับสนุนให้มีการนำมาตรการการบริหารจัดการบริษัทมาใช้มากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้เจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ใช้มาตรการเข้าคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีประกันเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ได้เฉพาะในกลุ่มธุรกิจบางประเภทเท่านั้น เช่น ธุรกิจตลาดทุนและตลาดเงิน เป็นต้น ในขณะเดียวกันได้มีมาตรการสนับสนุนการนำมาตรการการบริหารจัดการบริษัทมาใช้ โดยลดขั้นตอนความยุ่งยากต่างๆ และลดค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการบริษัทลง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเนื่องจากเจ้าหนี้มักแต่งตั้งให้ผู้ปฏิบัติงานด้านล้มละลายที่ได้รับการรับรอง (Qualified Insolvency Practitioner) ขึ้นทำหน้าที่บริหารแผนบริหารจัดการบริษัท ซึ่งบุคคลดังกล่าวมักเป็นทนายความหรือนักบัญชีที่มีค่าตอบแทนค่อนข้างสูง นอกจากนี้ กฎหมายยังสนับสนุนให้มีการยอมรับให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ทำหน้าที่บริหารแผนบริหารจัดการบริษัทเองด้วย เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการบริษัทอีกทางหนึ่ง

กระบวนการของ Administration¹² นั้นเมื่อ ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งต้องกระทำไปภายใต้จุดประสงค์ของ Insolvency Act 1986 schedule B1 Administration paragraph 3 (1) ดังต่อไปนี้

- (a) ให้ความช่วยเหลือบริษัทลูกหนี้สามารถที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้ (Going concern) หรือ
- (b) ทำให้เจ้าหนี้ของบริษัทลูกหนี้ประสบความสำเร็จในการได้รับชำระหนี้ในผลที่ดีกว่าปล่อยให้ลูกหนี้ล้มละลาย หรือ
- (c) พิจารณาถึงทรัพย์สินของบริษัท เพื่อจะแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน หรือเจ้าหนี้ผู้มีสิทธิพิเศษจำนวน 1 คน หรือมากกว่านั้น

ใน Administration ตามกฎหมายภายใต้การดำเนินการระบบเก่า¹³ ผู้บริหาร (Administrator) มีการบริหารงานต่างๆ ไปในการ “ดำเนินงานตามหน้าที่ของตนในเรื่องผลประโยชน์ของเจ้าหนี้

¹² Andrew Keay and Peter Walton. (2003). *Insolvency Law Corporate and personal*. pp. 102 – 105.

¹³ Re Charnly David Ltd (1990) BCC 605.

ทั้งหมดของบริษัท”¹⁴ และการดำเนินการบริหารกิจการของบริษัททุกวันนี้ในหน้าที่โดยความรวดเร็ว และอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาเหตุผลอันสมควรตามแต่กรณี¹⁵

เมื่อผู้บริหาร (Administrator) พิจารณาแล้วเห็นว่าความช่วยเหลือบริษัทในทางปฏิบัติไม่มีผลเพียงพอ หรือว่าจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์¹⁶ ซึ่งควรจะได้ผลสำเร็จที่ดีกว่าสำหรับ เจ้าหนี้ทั้งหลายหากผู้บริหาร (Administrator) ไม่สามารถจะช่วยเหลือบริษัทได้ ในส่วน Administration การช่วยเหลือบริษัทเป็นสิ่งยากยิ่งที่จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การฟื้นฟูกิจการต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เข้ามาเกี่ยวข้องในการฟื้นฟูกิจการบริษัท ซึ่งการขายโดยวิธีการธรรมดาต่างๆ ไปของธุรกิจไปยังผู้ซื้อ อาจจะมีผลอย่างรวดเร็วและเกี่ยวพันกับราคาที่ไม่สูงนัก แต่ดูเหมือนว่าจะมีเงินสดเพิ่มมากขึ้นสำหรับเจ้าหนี้ ถ้าการขายอย่างรวดเร็วดังกล่าวจะได้รับความสำเร็จดีกว่า กรณีที่บริษัทเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) มีเหตุอันควรเชื่อว่าการบริหารกิจการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ใน Paragraph 3 (1) (a) หรือ (b) ในการบริหารกิจการบริษัทมีเหตุอันสมควร โดยพิจารณาถึงเหตุผลอันสมควรแล้ว Administrator อาจบริหารกิจการลูกหนี้ด้วยจุดประสงค์ตามที่ระบุใน Paragraph 3 (1) (c) แทน ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งว่ามีเงินสดมากพอในบริษัทลูกหนี้เพื่อจะแบ่งจ่ายให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิในสถานการณ์เช่นนี้ ซึ่งเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย¹⁷

ตัวอย่างของสถานการณ์ในแต่ละเรื่องของวัตถุประสงค์เป็นไปได้ 3 กรณี Administration ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินงานในทางปฏิบัติ โดยระบุอยู่ใน Explanatory Notes ต่อ Enterprise Act 2002 ตัวอย่างให้การช่วยเหลือบริษัทภายใต้ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (1) (a) มีดังนี้

บริษัท A ประกอบกิจการมีกำไรและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง ลูกค้าที่ซื้อสต็อกของบริษัทได้สั่งสินค้าที่มีประโยชน์ อย่างไรก็ตามการลงทุนโดยทั่วไป ในระบบ IT ใหม่ ดูเหมือนจะว่าช้าและต้นทุนมากกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ทำให้บริษัท A ต้องออกจากแผนการธุรกิจ ยอดเงินหมุนเวียนของบริษัทเริ่มมีปัญหา และไม่สามารถจ่ายหนี้สินของบริษัทได้ บริษัทถูกจัด อยู่ใน การ Administration และผู้บริหาร (Administrator) ได้รับข้อเสนอสำหรับธุรกิจที่อาจจะจัดสรรเงินทุนอย่างเพียงพอ ที่จะจ่ายให้แก่เจ้าหนี้มีประกันและให้ 35 Penny ต่อ 1 ปอนด์ สำหรับเจ้าหนี้ไม่มี

¹⁴ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (2).

¹⁵ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 4.

¹⁶ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (1) (b).

¹⁷ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (4) (b).

ประกัน ต่อมาผู้บริหาร (Administrator) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาต่างๆ ของบริษัทเป็นปัญหา ช่วงเวลาสั้นๆ และสามารถจะแก้ไขได้และจะไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าดำเนินงาน ธนาคารของ บริษัทได้ให้ความสนับสนุนต่อแผนการของผู้บริหาร (Administrator) ที่จะดำเนินการค้าขายต่อไป ธุรกิจของบริษัทอาจมีกำไรและผู้บริหาร (Administrator) ก็มั่นใจว่า บริษัทสามารถที่จะฟื้นฟูกิจการ ได้โดยการค้าขายเป็นทางออกจากการขาดสภาพคล่องทางการเงินได้ ตามที่จัดสรรไว้ 65 Penny ต่อ 1 ปอนด์ สำหรับเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันภายใน 12 เดือน ผู้บริหาร (Administrator) ได้ส่งข้อเสนอ ของเขาไปยังบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย

การให้ความช่วยเหลือที่เป็นการปฏิบัติที่มีเหตุผลอันสมควร ธนาคารให้ความ สนับสนุนธุรกิจของบริษัทลูกหนี้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ถ้าได้รับการสนับสนุนจากธนาคาร ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนก่อนหน้านั้นและไม่มีแหล่งเงินทุนอื่นๆ ที่เพียงพอการช่วยเหลือ อาจจะ ไม่มีการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล การตัดสินใจของผู้บริหาร (Administrator) จะได้รับการยอมรับและ ในการตัดสินใจทางการค้า ที่พยายามช่วยเหลือหรือปฏิเสธความพยายามช่วยเหลือ คือการ ตัดสินใจซึ่งผู้บริหาร (Administrator) ที่มีเหตุผลอันสมควรจะต้องทำ ผู้บริหาร (Administrator) จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อการเลิกทำหน้าที่ ในกรณีที่ผู้บริหาร (Administrator) พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือของบริษัทไม่มีการปฏิบัติอย่างมีเหตุผลอันสมควรแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่าจะทำอะไรเพื่อให้อย่างน้อยที่สุดก็ให้ผลสำเร็จที่ดีกว่า สำหรับเจ้าหนี้ ของบริษัทที่จะได้รับ ชำระหนี้โดยวิธีการชำระบัญชีโดยทันที

วัตถุประสงค์ขั้นที่ 2 ถ้าผู้บริหาร (Administrator) พิจารณาแล้วเห็นว่า Administration จะพบความสำเร็จ โดยมีผลที่ดีกว่าสำหรับเจ้าหนี้ของบริษัททั้งหมดมากกว่า การช่วยเหลือ ของ บริษัท (ถึงแม้ว่าการช่วยเหลืออาจจะเป็นการปฏิบัติงานที่สมเหตุสมผล) วิธีการนี้อาจเกี่ยวข้องกับ การทำให้ธุรกิจที่หลากหลายของบริษัทที่แบ่งแยกเป็นหลายภาคส่วนเข้าสู่การจัดการด้านการขาย โดยทั่วไปแล้วอยู่บนพื้นฐานของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นวิธีการรวบรวมทรัพย์สินโดยวิธีการ ขายที่ให้ผลดีกว่าของบริษัท ตัวอย่างของ Paragraph 3 (1) (b) อาจจะใช้ใน Explanatory Notes ดังต่อไปนี้

บริษัท B มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และมีฐานของลูกค้าเป็นจำนวนมาก แต่บริษัทประสบ สถานะการขาดทุน โรงงานและเครื่องจักรล้ำสมัย และค่าใช้จ่ายต่างๆ และหนี้สินก็มียอดเพิ่มขึ้น บริษัทอยู่ในระหว่าง Administration และผู้บริหาร (Administrator) พิจารณาแล้วเห็นว่าบริษัท ไม่มี เงินทุนเหลือพอที่จะดำเนินการค้าขายต่อไปได้ หรือลงทุนซื้อเครื่องจักรใหม่ๆ มาใช้ ในการ ประกอบกิจการ และดูเหมือนว่าจะไม่มีการปฏิบัติอย่างมีเหตุผลในการช่วยเหลือบริษัทผู้บริหาร (Administrator) ได้พิจารณาบริษัทโดยละเอียดและตัดสินใจว่าการขายธุรกิจของบริษัทในขณะที่

กำลังดำเนินกิจการอยู่ อาจจะได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่าการแบ่งขายทรัพย์สินของบริษัทผู้บริหาร (Administrator) ขายทอดตลาดธุรกิจของบริษัทและข้อเสนอที่ดีที่สุดที่ได้รับ อาจจัดสรรเงินทุนอย่างพอเพียงเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน และให้ 40 Penny ใน 1 ปอนด์ สำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกัน โดยผู้บริหาร (Administrator) แจ้งให้เจ้าหนี้ทั้งหลายทราบในการประชุม และอธิบายว่าเหตุใดการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงไม่อาจประสบผลสำเร็จได้

วิธีการทั้งสองกรณีดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือบริษัทซึ่งไม่อาจประสบผลสำเร็จลงได้ และกิจการค้าขายของบริษัทก็ไม่อาจเจริญเติบโต ผู้บริหาร (Administrator) จะต้องกลับไปใช้วิธีการตาม Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (1) (c) ซึ่งอนุญาตให้มีการพิจารณามูลค่าทรัพย์สิน เพื่อแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ 1 ราย หรือมากกว่านั้น ซึ่งเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิได้ในกรณีเช่นนี้ ข้อกำหนดนี้ย่อมจะไม่มีเงินเหลือพอที่จะแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกันของบริษัท แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าที่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันจะไม่รับการชำระหนี้ดังกล่าว และไม่มีผลประโยชน์จากการ Administration ก็ตาม¹⁸

วัตถุประสงค์ข้อ 3 สามารถที่จะนำมาใช้ถ้าไม่มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมของ 2 วัตถุประสงค์แรก ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ ทำให้ประสบผลสำเร็จที่ดีสำหรับเจ้าหนี้โดยทั่วไป และดีกว่าการชำระบัญชีโดยทันที จึงเกิดคำถามขึ้นมาว่า ถ้าวิธีการนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ อย่างสมเหตุสมผลแล้วเหตุใดจะต้องให้บริษัทชำระบัญชีโดยทันที

การดำเนินงานของ Administration ในเรื่องนี้ดูเหมือนจะเป็นวิธีการชำระบัญชี โดยการจำหน่ายทรัพย์สินในขณะที่สามารถจะทำได้ เพราะภายหลังจากนั้นบริษัทจะไม่มีทรัพย์สินเหลือพอที่จะดำเนินการชำระหนี้ได้ ผู้บริหาร (Administrator) สามารถที่จะชำระบัญชีบริษัทเมื่อถึงจุดสุดท้ายได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการร้องขอให้ชำระบัญชี ปรากฏตามตัวอย่างใน Explanatory Notes ใน paragraph 3 (1) (c) ซึ่งอาจจะใช้ได้ดังต่อไปนี้

บริษัท C เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการในด้านให้บริการ ซึ่งธุรกิจของบริษัทมีชื่อเสียงได้รับการสั่งสมมานาน โดยการให้บริการแก่ลูกค้าโดยมาตรฐานชั้นยอด แต่จำนวนเจ้าหนี้ที่สำคัญๆ จำนวนหนึ่งได้ทยอยลาออกจากบริษัทไป ทำให้คุณภาพการให้บริการของบริษัทและชื่อเสียงของบริษัทได้รับผลกระทบอย่างมาก ลูกค้าเริ่มไม่พอใจและบริษัทไม่สามารถที่จะดึงดูดลูกค้าและดำเนินธุรกิจของบริษัทไว้ได้ ทำให้บริษัทขาดทุนติดต่อกันหลายเดือน และบริษัทก็ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ บริษัทจึงตัดสินใจเข้ามาสู่กระบวนการ Administration เมื่อผู้บริหาร (Administrator) พิจารณารายละเอียดของบริษัท และสรุปข้อเท็จจริงว่าธุรกิจของบริษัทไม่สามารถเจริญเติบโตและปลอดภัยได้ และการฟื้นฟูกิจการไม่อาจประสบผลสำเร็จลงได้ผู้บริหาร

¹⁸ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 3 (4).

(Administrator) จะดำเนินการขายทรัพย์สินของบริษัท และทำเงินให้บริษัทมีเงินเพียงพอที่จะแบ่งชำระหนี้เงินบางส่วนคืนให้แก่เจ้าหนี้มีประกันเมื่อ ผู้บริหาร (Administrator) แจ้งเรื่องนี้ต่อบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และอธิบายถึงเหตุผลว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะให้การช่วยเหลือบริษัทให้ประสบผลสำเร็จ หรือผลประโยชน์ที่ดีกว่าการชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน

2.1.2 ประเทศในกลุ่มกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law)¹⁹

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงิน (droit des entreprises en difficulté) แต่เดิมนั้น เป็นกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติ (Loi)²⁰ อันได้แก่ กฎหมายสำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่

(1) รัฐบัญญัติที่ 84-148 ลงวันที่ 1 มีนาคม 1984 ว่าด้วยการป้องกันปัญหาการเงินของกิจการ และการประนีประนอมหนี้ (la prévention et le règlement amiable des difficultés des entreprises)

(2) รัฐบัญญัติที่ 85-98 ลงวันที่ 25 มกราคม 1985 ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการและการบังคับชำระหนี้ (le redressement et la liquidation judiciaire des entreprises)²¹

(3) รัฐบัญญัติที่ 85-99 ลงวันที่ 25 มกราคม 1985 ว่าด้วยเจ้าพนักงานศาล ผู้รับมอบอำนาจศาลเพื่อกำหนดการบังคับชำระหนี้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนการดำเนินกิจการ (les administrateurs judiciaire, mandataires judiciaire a la liquidation des entreprises et experts en diagnostic d' entreprise)

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายลำดับรองหลายฉบับในระดับรัฐกฤษฎีกา (Décret)²² ที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐกฤษฎีกาที่ 85-1388 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 1985 ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการและการบังคับชำระหนี้

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *ระบบกรมล้มละลายในประเทศไทย* (รายงานการวิจัย). เสนอต่อสถาบันกรมพัฒนาเศรษฐกิจ. หน้า 205 – 207.

²⁰ เทียบได้กับกฎหมายในลำดับพระราชบัญญัติของประเทศไทย.

²¹ ในปี ค.ศ. 1994 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติต่างๆ ของรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 25 มกราคม 1985 โดยรัฐบัญญัติที่ 94-475 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 1994 ว่าด้วยการป้องกันและการจัดการปัญหาการเงินของกิจการ (la prevention et) le traitement des difficultés des entreprises) ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งให้มีการดำเนินมาตรการต่างๆ ในการป้องกันปัญหาการเงินโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้ผลอย่างแท้จริง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำหนดเพิ่มอำนาจให้ประธานศาลพาณิชย์สามารถสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อกำหนดบังคับชำระหนี้ โดยทันทีได้โดยไม่ต้องกำหนด “ระยะเวลาแห่งการตรวจสอบสถานะหรือสังเกตการณ์กิจการลูกหนี้” (“la période d’observation”).

²² เทียบได้กับกฎหมายในลำดับพระราชกฤษฎีกาของประเทศไทย.

อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. 2002 ที่ผ่านมามีการปรับปรุงประมวลกฎหมายพาณิชย์ (Code de commerce) ครั้งใหญ่ และได้มีการนำเอาบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสามฉบับข้างต้นมา กำหนดรวมไว้ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ฉบับปรับปรุงใหม่นี้ โดยกำหนดไว้ในบรรพ 6 ว่าด้วย ปัญหาการเงินของกิจการ (LIVRE SIXIEME DES DIFFICULTES DES ENTREPRISES) และ จัดหมวดหมู่ใหม่ ตลอดจนแก้ไขเลขมาตราใหม่ทั้งหมด (แต่ยังคงอ้างอิงเลขมาตราตามรัฐบัญญัติทั้ง สามฉบับดังกล่าวข้างต้นไว้เพื่อความสะดวกของผู้ใช้ประมวลกฎหมาย)

ดังนั้น ในปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับกิจการที่ประสบปัญหาการเงินของประเทศฝรั่งเศส จึงปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ บรรพ 6 ว่าด้วยปัญหาการเงินของกิจการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาค ได้แก่

ภาค 1 : ว่าด้วยการป้องกันปัญหาการเงินของกิจการและการประណหมนี้ (ตั้งแต่มาตรา L. 611-1 ถึงมาตรา L. 612-5) และ

ภาค 2 : ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการและการบังคับชำระหนี้ (ตั้งแต่มาตรา L. 620-1 ถึง มาตรา L. 628-3)

นอกจากนี้ ยังได้นำบทบัญญัติแห่งรัฐกฤษฎีกาฉบับต่างๆ มากำหนดรวมไว้ในประมวล กฎหมายพาณิชย์ฉบับปรับปรุงใหม่นี้ด้วยเช่นกัน

ในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการเงินของกิจการนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการ เกิดปัญหาการเงิน และป้องกันมิให้ปัญหาการเงินเล็กน้อยทวีความรุนแรงมากขึ้น (ซึ่งอาจ ควบคุมได้หากได้รับการปฏิบัติอย่างใดๆ ที่เหมาะสมและรวดเร็ว) จนถึงขั้นทำให้กิจการต้องตกอยู่ ในสถานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (la cessation de paiement) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขและขั้นตอน วิธีการต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด กล่าวอีกนัยหนึ่งมาตรการป้องกันปัญหาการเงินดังกล่าว จะใช้ บังคับเฉพาะแต่กับกิจการลูกหนี้ที่ยังคงมีสถานะที่ดีอยู่ (in bonis) เท่านั้น กล่าวคือ กิจการลูกหนี้ยังไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มาตรการป้องกันปัญหาการเงินของกิจการแบ่งออกได้ 2 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การแจ้งเตือนปัญหาการเงินของกิจการ โดยผู้สอบบัญชี คณะอนุกรรมการ ของกิจการ หรือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของกิจการ และมาตรการภายนอก อันได้แก่ การแจ้งเตือน ปัญหาการเงินโดยประธานศาลพาณิชย์ และ

ประการที่สอง การประណหมนี้ (le règlement amiable) ซึ่งเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้กิจการที่ประสบปัญหาการเงินสามารถยังคงดำเนินกิจการต่อไป โดยไม่ต้องดำเนิน กระบวนพิจารณาทางศาล ทั้งนี้ การประណหมนี้เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปโดยรวดเร็วและมี ลักษณะเป็นความลับ ซึ่งในกรณีที่ศาลพิจารณาเห็นสมควรตามที่ลูกหนี้ร้องขอ ศาลจะมีคำสั่ง ตั้งผู้

เจรจาไกล่เกลี่ย (un conciliateur) เพื่อทำหน้าที่ประสานระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้รายหลักๆ ของกิจการให้มีการทำข้อตกลงประนีประนอมหนี้ระหว่างกันได้ โดยเจ้าหนี้นิยมที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินบางประการแก่ลูกหนี้ และลูกหนี้นิยมผูกพันตนที่จะดำเนินการมาตรการแก้ไขปัญหาการเงินที่กำลังประสบอยู่ตามที่ได้มีการเจรจาตกลงกันอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้คู่กรณีสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อย่างแท้จริง กฎหมายยังได้กำหนดมาตรการระงับการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีและการบังคับคดีเป็นการชั่วคราว (la suspension des poursuits et des voies d'exécution) ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

การแยกกระบวนการล้มละลายและกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศฝรั่งเศส กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงินได้กำหนดเกณฑ์ของกิจการที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายหรือกระบวนการฟื้นฟูกิจการไว้เป็นเกณฑ์เดียวกัน คือ กิจการลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ กล่าวคือ กิจการลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ (Passif exigible) ด้วยสินทรัพย์ที่ตนสามารถนำมาชำระหนี้ได้โดยทันที (Actif disponible) ได้

อย่างไรก็ตาม แม้เกณฑ์เบื้องต้นของการเข้าสู่กระบวนการล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการจะเป็นเกณฑ์เดียวกัน แต่ผู้มีสิทธิเริ่มคดีจะต้องร้องขอต่อศาลพาณิชย์ (หรือศาลจังหวัด) ให้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ (le redressement judiciaire) เสียก่อน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการตามลำดับคือ เพื่อรักษากิจการของลูกหนี้ให้อยู่รอด คงไว้ซึ่งการประกอบกิจการและการจ้างงาน และชำระหนี้แก่เจ้าหนี้วันแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าลูกหนี้ได้หยุดประกอบกิจการโดยสิ้นเชิง หรือเมื่อเห็นเป็นที่ชัดเจนว่าไม่มีความเป็นไปได้ที่จะฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการล้มละลายหรือกระบวนการบังคับชำระหนี้ (la liquidation judiciaire) โดยทันทีก็ได้²³

2.2 วิวัฒนาการของกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย

แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายเกิดขึ้นมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา กฎหมายล้มละลายฉบับแรกบรรจุรวมไว้ในกฎหมายลักษณะกู้หนี้ ศักราช 1268 ตรงกับพุทธศักราช 2192 แผ่นดินพระเจ้าปราสาททองความปรากฏอยู่ตามบทที่ 50, 51 และ 52 ของกฎหมาย สมมติฐานของการล้มละลายในสมัยนั้น คือการมีหนี้สินล้นพ้นตัว ที่มาของหนี้สินล้นพ้นตัว ก็เนื่องมาจากระบบปกครองดั้งเดิมที่มีทาสและไพร่ โดยทาสแต่ละคนจะมีราคาค่าตัวเป็นการเฉพาะบุคคล ผู้ใดมีหนี้สินมากกว่าค่าตัวของตนย่อมได้ชื่อว่าผู้นั้นเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ถือว่าเป็นผู้หมดความสามารถในการจัดการทรัพย์สิน จะต้องจัดการสะสางชำระบัญชีทรัพย์สิน เพื่อแบ่งเฉลี่ยชำระแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ต่อมาหลักการเดียวกันถูกนำมาบัญญัติตราเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

²³ Commercial Code L.620-1 and L 622-1.

ลักษณะกู้หนี้ยืมสิน ร.ศ. 110 (พุทธศักราช 2434) ซึ่งยกเลิกกฎหมายลักษณะกู้หนี้ยืมสินเดิมและหลังจากนั้นก็ยังมีพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ. 127 (พุทธศักราช 2451) กำหนดให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ล้มละลายโดยจำนวนหนี้ต้องมีตั้งแต่ 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) ขึ้นไปและต้องมีหนี้แน่นอนครั้งต่อมามีพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ. 130 (พุทธศักราช 2454) ตราขึ้นมาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเพราะเหตุที่กฎหมาย ฉบับ ร.ศ. 127 ตราออกมาใช้บังคับด้วยความเร่งรีบโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย 2 ครั้ง ครั้งแรก พุทธศักราช 2470 ครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2474 โดยกฎหมายกำหนดหลักการสำคัญๆ ได้แก่ การให้ลูกหนี้ผู้สุจริตปลดจากการล้มละลายให้มีการประนอมหนี้เพื่อเลิกคดีล้มละลาย กำหนดบทลงโทษลูกหนี้ที่ทุจริต ท้ายสุดในปีพุทธศักราช 2483 มีการยกเลิกกฎหมาย ฉบับ ร.ศ.130 ทั้งหมดและตราพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ขึ้นใช้บังคับและใช้บังคับอยู่จนปัจจุบัน ซึ่งกฎหมายนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาโดยหลักเกณฑ์ที่มีการแก้ไขคือการเพิ่มจำนวนเงินขั้นต่ำที่เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลาย และกำหนดวิธีการหลุดพ้นจากการล้มละลายได้ 4 ช่องทาง คือ การขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย การประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย การปลดจากล้มละลาย การยกเลิกการล้มละลาย กับทั้งมีการเสริมกระบวนการใหม่ กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลและมีหนี้ไม่น้อยกว่า 10,000,000 ล้านบาท และกิจการของลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูได้ตามกฎหมายให้โอกาสลูกหนี้ยื่นร้องขอต่อศาลเพื่อฟื้นฟูกิจการโดยมีกระบวนการของแผนฟื้นฟูกิจการเป็นแม่บท ทั้งนี้ในแผนจะต้องจัดให้มีผู้บริหารแผนและผู้บริหารแผน จะต้องไม่ใช่ลูกหนี้เดิมซึ่งเคยทำให้องค์กรธุรกิจของลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงิน ทั้งนี้กฎหมายกำหนดหลักประกันเพื่อประโยชน์ของลูกหนี้ไว้ด้วยว่า เมื่อการบริหารตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ประสบความสำเร็จ กิจการของลูกหนี้ได้รับการฟื้นฟูแล้ว เจ้าหนี้ก็ชอบที่จะได้รับชำระหนี้แต่เฉพาะส่วนหนี้ของตน แต่ต้องส่งมอบกิจการที่ฟื้นฟูแล้วนั้นคืนกลับให้ลูกหนี้เดิมเข้าบริหารต่อไป หากว่ากิจการไม่สามารถฟื้นฟูกิจการได้ต่อไปแล้วก็ให้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย²⁴ ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

2.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย

การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เกิดขึ้นจากการหาทางออกไม่ให้เกิดกิจการของลูกหนี้ ต้องล้มละลายหรือเลิกกิจการไป เนื่องจากการล้มละลายของลูกหนี้ไม่ใช่มีเพียงแต่ลูกหนี้เท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ แต่มีผลกระทบเป็นลูกโซ่ทั้งต่อพนักงานลูกจ้างของกิจการลูกหนี้ เจ้าหนี้ของลูกหนี้และกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจการของลูกหนี้ ภาพพจน์และเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม²⁵ ความจำเป็น

²⁴ สุภาวดี โตรัตนคุณต์. (2547). ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. หน้า 6-7.

²⁵ ภูมิ ไชกเหมาะ, ไกรสร บารมีอวยชัย, วิชา มหาคุณ และชีพ จุลมนต์. เอกสารประกอบคำบรรยาย

ของการมีบทบัญญัติกฎหมายฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในหลายๆ ประเทศนั้น มีสาเหตุ ที่สำคัญ เนื่องจากการไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาของบริษัทต่างๆ ทั้งที่บริษัทเหล่านั้น ไม่สมควรที่จะล้มละลายหรือเลิกกิจการไป ในขณะที่ประเทศกำลังเผชิญการผันผวนทางเศรษฐกิจ ประกอบกับมาตรการทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการประนอมหนี้ ที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถทำความตกลงกับบรรดาเจ้าหนี้ เพื่อขอชำระหนี้บางส่วนได้ หรือ บทบัญญัติของกฎหมายเปิดโอกาสให้มีการปรับโครงสร้างขององค์กรธุรกิจต่างยังไม่มีความเหมาะสม ยุ่งยาก ลำบาก และมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ส่วนมาตรการในการชำระบัญชี หรือเลิกบริษัท ก็เป็นมาตรการในการชำระสะสางหนี้สินให้กับบรรดาเจ้าหนี้แต่เพียงอย่างเดียว อันมีผลให้บริษัท ต้องเลิกกิจการหรือล้มละลายเท่านั้น²⁶ ประเทศต่างๆ ย่อมตระหนักดีว่าหากปล่อยให้องค์กรธุรกิจที่ ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน แต่ยังมีศักยภาพในด้านอื่นๆ ที่สามารถดำเนินกิจการ ต่อไปต้องล้มละลายและปิดกิจการไป อาจก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นในทางเศรษฐกิจมหภาคและ จุลภาค เพราะการหยุดกิจการที่ยังมีโอกาสดำเนินการต่อไปได้ย่อมจะก่อให้เกิดการสูญเสียที่อาจมอง ไม่เห็นเด่นชัดในแง่ตัวเงิน แต่ก็อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ภาวะการณต์งานเลิกจ้างของลูกจ้างใน องค์กร ภาวะการณต์สูญเสียภาษีอากรในทางอ้อมของรัฐ ภาระที่ต้องไปจัดตั้งองค์กรใหม่แทนองค์กร เดิมที่ถูกชำระบัญชี ความสูญเสียในเชิงการลงทุนเพื่อพัฒนาแรงงาน²⁷ ดังนั้น การฟ้องลูกหนี้เป็นคดี ล้มละลายเพื่อพิพากษาให้ล้มละลายและดำเนินการชำระบัญชี (Liquidation) แก่กองทรัพย์สินของ ลูกหนี้เมื่อเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย จึงไม่เป็นทางออก ที่เหมาะสมกับลูกหนี้ที่ประสบปัญหาการ ขาดสภาพคล่องทางการเงินเป็นการชั่วคราว จึงได้ มีการพัฒนาระบบและกลไกที่ใช้ในแก้ปัญหา ดังกล่าว ซึ่งได้พัฒนาเป็นกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้อันเป็นช่องทางที่ลูกหนี้สามารถเจรจาชำระ หนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ ไม่ต้องล้มละลาย โดยกฎหมายฟื้นฟูกิจการมี จุดมุ่งหมายที่จะให้ลูกหนี้ที่สุจริตได้มีโอกาสเริ่มต้นกิจการใหม่ (Fresh Start) และเจ้าหนี้ทั้งหลาย ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรมและสมควร²⁸

พระราชบัญญัติล้มละลายของประเทศไทยใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2483 กฎหมายฟื้นฟูกิจการเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายล้มละลาย ซึ่งเป็นการพัฒนาของกฎหมายล้มละลาย ที่สำคัญในช่วงเวลาประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา โดยแต่เดิมกฎหมายล้มละลายมุ่งเน้นที่จะจัดการกับ กิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยใช้มาตรการในเชิงชำระบัญชี (Liquidation) กล่าวคือ ยุบเลิกการประกอบกิจการและดำเนินการบังคับจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อแบ่ง

²⁶ สุธีร์ สุภนิตย์. (2552). *หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ*. หน้า 216.

²⁷ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

²⁸ เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 2.

ชำระให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายตามอัตราส่วนหนึ่งอย่างเป็นธรรม แม้ว่าศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้วก่อนที่ลูกหนี้จะล้มละลาย กฎหมายยังเปิดช่องทางให้ลูกหนี้ประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย²⁹ ได้ก็ตาม แต่โอกาสที่เจ้าหนี้ทั้งหลายในคดีล้มละลายจะมีมติพิเศษ³⁰ ยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้เป็นไปได้น้อย หรือลูกหนี้ที่ไม่สุจริตสมคบกับเจ้าหนี้ที่มีเสียงข้างมากและจำนวนหนี้เท่ากับสามในสี่ของจำนวนหนี้ทั้งหมด ทำให้การประนอมหนี้ได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก³¹ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้³² ทั้งๆ ที่ลูกหนี้ไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอ รับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ จึงทำให้การชำระหนี้ต้องประสบความล้มเหลวจนต้องยกเลิกการประนอมหนี้และเข้าสู่กระบวนการของกฎหมายล้มละลายเพื่อชำระบัญชีในท้ายที่สุด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากระบวนการพิจารณาว่าด้วยล้มละลายจึงไม่อาจเยียวยาแก่กิจการที่มีปัญหาจนมีหนี้สิน ล้นพ้นตัว แต่ยังมีศักยภาพที่สามารถดำเนินกิจการต่อไป จึงมีแนวความคิดที่เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ในการที่จะใช้มาตรการในลักษณะปรับโครงสร้างหนี้ หรือปรับ โครงสร้างกิจการของลูกหนี้ ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวแทนการชำระบัญชี หากว่ากิจการนั้นยังมีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต่อไปได้

การฟื้นฟูกิจการลูกหนี้เป็นการรักษามูลค่าขององค์กรธุรกิจทั้งหมดไว้ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแทนที่จะถูกแยกเป็นส่วนๆ ซึ่งจะทำให้มูลค่าของกิจการลดลงหรือหมดค่าไป กิจการที่ยังดำเนินการอยู่นอกจากจะประกอบด้วย ที่ดิน โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์หรือทรัพย์สินต่างๆ ของลูกหนี้แล้ว ยังประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจไม่ว่าจะเป็นผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบในการผลิต ผู้แทนจำหน่าย ผู้ซื้อสินค้า หรือบริการ ตลอดจนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือในบริษัทลูกหนี้ อันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในดำเนินธุรกิจ ซึ่งเกิดขึ้นจากการสั่งสมที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานและค่าใช้จ่ายที่สูง เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจเหล่านี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของชาติโดยรวม การบังคับใช้กฎหมายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการ จึงต้องคำนึงถึงความสำคัญแห่งวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งมุ่งเน้นถึงการแก้ปัญหาสภาพคล่องทางการเงินเป็นการชั่วคราว

²⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 45.

³⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 6 “มติพิเศษ หมายความว่า มติของเจ้าหนี้ฝ่ายข้างมากและมีจำนวนหนี้เท่ากับสามในสี่แห่งจำนวนหนี้ทั้งหมดของเจ้าหนี้ซึ่งได้เข้าประชุมด้วยตนเองหรือมอบคนแทนให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในที่ประชุมเจ้าหนี้และได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น.”

³¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 31.

³² พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 55.

เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการอย่างแท้จริง โดยใช้แผนฟื้นฟูกิจการเป็นกลยุทธ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ รวมทั้งการปรับโครงสร้างกิจการ และบริหารจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

ด้วยเหตุนี้กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ขึ้นโดยมุ่งหวังที่จะปรับปรุงแก้ไขกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ก่อนเป็นอันดับแรก โดยเพิ่มเป็นหมวด 3/1 ของพระราชบัญญัติล้มละลายทั้งนี้ โดยอาศัยแนวความคิดจากการฟื้นฟูองค์กรที่ประสบปัญหาทางการเงิน (Reorganization) ของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งปรากฏอยู่ในรัฐบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. 1978 บทที่ 11 และการฟื้นฟูกิจการของบริษัทโดยศาลเป็นผู้แต่งตั้ง Judicial Manager ของประเทศสิงคโปร์ซึ่งปรากฏอยู่ในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายบริษัท ค.ศ. 1987 ที่มีพื้นที่มาจาก Insolvency Act 1986 ของสหราชอาณาจักร แต่อย่างไรก็ตามทางคณะกรรมการได้พิจารณาร่างบทกฎหมายดังกล่าวด้วยความรอบคอบ โดยพิจารณาถึงพื้นฐานทางสังคมและทางจิตใจของคนไทย ตลอดจนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยประกอบกันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้บทกฎหมายที่ร่างสามารถปรับใช้ได้กับสังคมไทย ปัจจุบันกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ได้ประกาศใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว³³ และได้มีการแก้ไขหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2547 ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในคดีล้มละลายและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการที่ศาลจะสั่งให้ปลดลูกหนี้จากการเป็นบุคคลล้มละลาย

โดยที่กฎหมายล้มละลายของไทยได้ใช้มานานตั้งแต่ พุทธศักราช 2483 แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติม 2 ครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2511 และ พ.ศ. 2526 แต่เป็นการแก้ไขในเรื่องของจำนวนหนี้ไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักกฎหมาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง เช่น หลักการช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลาย (Alternative to Straight Bankruptcy) หรือทางเลือกที่ไม่ต้องล้มละลาย (Non Bankruptcy Alternatives) ซึ่งมีมากในกฎหมายล้มละลายสากลแต่น้อยและยากที่จะประสบความสำเร็จในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เช่น การประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย³⁴ การยกเลิกการล้มละลาย³⁵ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อภายหลังจากที่ศาลละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้วเท่านั้น หรือการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย³⁶ เป็นกระบวนการภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลาง มีคำพิพากษา

³³ วิชา มหาคุณ ก (2548). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย*. หน้า 268 – 269.

³⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 45.

³⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 135.

³⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 63.

ให้ลูกหนี้ล้มละลาย แต่การที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายภายหลังจากที่ศาลเห็นชอบด้วยการขอประนอมหนี้ เป็นคนละกรณีกับการยกเลิกการล้มละลายตามมาตรา 135 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพราะการยกเลิกการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายสำเร็จ ศาลล้มละลายกลางอาจพิพากษาลูกหนี้ล้มละลายได้อีกหากศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการประนอมหนี้³⁷

เหตุที่การปรับปรุงกฎหมายล้มละลายมุ่งที่จะเลือกเอาแนวทางการฟื้นฟูกิจการ หรือ Reorganizations แบบ Chapter 11 ใน The Bankruptcy Code หรือ The Bankruptcy Reform Act ของสหรัฐอเมริกาแต่เพียงหลักเดียวต่างๆ ที่กฎหมายฉบับเดียวกันของสหรัฐอเมริกายังมีหลัก Repayment Plans ใน Chapter 13 ซึ่งให้โอกาสสำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา และมีหนี้ไม่มีประกันน้อยกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ หรือ หนี้มีประกันน้อยกว่า 350,000 เหรียญสหรัฐ หรือหลัก Individual Voluntary Arrangements และ Company Voluntary Arrangement ใน Insolvency Act 1986 ของประเทศอังกฤษ จึงทำให้ดูประหนึ่งว่า การแก้ไขกฎหมายล้มละลายครั้งนี้มุ่งที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจในรูปของบริษัทจำกัดเท่านั้น และไม่ได้ให้ความสำคัญกับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือห้างหุ้นส่วนสามัญ จดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ให้มีโอกาสนอกจากการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย และคล้ายกับผู้ร่างกฎหมายขาดวิสัยทัศน์ในการแก้ไขกฎหมายล้มละลาย เนื่องจากมีการแก้ไขเพียงประเด็นเดียวในท่ามกลางประเด็นที่จะต้องมีการแก้ไขอีกมากมาย ซึ่งแท้จริงแล้ว หากเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะขณะที่มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงกฎหมายล้มละลายเมื่อสิบกว่าปีที่แล้ว คณะกรรมการเห็นว่าปัญหาเร่งด่วนขณะนั้นคือโอกาสของบริษัทจำกัด ที่มีหนี้สินจำนวนมาก ขนาดสิบล้านบาทขึ้นไป ที่จะมิต่างเลือกอื่นนอกจากเข้าสู่ระบบกฎหมายล้มละลายนั้น ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ทั้งนี้ เพราะสภาพของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีหนี้สินพันตัวเนื่องจากประสบปัญหาทางธุรกิจ หากมีผู้ต้องการเข้ามาช่วยเหลือ โดยให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ลูกหนี้ด้วยประการใดๆ มูลหนี้ที่อาจถูกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลปฏิเสธไม่ให้ได้รับชำระหนี้ จึงทำให้บริษัทลูกหนี้ ยากที่จะได้มาซึ่งเงินกู้ยืม หรือผู้ที่เข้ามาช่วยกอบกู้สถานการณ์ที่เลวร้ายของบริษัท เมื่อเป็นดังนี้ ก็ควรมีหลักการที่แก้ไขความขัดข้องของบริษัทลูกหนี้ซึ่งกำลังเผชิญกับการฟ้องร้องคดีล้มละลายเป็นการด่วนที่สุด คณะกรรมการจึงหยิบยกเรื่องการฟื้นฟูกิจการ ตาม Chapter 11 ของ The Bankruptcy Code ซึ่งถือว่าเป็น The Bankruptcy Reform Act ของประเทศสหรัฐอเมริกา มาพิจารณาประกอบกับหลักกฎหมายเรื่อง Judicial Management ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายบริษัท ใน ค.ศ. 1987 ซึ่งประเทศสิงคโปร์เองก็ยอมรับว่าได้นำมาจากหลักในเรื่อง Administration ของ Insolvency Act 1986 อันเป็นกฎหมายล้มละลายของประเทศของประเทศ

³⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 60.

อังกฤษ ซึ่งคล้ายกับ Chapter 11 ใน The Bankruptcy Code ของประเทศสหรัฐอเมริกา นั่นเอง เพียงแต่ Administrations ของประเทศอังกฤษ และ Reorganizations ของประเทศสหรัฐอเมริกา ถือเป็น ส่วนหนึ่งของกฎหมายล้มละลายและกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย แต่ Judicial Management ของประเทศสิงคโปร์ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายล้มละลาย และไม่ใช่วกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย ซึ่งในชั้นแรกของการลงมติให้นำหลักการฟื้นฟูกิจการเข้ามาในกฎหมายล้มละลาย คณะกรรมการก็มีการถกเถียงกันว่าสมควรให้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายล้มละลายเหมือนประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา หรือให้แยกออกเป็นกฎหมายออกเป็นกฎหมายใหม่ต่างหากจากกฎหมายล้มละลายตามแนวทางของประเทศสิงคโปร์ ในที่สุดคณะกรรมการก็ตัดสินใจเลือกเป็น หลักกฎหมายหนึ่งของกฎหมายล้มละลายและเป็นส่วนหนึ่ง ที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย โดยให้อยู่ต่อเนื่องจากหมวดที่ 3 ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณา ในกรณีที่ถูกหนี้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น โดยร่างเป็นหมวดที่ 3/1 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ แบ่งเป็น 13 ส่วน กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เริ่ม ตั้งแต่มาตรา 90/1 เป็นต้นไป และหากการฟื้นฟูกิจการไม่สำเร็จ ศาลก็อาจมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ลูกหนี้เด็ดขาด เช่นปรากฏในมาตรา 90/48 มาตรา 90/52 มาตรา 90/54 มาตรา 90/58 มาตรา 90/68 และมาตรา 90/70 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการฟื้นฟูกิจการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายนั่นเอง³⁸

2.2.2 หลักการสำคัญในคดีฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการจะมีมาตรการที่เพิ่มโอกาสให้การพิจารณาปัญหาและดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้และโครงสร้างทุนของกิจการให้มีโอกาสสำเร็จมากขึ้น รวม 4 ประการ ดังนี้

1) สภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) เป็นมาตรการตาม พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483³⁹ ในการระงับระงับการฟ้องคดีและทรัพย์สินของลูกหนี้ระหว่าง เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยศาลและเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการประสบผลสำเร็จ แนวความคิดนี้เป็น มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองกิจการให้ยังคงดำรงอยู่ต่อไป เป็นหัวใจของการฟื้นฟูกิจการใน กฎหมายของทุกประเทศ การให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้จะส่งผลให้เจ้าหนี้จะต้อง เข้ามาใช้สิทธิตามช่องทางที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดี ฟื้นฟูกิจการ

³⁸ วิชา มหาคุณ ก เล่มเดิม. หน้า 278 – 280.

³⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12.

2) การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจการเงินเข้ามาบริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ กฎหมายกำหนดให้ผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล คณะบุคคล เจ้าหนี้ หรือผู้บริหารของลูกหนี้ก็ได้⁴⁰ โดยผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนจะต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน และการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ พุทธศักราช 2545 แต่กฎหมายข้อ 2 ไม่ใช่บังคับกรณีที่ลูกหนี้หรือผู้บริหารลูกหนี้เสนอตนให้เป็นผู้ทำแผนไม่ต้องมีคุณสมบัติ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือในกรณีที่มีการคัดค้านผู้คัดค้านอาจเสนอลูกหนี้เป็นผู้ทำแผนก็ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้ห้ามลูกหนี้เป็นผู้ทำแผน ตามกฎหมายดังกล่าวลูกหนี้หรือผู้บริหารลูกหนี้ อาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ทำแผนหรือผู้บริหารแผนก็ได้ถ้าได้รับการแต่งตั้งจากศาล โดยผู้ทำแผนจะมีอำนาจหน้าที่จัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในช่วงเวลาทำแผน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมเจ้าหนี้ และผู้บริหารแผนจะมีอำนาจหน้าที่จัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้สำเร็จตามแผนจนกระทั่งศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

3) ลักษณะพิเศษของแผนฟื้นฟูกิจการในการแก้ไขปัญหาของกิจการนั้น ผู้ทำแผนจะต้องเสนอแผนฟื้นฟูกิจการแสดงถึงหลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งโดยปกติสิ่งที่สามารถทำได้ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และโครงสร้างกิจการในทางการค้าทั่วไป ย่อมนำมากำหนดไว้ในแผนได้ กล่าวคือ การกำหนดขั้นตอนของการฟื้นฟูกิจการ การชำระหนี้ การยืดกำหนดเวลาชำระหนี้ การลดจำนวนหนี้และการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ การลดทุนและเพิ่มทุน การก่อหนี้และระดมเงินทุน รวมตลอดถึงแหล่งของเงินทุนและเงื่อนไขแห่งหนี้สินและเงินทุนดังกล่าว การจัดการและการหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้ เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผลหรือประโยชน์อื่นใด แนวทางแก้ไขปัญหากรณีขาดสภาพคล่องชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติการตามแผน กฎหมายกำหนดให้ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น การเพิ่มทุน การลดทุน การควบกิจการ และการหักหนี้ใช้ค่าหุ้น หรือแปลงหนี้เป็นทุน สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ บางมาตราตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติมหาชน จำกัด พุทธศักราช 2535 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พุทธศักราช 2535 นอกจากนี้แผนซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วถือว่าผูกมัดเจ้าหนี้ซึ่งอาจได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้

4) บุริมสิทธิในเงินที่นำเข้าไปช่วยเหลือกิจการตามแผน กฎหมายกำหนดให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหนี้ที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กิจการตามแผนไว้ กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ มีผลให้หนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ยกเว้นหนี้ละเมิด

⁴⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/6 วรรคสอง และ มาตรา 90/42 (7).

เป็นหนี้บริมสิทธิลำดับที่ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อตั้งขึ้นตามแผนเพื่อประโยชน์ ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้จัดอยู่ในลำดับเดียวกับค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการจัดการทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้⁴¹

5) หลักการฟื้นฟูกิจการโดยโครงสร้างแล้วเป็นการลดอุปสรรคในการปรับโครงสร้าง ของกิจการที่ประสบปัญหาทางธุรกิจ โดยสิ่งที่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ก็คือ การพักบังคับชำระหนี้ (Automatic Stay) ซึ่งในระหว่างที่การประกอบกิจการประสบปัญหา ทางการเงินอย่างรุนแรง ความพยายามในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกในการปรับโครงสร้างหนี้ มักจะประสบปัญหาจากบรรดาเจ้าหนี้ที่พยายามใช้สิทธิเรียกร้องในทางแพ่งบังคับชำระหนี้ จากลูกหนี้ การที่ยังปล่อยให้เจ้าหนี้ที่ยังคงสามารถใช้อำนาจเฉพาะตัวเช่นนี้ จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่ง ที่จะทำให้แผนการฟื้นฟูกิจการประสบผลสำเร็จ โดยวิธีการที่ถูกสร้างขึ้นมาก็คือ การเปิดโอกาส ให้มี ช่วงเวลาแก่กิจการ กล่าวคือ การสร้างเกาะคุ้มกันชั่วคราวให้แก่กิจการที่จะไม่ถูกเจ้าหนี้ บังคับชำระหนี้ และผู้ที่จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการจะได้อาศัยระยะเวลาในช่วงนี้หาทางออก ให้แก่กิจการเพื่อประโยชน์ แก่เจ้าหนี้ทุกคนอย่างเป็นธรรมด้วย

ระยะเวลาที่ให้นี้มักจะเป็นเพียงระยะเวลาไม่นานนัก โดยปกติประมาณ 2 – 4 เดือน ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ บางประเทศอาจเรียกมาตรการนี้ว่า Moratorium ซึ่งมีความหมายถึง สถานะหยุดนิ่งไม่เคลื่อนไหว

เกาะคุ้มกันชั่วคราวนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา 90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 สิ่งที่สามารถวิเคราะห์จากการสร้างมาตรการนี้ คือ กระบวนการที่ห้ามเจ้าหนี้ ใช้สิทธิตามกฎหมายของแต่ละคน เป็นผลทำให้เจ้าหนี้ทุกคนจำต้องเข้าร่วมในการฟื้นฟูกิจการ และมีผลให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีลักษณะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของคนทุกคนในคราวเดียว (Collective) ซึ่งเป็นแนวทางของกฎหมายล้มละลายนั่นเอง การห้ามเจ้าหนี้ใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ ยังมีผลดีอีกประการหนึ่งคือ ทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น และจะเพิ่มโอกาสใน การปรับโครงสร้างเพื่อการฟื้นฟูกิจการด้วย ซึ่งมาตรการนี้จะไม่ห้ามลูกหนี้ที่จะยังคงดำเนินกิจการ ปกติต่อไป (Debtor In Possession DIP) ซึ่งเป็นความแตกต่างประการหนึ่งระหว่างการพัก การชำระ หนี้ (Automatic Stay) กับคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์⁴² ทั้งนี้ การพักชำระหนี้เป็นการช่วยให้ลูกหนี้สามารถที่ จะปรับโครงสร้างหนี้ของตนเองได้

⁴¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 130 (2).

⁴² พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 6 “พิทักษ์ทรัพย์” หมายความว่า พินัยกรรมที่สิน ไม้ว่าเด็ดขาดหรือชั่วคราว.

ในขณะที่การให้การพักชำระหนี้เป็นเวลาหายใจแก่กิจการของลูกหนี้ สิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการฟื้นตัวของกิจการคือ การทำแผนศึกษาปัญหาของกิจการทั้งด้านการเงินและด้านอื่นๆ รวมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหของกิจการนั้นด้วย โดยความเป็นจริงแล้ว การพยายามหาทางออกสำหรับกิจการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นปกติ ความแตกต่างของการทำแผนภายใต้กรอบของกฎหมายฟื้นฟูกิจการกับการทำแผนในช่วงเวลาปกติ ต่างกันตรงที่กฎหมายอาจกำหนดให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้บริหารเดิมเข้ามาเป็นผู้หาทางออกให้แก่กิจการ โดยเข้ามาเป็นผู้ทำแผนได้ การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามาช่วยเหลือหรือเข้ามาเป็นผู้จัดทำแผนให้แก่กิจการ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยเปิดโอกาสของกิจการที่รอดพ้นจากการล้มละลายสูงขึ้น เพราะเป็นการแก้ไขในด้านการบริหารจัดการของกิจการที่อาจเป็นปัจจัยหนึ่งของความล้มเหลว ของการประกอบธุรกิจได้

ส่วนข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาที่อาจเป็นการเสนอการประนีประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกคน เหมือนข้อตกลงในการประนีประนอมที่ต้องอาศัยความตกลงจากคู่กรณีทุกฝ่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁴³ ในทางตรงกันข้ามกฎหมาย จะกำหนดให้มีการลงมติระหว่างเจ้าหนี้ และเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้เสียงข้างมากตามมติที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงมติระหว่างเจ้าหนี้ และเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้เสียงข้างมากตามมติที่กฎหมายกำหนด มีอำนาจบังคับให้เจ้าหนี้เสียงข้างน้อยต้องผูกพันตามข้อตกลงที่เสียงข้างมากยอมรับได้ โดยวิธีนี้จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการปรับโครงสร้างหนี้ของกิจการได้มาก ข้อแตกต่างของกฎหมายในแต่ละประเทศอยู่ที่แนวทางในการลงมติและวิธีนับคะแนนเสียงของเจ้าหนี้ที่จะถือเป็นเสียงข้างมาก

นอกจากการกำหนดให้มีการลงมติแล้วแผนฟื้นฟูกิจการที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบตามกฎหมายทั่วไปบางเรื่อง สำหรับกฎหมายไทยข้อยกเว้นที่สำคัญ คือ การเพิ่มทุน การลดทุน จำนวนทุนขั้นต่ำ ไม่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมาย ว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการหักหนี้ใช้ค่าหุ้น หรือการแปลงหนี้ เป็นทุนได้ด้วย

การเพิ่มโอกาสให้แก่ลูกหนี้ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การกระตุ้นให้กิจการสามารถหาเม็ดเงินเพื่อนำไปใช้ในระยะเวลาขาดสภาพคล่องได้ การเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้รายใหม่สามารถให้สินเชื่อแก่กิจการและการกำหนดให้เจ้าหนี้ในหนี้ใหม่นั้น มีศักดิ์ฐานะที่ดีกว่าเจ้าหนี้เดิมเป็นแนวทางลดความเสี่ยงในการลงทุนของเจ้าหนี้ใหม่ เป็นเรื่องที่ปฏิเสธได้ยากกว่าหากกิจการที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องด้านการเงินแล้ว ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินโดยเร็วจะมีโอกาสสูงที่จะล้มละลายไป

⁴³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850.

โดยปัญหาด้านการหาเงินทุนเพิ่มจะได้รับการแก้ไขด้วยการให้บุริมสิทธิแก่เม็ดเงินใหม่ และการกำหนดข้อยกเว้นทั่วไปในเรื่องการเพิ่มทุนลดทุน ในขณะที่เดียวกันปัญหาการประนอมหนี้ ก็ได้รับการเยียวยาโดยการพักชำระหนี้ และการใช้มติบังคับเจ้าหนี้เสียข้างน้อย แต่ไม่ว่าจะใช้มาตรการใดมาช่วย สิ่งที่ต้องตระหนักโดยตลอดเวลา คือ มาตรการทางกฎหมายเป็นเพียงการลดอุปสรรคที่เกิดจากการปรับโครงสร้างกิจการ แต่โอกาสของกิจการที่จะประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูกิจการนั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพของกิจการนั่นเองว่ายังสามารถที่จะทำกำไรในอนาคตได้อีกหรือไม่ การนำมาตราทางกฎหมายนี้ไปใช้สำหรับกิจการที่ไม่มีศักยภาพแล้วก็ไม่สร้างประโยชน์ใดๆ เพราะตราบใดที่กิจการยังคงทำการค้าที่ขาดทุนโดยตลอดเวลา เม็ดเงินใหม่ ที่เพิ่มเข้าไปก็ต้องเสียหายตกตามกันไป

อย่างไรก็ดี ในระบบการประนอมหนี้นอกศาลยังมีการใช้มาตรการในเรื่องหนี้ด้อยสิทธิ (Subordination) เข้ามาปรับใช้เพื่อให้เม็ดเงินใหม่นำเข้ามาช่วยเหลือลูกหนี้ของเจ้าหนี้บางราย สามารถได้รับชำระคืนก่อนเจ้าหนี้เดิม แต่ข้อแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่งระหว่างบุริมสิทธิ กับ ข้อตกลงในเรื่องหนี้ด้อยสิทธิ คือ ในเรื่องหนี้ด้อยสิทธิต้องอาศัยความตกลงจากเจ้าหนี้ที่สิทธิเป็นสำคัญ⁴⁴ โดยแนวทางการฟื้นฟูกิจการได้กำหนดระยะเวลาแก่ลูกหนี้ ในการปรับโครงสร้างหนี้ของตนเองต่อเจ้าหนี้ก่อนจะต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายหากการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบผลสำเร็จ

2.3 แนวความคิดและหลักการร่วมกันของการสร้างมาตรการพักบังคับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ⁴⁵

2.3.1 วัตถุประสงค์ของการพักบังคับชำระหนี้

ข้อเสียเปรียบของการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งเป็นการฟื้นฟูกิจการอย่างธุรกิจธรรมดา คือ การปรับโครงสร้างหนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะ ความผูกพัน สิทธิ และภาระหน้าที่ระหว่างกลุ่มเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งสองฝ่าย ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดที่ได้ตกลงกันตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ ทั้งนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อกฎหมายทั่วไป หลักกฎหมายที่รองรับ ได้แก่ หลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องสัญญาและหนี้ นอกจากนี้ผลของข้อตกลงหยุดกระทำการภายในกำหนดระยะเวลา เช่น เจ้าหนี้จะไม่ฟ้องคดี ไม่บังคับหลักประกันเป็นไปโดยผลของสัญญาที่ตกลงกันซึ่งไม่ได้เป็นข้อห้ามตามกฎหมาย เจ้าหนี้จึงอาจละเมิดข้อตกลงในสัญญาได้เสมอ การปรับโครงสร้างหนี้จะไม่มีสภาพบังคับให้เจ้าหนี้ทุกคนต้องมาร่วมเจรจาในการประนอมหนี้ และในกรณีที่เจ้าหนี้เสียข้างมากต้องการ ยอมรับข้อเสนอประนอมหนี้แต่ก็ไม่สามารถบังคับ

⁴⁴ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 19 – 22.

⁴⁵ ศศิอนงค์ จงกลณี. (2544). การพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ. หน้า 26-38.

ให้เจ้าหนี้เสี่ยงข้างน้อยยอมรับได้ และในกรณีที่เจ้าหนี้บางรายไม่ยินยอมด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ สามารถไปดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีกับลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ จะเห็นได้ว่าลูกหนี้ไม่มีหลักประกันในทางกฎหมายที่เพียงพอที่จะวางใจได้ว่า ในระหว่างที่มีการเจรจาตกลงประนีประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลาย และปรับโครงสร้างของกิจการ ลูกหนี้จะไม่ถูกเจ้าหนี้รายใดรายหนึ่งไปฟ้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลาย เพื่อที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการจึงได้สร้างมาตรการ ในทางกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิในทางกฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ การพักบังคับชำระหนี้ (Automatic stay, Moratorium)

ในระหว่างที่กิจการมีปัญหาทางการเงินในระดับรุนแรงความพยายามในการแก้ไข ปัญหาและทางออกที่จะปรับโครงสร้างหนี้และกิจการมักจะประสบปัญหาจากบรรดาเจ้าหนี้ที่ อาจพยายามใช้อำนาจในทางแพ่งบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ การที่ปล่อยให้เจ้าหนี้ต่างยังคงสามารถ ใช้อำนาจเฉพาะตัวเช่นนี้ จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งที่จะทำให้แผนการฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ วิธีการหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาก็คือการเปิดโอกาสให้มีช่วงเวลาหายใจแก่กิจการ กล่าวคือ การสร้าง ภาระค้ำกันชั่วคราวให้แก่กิจการที่จะไม่ถูกเจ้าหนี้บังคับให้ชำระหนี้ และผู้ที่จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ จะได้อาศัยระยะเวลาในช่วงนี้หาทางออกให้แก่กิจการเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทุกคนอย่างเป็นธรรม ด้วย⁴⁶

เหตุผลเบื้องหลังของการพักบังคับชำระหนี้ได้แก่ การป้องกันการลดค่าของทรัพย์สิน ของลูกหนี้จากคำฟ้องของเจ้าหนี้ และการยึดทรัพย์สินนั้นก่อนที่ลูกหนี้จะมีโอกาสจัดลำดับ การจัดการก่อนหลังของทรัพย์สินให้เหมาะสมในกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายคน (Marshal the Assets) ซึ่ง การพักบังคับชำระหนี้จะเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสตั้งตัว โดยหยุดการรวบรวมทรัพย์สิน ทุกชนิด การรบกวนใดๆ รวมทั้งการยึดทรัพย์นอกจากนี้ยังเป็นการให้เวลาลูกหนี้ในการ ฟื้นฟู กิจการด้วย⁴⁷

การพักการบังคับชำระหนี้จะระงับสิทธิในการฟ้องร้องและบังคับตามสิทธิ รวมถึง ระงับการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมายของเจ้าหนี้แต่ละราย โดยกำหนดให้การใช้สิทธิของ บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะ แนวความคิดและหลักการร่วมกันของกฎหมายฟื้นฟูกิจการของทุกประเทศที่กำหนดให้มีมาตรการ การพักการบังคับชำระหนี้เพื่อป้องกันมิให้ทรัพย์สินที่จำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต้องถูก

⁴⁶ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 18.

⁴⁷ ภูมิวุฒิ พุทธสุธัตตา. (2539, เมษายน-มิถุนายน). “บทคัดย่อกฎหมายฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา” *คูลพาท*, 43 (2). หน้า 42.

แยกชั้นขายทอดตลาดไป ซึ่งมีผลทำให้ลูกหนี้ไม่มีปัจจัยในการดำเนินกิจการต่อไปและยังทำให้มูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลงด้วยการถูกแยกจำหน่ายทีละเล็กทีละน้อย และเพื่อให้ระยะเวลาและโอกาสให้ลูกหนี้ตกลงจัดลำดับการชำระหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยไม่ถูกรบกวนจากเจ้าหนี้บางรายที่ไม่ยอมเข้าตกลงด้วยเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการบรรลุผลสำเร็จ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าเมื่อลูกหนี้ประสบกับภาวะหนี้สินล้นพ้นตัว ทรัพย์สินที่จะสามารถนำมาชำระหนี้มีมูลค่าน้อยกว่าหนี้สินที่ลูกหนี้มีอยู่ เมื่อเจ้าหนี้แต่ละรายต้องการได้รับชำระหนี้ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเกิดการแก่งแย่งกันบังคับชำระหนี้กับลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้เข้าฟื้นฟูกิจการกระบวนการฟื้นฟูกิจการจะมีวัตถุประสงค์ให้ทางออกแก่ลูกหนี้ในการที่จะแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ โครงสร้างทุนและโครงสร้างของกิจการ และเจ้าหนี้ทุกประเภทต้องมาดำเนินการบังคับชำระหนี้ภายใต้วิธีการที่บัญญัติไว้ในการฟื้นฟูกิจการเท่านั้น โดยในระหว่างนั้นกิจการของลูกหนี้จะต้องดำเนินต่อไปในการดำเนินกิจการต่อไปย่อมต้องอาศัยทรัพย์สินที่กิจการมีอยู่เป็นหลัก การที่จะปล่อยให้เจ้าหนี้แย่งกันบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของกิจการจะมีผลทำให้มูลค่าของทรัพย์สินลดน้อยถอยลงและได้ราคาน้อยกว่าการที่จะเก็บรักษาทรัพย์สินไว้แล้วได้เงินมาจาก การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกิจการ การนำมาตรการพักบังคับชำระหนี้มาใช้ในระหว่าง การดำเนินการฟื้นฟูกิจการจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ การมีมาตรการพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการจึงเป็นตัวแบ่งแยกความแตกต่าง ในวัตถุประสงค์ของการบังคับคดีทางแพ่งการบังคับคดีล้มละลาย แต่การพักบังคับชำระหนี้จะต้องไม่มีผลทำให้เจ้าหนี้เสียสิทธิที่มีอยู่ก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าฟื้นฟูกิจการและต้องมีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของการระงับสิทธิที่แน่นอนภายในเวลาอันจำกัดไม่นานจนเกินไป

2.3.2 คุณสมบัติและขอบเขตของการพักบังคับชำระหนี้⁴⁸

การพักบังคับชำระหนี้ไม่ได้เป็นมาตรการใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อมกับกระบวนการ ฟื้นฟูกิจการ แต่มาตรการนี้ได้มีการบังคับใช้มานานแล้วทั้งในทางแพ่ง⁴⁹ ในลักษณะเป็นการให้ความคุ้มครองชั่วคราว (Injunction) อันมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของฝ่าย โจทก์และจำเลย รวมถึงผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ ตามกระบวนการพิจารณาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ส่วนในกระบวนการล้มละลายหรือชำระบัญชีของแต่ละประเทศจะมีการกำหนดมาตรการพักบังคับชำระหนี้ไว้เพื่อบังคับใช้ในกระบวนการต่างๆ ตามกฎหมายล้มละลายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย

⁴⁸ ศศิอนงค์ จงกลณี. แหล่งเดิม.

⁴⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 253 และมาตรา 254.

พุทธศักราช 2483 ของประเทศไทย⁵⁰ หรือการพักบังคับชำระหนี้ โดยอัตโนมัติ (Automatic stay) ซึ่งบัญญัติไว้ใน Chapter 3 Case Administration : Subchapter 4 Administrative powers ของ The United States bankruptcy code ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นบททั่วไปซึ่งนำไปบังคับใช้กับทุกกระบวนการของกฎหมายล้มละลาย ไม่ว่าจะจะเป็นกระบวนการชำระบัญชี การฟื้นฟูกิจการ กระบวนการจัดการหนี้ส่วนบุคคล⁵¹ หรือการพักบังคับชำระหนี้ในลักษณะเป็นการผ่อนเวลาชำระหนี้ (Moratorium) ในกระบวนการ Administration Order หรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาล (Court Interim Order) ในกระบวนการ Voluntary Arrangement ของ Insolvency Act 1986 ของประเทศอังกฤษ⁵² เป็นต้น

แม้ว่าการพักบังคับชำระหนี้จะเป็นมาตรการที่มีการนำมาใช้ทั้งในกระบวนการล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ แต่วัตถุประสงค์ของการใช้บังคับจะแตกต่างกัน ในกระบวนการล้มละลายนั้น มองว่ามาตรการพักบังคับชำระหนี้เป็นมาตรการที่จะป้องกันมิให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดน้อยถอยลงและรักษามูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ให้มากที่สุด เพื่อรวบรวมและแบ่งทรัพย์สินชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ต่อไป เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ 2 ประการ คือ⁵³

⁵⁰ การพักบังคับชำระหนี้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของประเทศไทย จะมีมาตรการพักบังคับชำระหนี้ที่แตกต่างกันระหว่างคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในกระบวนการล้มละลาย

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 22 มาตรา 24 มาตรา 26 และมาตรา 27 วางหลักไว้ว่าเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ และห้ามมิให้เจ้าหนี้รายใดฟ้องคดีแพ่งหรือคดีล้มละลายอันเกี่ยวกับหนี้สินซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ในคดีล้มละลายต่อลูกหนี้อีก โดยต้องมาดำเนินการขอรับชำระหนี้ตามวิธีการของกฎหมายล้มละลาย แม้ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้วแต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณาก็ตาม

การฟื้นฟูกิจการจะบัญญัติอยู่ในมาตรา 90/12 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ห้ามกระทำการบางอย่างของทางเจ้าหนี้ลูกหนี้และบุคคลหรือหน่วยงานราชการที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับลูกหนี้.

⁵¹ การพักบังคับชำระหนี้โดยอัตโนมัติในกระบวนการล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา บัญญัติประเภทของการกระทำที่ห้ามกระทำการไว้ใน Section 362 (a) และบัญญัติถึงการกระทำที่ไม่อยู่ภายในข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ไว้ใน Section 362 (b) The United States bankruptcy code.

⁵² การพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการ Administration Order บัญญัติใน Section 10 และ 11 ส่วนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลในกระบวนการ Voluntary Arrangement บัญญัติอยู่ใน Section 252-254 ของ Insolvency Act 1986 ของประเทศอังกฤษ.

⁵³ Brian A. Blum. (1999). *Bankruptcy and debtor/creditor: example and explanations*. p. 195.

- (1) ให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่ (The debtor's fresh start)
- (2) การปฏิบัติต่อเจ้าหนี้อย่างเท่าเทียมกัน (The evenhanded treatment of creditors)

ในขณะที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจะมองว่าวัตถุประสงค์ของการพักบังคับชำระหนี้ก็เพื่อที่จะรักษาทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการของลูกหนี้ไว้ไม่ให้ถูกแยกขายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ให้โอกาสให้ลูกหนี้ได้มีเวลาที่จะเจรจาประนอมหนี้และปรับโครงสร้างกิจการกับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายและทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยไม่ถูกรบกวนจากการบังคับชำระหนี้ตามสิทธิของเจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง แต่จะไม่ทำให้เจ้าหนี้เสียสิทธิที่มีอยู่ก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าฟื้นฟูกิจการเพื่อ บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้และมีการปฏิบัติชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้อย่างเท่าเทียมกัน

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า การพักบังคับชำระหนี้เป็นมาตรการที่ใช้ในการคุ้มครองลูกหนี้เป็นการชั่วคราว และบังคับใช้อย่างกว้างขวางครอบคลุมถึงการกระทำใดๆ อันเป็นการกระทำต่อลูกหนี้ ทรัพย์สินของลูกหนี้ และกองทรัพย์สินของลูกหนี้ คุณสมบัติและขอบเขตโดยทั่วไปของการพักบังคับชำระหนี้จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้⁵⁴

- 1) การพักบังคับชำระหนี้จะมีผลผูกมัดกับบุคคลทุกฝ่ายที่มาเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้จะประกอบไปด้วย บุคคลธรรมดา นิติบุคคล ทุกประเภท และหน่วยงานราชการ

- 2) การพักบังคับชำระหนี้มีผลบังคับใช้ทันทีที่มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาล โดยมาตรการดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้หรือไม่สมัครใจก็ตาม ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องขอโดยลูกหนี้ไม่สมัครใจ การพักบังคับชำระหนี้จะมีความสำคัญกว่าและมาก่อนคำสั่งในเรื่องการบรรเทาความเสียหายจากมาตรการหรือคำสั่งในเรื่องวิธีการจัดการกิจการและทรัพย์สิน เช่นเดียวกับคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเบื้องต้นย่อมมาก่อนคำสั่งตัดสินชี้ขาดในคดีล้มละลาย

- 3) การพักบังคับชำระหนี้จะมีผลบังคับไปตลอดช่วงเวลาที่ลูกหนี้ยังดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายในศาล เจ้าหนี้ทุกประเภทจะไม่อาจบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น นอกจากตามกระบวนการของกฎหมายล้มละลาย

- 4) การพักบังคับชำระหนี้เป็นมาตรการที่ใช้กับทุกกระบวนการของกฎหมายล้มละลาย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากมีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่าง กระบวนการล้มละลายกับการฟื้นฟูกิจการ การบังคับใช้ของการพักบังคับชำระหนี้จึงมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของกระบวนการ

⁵⁴ Ibid.

5) ความมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้การพักบังคับชำระหนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขใดๆ ในคำร้องของเจ้าหนี้ การพักบังคับชำระหนี้มีผลบังคับใช้ในทันทีที่มีการยื่นคำร้องขอล้มละลาย หรือฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าเจ้าหนี้จะมาทราบในภายหลังว่ามีการยื่นคำร้องขอดังกล่าวก็ตาม ดังนั้น เจ้าหนี้จึงไม่สามารถอ้างความไม่รู้มาสร้างความได้เปรียบโดยการฝ่าฝืนข้อห้ามของการ พักบังคับชำระหนี้ได้

6) การพักบังคับชำระหนี้จะไม่มีผลไประงับหรือยับยั้งกระบวนการหรือการดำเนินการในศาลล้มละลาย เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลล้มละลายได้โดยคำพิพากษาได้ขอบเขตของการพักบังคับชำระหนี้

7) การพักบังคับชำระหนี้มีได้เป็นข้อที่ตัดสินถึงความสมบูรณ์แห่งหนี้ การพักบังคับชำระหนี้มีได้เป็นตัวตัดสินว่าหนี้ที่ถูกระงับมิให้บังคับชำระหนี้เป็นหนี้ที่สมบูรณ์หรือเป็นหนี้ที่ไม่อาจบังคับได้ มาตรการดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการที่จำกัดมิให้มีการไปบังคับชำระหนี้กับลูกหนี้ในทางอื่นนอกจากในกระบวนการล้มละลาย ซึ่งเจ้าหนี้สามารถที่จะยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ภายใต้กระบวนการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายหรือคดีฟื้นฟูกิจการ ซึ่งกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการขอรับชำระหนี้จะอยู่ภายใต้การพิจารณาชี้ขาดจากศาลล้มละลาย หรืออาจเป็นการพิจารณาของศาลอื่นได้ หากได้รับอนุญาตจากศาลล้มละลายภายใต้บทบัญญัติในเรื่องการบรรเทาความเสียหายจากการพักบังคับชำระหนี้

8) แม้ว่าการพักบังคับชำระหนี้จะมีผลบังคับใช้อย่างกว้างขวางครอบคลุมการกระทำหลายประการ แต่มาตรการนี้ก็ไม่สามารถครอบคลุมไปถึงการกระทำบางอย่างซึ่งจะระบุไว้ในบทบัญญัติของกฎหมาย แต่เพื่อประโยชน์ของกองทรัพย์สินศาลอาจสั่งให้การพักบังคับชำระหนี้มีผลไปถึงการกระทำนั้นด้วย โดย Section 105 ของ The United States Bankruptcy code ได้บัญญัติให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว ซึ่งการคุ้มครองดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่จะเกิดขึ้นเนื่องจากมีผู้ร้องขอและศาลได้ทำการไต่สวนแล้วจึงมีคำสั่ง โดยผู้ร้องขอจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการพักบังคับชำระหนี้กับการกระทำดังกล่าว

2.3.3 บุคคลผู้ซึ่งต้องถูกจำกัดสิทธิโดยมาตรการพักบังคับชำระหนี้

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของแต่ละประเทศจะกำหนดประเภทของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียในกิจการของลูกหนี้ที่จะต้องถูกจำกัดสิทธิในการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้หรือกระทำการบางอย่างที่มีผลกระทบต่อลูกหนี้แตกต่างกันออกไป ดังเช่น กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดประเภทของผู้ที่ต้องถูกจำกัดสิทธิว่าหมายรวมถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล กองมรดก ทรัสต์ หน่วยงานราชการ และผู้จัดการ

ทรัพย์สินของรัฐ⁵⁵ ส่วนกระบวนการจัดการทรัพย์สินของประเทศอังกฤษ จะจำกัดสิทธิ ของผู้ถือหุ้น ของลูกหนี้ ศาล เจ้าหนี้ คู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขาย แบบมีเงื่อนไข สัญญาเช่าทรัพย์สินต่างๆ และสัญญาเกี่ยวกับการสงวนสิทธิในทรัพย์สิน⁵⁶ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้⁵⁷

1) การจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้

เจ้าหนี้ในที่นี้หมายความถึง เจ้าหนี้มีประกัน เจ้าหนี้ไม่มีประกัน และเจ้าของทรัพย์สิน ภายใต้อสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ และสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือข้อตกลงสงวนสิทธิ (Retention of title agreement) ด้วย โดยการจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้ ได้แก่ การห้ามฟ้องร้องเพื่อบังคับชำระหนี้แก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ การห้ามฟ้องลูกหนี้ ในคดีล้มละลาย ห้ามร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ลูกหนี้เลิกกิจการ รวมถึงการจำกัดสิทธิ ของเจ้าของทรัพย์สินในการเรียกคืนทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ เป็นต้น

ในการฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้จะถูกจำกัดสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่นก่อนการ ฟื้นฟูกิจการ ทำให้เจ้าหนี้ดังกล่าวไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องหรือสิทธิใดๆ ที่มีอยู่ตามกฎหมายได้ การจำกัดสิทธิ ดังกล่าวรวมถึงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน ที่จะบังคับเอากับทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันด้วย ซึ่ง มาตรการในเรื่องนี้จะแตกต่างจากในคดีล้มละลาย ที่สิทธิของเจ้าหนี้มีประกันจะไม่ถูกระทบแต่ อย่างไม่ใด เหตุผลในการจำกัดสิทธิในทางกฎหมายของเจ้าหนี้เหล่านี้ ก็เพื่อรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ ไว้ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินฟื้นฟูกิจการ ให้ลูกหนี้มีทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนิน ธุรกิจต่อไปได้ตามปกติ นอกจากนี้การปล่อยให้เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่งใช้สิทธิเรียกร้องหรือบังคับ ตามสิทธิของตนต่อลูกหนี้ดังกล่าวได้แล้ว ย่อมเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหนี้ รายอื่นๆ กระทำตามใน ขณะเดียวกันการกระทำดังกล่าว ย่อมปิดโอกาสในการได้รับ ความช่วยเหลือทางการเงินจากเจ้าหนี้ รายอื่น เป็นการลดแรงจูงใจของผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือ ทางการเงินแก่ลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ

2) การจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้น

การจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นมีเหตุผลเนื่องมาจากการที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคล ซึ่งกฎหมาย หรือข้อบังคับของลูกหนี้ กำหนดให้การดำเนินการบางอย่างต้องได้รับมติจากที่ประชุม ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งหากการฟื้นฟูกิจการต้องดำเนินไปภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว อาจเป็น อุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากขั้นตอนในการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นและ ขอความเห็นชอบ

⁵⁵ 11 U.S.C. Section 101 (15).

⁵⁶ Insolvency Act 1986 section 10 , 11.

⁵⁷ วารสาร ณ ายาพร. (2539). แนวคิดทางกฎหมายในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้: ศึกษาว่าพระราชบัญญัติ ล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ. หน้า 74-76.

ต้องใช้เวลามาก อีกทั้งในการฟื้นฟูกิจการอาจมีการดำเนินการบางอย่างที่ขัดต่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งหากกำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นแล้วผู้ถือหุ้น อาจไม่ให้ความเห็นชอบ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการต้องล่าช้าอันเนื่องมาจากขั้นตอน และกระบวนการในการขอมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการโดยทั่วไป จึงมีการจำกัดสิทธิและอำนาจบางประการของผู้ถือหุ้น และกำหนดให้สิทธิและการใช้อำนาจดังกล่าวตกเป็นของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการหรือศาลแล้วแต่กรณี

การกำหนดข้อจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นจะเป็นการกำหนดในลักษณะที่เป็น การห้ามกระทำการบางอย่าง เช่น ห้ามมีมติเลิกบริษัท หรืออาจเป็นการกำหนดให้อำนาจแก่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการที่จะทำอะไรได้บ้าง ซึ่งอำนาจดังกล่าวนั้นก็รวมถึงการใช้อำนาจของผู้ถือหุ้นด้วย เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ หรือหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท การแต่งตั้งถอดถอนกรรมการ เป็นต้น

3) การจำกัดอำนาจการจัดการของผู้บริหารลูกหนี้

ในการกำหนดข้อจำกัดอำนาจในการจัดการของผู้บริหารลูกหนี้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

(1) การเพิกถอนอำนาจทั้งหมดของผู้บริหารลูกหนี้ด้วยการแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แทนผู้บริหารเดิมดังเช่นในอังกฤษและสิงคโปร์ โดยกระบวนการ Administration Order ของอังกฤษ และกระบวนการ Judicial Management ของสิงคโปร์นั้น ผู้บริหารของลูกหนี้จะถูกเพิกถอนอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สิน ของลูกหนี้ อำนาจดังกล่าวจะตกไปอยู่ที่ผู้บริหาร (Administrator) หรือ Judicial Manager ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

(2) การจำกัดอำนาจการจัดการในลักษณะที่เป็นการจำกัดอำนาจเฉพาะในบางเรื่องหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจของผู้บริหารลูกหนี้ โดยให้ผู้บริหารเดิมบริหารกิจการ ของลูกหนี้ต่อไป ภายในกรอบที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ และภายใต้การกำกับดูแลของศาลหรือคณะกรรมการ เจ้าหนี้ ดังเช่นในสหรัฐอเมริกา โดยการฟื้นฟูกิจการตาม Chapter 11 ของสหรัฐอเมริกานั้น ผู้บริหารของลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ ภายใต้กรอบหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำสั่งศาล การทำหน้าที่ผู้บริหารในกรณีนี้นอกจากการจัดการกิจการและทรัพย์สินภายใต้เงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางประการแล้ว ยังทำให้เกิดอำนาจหน้าที่ในส่วนที่ต้องรับผิดชอบต่อกองทรัพย์สินในฐานะเป็นผู้แทนของ กองทรัพย์สินซึ่งเป็นการรับผิดชอบแตกต่างหากจากความรับผิดชอบในฐานะกรรมการหรือผู้บริหาร ภายใต้กฎหมายทั่วไปด้วย

4) การจำกัดการใช้อำนาจของศาล เจ้าพนักงาน และหน่วยงานต่างๆ

การใช้อำนาจของศาล เจ้าพนักงาน และหน่วยงานต่างๆ ในบางเรื่อง โดยเฉพาะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงสถานะความเป็นนิติบุคคลของลูกหนี้ การดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ และทรัพย์สินต่างๆ ของลูกหนี้ อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ทำนองเดียวกับการใช้สิทธิของเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการจึงได้จำกัดการใช้อำนาจของบุคคลดังกล่าวไว้ โดยห้ามศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้เลิกกิจการ ห้ามเจ้าพนักงานดำเนินการบังคับคดีหรือยึดทรัพย์สินหรือดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายใดๆ ที่จะเป็นการรบกวนต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมถึงการระงับการพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินคดีล้มละลาย นอกจากนี้ในบางประเทศอาจกำหนดให้มีการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปในระหว่าง การฟื้นฟูกิจการด้วย เช่น ในสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์บังคับกับลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น

2.4 รูปแบบของการพักบังคับชำระหนี้

2.4.1 การพักบังคับชำระหนี้ (Automatic Stay)⁵⁸

การยื่นคำร้องในคดีล้มละลายไม่ว่าจะยื่นตาม Chapter ใดก็ตาม สถานะพักการชำระหนี้จะมีผลทันทีเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหนี้กระทำการใดๆ ต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้เว้นแต่ในบางพฤติกรรม สถานะดังกล่าวเป็นไปโดยอัตโนมัติ เพราะทั้งลูกหนี้และศาลไม่ต้องกระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดสถานะนี้ มาตรการดังกล่าวเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายเมื่อมีการยื่นคำร้อง ในคดีล้มละลาย แม้ว่าหนังสือจะถูกส่งให้เจ้าหนี้ที่ระบุไว้ในคำร้องคดีล้มละลาย แต่สถานะดังกล่าวก็มีผลต่อเจ้าหนี้ที่ยังไม่ได้รับหนังสืออย่างเป็นทางการด้วย

วัตถุประสงค์ของสถานะพักการชำระหนี้ คืออนุญาตเฉพาะศาลล้มละลาย พิจารณาเรื่องทางการเงินของลูกหนี้ โดยมีเจตนาให้ลูกหนี้สามารถเริ่มธุรกิจใหม่และปฏิบัติต่อเจ้าหนี้อย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ศาลล้มละลายควบคุมการใช้สิทธิเรียกร้องเรียกเก็บเงินรวมถึงการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ สถานะพักการชำระหนี้จึงมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1) การฟ้องคดีล้มละลายไม่ว่ารูปแบบใดจะก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ขึ้น
- 2) สถานะพักการชำระหนี้มีผลจนกระทั่งลูกหนี้ถูกปลดจากล้มละลายหรือศาลยกคำร้องหรือศาลบรรเทาสถานะพักการชำระหนี้ เมื่อเจ้าหนี้ได้ร้องขอเช่นนั้น

⁵⁸ สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://thismatter.com/money/credit/bankruptcy/automatic-stay.htm>

3) สถานะพักชำระหนี้มีผลต่อเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ไม่ว่าเอกชน องค์กรธุรกิจและหน่วยงานรัฐ แต่มีข้อยกเว้นบางประการ ดังนี้

(3.1) การบังคับชำระหนี้เกี่ยวกับครอบครัว (The enforcement of domestic support obligations)

(3.2) กระบวนการทางภาษี (Tax proceeding) แต่สถานะการพักชำระหนี้ ห้ามหน่วยงานทางภาษีเรียกเก็บภาษี และ

(3.3) กระบวนการทางอาญา (Criminal Proceedings) เว้นแต่คำพิพากษาที่เกี่ยวกับการเงินซึ่งอยู่ในบังคับ ของสถานะพักชำระหนี้

ในการยื่นคำร้องในคดีล้มละลายตาม Chapter 7 สถานะพักชำระหนี้คุ้มครองทั้งกองทรัพย์สินของลูกหนี้ (Debtor's estate) ที่เริ่มใหม่และกองทรัพย์สินบุคคลล้มละลาย (Bankruptcy estate) Trustee อาจใช้หรือขายทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกัน ขณะที่ Chapter 11, Chapter 12 หรือ Chapter 13 นั้น สถานะพักชำระหนี้ให้เวลาลูกหนี้ ชำระหนี้ตามแผนหรือรายการซึ่งหากปราศจากสถานะพักชำระหนี้ การชำระหนี้ดังกล่าว จึงไม่อาจเกิดขึ้นได้

แต่ลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องมีสถานะพักชำระหนี้ เพื่อป้องกันการคุกคามจากเจ้าหนี้ การบอกกล่าวแก่บรรดาเจ้าหนี้อยู่เป็นการเพียงพอ เพราะกฎหมายก็กำหนดให้กระทำเช่นนั้นได้ แต่เจ้าหนี้ก็ยังสามารถฟ้องศาลและเรียกทรัพย์สินจากลูกหนี้ได้เฉพาะหนี้ที่มีในเวลาฟ้องล้มละลาย (หนี้ก่อนฟ้อง) เท่านั้นที่อยู่ในบังคับของสถานะการพักชำระหนี้ ส่วนหนี้และความรับผิดชอบที่เกิดหลังฟ้อง (หนี้หลังฟ้อง) ไม่อยู่ในบังคับสถานะการพักชำระหนี้

1. ข้อห้ามของสถานะการพักชำระหนี้ (Prohibition of the Automatic Stay) สถานะพักชำระหนี้ห้ามเจ้าหนี้หรือหน่วยงานใดๆ ก็ตามกระทำการเพื่อเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ดังนี้

1) ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้หรือเรียกทรัพย์สินหรือใช้สิทธิยึดหน่วงทรัพย์สินของลูกหนี้

2) หน่วยงานภาษีไม่อาจยึดหน่วงทรัพย์สินหรือเรียกทรัพย์สินของลูกหนี้ ขณะที่สถานะพักชำระหนี้ยังมีผล

3) หน่วยงานสาธารณสุขปกไม่อาจงดบริการแก่ลูกหนี้ แต่อาจเรียกเงินประกันเพื่อรับรองการชำระคร่าวต่อไป มิฉะนั้น อาจงดบริการภายใน 20 วันหลังจากที่ลูกหนี้ยื่นคำร้อง

สถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้อง Chapter 7 ป้องกันการยึดทรัพย์จำนองไว้ เป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่การฟ้องคดีตาม Chapter 11 Chapter 12 หรือ Chapter 13 สามารถป้องกันนานกว่านั้น

กรณีที่น่าสนใจก็คือแม้การฟ้องคดีล้มละลายตาม Chapter 7 จะป้องกันไม่ให้เจ้าของที่ดินเรียกเงินค้ำชำระ แต่เจ้าหนี้ดังกล่าวก็อาจขับไล่ลูกหนี้ได้ หากลูกหนี้ยังคงอยู่ในอสังหาริมทรัพย์ ลูกหนี้ต้องชำระค่าเช่าเพราะหนี้เกิดหลังฟ้องไม่อยู่ในสถานะการพักชำระหนี้

2. การกระทำที่ไม่ได้รับผลจากสถานะการพักชำระหนี้ (Actions Not Affected by the Automatic Stay)

เมื่อมีการชำระหนี้บางอย่างที่สำคัญขนาดที่สภา Congress ยกเว้นจากสถานะการพักชำระหนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการชำระหนี้บุริมสิทธิ ซึ่งไม่อยู่ในบังคับสถานะการพักชำระหนี้ และไม่อาจปลดจากล้มละลายได้ การชำระหนี้บุริมสิทธิ (Priority payments) ได้แก่ ค่าอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยา ค่าอุปการะบุตร และมูลหนี้ภาษีที่เกิดได้ไม่นาน เป็นต้น

การฟ้องค่าอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยา ค่าอุปการะบุตรไม่อยู่ในบังคับสถานะการพักชำระหนี้ รวมถึงการเรียกเก็บเงินดังกล่าวย้อนหลัง หน่วยงานทางภาษียังสามารถตรวจสอบหรือเก็บภาษี โดยไม่อยู่ในข้อห้ามจากสถานะพักการชำระหนี้ด้วย

แม้จะมีทางเลือกจำกัดแต่สถานะพักการชำระหนี้ มิได้ห้ามเจ้าหนี้กระทำการใดๆ ในศาลล้มละลาย จุดประสงค์ของสถานะการพักชำระหนี้ คือ ศาลล้มละลายสามารถทำให้คดีดังกล่าวมันคงโดยทำให้ทราบถึงสภาพทางการเงินของลูกหนี้ได้ดีขึ้นและให้ศาลปฏิบัติต่อเจ้าหนี้ไม่มีประกันโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. การยกฟ้องครั้งก่อนๆ สามารถจำกัดหรือห้ามสถานะการพักชำระหนี้ (Prior Dismissals Can Limit or Prevent the Automatic Stay)

เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบด้วยกฎหมาย Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act 2005 (BAPCPA) ได้จำกัดและป้องกันสถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง กล่าวคือ ถ้าลูกหนี้มีคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลหรือ ถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้องคดีใหม่ สถานะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันเท่านั้น เว้นแต่ลูกหนี้ จะขอให้ศาลขยายสถานะพักชำระหนี้ ถ้าคำร้องถูกยกสองครั้งภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ไม่มีผลเป็นสถานะพักการชำระหนี้ เว้นแต่ลูกหนี้จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่น

การขยายหรือการมีผลของสถานะการพักชำระหนี้ ต้องแจ้งเจ้าหนี้และศาลภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง เมื่อลูกหนี้แจ้งต่อศาลว่าการฟ้องคดีใหม่เป็นไปโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย (good faith and not abusive) คำร้องต้องยื่นแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ที่ลูกหนี้ต้องการให้เกิดสถานะการพักชำระหนี้และต้องให้เหตุผลว่าเหตุใดการฟ้องคดีล้มละลายดังกล่าวจึงมิได้เป็นไปโดยทุจริต (bad faith)

หลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาพิจารณาถึงลักษณะของการทุจริต (bad faith)

- 1) ลูกหนี้ฟ้องคดีมากกว่าหนึ่งครั้งภายในปีที่ผ่านมา
- 2) ลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือกับ Trustee หรือ ศาล
- 3) ลูกหนี้ละเลยไม่ยื่นเอกสารที่จำเป็น หรือ
- 4) การฟ้องคดีในครั้งก่อนถูกยกฟ้องเพราะเจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอบรรเทาสถานะการ

พักชำระหนี้ (Relief from the stay)

4. สถานะพักการชำระหนี้สำหรับทรัพย์สินหลักประกันตามกฎหมายล้มละลาย Chapter 7 (Automatic stay for Secured Property in a Chapter 7 Bankruptcy) ถ้าลูกหนี้มีทรัพย์สินหลักประกัน และการฟ้องคดีตาม Chapter 7 ลูกหนี้ต้องยื่นคำแถลงต่อศาลแสดงความจำนงในหนี้ที่มีประกัน (Statement of Intention for Secured Debts) ต่อศาลและลูกหนี้ต้องส่งสำเนาให้เจ้าหนี้มีประกัน ภายใน 30 วันเป็นอย่างน้อยภายหลังจากฟ้องคดีล้มละลาย โดยลูกหนี้ต้องระบุในคำร้อง ดังนี้

- 1) ลูกหนี้ยอมสละทรัพย์สิน (Surrender the property) คืนแก่เจ้าหนี้
- 2) ลูกหนี้เป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สิน (Keep the property) โดย

(2.1) ใถ่ถอนทรัพย์สิน (Redemption) โดยวิธีการนำทรัพย์สินอื่นมาแทนทรัพย์สินนั้นแก่เจ้าหนี้ ซึ่งมักมีมูลค่าน้อยกว่าทรัพย์สินนั้น มิฉะนั้นลูกหนี้อาจชำระหนี้แทน หรือ

(2.2) ทำข้อตกลง (Reaffirmation) กับเจ้าหนี้โดยยืนยันว่าจะชำระหนี้ต่อไป ถ้าลูกหนี้ไม่ยื่นคำแถลงแสดงเจตนาในหนี้มีประกันภายในกำหนด สถานะพักการชำระหนี้จะไม่มีผลบังคับต่อทรัพย์สินประกัน ซึ่งแม้สถานะพักการชำระหนี้จะยังมีผลต่อเจ้าหนี้ไม่มีประกัน ก็ตาม

5. การฝ่าฝืนสถานะการพักชำระหนี้ (Violations of the Automatic Stay)

เจ้าหนี้ที่ฝ่าฝืนสถานะพักการชำระหนี้ต้องชำระค่าเสียหายปกติ (Actual damages) และค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive damages) แต่กรณีหลังไม่ค่อยเกิดขึ้นเพราะการกระทำของเจ้าหนี้ไม่มีผลทางกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่มีความเสียหาย

6. สถานะการพักชำระหนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อปลดล้มละลายหรือศาลยกคำร้อง (The Automatic Stay Ends with Discharge or Dismissal)

สถานะการพักชำระหนี้จะสิ้นสุดเมื่อลูกหนี้ปลดจากล้มละลาย (Discharge) หรือยกคำร้อง ถ้าคำร้องคดีล้มละลายถูกยกคำร้อง (Dismissal) เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้เพื่อเรียกชำระหนี้ได้ แต่ถ้าลูกหนี้ถูกปลดจากล้มละลายก่อนล้มละลายจะถูกปลดหนี้และเจ้าหนี้ไม่อาจเรียกชำระหนี้ได้ ดังนั้น เจ้าหนี้จึงไม่อาจอ้างข้อต่อสู้และสถานะการพักชำระหนี้ก็ไม่มีความจำเป็น⁵⁹

⁵⁹ แหล่งเดิม.

2.4.2 การพักบังคับชำระหนี้ในลักษณะเป็นการผ่อนเวลาชำระหนี้ (Moratorium)

การพักบังคับชำระหนี้ในลักษณะเป็นการผ่อนเวลาชำระหนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาล โดยจะเกิดสภาวะการผ่อนชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนเป็นการชั่วคราวก่อน (Temporary Semi-moratorium) ซึ่งมีผลเป็นการห้ามมิให้มีการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมาย และการเริ่มต้นหรือกระทำต่อไปซึ่งการกระทำอันเป็นการบังคับลูกหนี้ให้ชำระหนี้ จนกว่าศาลจะมีคำสั่งอย่างใดในคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ และต่อมาหากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการได้ สภาวะการผ่อนชำระหนี้ (Moratorium) ก็จะบังคับใช้ต่อไป ข้อจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ซึ่งถูกห้ามกระทำการไว้ชั่วคราวในระหว่างศาลพิจารณา คำร้องก็จะถูกห้ามกระทำการโดยเด็ดขาด

รูปแบบของการพักการบังคับชำระหนี้แบบนี้มีแนวความคิดมาจากหลัก 'Mild Rehabilitation' โดยจะมีการประนีประนอมมากกว่าการพักบังคับชำระหนี้ โดยจะระงับสิทธิของเจ้าหนี้เป็นการชั่วคราวเพื่อให้ระยะเวลาหายใจแก่กิจการ แต่จะไม่บิดเบือนสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ บอกลีกสัญญา หรือกระทำการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันและการพักการชำระหนี้แบบนี้จะให้สิทธิแก่เจ้าหนี้มีประกันมาก ประเทศที่ใช้การพักบังคับชำระหนี้แบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษ (The Insolvency Act 1986) ประเทศสิงคโปร์ (The Companies (Amendment) Act 1995)⁶⁰

ผลกระทบของ Administration⁶¹ ภายใต้ Insolvency Act 1986 B1 paragraph 40 ถ้าศาลได้มีคำสั่งใน Administration order จะมีผลเท่ากับยกคำร้องขอเลิกบริษัท ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งโดยเจ้าหนี้ผู้ทรงบุริมสิทธิ ตาม Paragraph 14 คำร้องที่ขอให้เลิกบริษัทจะถูกระงับชั่วคราว ภายใต้ Paragraph 41 เมื่อ Administration orders เกิดขึ้น (Administrative receiver) ต้องหยุดการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ทั้งหมดของ Administration orders อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าการประกาศการพักชำระหนี้ไม่ถูกเริ่มขึ้นทันที เมื่อผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้ง ในกรณีที่ไม่มีการประกาศ Moratorium ผู้บริหาร (Administrator) ซึ่งพิจารณาถึงความตั้งใจที่จะนำบริษัทเข้าสู่กระบวนการเป็นไปตาม Administration อาจจะต้องตัดสินใจอย่างเร่งด่วน เพื่อดำเนินการจัดการกิจการทรัพย์สินของบริษัท ผู้ส่งวัตถุดิบหรือสินค้าให้แก่บริษัทอาจจะตัดสินใจยึดหน่วงสินค้าที่ส่งนั้น โดยเก็บรักษาไว้หรือเป็นไปตามกฎหมายเข้าชื่อ เจ้าของที่ดินอาจจะดำเนินการอย่างรวดเร็วที่จะดำเนินการกับผู้เช่าที่มีได้จ่ายค่าเช่า เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นก่อนที่ผู้บริหาร (Administrator) จะเริ่มทำงานจึงมีข้อกำหนดสำหรับการประกาศ Moratorium ชั่วคราว ถึงแม้ว่า

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Andrew Keay and Peter Walton. Op.cit. p. 105-111.

การประกาศ Moratorium เป็นข้อจำกัดอย่างมากมายของเจ้าหนี้ที่บังคับให้ไม่อาจใช้สิทธิทางกฎหมายต่อบริษัทลูกหนี้ เป็นไปได้ว่าอาจจะมีการขอให้ศาลปล่อยให้เรื่องนี้มีผลต่อไป และเมื่อผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งอาจจะพอใจต่อข้อเสนอในการดำเนินงานของเจ้าหนี้ การยกเลิกการประกาศ Moratorium ในช่วงที่ไม่มีการอนุญาตที่เหมาะสม ดูเหมือนจะนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อความเสียหาย⁶²

การประกาศ Moratorium ชั่วคราว ภายใต้ Paragraph 44 มีผลบังคับในกรณีที่มีการยื่นเรื่องต่อศาลเพื่อให้มีการดำเนินงานทันที และต่อเนื่องไปจนกว่าคำขอนี้ได้รับอนุมัติหรือตกไป ถ้าผู้บริหาร (Administrator) เริ่มจากการได้รับการแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจตาม Paragraph 14 การประกาศ Moratorium จะมีผลนับจากวันที่ที่สำเนาของคำประกาศแต่งตั้งผู้บริหาร (Administrator) ถูกยื่นต่อศาล ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปจนกระทั่ง การแต่งตั้งสำเร็จหรือในช่วงเวลา 5 วันทำงานนับแต่ผู้บริหาร (Administrator) หหมดหน้าที่โดยมิได้มีการแต่งตั้ง

สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นบทบัญญัตินี้อาจไม่จำเป็น เพราะได้มีการแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจภายใต้ Paragraph 14 ซึ่งเป็นผลทันที ที่คำประกาศการแต่งตั้งได้ถูกยื่นต่อศาล การประกาศ Moratorium ที่มีอยู่จะมีผลบังคับที่จุดนี้เอง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องยื่นคำประกาศผู้บริหาร (Administrator) ที่จะแต่งตั้งไปที่ศาลภายใต้ Paragraph 14

ถ้าบริษัทหรือกรรมการบริษัทพยายามที่จะแต่งตั้งผู้บริหาร (Administrator) คำประกาศการพักชำระหนี้ชั่วคราว จะมีผลบังคับทันทีนับจากเวลาซึ่งสำเนาคำประกาศที่จะแต่งตั้งถูกยื่นต่อศาลภายใต้ Paragraph 27 คำประกาศ Moratorium ชั่วคราวจะมีผลต่อเนื่องจนกว่าการแต่งตั้งสำเร็จหรือ 10 วันทำงาน ได้ผ่านไปโดยไม่มีการแต่งตั้ง คำประกาศ Moratorium ชั่วคราว อยู่ในข้อกำหนดกฎเกณฑ์เดียวกับคำประกาศการ Moratorium ที่มีอยู่ ซึ่งจะมีผลเมื่อมีการแต่งตั้งผู้บริหาร (Administrator) ข้อยกเว้น คำสั่งชั่วคราวไม่สามารถป้องกันการดำเนินงานดังต่อไปนี้ได้⁶³

(1) คำร้องขอให้เลิกบริษัท แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เป็นที่สนใจของสาธารณะหรือโดย Financial Service Authority ภายใต้ section 367 ของ Financial Services and Market Act 2000.

(2) ผู้บริหาร (Administrator) อาจจะถูกแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจภายใต้ Paragraph 14

(3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Administrative receiver) อาจจะถูกแต่งตั้งขึ้นและจะต้องดำเนินงานให้เสร็จสิ้น

⁶² Euro Commercial Leasing Ltd. V. Cartwright E Lewis 1995 BCC 830.

⁶³ Andrew Keay and Peter Walton. Op.cit. p.106.

ทันทีที่ ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งการประกาศ Moratorium ชั่วคราวจะถูกแทนที่ด้วย การประกาศ Moratorium ที่มีอยู่ใน Paragraph 42 และ 43 ทันทีที่ Administration เริ่มขึ้น

(1) ถ้าไม่มีการแก้ปัญหาโดยการชำระบัญชีของบริษัท ซึ่งอาจจะถูกผ่านไปโดยอาจไม่มีการสั่งงาน (เว้นเสียแต่ว่าการสั่งชำระบัญชีอยู่ในความสนใจของสาธารณะ หรือคำร้องถูกยื่นไปโดย The Financial Services Authority ภายใต้ section 367 ของ The Financial Services and Markets Act. 2000) และไม่มีการดำเนินงานต่อไป ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น โดยไม่มีทั้งการอนุมัติโดยศาล หรือความเห็นชอบของผู้บริหาร (Administrator)

(2) ไม่มีขั้นตอนที่อาจจะใช้บังคับให้เกิดความมั่นคงต่อทรัพย์สินของบริษัท

ข้อกำหนด “เจ้าหนี้มีประกัน” เป็นไปตามความหมายที่บัญญัติไว้ใน Section 248 ของ Insolvency Act 1986 ซึ่งมีความหมายว่า “การจำนอง ค่าใช้จ่าย สิทธิการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ หรือความมั่นคงอื่นๆ”⁶⁴ ความหมายของสิ่งซึ่งเป็นสมบัติของบริษัท ถูกบรรยายละเอียดอยู่ใน Section 436 ซึ่งรวม ถึงเงิน สินค้า สิ่งของที่ใช้ดำเนินกิจการ ที่ดิน และรายการของทรัพย์สิน ทุกชนิดซึ่งมีอยู่ในความรับผิดชอบและรายละเอียดของรายได้ ไม่ว่าจะปัจจุบันหรืออนาคต หรือสิทธิเรียกร้องที่มีหรือสิ่งที่ไม่แน่นอนเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินนั้น⁶⁵ “เป็นเรื่องยากที่จะพิจารณาถึงข้อกำหนดรายละเอียดที่กว้างขวางของทรัพย์สิน” เรื่องที่อธิบายให้เห็นความหมายของ “เจ้าหนี้มีประกัน” (Security) และทรัพย์สิน (Property) มีดังนี้

สายการบินเป็นหนี้สนามบินสำหรับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายใต้ Section 88 ของ Civil Aviation Act 1982 สนามบินมีสิทธิตามกฎหมายที่จะยึดเครื่องบินของบริษัทภายใต้การเช่า 7 ปี ศาลอุทธรณ์ได้ตีความความหมายของ Section 248 ไว้ว่าสิทธิตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ชดใช้จะเป็นอันตกไป ถ้ามีการที่ “จะยึดทรัพย์ของลูกหนี้หรือความมั่นคงอื่นๆ” ถึงแม้ว่าบริษัท ไม่ได้เป็นเจ้าของในเครื่องบินโดยตรง แต่เป็นผู้มีสิทธิครอบครองในฐานะผู้เช่าซื้อ ก็เป็นผลประโยชน์เพียงพอที่จะถือว่าเครื่องบินเป็น “ทรัพย์สิน” ของบริษัท

ภายใต้ข้อกำหนดของ Moratorium แบบเก่าภายใต้ section 11 ซึ่งได้มีการยกไว้ในขั้นต้น มีเรื่องราวมากมายที่ถกเถียงกันว่าเป็นไปได้หรือไม่ว่า สิทธิของเจ้าของที่ดินที่จะเรียกให้

⁶⁴ สิทธิการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามข้อสัญญาที่ระบุอยู่ในการประกาศการพักชำระหนี้ See the unreported decision of Hart J. in London Flight Centre (Standard) Ltd. V. Osprey Aviation Dtd. (3 July 2002).

⁶⁵ In Bristol Airport plc V. V-C said (at 759).

ชำระค่าเช่าโดยวิธีในจำนวนที่จะคุ้มค่าเท่ากับ “เจ้าหนี้มีประกัน” (Security)⁶⁶ ข้อถกเถียงที่เป็นรูปธรรมส่วนใหญ่คือ จำนวนเงินเป็นจำนวนเท่าไรที่จะคุ้มต่อผลประโยชน์ในด้าน “เจ้าหนี้มีประกัน” (Security)⁶⁷

โดยความเป็นผู้ปกครองของเขาระบุว่า ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ซึ่งเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ในทรัพย์สินหรือซึ่งมีอยู่กับเจ้าหนี้ ซึ่งอนุญาตให้เจ้าหนี้สามารถดำเนินการได้โดยการบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ เรื่องนี้มีความเป็นไปเช่นเดียวกับความคิดเรื่องการจำนอง การเรียกเก็บเงินในรูปแบบต่างๆ ตามสิทธิการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้จะไม่ค่อยเหมาะสมกับความคิดตามสิทธิของเจ้าของที่ดินที่จะดำเนินการอย่างสันติ

(3) ถ้าไม่มีขั้นตอนที่อาจจะใช้เพื่อการเข้าครอบครองสินค้าอีกครั้ง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของบริษัทลูกหนี้ ภายใต้ข้อตกลงการเช่าซื้อ ซึ่งรวมอยู่ในข้อตกลงในการขายข้อกำหนดในการเช่าซื้อสินค้า และข้อกำหนดในการจัดเก็บสินค้า ตาม Paragraph 111 ข้อเท็จจริงของ Re Atlantic Computer System Plc [(1992) Ch 505] แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญในเรื่องของ Moratorium ที่สามารถจะเป็นไปได้

ตัวอย่าง บริษัทลูกหนี้มีคอมพิวเตอร์จำนวนหนึ่งภายใต้ข้อตกลงทั้งการเช่าซื้อและการเช่าระยะยาวบริษัทให้เช่าช่วงคอมพิวเตอร์เหล่านี้แก่ผู้เช่าช่วงจำนวนหนึ่ง ในระหว่างการ Administration นี้ ผู้เช่าช่วงเหล่านั้นเริ่มจ่ายค่าเช่าให้แก่บริษัท แต่ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ของบริษัท ไม่ได้ส่งเงินดังกล่าวไปให้แก่เจ้าของคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บริษัทลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงต่างๆ ศาลอุทธรณ์ได้แสดงให้เห็นที่จุดน่าสนใจกล่าวคือ Moratorium มีผลเป็นการป้องกันตัวเจ้าของจากการเข้าครอบครองคอมพิวเตอร์อีกวิธีการหนึ่ง เพราะคอมพิวเตอร์ได้รับการพิจารณาว่ายังอยู่ในความ “ครอบครองของบริษัทลูกหนี้” ภายใต้ข้อตกลงการเช่าซื้อ ถึงแม้ว่าข้อตกลงนี้จะระบุว่า บริษัทมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญา สำหรับวัตถุประสงค์ของ Moratorium ข้อตกลงนี้ยังถือว่า มีผลบังคับใช้⁶⁸

⁶⁶ See e.g., Exchange Travel Agency Ltd. V. Triton Property Trust Plc (1991) BCLC 396, Re Olympia & York Canary Wharf Ltd (1993) BCLC 453, Razzaq V. Pala (1998) BCC 66 and Re Lomax Leisure Ltd (1999) 2 BCLC 126. ในที่สุดศาลได้สรุปว่า การเยียวยาค่าปรับในความผิด โดยเข้ามาดำเนินการอย่างสันติอีกครั้ง จะไม่คุ้มกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง นี้หมายความว่า การเยียวยาไม่สามารถป้องกันตัวจากการพักชำระหนี้ของ Administrator ได้บทบัญญัติที่รวบรวมอยู่ใน Section 9 ของ Insolvency Act 2000. การเยียวยาปัจจุบันนี้ได้ถูกระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งภายใต้การพักชำระหนี้ตาม Paragraph 43.

⁶⁷ Lightman J In Razzaq V. Pala 1998 Bcc 66.

⁶⁸ Re David Meek Plan Ltd. 1994 1 BCLC 680.

(4) เจ้าของที่ดิน (ซึ่งข้อกำหนดรวมทั้งผู้เช่าซึ่งชำระค่าเช่าแล้ว) อาจจะไม่ใช้สิทธิในเรื่องเบี้ยปรับ อันเกี่ยวข้องกับที่ดินที่ให้บริการลูกหนี้เช่า ตามกฎหมายสามัญทั่วไป เจ้าของที่ดินมีสิทธิที่จะกลับเข้าไปครอบครองที่ดินที่ได้ให้เช่า เพราะความละเลยเพิกเฉยของผู้เช่า ในทางปฏิบัติการเข้าไปของเจ้าของที่ดินอาจเป็นอะไรก็ได้ แต่ความเข้าใจของบุคคลทั่วไปคือ จะต้องสันนิษฐานวิธี ผลของการดำเนินงานนี้ช่วยในด้านการเยียวยา ซึ่งจะส่งผลถึงการยกเลิกการเช่า ถ้าการเยียวยาที่เกิดขึ้นตรงกันข้ามกับ Administration ของบริษัท การค้าขายจากการเช่าพื้นที่นี้ก็จะเกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อแผนการฟื้นฟูกิจการ และอาจทำให้จุดประสงค์หลักในด้านกฎหมายถูกทำลายไป การเยียวยาครั้งแรกไม่ได้รวมอยู่ใน Moratorium แต่ได้ถูกนำเข้ามาตาม Insolvency Act 2000.

(5) ถ้าไม่มีการดำเนินการทางกฎหมายที่อาจจะจัดการหรือดำเนินการต่อบริษัท หรือทรัพย์สินของบริษัท การดำเนินการทางกฎหมายที่ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน รวมถึงวิธีการดำเนินงานทางกฎหมายในการตัดสินใจและการเยียวยาความเสียหาย โดยเจ้าของที่ดินที่ซึ่งสินค้าอยู่ในที่ดินที่เช่าอยู่ ซึ่งสินค้าจะถูกรวบรวมและยึดเพื่อขายมาชดใช้ค่าเช่าที่ยังคงค้างชำระอยู่ได้

ข้อกำหนด “การดำเนินการตามกฎหมาย” (Legal process) ภายใต้อาณัติ Administration แบบเก่าได้รับการแปลความว่า การดำเนินการใดๆ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากศาล แต่ไม่ได้รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น การบริการในการแจ้งเรื่องการทำสัญญาที่จำเป็นหรือยกเลิกสัญญา ซึ่งเป็นการฉีกสัญญาทิ้ง⁶⁹ ดูเหมือนว่ามันจะไม่คุ้มครองสิ่งต่างๆ ที่ได้เริ่มไว้และสิทธิของธนาคารที่จะรวมบัญชีเข้าด้วยกัน ข้อกำหนด “การดำเนินการตามกฎหมาย” (Legal process) ไม่ได้เกิดขึ้นใน Administration ยุคเก่าเกี่ยวกับ Moratorium แทนที่จะเป็นเพียงการอ้างอิงถึง “การดำเนินการอื่นๆ” ภายใต้อาณัติที่กว้างขวางขึ้นของ Administration แบบเก่า “การดำเนินการอื่นๆ” (Other proceedings) ถูกหยิบยกขึ้นมารวมทั้งที่เป็นไปตามกฎหมาย และกึ่งๆ กฎหมาย เช่น ข้อขัดแย้งต่างๆ⁷⁰ ไม่ได้รวมถึงการใช้โดยคู่แข่งชั้นที่มีใบอนุญาตบินที่ถูกยกเลิกของบริษัทย่างถูกต้องตามกฎหมาย⁷¹ ไม่มีใครจะทำงานได้ถ้าไปลงทะเบียนชื่อกว่าที่ทางบริษัทกำหนด⁷² การทำงานของลูกจ้างในอุตสาหกรรมที่ศาลพิเศษดูแล ที่ปัจจุบันนี้เรียกว่า Employment Right Act 1996⁷³ เป็นต้น

⁶⁹ Re Olympia & York Canary Wharf Ltd. 1993 BCLC 453.

⁷⁰ Bristol Airport Pla V. Pardrill 1990 Ch 744.

⁷¹ Air Ecosse Ltd. V. Civil Aviation Authority 1987 3 BCC 492.

⁷² Re Barrow Borough Transport Ltd. 1990 (Ch 227).

⁷³ Carr V. British International Helicopters Ltd. 1993 BCC 855.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักการชำระหนี้ ตามกฎหมายต่างประเทศ

การที่ธุรกิจขนาดใหญ่ต้องประสบปัญหาการล้มละลายจะส่งผลกระทบต่อการไม่ได้ชำระหนี้ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อลูกหนี้ เจ้าหนี้และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันประเทศต่างๆ จึงได้มีการพัฒนากฎหมายเพื่อเปิดโอกาสแก่ลูกหนี้ที่ยังมีช่องทางที่จะสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ให้มีโอกาสนในการปรับโครงสร้างของกิจการเพื่อขอฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งในแต่ละประเทศก็มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่างกันออกไป การศึกษาถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของประเทศต่างๆ จะทำให้สามารถวิเคราะห์และเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานะพักการชำระหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้เคยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยและของต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น

3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและผลกระทบของสถานะพักการชำระหนี้กลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

การฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษนอกจากหลักการและแนวความคิดทางกฎหมายในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการต่างประเทศส่วนใหญ่ ยังได้มีการสร้างมาตรการทางกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ มาตรการที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศได้แก่ การให้อำนาจศาลที่พิจารณการจำกัดสิทธิตามกฎหมายของผู้เกี่ยวข้อง การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบ การจัดให้มีผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ การกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูกิจการ การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ และการสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ¹

1. การให้อำนาจแก่ศาลที่พิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายว่าการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษกำหนดให้ศาลเข้ามา มีบทบาทอย่างมากในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยศาลมีอำนาจให้ดุลยพินิจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรฟื้นฟูกิจการ ตั้งแต่การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการซึ่งกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจว่าสมควรที่จะให้ลูกหนี้เข้ารับกรฟื้นฟูกิจการหรือไม่ ในระหว่างกรฟื้นฟูกิจการศาลมีอำนาจควบคุมดูแลให้การฟื้นฟูกิจการดำเนินการอย่างเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จนเมื่อครบกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ในกรฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลก็มีอำนาจในการพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอย่างไรกับลูกหนี้ต่อไป ศาลอาจให้ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจต่อไปตามปกติหรืออาจมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดเพื่อเข้าสู่กระบวนการล้มละลายต่อไป

2. การจำกัดสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การจำกัดสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรการที่สำคัญ อีกประการหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษต่างก็ได้สร้างมาตรการนี้ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของตนเอง โดยการจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้เรียกว่า “Automatic Stay” หรือ “Moratorium” หรือ “การพักการชำระหนี้” หลักการที่สำคัญของการพักการชำระหนี้ก็คือการสร้างข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้สิทธิหรืออำนาจใดๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามที่มีอยู่ในกฎหมายทั่วไปในการใช้สิทธิหรือใช้อำนาจใดๆ ต่อลูกหนี้ หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วช่วงเวลาในการจำกัดสิทธิการพัก การชำระหนี้ นั้นจะกำหนดเป็นสองช่วงคือ ในช่วงแรกเริ่มตั้งแต่เมื่อมีการยื่นคำร้องขอเพื่อฟื้นฟูกิจการ จนถึงเวลาที่ศาลรับคำร้องขอนั้น และช่วงที่สองเป็นช่วงที่คำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการมีผลบังคับอยู่ สำหรับบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธิภายใต้หลักการนี้ได้แก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน ศาล หน่วยงานที่กำกับดูแล นายทะเบียน เป็นต้น โดยการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ในที่นี้รวมถึงการจำกัดสิทธิ ของผู้บริหารของลูกหนี้และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม การจำกัดสิทธิหรือการพักการชำระหนี้ภายใต้กฎหมายว่าด้วย การฟื้นฟูกิจการ ไม่ใช่ข้อกำหนดที่เด็ดขาด เนื่องจากยังเปิดโอกาสให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจเพื่อพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือปลดปล่อยข้อจำกัดสิทธิดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร และข้อจำกัดสิทธิที่เกิดขึ้นจะต้องอยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองอย่างเพียงพอแก่ผู้ถูกจำกัดสิทธิด้วย

¹ ปัทมา วุฒิประชารัฐ. (2551). มาตรการทางกฎหมายในการขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศึกษากรณีลูกหนี้ร้องขอโดยสมัครใจ. หน้า 49-53.

3. การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ

มาตรการนี้ถูกนำมาใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ เจ้าหนี้ เจ้าของบริษัทสิน ผู้ถือหุ้น และคู่สัญญาอื่นๆ ของลูกหนี้ ซึ่งถูกจำกัดสิทธิหรือได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ การกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ เป็นการแสดงให้เห็นถึง การยอมรับสิทธิตามกฎหมายอื่น ที่มีอยู่ก่อนการฟื้นฟูกิจการ อีกทั้งยังเป็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ในการเข้าร่วมกระบวนการ ฟื้นฟูกิจการ แนวทางในการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าวอาจกำหนดรายละเอียดของการให้ความคุ้มครอง หรืออาจกำหนดไว้เพียงใช้เป็นอำนาจศาลในการมีคำสั่งใดๆ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ ผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการก็ได้

4. การจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่างๆ ได้กำหนดให้บุคคล ซึ่งทำหน้าที่ บริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ หรือที่เรียกว่า “ผู้ดำเนินการ ฟื้นฟูกิจการ” ขึ้นในเรื่องการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการแบ่งเป็น 2 แนวความคิดใหญ่ๆ คือ

- 1) แนวความคิดที่ถือว่าจะต้องมีการเปลี่ยนตัวบริหารลูกหนี้ ต้องมีการจัดหา ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการคนใหม่²
- 2) แนวความคิดที่ให้ผู้บริหารเดิมของลูกหนี้สามารถบริหารและจัดการกิจการและ ทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป

5. การกำหนดแนวทางการฟื้นฟูกิจการ

แนวทางหรือแผนฟื้นฟูกิจการย่อมมีผลต่อความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการรายละเอียด หรือแนวทางต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ มีผลต่อการยอมรับหรือการปฏิเสธแผนด้วย โดยหลักการสำคัญประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) สาระสำคัญที่ต้องมีในแผนฟื้นฟูกิจการ สิ่งที่เป็นรายละเอียดขั้นต่ำ ที่ต้องแสดงใน แผนฟื้นฟูกิจการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานะของลูกหนี้ ทรัพย์สิน หนี้สินต่างๆ นอกจากนี้ยังต้อง ประกอบด้วยแนวทางที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการ
- 2) การให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ เป็นหลักการที่ทุกประเทศ ใช้อยู่ร่วมกันคือ การกำหนดให้ที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูกิจการ
- 3) การตรวจสอบความเป็นธรรมของแผนฟื้นฟูกิจการ คือการกำหนดให้ศาลเป็นผู้ ยืนยันตามแผนที่ได้รับความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบความเป็นธรรมของแผน ฟื้นฟูกิจการ โดยศาลอาจมีคำสั่งไม่ยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการได้หากเห็นว่าแผนดังกล่าวไม่เป็นธรรม

² สุธี สุภนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 221.

หรือไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และป้องกันการคดโกงโดยใช้การฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือ

6. การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้ที่เข้ารับการฟื้นฟูกิจการจะเป็นลูกหนี้ที่ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน หรือเป็นลูกหนี้ที่มีหนี้สินส่วนตัว จะเห็นได้ว่าการให้ความช่วยเหลือกับลูกหนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวมีความเสี่ยงสูง ดังนั้น โอกาสที่ลูกหนี้จะได้รับความช่วยเหลือจึงมีน้อย เพราะฉะนั้นการสร้างปัจจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนหรือความช่วยเหลือต่างๆ ที่จำเป็นในการฟื้นฟูกิจการจึงเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้มาตรการในการคุ้มครองหรือให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการจึงเกิดขึ้น และถูกกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่างๆ โดยเจ้าหนี้ยกตัวอย่างจะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ ในการได้รับชำระหนี้คืน

7. การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการ

การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีที่การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จและในกรณีการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จ โดยในกรณีที่การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จผลที่ตามมาก็คือ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลง และผู้บริหารของลูกหนี้และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิและอำนาจตามกฎหมายดั้งเดิม ขณะที่การสิ้นสุดของการฟื้นฟูกิจการเกิดขึ้นจากการฟื้นฟูกิจการไม่สำเร็จนั้น ผลที่ตามมาซึ่งเป็นที่ยอมรับของหลายๆ ประเทศก็คือ ลูกหนี้จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายต่อไป หรือให้มีการชำระบัญชีทันที เพื่อป้องกันมิให้บรรดาเจ้าหนี้แย่งกันบังคับชำระหนี้ตามสิทธิของตน ซึ่งอาจทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดน้อยลงและอาจทำให้เกิดความเสียหายมาก

การยื่นคำร้องขอขกเลิกการฟื้นฟูกิจการอาจทำโดยผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ การยื่นคำร้องขอต่อศาล หรือผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ได้รับความเสียหายร้องขอต่อศาล ซึ่งอาจเป็นการร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองความเสียหายก็ได้ ซึ่งในกรณีดังกล่าวแม้จะไม่ได้มีการร้องขอให้ศาลสั่งขกเลิกการฟื้นฟูกิจการ แต่หากศาลพิจารณาแล้วเห็นควรให้ขกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ศาลก็มีคำสั่งให้ขกเลิกการฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน

3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.1.1.1 หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการในกฎหมายฟื้นฟูกิจการประเทศสหรัฐอเมริกาตาม U.S. Bankruptcy Code

การฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาอยู่ภายใต้ Chapter 11 แห่งบทบัญญัติของ Bankruptcy Code ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ United States Code โดยการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา

เรียกว่า “Reorganization” ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะใช้กับลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด แต่ไม่รวมถึงธนาคาร สถาบันการเงิน และบริษัทประกันภัย ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายเฉพาะของแต่ละมลรัฐ

1) การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการ (Reorganization proceeding) ของสหรัฐอเมริกาอยู่ด้วยกันหลายอย่างได้แก่ Chapter 13 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับบุคคลธรรมดา ซึ่งมีรายได้ปกติ (Individuals with regular income) ที่มีหนี้ไม่มีประกันน้อยกว่า 100,000.- เหรียญสหรัฐอเมริกา และหนี้มีประกันน้อยกว่า 350,000 เหรียญสหรัฐอเมริกา ส่วน Chapter 12 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการของเกษตรกรซึ่งมีรายได้ปกติ (Family farmers with regular income) และ Chapter 11 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับลูกหนี้อื่นๆ ทุกประเภท (All other debtors) ซึ่งในเบื้องต้นใช้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด (Corporate Debtors) แต่ลูกหนี้ซึ่งเป็น บุคคลธรรมดา ก็ได้รับอนุญาตให้ใช้วิธีการฟื้นฟูกิจการตามแบบของ Chapter 11 เช่นเดียวกัน³ ลูกหนี้ที่จะได้รับสิทธิในการฟื้นฟูกิจการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (1) เป็นผู้มีภูมิลำเนา สถานที่ประกอบกิจการ หรือมีทรัพย์สินอยู่ในสหรัฐอเมริกา⁴
- (2) ต้องไม่ใช่เป็นผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับ บริษัทประกัน ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์ สถาบันการเงินที่รับฝากเงินเพื่อเอาไปปรับงานอง สถาบันกู้ยืม สถาบันการเงิน ที่ให้กู้ยืมเงินเพื่อที่อยู่อาศัย บริษัทขนาดเล็กที่ได้รับอนุญาตโดย Small Business Administration ภายใต้บทบัญญัติ Section 301 (c) ของ Small Business Investment Act of 1958 กลุ่มสหกรณ์ ธนาคารที่ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจอุตสาหกรรมและบริษัทต่างชาติที่ได้มาประกอบธุรกิจดังกล่าว ในสหรัฐอเมริกา⁵
- (3) ลูกหนี้ต้องไม่เป็นนายหน้าค้าหุ้น หรือนายหน้าซื้อขายสินค้า⁶
- (4) บุคคลธรรมดาที่มีหนี้ในวันยื่นคำร้อง ซึ่งเป็นหนี้ไม่มีประกันน้อยกว่า 269,250.- เหรียญสหรัฐอเมริกา หนี้มีประกันน้อยกว่า 807,750.- เหรียญสหรัฐอเมริกา
- (5) ครอบครัวยุติธรรมที่มีรายได้ปกติอาจเป็นลูกหนี้ที่ขอฟื้นฟูกิจการได้ภายใต้ Chapter 12⁷

³ วิชามหาคุณ ข (2541, กันยายน). “การวิเคราะห์กฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทย.” *วารสารกฎหมาย*, 18 (9). หน้า 43.

⁴ 11 U.S.C. Section 109 (a).

⁵ 11 U.S.C. Section 109 (b).

⁶ 11 U.S.C. Section 109 (d).

⁷ 11 U.S.C. Section 109 (f).

(6) ภายในระยะเวลา 180 วันก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องไม่ตกเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลายอื่นซึ่งศาลพิพากษายกคำร้องภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน⁸

ลูกหนี้ต้องยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการด้วยเจตนาสุจริต (Good Faith) และไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ นอกจากเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ การฟื้นฟูกิจการที่ไม่สุจริต (Bad Faith) อาจถูกยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ ข้อกำหนดในเรื่องหลักสุจริตในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เป็นหลักที่ศาลได้กำหนดขึ้นโดยพิจารณาได้จากบทบัญญัติใน Section 1112 (b) ได้กำหนดเงื่อนไขที่ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นเงื่อนไข ที่ลูกหนี้มีเจตนาไม่ประสงค์จะฟื้นฟูกิจการอย่างแท้จริง เพียงแต่เป็นการหาผลประโยชน์จากบทบัญญัติที่กำหนด โดยเจตนาจะเป็นสิ่งแสดงถึงความสุจริตของลูกหนี้ได้ เช่น หลักฐานแสดงว่าลูกหนี้อาศัยระยะเวลาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อจัดตั้งกิจการขึ้นใหม่ และไม่ประสงค์ที่จะฟื้นฟูกิจการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้นพยายามถ่วงเวลา หรือเลี้ยวไม่ให้เจ้าหนี้มีประกันใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ หรือกิจการของลูกหนี้ไม่อาจฟื้นฟูกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ดังนั้น การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลตามที่กฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกากำหนด ซึ่งได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึงหน่วยงานของรัฐบาล กิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และองค์กรที่ไม่ประกอบกิจการ จะเห็นว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งแตกต่างจากประเทศประเทศไทยที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 กำหนดให้ลูกหนี้ที่สามารถเข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการได้จำกัดเฉพาะบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเท่านั้น⁹

2) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

การฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาเริ่มโดยการเสนอคำขอต่อศาล การยื่นคำขอดังกล่าวอาจเป็นการยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้ (Voluntary Petition) หรืออาจเป็นการฟื้นฟูกิจการโดยไม่สมัครใจซึ่งเป็นการยื่นคำขอโดยเจ้าหนี้ (Involuntary Petition) ก็ได้

⁸ 11 U.S.C. Section 109 (g).

⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/1.

1. การยื่นคำขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้ (Voluntary Petition) เป็นการยื่นคำขอโดยลูกหนี้ ซึ่งจะต้องไม่ใช่หน้าคำหุ้้น ธนาคารและบริษัทประกัน¹⁰ โดยลูกหนี้ต้องมีสถานะเป็นบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท¹¹ ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบริษัทการยื่นคำร้องขอต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการของบริษัท¹² เพื่อขอฟื้นฟูหรือปรับปรุงกิจการของตนที่กำลังประสบปัญหาในการดำเนินกิจการ โดยลูกหนี้จะไม่ถูกห้ามมิให้ดำเนินกิจการ หรือจัดการทรัพย์สินของตนเอง เมื่อมีการยื่นคำร้องขอโดยสมัครใจแล้วและการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจของลูกหนี้สามารถร้องขอได้ แม้จะอยู่ในสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ก็ตาม เพราะการยื่นคำร้องขอโดยสมัครใจ ลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานะหนี้สินล้นพ้นตัวโดยลูกหนี้ต้องนำส่งบัญชีทรัพย์สิน บัญชีเงินฝากธนาคาร งบกระแสเงินสด บัญชีรายละเอียดของสัญญาที่ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา

ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการด้วยตนเองลูกหนี้มีสิทธิแต่เพียง ผู้เดียวในการยื่นเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ โดยลูกหนี้ต้องยื่นเสนอแผนภายใน 120 วัน นับจากวันที่ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ¹³ แต่อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายรวมถึงเจ้าหนี้คนใดคนหนึ่ง Trustee หรือคณะกรรมการเจ้าหนี้อาจยื่นเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้ ถ้าปรากฏว่า

- (1) Trustee ได้รับการแต่งตั้งให้ควบคุมหรือดูแลกิจการของลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ
- (2) ลูกหนี้ไม่ได้ยื่นแผนฟื้นฟูกิจการภายในกำหนด 120 วัน
- (3) ลูกหนี้ยื่นเสนอแผนฟื้นฟูกิจการภายใน 120 วัน แต่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่อาจให้การยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการภายในกำหนด 120 วันหรือ 180 วัน และเมื่อ ใต้สวนพิจารณาแล้ว ศาลอาจมีเหตุยื่นระยะเวลาหรือขยายระยะเวลา 120 วันหรือ 180 วันอีกก็ได้¹⁴

สำหรับลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลต้องนำส่งบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของผู้ถือหุ้นต่อศาล นอกจากนี้ลูกหนี้ต้องนำส่งรายชื่อเจ้าหนี้ไม่มีประกันที่มีจำนวนหนี้มากที่สุด 20 อันดับแรก ไว้เลือกกรรมการเจ้าหนี้ด้วย ซึ่งกรณีการร้องขอฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้ศาลจะสั่งอนุญาตให้เริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ทันที¹⁵

¹⁰ 11 U.S.C., Section 109 (b), (d).

¹¹ 11 U.S.C., Section 101 (41).

¹² Richard F. Broude. (1988). *Reorganization under Chapter 11 of Bankruptcy Code*. pp. 2-7.

¹³ 11 U.S.C., Section 1121 (b).

¹⁴ 11 U.S.C., Section 1121 (c).

¹⁵ ทวีป เหมะรักษ์. (2547). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการถอดถอนผู้ทำแทน*. หน้า 36.

อย่างไรก็ตามกฎหมายฟื้นฟูฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาก็ยังให้อำนาจศาล ในการแต่งตั้ง Trustee เข้าไปบริหารจัดการบริษัทของลูกหนี้ได้ ถ้าศาลเห็นว่าผู้บริหารบริษัทไม่มีความเหมาะสม หรือไม่มีความสามารถ หรือไม่ซื่อสัตย์ต่อการบริหารและจัดการทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่ศาลแต่งตั้งนั้น จะต้องเป็นผู้ซึ่งไม่มีส่วนได้เสีย แต่จะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และความชำนาญในด้านบริหาร ทางธุรกิจเป็นสำคัญ¹⁶

2. การยื่นคำร้องขอโดยไม่สมัครใจของลูกหนี้ (Involuntary Petition)

นอกจากการยื่นคำขอฟื้นฟูฟูกิจการ โดยตรงแล้วการฟื้นฟูฟูกิจการตาม Chapter 11 อาจเกิด จากการยื่นคำขอชำระบัญชีลูกหนี้ภายใต้ Chapter 7 แล้วต่อมาผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ เจ้าหนี้ หรือ ลูกหนี้ร้องขอต่อศาลเพื่อเปลี่ยนจากกระบวนการภายใต้ Chapter 7 มาสู่การฟื้นฟูฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ได้ ซึ่งหากศาลเห็นว่าการฟื้นฟูฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 เกิดประโยชน์ต่อเจ้าหนี้และ ลูกหนี้มากกว่าแล้ว ศาลก็จะมีการสั่งอนุญาตให้ลูกหนี้เข้าฟื้นฟูฟูกิจการ¹⁷ การยื่นคำขอโดยไม่สมัครใจ หรือการยื่นคำขอฟื้นฟูฟูกิจการโดยเจ้าหนี้ เป็นการบังคับให้ลูกหนี้ต้องฟื้นฟูฟูกิจการ เพื่อให้ลูกหนี้ จัดการปรับปรุงเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้ อันทำให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้ตามสิทธิ เรียกร้องที่เจ้าหนี้มีอยู่ อย่างไรก็ตามในกรณีดังกล่าวกฎหมายเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ยื่นคำให้การได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในระหว่างเวลาดังกล่าวลูกหนี้ยังสามารถดำเนินธุรกิจของตนต่อไปได้ ตามปกติ โดยสามารถใช้ จำหน่าย หรือนำมาซึ่งทรัพย์สินต่างๆ ได้เสมือนว่าคำขอโดยไม่สมัครใจ ไม่ได้ถูกเสนอต่อศาล ทั้งนี้เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น¹⁸ อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าหนี้ร้องขอศาล อาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการชั่วคราว (Interim trustee) ในระหว่างที่มีการพิจารณาคำขอก็ได้

ในการอนุญาตให้ฟื้นฟูฟูกิจการอันเนื่องมาจากการยื่นคำขอโดยเจ้าหนี้นั้นศาลอาจมีคำสั่ง ให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูฟูกิจการได้ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระได้ โดยในการพิจารณาถึงความสามารถ ในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงในขณะที่มีการยื่นคำขอเท่านั้น และหนี้ที่ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ดังกล่าวนี้ต้องไม่ใช่หนี้ที่ลูกหนี้มีข้อโต้แย้ง¹⁹ หรือ

(2) ในช่วง 120 วันก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูฟูกิจการนั้น ได้มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งหมด หรือมีการแต่งตั้งบุคคลเข้าควบคุมดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าว

¹⁶ สุธีร์ ศุภนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 223.

¹⁷ 11 U.S.C. Section 305 (a) (1) and section 706 (d).

¹⁸ 11 U.S.C. Section 303 (f).

¹⁹ 11 U.S.C. Section 303 (h).

อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของเจ้านั้นไม่มีเหตุอันควร และศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอดังกล่าวในที่สุดแล้ว เจ้านี้ผู้ยื่นคำร้องขอจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการต่างๆ และในกรณีที่เจ้านี้ยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริตแล้วเจ้านี้ดังกล่าวต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าว²⁰ ทั้งนี้เนื่องจากการยื่นคำร้องขอโดยเจ้านี้ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือในทางการค้าและการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้มากกว่าการยื่นคำขอโดยลูกหนี้เอง

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตาม Chapter 11 กฎหมายไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าลูกหนี้ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัวและต้องมีภาระหนี้สินเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น ไม่ว่าลูกหนี้จะมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ก็ตามก็อาจยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้²¹

3) เงื่อนไขในการขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ²²

ลูกหนี้จะยื่นคำร้องขอหรือถูกร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้

(1) ลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลโดยหมายความรวมถึงบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึงหน่วยงาน ของรัฐบาล กิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และองค์กรที่ไม่ประกอบกิจการ²³

(2) ลูกหนี้ต้องไม่เป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์หรือนายหน้าค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า²⁴

(3) คดีที่ขอให้ฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ลูกหนี้ต้องยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการด้วยเจตนาสุจริต (Good Faith) และไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ นอกจากเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ การฟื้นฟูกิจการที่ไม่สุจริต (Bad Faith) อาจถูกยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้

(4) ภายในระยะเวลา 180 วัน ก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องไม่ตกเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลายอื่นซึ่งศาลพิพากษายกคำร้องภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน²⁵

หลักฐานที่ต้องใช้ในการยื่นคำร้องขอได้แก่ บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน บัญชีแสดงถึงสถานะทางการเงิน งบการเงิน บัญชีรายชื่อเจ้านี้ไม่มีประกันที่มีจำนวนหนี้ที่สูงเป็น

²⁰ 11 U.S.C. Section 303 (i).

²¹ ปัทมา วุฒิประชารัฐ. เล่มเดิม. หน้า 57.

²² แหล่งเดิม. หน้า 56.

²³ 11 U.S.C. Section 101 (41).

²⁴ 11 U.S.C. Section 109 (d).

²⁵ 11 U.S.C. Section 109 (g).

20 อันดับแรก เป็นต้น หากลูกหนี้เป็นนิติบุคคลก็ต้องยื่นบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่อยู่ จำนวนและชนิดของผลประโยชน์

4) ผลของการยื่นคำขอ

การยื่นคำขอภายใต้ Bankruptcy Code ซึ่งรวมถึงการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกองทรัพย์สิน (Property of estate) และสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ขึ้น

ก. กองทรัพย์สิน (Property of estate)

ผลจากการยื่นคำขอภายใต้ Bankruptcy Code จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกองทรัพย์สินแตกต่างหากจากตัวลูกหนี้ โดยกรณีที่เป็นกรยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ (Debtor in possession) Trustee จะทำหน้าที่เป็นผู้แทนของกองทรัพย์สินดังกล่าว กองทรัพย์สินและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทรัพย์สินนี้จะมีขึ้นเพื่อประโยชน์ ในการฟื้นฟูกิจการ และการชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย²⁶ โดยทั่วไปแล้วทรัพย์สินที่ลูกหนี้ มีอยู่ในเวลาที่มีการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการ รวมถึงผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากทรัพย์สินดังกล่าวจะตกเป็นทรัพย์สินในกองทรัพย์สินทั้งสิ้น

ข. สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay)

เมื่อมีการยื่นคำขอภายใต้ Bankruptcy Code การป้องกันลูกหนี้จากการรวบรวมทรัพย์สินของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ก็เช่นกัน เมื่อมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำขอโดยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ก็ตาม มีผลให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ที่เรียกว่า Automatic stay ขึ้น ซึ่งเป็นมาตรการ ที่มีผลเป็นการหยุดการกระทำต่างๆ ในทางกฎหมายที่จะกระทำต่อลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ในทันทีในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อให้เวลาแก่ลูกหนี้ในการเตรียมแผนฟื้นฟูกิจการ หรือเพื่อให้เวลาลูกหนี้ในการเสนอคำให้การโต้แย้งข้อกล่าวหาของเจ้าหนี้ อีกทั้งเพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย ได้เข้าสู่กระบวนการชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ²⁷

Automatic stay จะมีผลระงับการเริ่มต้นหรือดำเนินการใดๆ ทางกฎหมายทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะมีขึ้นต่อไป ของผู้ทรงสิทธิใดๆ ที่มีต่อลูกหนี้ซึ่งเกิดขึ้นก่อน การยื่นคำขอโดยกำหนดข้อห้ามในเรื่องต่างๆ ดังนี้²⁸

²⁶ 11 U.S.C. Section 541 (a) and section 1107 (a).

²⁷ David G. Epstein. Debtor-Creditor Law in a Nutshell. p. 161.

²⁸ 11 U.S.C. Section 362 (a).

(1) การยื่นฟ้อง หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อลูกหนี้รวมถึง การดำเนินการใดๆ ทางศาลซึ่งเกิดก่อนการเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ

(2) การบังคับตามสิทธิที่มีต่อลูกหนี้หรือกองทรัพย์สินหรือการบังคับตามคำพิพากษาที่ได้มาก่อนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

(3) การกระทำใดๆ ที่เป็นการได้มาซึ่งกองทรัพย์สินหรือทรัพย์สิน จากกองทรัพย์สิน รวมถึงการใช้อำนาจควบคุมเหนือกองทรัพย์สิน

(4) การสร้างหรือการทำให้สมบูรณ์ซึ่งภาระผูกพัน การบังคับ ตามสิทธิยึดเหนี่ยวที่มีต่อกองทรัพย์สิน

(5) การสร้าง การทำให้สมบูรณ์ หรือการบังคับต่อทรัพย์สิน ของลูกหนี้ที่ได้ยึดถือไว้ เป็นประกันสิทธิเรียกร้อง ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการ

(6) การกระทำใดๆ เพื่อรวบรวม เพื่อให้ได้มา หรือเพื่อให้ได้รับการชดใช้ตามสิทธิเรียกร้องที่มีต่อลูกหนี้ก่อนเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ

(7) การหักกลบลบหนี้

(8) การเริ่มคดีหรือการดำเนินการในทางภาษีต่อลูกหนี้

สถานะพักการชำระหนี้ Automatic stay จะเกิดขึ้นทันทีในวันที่ มีการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการ การกระทำใดๆ ที่ฝ่าฝืนต่อข้อห้ามดังกล่าวจะมีผลเป็นโมฆะ ข้อห้ามตาม Automatic stay นี้ จะคุ้มครองแต่เฉพาะลูกหนี้ ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกองทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น แต่ไม่คุ้มครองการดำเนินการใดๆ ต่อบุคคลที่ 3 หรือทรัพย์สินของบุคคลที่ 3 เช่น ผู้ค้าประกันลูกหนี้ อย่างไรก็ตามศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อคุ้มครองบุคคลที่ 3 หรือทรัพย์สิน ของบุคคลที่ 3 ได้²⁹ แต่การคุ้มครองดังกล่าวจะมีผลเมื่อศาลมีคำสั่งเท่านั้น ไม่ได้มีผลโดยอัตโนมัติดังเช่นกรณีของ Automatic stay³⁰ โดยปกติแล้วสถานะพักการชำระหนี้จะมีผลจนกว่าศาลจะมีคำสั่งคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งปิดคดี หรือลูกหนี้ได้รับการปลดปล่อยหนี้ และสำหรับกรณี ที่เป็นการระงับการกระทำใดๆ ที่จะกระทำต่อกองทรัพย์สิน สถานะพักการชำระหนี้จะมีอยู่จนกระทั่งทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เป็นทรัพย์สินของกองทรัพย์สินของลูกหนี้อีกต่อไป³¹ อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิก เพิกถอน เปลี่ยนแปลงหรือกำหนดเงื่อนไขใดๆ

²⁹ 11 U.S.C. Section 105.

³⁰ David G. Epstein, Debtor-Creditor Law in a Nutshell, p. 165.

³¹ 11 U.S.C. Section 362 (c) Except as provided in subsections (d), (e), (f), and (h) of this section--

(1) the stay of an act against property of the estate under subsection (a) of this section continues until such property is no longer property of the estate.

เกี่ยวกับสถานะพักการชำระหนี้ได้ ซึ่งการที่ศาลจะมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดปล่อยผู้มีส่วนได้เสียจากสถานะพักการชำระหนี้ นั้น ศาลอาจพิจารณาจากข้อเท็จจริง ว่าลูกหนี้ไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน และทรัพย์สินดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญในการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้หรือกรณี ที่มีผลประโยชน์เหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียยึดถือไว้เพื่อเป็นหลักประกันนั้น ไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ (Adequate Protection)³²

การให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอ ได้แก่ การชดเชยการขาดผลประโยชน์ที่เจ้าหนี้ผู้ยึดถือหลักประกันนั้นควรจะได้จากทรัพย์สิน หากไม่มีสถานะพักการชำระหนี้³³

(1) การชำระ หรือการผ่อนชำระเงินสดให้แก่เจ้าหนี้มีหลักประกันดังกล่าว หรือ

(2) การให้สิทธิยึดหน่วงเหนือทรัพย์สินอื่น รวมถึงการให้สิทธิ ที่มีค่าเท่าเทียมกับผลประโยชน์ของทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันนั้น หรือ

(3) การให้ความคุ้มครองโดยวิธีอื่นใดซึ่งทำให้เจ้าหนี้ดังกล่าว ไม่มีความสงสัยในเรื่องความเท่าเทียมของมูลค่าของผลประโยชน์ในหลักประกัน

5) การพิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการ

การได้ส่วนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็น 2 กรณีดังนี้

(1) ในกรณีที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจ (Voluntary Petition) ในกรณีนี้เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ส่วนมากศาลจะอนุญาต ให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยทันที³⁴ โดยสันนิษฐานว่าลูกหนี้ยื่นคำร้องขอเป็นผู้ยื่นคำร้องขอโดยสุจริต

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้แล้ว เจ้าหนี้ที่ของรัฐผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการดูแล (United State trustee) จะแต่งตั้งคณะกรรมการเจ้าหนี้ โดยแต่งตั้งมาจากเจ้าหนี้ 7 รายใหญ่ของลูกหนี้ที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ที่ลูกหนี้ระบุในคำขอฟื้นฟูกิจการ³⁵ คณะกรรมการเจ้าหนี้ที่ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาต่อรองกับลูกหนี้เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ อีกทั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้³⁶

³² 11 U.S.C. Section 362 (d).

³³ 11 U.S.C. Section 361.

³⁴ 11 U.S.C. Section 301.

³⁵ 11 U.S.C. Section 1102.

³⁶ 11 U.S.C. Section 1103.

1) ให้แนะนำและให้ความเห็นชอบแก่ลูกหนี้ในการดำเนินกิจการของลูกหนี้และอาจกำหนดข้อเสนอใดๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของลูกหนี้ที่เสนอต่อศาลต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการเจ้าหนี้

2) สอดส่องดูแลการดำเนินกิจการและปฏิบัติหน้าที่ของลูกหนี้ ตลอดจนทรัพย์สินหนี้สินและสถานะทางการเงิน

3) ให้คำปรึกษาและมีส่วนร่วมในการวางแผนฟื้นฟูกิจการ

4) การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการตาม Chapter 11 และขอให้มีการชำระบัญชีตาม Chapter 7

5) จ้างผู้ประกอบอาชีพต่างๆ เช่น ทนายความ นักบัญชี ผู้ช่วยเหลือการทำงานของคณะกรรมการเจ้าหนี้ เป็นต้น

6) กระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ของบรรดาเจ้าหนี้

(2) กรณีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Petition) ในกรณีนี้เมื่อเจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศาลจะอนุญาตให้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ต่อเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้³⁷

1. ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระได้ โดยในการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงในขณะที่มีการยื่นคำขอเท่านั้น และหนี้ที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ดังกล่าวนี้ต้องไม่ใช่หนี้ที่ลูกหนี้มีข้อโต้แย้ง หรือ

2. ในช่วง 120 วันก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้น ได้มีการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งหมด หรือมีการแต่งตั้งบุคคลเข้าควบคุมดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าว

3. มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการมาจาก Chapter 7 หรือ Chapter 13 เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ Chapter 11 โดยการร้องขอของลูกหนี้ หรือผู้มีส่วนได้เสีย หรือ Trustee³⁸

6) การสิ้นสุดของสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay)

การพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการใน The United State Bankruptcy Code ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นมาตรการที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติทันทีที่มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้หรือไม่ก็ตาม³⁹ โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้จะได้ทราบถึงการยื่นคำร้องขอหรือไม่ ดังนั้น เจ้าหนี้หรือ

³⁷ ปกรณ์ คุณสาระ. (2542). *อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ*. หน้า 82.

³⁸ 11 U.S.C. Section 706.

³⁹ 11 U.S.C. Section 362.

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงไม่อาจอ้างเอาความไม่รู้ถึงการยื่นคำร้องขอมากระทำการ ผ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้

การพักการบังคับชำระหนี้จะมีผลใช้บังคับเป็นการชั่วคราวระหว่างที่มีการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และจะสิ้นผลบังคับในกรณี ดังต่อไปนี้

(1) การพักบังคับชำระหนี้ที่ห้ามกระทำการใดๆ ต่อกองทรัพย์สิน ของลูกหนี้จะมีผลบังคับใช้จนกว่าทรัพย์สินนั้นจะ ไม่อยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป⁴⁰

การที่ทรัพย์สินจะไม่อยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งใช้ในการฟื้นฟูกิจการอีกต่อไป อาจเกิดได้หลายสาเหตุ เช่น ทรัพย์สินนั้นไม่มีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการและมีการให้ทรัพย์สินนั้นคืนแก่ลูกหนี้ไป หรือทรัพย์สินนั้นอาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้า สู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นต้น

(2) การพักบังคับชำระหนี้จะสิ้นผลบังคับใช้เมื่อกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุด หรือมีคำสั่งให้ยกเลิกการดำเนินการตามกระบวนการฟื้นฟูกิจการ หรือการฟื้นฟูกิจการประสบผลสำเร็จ หรือศาลยกคำร้องขอ⁴¹ แล้วแต่ว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้นก่อน

(3) การพักบังคับชำระหนี้สิ้นผลบังคับเมื่อถูกยกเลิกโดยคำสั่งศาล เมื่อผู้ร้องขอให้ศาลยกเลิกการบังคับใช้ข้อห้ามบางอย่างของการพักบังคับชำระหนี้เพื่อปลดเปลื้องความเสียหายจากการที่ถูกจำกัดสิทธิโดยการพักบังคับชำระหนี้⁴²

3.1.1.2 การยกฟ้องในคดีล้มละลาย (Bankruptcy dismissal)⁴³

การฟ้องคดีล้มละลายส่วนใหญ่มักจะเกิดจากความสมัครใจและมีองค์ประกอบน้อยและไม่ซับซ้อนยาก ดังนั้น ผู้มีสิทธิฟ้องล้มละลายจึงเป็นใครก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อประโยชน์ของลูกหนี้หรือประโยชน์ของเจ้าหนี้หรือไม่ อย่างไรก็ตามหากไม่มีข้อมูลในคำร้อง คดีล้มละลาย (Bankruptcy petition) ก็จะไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า การล้มละลายเป็นวิธีการเยียวยาที่เหมาะสมสำหรับผู้ร้อง แต่หากมีความบกพร่องในคำร้องหรือมีหลักฐานว่าการยื่นคำร้องกระทำโดยไม่สุจริต (Bad faith) หรือมีการดำเนินกระบวนการมิชอบ (Abuse of process) หรือการพิพากษาให้ล้มละลายไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดของผู้ร้อง ศาลก็มีอำนาจที่จะยกฟ้องคดีได้

การยกฟ้องคดีล้มละลาย (Dismissal) ทำให้คดีสิ้นสุดลง รวมทั้งผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการฟ้องล้มละลายด้วย แต่ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการปฏิบัติการชำระหนี้

⁴⁰ 11 U.S.C. Section 362 (c) (1).

⁴¹ 11 U.S.C. Section 362 (c).

⁴² 11 U.S.C. Section 362 (d).

⁴³ สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2556, จาก <http://thismatter.com/money/credit/bankruptcy/dismissal.htm>.

ลูกหนี้และอสังหาริมทรัพย์ (Bankruptcy estate) ถูกปลดจากล้มละลายสถานะพักการชำระหนี้
สิ้นสุด และเจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกให้ชำระหนี้ นอกเหนือจากล้มละลายได้

นอกเหนือจากการยกฟ้องแล้ว อาจมีการเยียวยาด้วยหนทางอื่นและเป็น วิธีที่ดีกว่า
ทางเลือกประการแรก คือการใช้หมวดอื่นของกฎหมายล้มละลาย (Another chapter of bankruptcy)
ที่อาจเหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่าหรือเพราะกฎหมายกำหนด อีกประการหนึ่ง ก็คือการงด
ออกเสียง (Abstention) ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลไม่รับฟ้องเนื่องจากการฟ้องคดีไม่เป็นธรรมหรืออาจมี
ความเหมาะสมที่จะโอนคดีไปยังศาลอื่น

บุคคลที่สามารถขอให้ศาลยกฟ้องคดีล้มละลายได้แก่ ลูกหนี้ Trustee เจ้าหนี้ หรือบุคคล
อื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การยกฟ้องจะทำได้เมื่อมีองค์ประกอบครบตามที่กฎหมายกำหนด ใน
บางสถานการณ์แม้แต่ลูกหนี้ก็ไม่ได้มีสิทธิเด็ดขาดเพื่อขอให้ศาลยกฟ้อง คดีของตนเองได้

สาเหตุหลักที่ทำให้ยกฟ้องภายใต้กฎหมายล้มละลายคือ เมื่อคำร้องขอล้มละลายหรือ
ผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ลูกหนี้บุคคลธรรมดาต้องได้รับคำปรึกษาเครดิตจาก
หน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก U.S. Trustee และต้องส่งใบรับรองที่ออกโดยหน่วยงานดังกล่าว
แนบมาพร้อมคำร้อง มิฉะนั้นศาลจะยกคำร้องของลูกหนี้

แต่ละหมวดของกฎหมายล้มละลายต่างมีบทบัญญัติที่กำหนดสาเหตุในการยกฟ้องคดี
ล้มละลาย ได้แก่

- (1) section 707 chapter 7
- (2) section 1112 chapter 11
- (3) section 1208 chapter 12
- (4) section 1307 chapter 13

เหตุเหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณี คือ การถอนฟ้อง การยกฟ้องโดยมีสาเหตุ และ
การกระทำไม่สุจริตหรือกระบวนการที่มีข้อบกพร่อง

- 1) การถอนฟ้อง (Voluntary Dismissal)

สิทธิของลูกหนี้ในการขอถอนฟ้องคดีของตนไม่ใช่สิทธิเด็ดขาดตาม Chapter 7 และ
Chapter 11 หรือภายใต้หมวดอื่นที่ Chapter 7 หรือ Chapter 11 ให้นำมาใช้ เว้นแต่ลูกหนี้ จะแสดง
เหตุผลได้ การกำหนดให้ลูกหนี้แสดงเหตุผลเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการล้มละลาย
เพื่อเหตุผลอื่นนอกเหนือจากที่กฎหมายต้องการ เช่น ในปีที่ผ่านมา ลูกหนี้ที่กำลังจะถูก ยึดบ้านจึง
ยื่นคำร้องขอล้มละลาย เพื่อไม่ให้ถูกยึดบ้านและเข้าสู่สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ซึ่ง
จะเริ่มนับตั้งแต่มูลหนี้ยื่นคำร้อง ภายหลังจากนั้นลูกหนี้จะขอถอนฟ้อง ทำให้ผู้ให้กู้ถูกบังคับให้เริ่ม

กระบวนการบังคับคดีที่มักใช้เวลานานหลายเดือนอีกครั้ง แล้วลูกหนี้ จะขอให้ตนเองล้มละลายอีก ก็ต่อเมื่อจะมีการบังคับคดี (Foreclosure) เป็นต้น

สิทธิในการถอนฟ้องภายใต้ Chapter 12 และ Chapter 13 เป็นสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้แน่นอน และอาจถอนฟ้องในเวลาใดๆ ก็ได้ระหว่างการดำเนินคดี

เจ้าหนี้ที่ยื่นฟ้องลูกหนี้ตาม Chapter 11 อาจขอถอนฟ้องได้ โดยส่งหนังสือบอกกล่าวให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ศาลตรวจสอบว่าควรอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือไม่ อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำร้องจะยื่นโดยสุจริต (Good faith) แต่ถ้าลูกหนี้ไม่ยินยอมในการถอนฟ้อง เจ้าหนี้ก็ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายและค่าเสียหาย หากเป็นการยื่นฟ้องโดยไม่สุจริต (Bad faith) เจ้าหนี้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น (Compensatory) และค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive damages)

2) การถอนฟ้องภายใต้ Chapter 7 กฎหมายล้มละลาย (Voluntary Dismissal Under Chapter 7 Bankruptcy)

บางกรณีลูกหนี้อาจต้องการถอนฟ้องคดีล้มละลายตาม Chapter 7 เนื่องจากลูกหนี้ได้รับเงินมาในระหว่างดำเนินคดี และคาดหมายว่าจะทำให้เครดิตของลูกหนี้ดีขึ้น (Hope to improve their credit history) หรือคาดหมายว่าบ้านจะได้รับความคุ้มครอง แต่พบว่าไม่เป็นไปตามนั้น การถอนฟ้องล้มละลายอาจทำให้คะแนนเครดิตแย่ลง เนื่องจากหนี้ที่ระบุไว้ในคำร้อง จะไม่ระงับ และคำร้องขอล้มละลายจะคงอยู่ในประวัติเครดิต แม้ว่าลูกหนี้จะได้รับเงินมาแล้ว แต่การขอให้หนี้ระงับและนำเงินที่ได้มาไปเริ่มต้นใหม่อาจเป็นวิธีที่ดีกว่า⁴⁴

ศาลจะอนุญาตให้ลูกหนี้ถอนฟ้อง (Voluntary Dismissal) หรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุผลดังต่อไปนี้⁴⁵

1. ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
2. ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่ (Debtor is acting in good faith)
3. การถอนฟ้องก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการชำระหนี้หรือไม่
4. การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่ (Priorities)
5. มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระเงินตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่ และ
6. มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้น หรือบุริมสิทธิอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือไม่

⁴⁴ Read Credit Availability and Credit Scores After Bankruptcy for more information.

⁴⁵ In re Susan Glenn Hopper. voluntary dismissal of Chapter 7 case sought by debtor under 707 (a). April 22, 2009.

หากมีเงินทุนอยู่ในอสังหาริมทรัพย์ที่ล้มละลาย (Bankruptcy estate) หรือการถอนฟ้อง เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ช้าลง ศาลอาจยกคำร้องขอถอนฟ้อง ศาลจะไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องเพียงเพราะผู้ร้องสำคัญผิดในกระบวนการและผลของการล้มละลาย แม้ว่าคำร้องนั้นจะเป็นของอัยการ (Attorney) ก็ตาม แม้ว่าจะปรากฏว่าลูกหนี้สามารถชำระหนี้ทั้งหมดได้ก็ไม่เพียงพอให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง โดยเฉพาะเมื่อแหล่งที่มาของเงินทุนนั้นมาจากครอบครัว มิใช่รายได้ที่คงที่ ศาลจะชั่งน้ำหนักของผลประโยชน์โดยรวมของการถอนฟ้องทั้งจากฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้ก่อนจะมีคำสั่ง⁴⁶

3) การยกฟ้องโดยมีสาเหตุ (Dismissal for Cause)

ตามกฎหมายล้มละลายทุกคดีอาจถูกยกฟ้องได้หากมีสาเหตุ และเป็นกรณีเดียวที่บุคคลอื่นนอกจากผู้ร้อง (Petitioner) จะยื่นขอให้ยกฟ้องได้ การยกฟ้องโดยมีสาเหตุกำหนดให้ต้องมีการบอกกล่าวและพิจารณาคดี ปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการยกฟ้องได้แก่ ความบกพร่องใน คดีล้มละลาย (Defects in the bankruptcy case) เช่นการฟ้องที่ไม่เหมาะสม (Improper prosecution) การฉ้อฉล (Fraud) หรือเพราะความล่าช้าในการดำเนินการขบวนพิจารณาโดยลูกหนี้ (Because of prejudicial delays by the debtor) หรือลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือ T debtor's lack of cooperation)

การยกฟ้องโดยมีสาเหตุตามการฟื้นฟูการล้มละลาย (Rehabilitative bankruptcies) ตาม Chapter 11, Chapter 12 และ Chapter 13 อีกประการหนึ่งคือ ลูกหนี้ไม่สามารถยื่นแผนการชำระหนี้หรือไม่สามารถชำระหนี้ตามแผนได้ เจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องขอให้ยกฟ้อง หากลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ตามแผนได้ อย่างไรก็ตาม ศาลมักให้โอกาสลูกหนี้ แต่ถ้าลูกหนี้ยังไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ได้ ศาลก็จะมีคำสั่งยกฟ้องในภายหลัง

4) การกระทำที่ไม่สุจริตหรือกระบวนการที่มีชอบ (Bad Faith or Abuse of Process)

ศาลหรือ U.S. Trustee อาจขอให้ยกฟ้องได้ หากลูกหนี้ไม่ให้ข้อมูลที่จำเป็น ในการพิจารณาคดี หรือลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือ หรือกระทำการอื่นใดเพื่อเป็นการปิดคดี เช่น เข้าร่วมหลักสูตรการจัดการหนี้ (Debt management course) ที่กำหนดให้ลูกหนี้เข้าร่วมก่อนปลดหนี้

นอกจากนี้ คดีอาจถูกยกฟ้องได้หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ถ้าลูกหนี้ยื่นฟ้องตามหมวด 7 ไม่ผ่านการทดสอบ (Means test) เพราะรายได้สุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสูงเกินไป ซึ่งอาจทำให้ต้องเปลี่ยนไปใช้ Chapter 13 มิฉะนั้น การยื่นล้มละลายจะถือว่าไม่เหมาะสมและถูกยกฟ้อง เว้นแต่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้

The Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act of 2005 (BAPCPA) กำหนดหน้าที่ให้ผู้ร้องตาม Chapter 13 ให้ต้องยื่นรายการภาษีย้อนหลัง 4 ปีแก่เจ้าหนี้ที่ภาษีก่อน

⁴⁶ Bankruptcy Dismissal. Ibid.

วันประชุมเจ้าหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้สามารถยื่นหลักฐานในการเรียกร้อง นอกจากนี้การยื่นแบบแสดงรายการภาษียังจำเป็นสำหรับการยื่นแผนการชำระเงินภายใต้ Chapter 13 ถ้าลูกหนี้ไม่ดำเนินการดังกล่าว ศาลสามารถยกฟ้องหรือเปลี่ยนไปใช้ Chapter 7

ตาม Section 105 (a) ให้อำนาจศาลไว้อย่างกว้างในการยกฟ้องคดี โดยศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง หากศาลเห็นว่าลูกหนี้ใช้กระบวนการโดยมิชอบ (the debtor is abusing the process)

3.1.1.3 ตัวอย่างคำพิพากษาของศาลล้มละลายสหรัฐอเมริกา เขตเหนือ รัฐอิลลินอยส์⁴⁷ (United States Bankruptcy Court Northern District of Illinois Eastern Division) เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการที่ศาลจะอนุญาตให้ลูกหนี้ถอนฟ้อง

คดี Susan Glenn Hopper⁴⁸ ผู้ร้อง (ลูกหนี้) ขอลงฟ้องตาม Chapter 7 section 707 (a) และผู้คัดค้านคือ David R Brown ในฐานะ Trustee ก่อนที่จะมีคำวินิจฉัย ลูกหนี้ได้สละสิทธิในการหลุดพ้นจากหนี้ในการฟ้องล้มละลายและการชำระค่าธรรมเนียมศาล ในวันที่ 17 เมษายน 2009 ลูกหนี้และ Trustee ได้ตกลงยินยอมถอนฟ้อง และศาลอนุญาตแต่ได้ออกคำวินิจฉัยพร้อมเหตุผลประกอบว่า ลูกหนี้ไม่มีสิทธิขอลงฟ้องตาม Chapter 7 (Voluntarily dismiss) ตาม section 707 (a) การสละสิทธิของลูกหนี้ดังกล่าวมีผลเป็นการลดภาระของเจ้าหนี้ลง เหลือเพียงแก่การได้รับชำระหนี้ช้าลงเท่านั้น ตามผลทางกฎหมายของการพักชำระหนี้ตาม section 362

1. เขตอำนาจศาลและกระบวนการพิจารณา

ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีนี้ตาม Section 28 U.S.C. section 1334 (a) และ Section 15 (a) U.S.C. ของ Internal Operating Procedure of the United States District Court for the Northern District of Illinois การพิจารณาเป็นไปตาม 28 U.S.C. section 157 (b) (2) (A) & (O) .

2. ข้อเท็จจริง

ลูกหนี้เป็นเจ้าของกิจการร้านอุปกรณ์ตกแต่งบ้านและสวนชื่อว่า Susan Hopper Creations (มีการจ่ายภาษีภายใต้ Sub-chapter S Illinois corporation) และมีชื่อทางการค้าว่า Flora & Fauna ใน Geneva รัฐ Illinois ตลอดระยะเวลา 6 ปี ลูกหนี้ได้อ้างว่าตนได้ถอนเงินจำนวนหนึ่งประมาณ 130,000 ดอลลาร์จากบัญชี IRA เพื่อใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจ และเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว ผลจากการถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวก่อนกำหนดทำให้ลูกหนี้ต้องเสียค่าปรับ ลูกหนี้ไม่จ่ายค่าปรับและปิดกิจการ Flora & Fauna เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2008

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ คำวินิจฉัยศาลล้มละลายสหรัฐอเมริกา เขตเหนือ รัฐอิลลินอยส์. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2556.

ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอล้มละลายภายใต้ Chapter 7 พร้อมด้วยหลักฐานทางการเงินต่างๆ ในวันที่ 10 ธันวาคม 2008 มีการแต่งตั้ง Trustee เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ คดีนี้ ลูกหนี้ไม่เคยยื่นขอประนอมหนี้ในคดีล้มละลาย ขณะที่มีการยื่นคำฟ้องนี้ลูกหนี้ไม่เคยต้องคำพิพากษา หรือมีคดีค้างพิจารณา หรือเคยถูกบังคับชำระหนี้ นอกจากทางการค้าปกติ ของลูกหนี้ ขณะยื่นคำร้องลูกหนี้มีทนายแล้วและมีการระบุว่าที่พักอาศัยเลขที่ 1430 Saddleridge Place in Bartlett, Illinois เป็นทรัพย์สินตาม Schedule A และเป็นทรัพย์สินนอกคดีล้มละลาย ตาม Schedule C ลูกหนี้ได้ระบุว่าทรัพย์สินดังกล่าวมีราคาตามท้องตลาด 400,000.- ดอลลาร์ และมีภาระหนี้มีประกัน 260,929.45.- ดอลลาร์ ตาม Schedule C ทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นจะได้รับการยกเว้น 15,000.- ดอลลาร์ ลูกหนี้อ้างว่าในจำนวนหนี้ที่ไม่มีประกันจำนวน 151,000.- ดอลลาร์นั้น มีเพียงจำนวน 26,000.- ดอลลาร์ที่เป็นหนี้ส่วนตัวของตน นอกจากนี้มีหนี้ค่าปรับจากการถอนเงินจากบัญชีก่อนกำหนดอีก 10,600.- ดอลลาร์ และความรับผิดชอบในหนี้ค่าภาษีการค้าจำนวน 4,100.- ดอลลาร์ ลูกหนี้อ้างว่าหนี้จำนวน 24,400.- ดอลลาร์นั้นเป็นหนี้ค่าบัตรเครดิต 3 ใบที่ออกในชื่อตน หนี้ที่เหลืออีกจำนวน 84,400.- ดอลลาร์เป็นหนี้ของบริษัท Flora & Fauna ลูกหนี้วางแผน จะยื่นขอเป็นบุคคลล้มละลายในนามของ Flora & Fauna เพื่อให้หลุดพ้นจากหนี้ การประชุมเจ้าหนี้ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2009 ลูกหนี้ได้มาร่วมประชุมและให้การ โดยในการประชุมดังกล่าวไม่มี การคัดค้านใดๆ จากที่ประชุมเจ้าหนี้

วันที่ 6 มีนาคม 2009 ลูกหนี้ขอถอนคำร้องตาม Chapter 7 และขอให้ Trustee งดเว้นการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินจนกว่าศาลจะพิจารณาคำร้องฉบับนี้ “ลูกหนี้อ้างว่า ตนยื่นขอล้มละลายเพราะสำคัญผิดว่าที่อยู่อาศัยของตนจะได้รับการยกเว้นทั้งหมด หากลูกหนี้ รู้ว่าจะเสียสิทธิในที่พักดังกล่าวคงไม่ยื่นคำร้องขอล้มละลาย” นอกจากนี้ หลังจากที่ลูกหนี้ได้ยื่น คำร้องขอล้มละลายลูกหนี้ยังคงชำระหนี้จำนวนต่อไป และได้หางานทำและขอยืมเงินสมาชิก ในครอบครัวเพื่อมาชำระหนี้ในส่วนของตนเองตามที่ระบุข้างต้น ลูกหนี้ได้ตกลงในการชำระหนี้กับเจ้าหนี้นอกกระบวนการล้มละลาย⁴⁹ Trustee คัดค้านการถอนคำร้องอาศัยหมวด 7 ที่ว่าลูกหนี้ ไม่มีสิทธิเด็ดขาด

⁴⁹ ลูกหนี้มีทางเลือกที่จะเปลี่ยน ไปใช้ Chapter 13 และชำระหนี้ที่ที่พักอาศัยแก่เจ้าหนี้ ไม่มีประกัน ภายใน 3-5 ปี กฎหมายล้มละลายอนุญาตให้ลูกหนี้เปลี่ยนประเภทคดีจาก Chapter 7 ไปเป็น Chapter 11, 12 หรือ 13 ในเวลาใดๆ ก็ได้ หากคดีไม่เคยฟ้องตาม Chapter อื่นมาก่อน ตาม Section 706 (a) สิทธิในการเปลี่ยน Chapter นี้เป็นสิทธิเด็ดขาดของลูกหนี้ เว้นแต่มีเหตุร้ายแรงบางประการ เช่น กระทำการไม่สุจริต (Amounting to bad faith) ฟ้องพิสดาร (Imposition on the Court's jurisdiction) ดำเนินกระบวนการพิจารณาที่มีขอบ (Abuse of press) หรือเหตุไม่เป็นธรรมอื่น (Other gross inequity) In re Spencer, 137 B.R. 506, 514-15 (Bankr. N.D. Okla. 1992). แต่ในคดีนี้ ลูกหนี้ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว.

ในการถอนคำร้อง การถอนคำร้องดังกล่าวทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบและการบังคับขาดทอดตลอดที่
พักอาศัยของลูกหนี้เป็นหนทางเดียวที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ ลูกหนี้คัดค้าน ว่าเจ้าหนี้
ไม่เสียเปรียบแต่อย่างใด เพราะการถอนคำร้องทำให้เจ้าหนี้อาศัยคืนสู่ฐานะเดิมดังเช่น ก่อนฟ้อง

3. อภิปราย

คดีตาม Chapter 7 จะถอนคำร้องได้เฉพาะกรณีที่เข้าตาม Chapter 70 (a)⁵⁰ ลูกหนี้ในคดี
ตาม Chapter 7 นั้น ไม่มีกฎหมายให้สิทธิเด็ดขาดในการถอนฟ้องดังเช่น Chapter 13

Section 707 (a) บัญญัติว่า ภายใต Chapter นี้ ศาลจะยกฟ้องได้ต่อเมื่อมีการบอกกล่าว
และการพิจารณาและมีเหตุอันควร ดังนี้

- (1) ลูกหนี้ชำระหนี้ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันควร เป็นเหตุให้เจ้าหนี้เสื่อมเสียประโยชน์
- (2) ไม่มีการชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นใดตาม Chapter 123 ของ title 28 และ
- (3) ภายใน 15 วันหลังการยื่นคำร้องหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ลูกหนี้ไม่ยื่น
เอกสารตาม section 521 paragraph (1) ให้ Trustee ขอให้ศาลยกฟ้องได้

ดังนั้น ลูกหนี้จึงไม่มีสิทธิขอให้ศาลยกคำร้องตาม Chapter 7 เสมอไป แม้ลูกหนี้จะเป็น
ผู้ฟ้องคดีก็ตาม⁵¹

แม้ว่า Section 707 (a) จะไม่ได้กล่าวถึงการถอนฟ้องหรือถอนคำฟ้องของลูกหนี้ไว้
โดยตรง แต่ในทางปฏิบัติศาลก็นำ Section ดังกล่าวมาใช้ด้วย⁵² Federal Rule of Bankruptcy Procedure
1017 (a) กำหนดว่าในการถอนคำร้องหรือคำฟ้องโดยลูกหนี้จะทำได้เมื่อกฎหมายกำหนดและ
อนุญาตหลังจากมีการบอกกล่าวและพิจารณาแล้ว

ตัวอย่างเหตุ 3 ประการตาม section 707 (a) เป็นเพียงการยกตัวอย่างเท่านั้น ศาลไม่ถูก
จำกัดเหตุการณ์ยกฟ้องเพียงแค่ 3 เหตุดังกล่าว⁵³ ศาลจะอนุญาตให้ถอนฟ้องตาม Chapter 7 หรือไม่
เป็นดุลพินิจของศาลล้มละลาย⁵⁴ Trustee ตาม Chapter 7 มีสิทธิคัดค้านการขอถอนฟ้อง ของลูกหนี้⁵⁵

⁵⁰ Watkins, 229 B.R. 907, 908 (Bankr. N.D. Ill. 1999).

⁵¹ Turpen v. Eide (In re Turpen, 244 B.R. 431, 434 (B.A.P. 8th Cir. 2000); Leach v. United States (In
re Leach), 130 B.R. 855, 857 n.5 (B.A.P. 9th Cir. 1991); Watkins, 229 B.R. at 908; In re Haney, 241 B.R. 430,
432 (Bankr. E.D. Ark. 1999).

⁵² Schwartz v. Geltzer (In re Smith), 507 F.3d 64, 72 (2d Cir. 2007); Turpen, 244 B.R. at 434;
Watkins, 229 B.R. at 909.

⁵³ Issal. Indus. Ins. Servs., Inc. v. Zick (In re Zick), 931 F.2d 1124, 1126 (6th Cir.1991); Watkins, 229
B.R. at 908; Kirby v. Spatz (In re Spatz), 221 B.R. 992, 994 (Bankr.M.D. Fla. 1998).

⁵⁴ Peterson v. Atlas Supply Corp. (In re Atlas Supply Corp.), 857 F.2d 1061, 1063 (5th Cir. 1988);
Eastman v. Eastman (In re Eastman), 188 B.R. 621, 624 (B.A.P. 9th Cir. 1995); Turpen, 244 B.R. at 433.

ภายใต้ section 707 (a) ศาลจะไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องตาม Chapter 7 หากศาลเห็นว่ากรถอนฟ้องทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ⁵⁶ “ถ้ากรถอนฟ้องทำให้เจ้าหนี้เสียหาย ศาลจะไม่อนุญาต”⁵⁷ “หากเจ้าหนี้ได้รับความเสียหายจากการถอนฟ้อง หรือหาก Trustee ได้ทรัพย์สินมาแบ่งชำระหนี้แล้ว ศาลจะไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง” ในกรณีที่เจ้าหนี้เสียเปรียบ หมายถึงกรณีการถอนฟ้องทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินตามที่ควรได้⁵⁸ การทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ช้าลงอาจเป็นเหตุทำให้ศาลไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง⁵⁹

ลูกหนี้มีภาระการพิสูจน์หากขอถอนฟ้องตาม Chapter 7⁶⁰ แม้ว่าลูกหนี้จะพิสูจน์ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ศาลอาจไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง หากเป็นการทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ⁶¹ ดังนั้นในการที่จะได้รับอนุญาตให้ถอนฟ้อง ลูกหนี้จะต้องแสดงให้เห็นเหตุอันควรตาม Section 707 (a) และการถอนฟ้องดังกล่าวไม่ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ⁶² “ประโยชน์ที่ลูกหนี้ได้รับ จากการถอนฟ้องไม่เป็นเหตุถอนฟ้องหรือก่อให้เกิดสิทธิที่จะใช้ Chapter 7, Chapter 13 กับคดี”⁶³ การพิจารณาเหตุในการถอนฟ้องให้ซึ่งน้ำหนักประโยชน์ของเจ้าหนี้และลูกหนี้⁶⁴ (โดยระบุให้นำภาพรวมทั้งหมดมาพิจารณาเหตุยกฟ้องและความเสียหายของเจ้าหนี้) ในการพิจารณาว่ามีเหตุสมควรให้ถอนฟ้องหรือไม่ ศาลจะพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ (1) การถอนฟ้องเป็นประโยชน์ แก่ลูกหนี้หรือไม่ (2)

⁵⁵ In re Stephenson, 262 B.R. 871, 873 n.1 (Bankr. W.D. Okla. 2001); Watkins, 229 B.R. at 908.

⁵⁶ Plain legal prejudice to the creditors. In re Higbee, 58 B.R. 71, 72 (Bankr. C.D. Ill. 1986).

⁵⁷ Atlas Supply, 857 F.2d at 1063; see also In re Harker, 181 B.R. 326, 328 (Bankr. E.D. Tenn. 1995)

⁵⁸ In re McCullough, 229 B.R. 374, 376 (Bankr. E.D. Va. 1999); Higbee, 58 B.R. at 72.

⁵⁹ Issal. Turpen, 244 B.R. at 435; Watkins, 229 B.R. at 909.

⁶⁰ Sichertman v. Cohara (In re Cohara), 324 B.R. 24, 28 (B.A.P. 6th Cir. 2005); In re Jabarin, 395 B.R. 330, 337 (Bankr. E.D. Pa. 2008).

⁶¹ Turpen, 244 B.R. at 435.

⁶² ลูกหนี้ขอให้ศาลพิจารณการถอนฟ้องตามคดี Geller ซึ่งกำหนดมาตรฐานต่ำกว่าไว้และคดีดังกล่าวกำหนดให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้องได้ เว้นแต่ในกรณีมีเหตุไม่สมควรเท่านั้น แต่หากเจ้าหนี้จะแสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้เสียเปรียบ ศาลจะไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง 74 B.R. 685, 690 (Bankr. E.D. Pa. 1987). การพิจารณการยกฟ้องตามมาตรา 707 และ 1112 (b) ในคดี Geller ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากศาลในหลายคดี See Jabarin, 395 B.R. at 340 n.18 (ในคดี Geller การพิจารณาไม่เป็นไปตามแนวทางของ case law ที่พิพากษาตาม ม. 707 (a)) In re Mech. Maint., Inc., 128 B.R. 382, 388 (Bankr. E.D.Pa. 1991) (การที่ศาลในคดี Geller กำหนดให้เจ้าหนี้มีภาระการพิสูจน์เป็นการพิจารณาผิดพลาด) ศาลในคดีนี้ไม่ได้ตัดสินตามแนวทางของคดี Geller ที่ศาลต้องให้ถอนฟ้องเว้นแต่กรณีมีเหตุไม่สมควร 74 B.R. at 690.

⁶³ Watkins, 229 B.R. at 909.

⁶⁴ Id.; see also Hickman v. Hana (In re Hickman), 384 B.R. 832, 841 (B.A.P. 9 th Cir. 2008).

การถอนฟ้องเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้หรือไม่ (3) การถอนฟ้องเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา มีชอบหรือใช้กระบวนการโดยไม่ชอบหรือไม่ (4) การถอนฟ้องเป็นธรรมหรือไม่⁶⁵

ในการพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ ศาลต้องพิจารณาดังนี้

- 1) ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
- 2) ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริต (good faith) หรือไม่
- 3) การถอนฟ้องทำให้ชำระหนี้ล่าช้าหรือไม่
- 4) การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่
- 5) มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระเงินตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่
- 6) มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้น หรือบุริมสิทธิอยู่ในระหว่าง

การพิจารณาหรือไม่

Turpen, 244 B.R. at 434. “แม้จะมีหลักการพิจารณาตาม section 707 (a) ก็ตาม แต่การพิจารณาอนุญาตหรือไม่ต้องพิจารณาความเหมาะสมตามรูปคดี”⁶⁶ “ในการใช้ดุลพินิจของศาลตาม Chapter 7 ศาลต้องพิจารณาว่าเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้หรือไม่และประโยชน์นั้นได้รับความคุ้มครองนอกกฎหมายล้มละลายหรือไม่”⁶⁷

เหตุผลดังต่อไปนี้ศาลไม่ถือว่าเป็นเหตุควรยกฟ้อง ได้แก่ ความประมาทเลินเล่อของทนายการไม่มีทนายความ หรือลูกหนี้ตัดสินใจผิดในการฟ้อง⁶⁸ (ยกคำร้องเพราะลูกหนี้และทนายความสำคัญผิดว่าทรัพย์สินของลูกหนี้จะได้รับการยกเว้นการชำระหนี้และหลุดพ้นจากการชำระหนี้จากการฟ้องล้มละลาย)

นอกจากนั้น ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ไม่เป็นเหตุอันสมควรในการถอนฟ้องตาม section 707 (a)⁶⁹ ซึ่งอ้างอิงจากรายงานการประชุมสภา⁷⁰

บางศาลตัดสินว่า Section 707 (a) ไม่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ถอนฟ้องโดยอ้างความสามารถในการชำระหนี้⁷¹ อย่างไรก็ตาม ศาล Second Circuit ให้ความเห็นในคดี Smith ว่า

⁶⁵ See Watkins, 229 B.R. at 909; In re Schwartz, 58 B.R.923, 925-26 (Bankr. S.D.N.Y. 1986).

⁶⁶ Jabarín, 395 B.R. at 341. In re Aupperle, 352 B.R. 43, 46 (Bankr. D.N.J. 2005).

⁶⁷ In re Haque, 256 B.R. 352, 354 (Bankr. D. Mass. 2000).

⁶⁸ See In re Klein, 39 B.R. 530 (Bankr. E.D.N.Y. 1984) In re Martin, 30 B.R. 24 (Bankr. E.D.N.C. 1983) In re Kimball, 19 B.R. 300 (Bankr. D.Me. 1982) ”); In re St. Laurent, 17 B.R. 768 (Bankr. D.Me. 1982).

⁶⁹ Cohara, 324 B.R. at 27; Turpen, 244 B.R. at 434; In re Fulton, 339 B.R. 698, 701 (Bankr. N.D. Iowa 2006); Spatz 221 B.R. at 994.

⁷⁰ H.R. REP. NO. 95-595, at 380 (1977), as reprinted in 1978 U.S.C.C.A.N. 5963, 6336; S.REP. NO. 95-989, at 94 (1978), as reprinted in 1978 U.S.C.C.A.N. 5787, 5880.

กรณีไม่ได้หมายความว่าความสามารถในการชำระหนี้ ไม่ใช่สาระสำคัญในการพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการพิจารณาว่า การถอนฟ้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายหรือไม่

การที่ลูกหนี้จะได้รับอนุญาตให้ถอนฟ้อง ลูกหนี้ต้องแสดงให้เห็นว่ามีเหตุจำเป็นในการถอนฟ้อง⁷² ลูกหนี้ขอถอนฟ้องเนื่องจากสำคัญคิดว่าที่อยู่อาศัยจะได้รับการยกเว้นไม่เข้ามาในคดีล้มละลาย และอ้างว่าสามารถชำระหนี้ได้และมีเจตนาจะชำระหนี้ นอกเหนือจากกระบวนการล้มละลาย ซึ่งศาลเห็นว่าฟังไม่ขึ้น ด้วยเหตุผล คือ

(1) ความสำคัญผิดของลูกหนี้ไม่เป็นเหตุยกฟ้องตาม Section 707 (a)⁷³

(2) ความสามารถชำระหนี้ในการชำระหนี้ไม่เป็นเหตุยกฟ้อง⁷⁴ ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอล้มละลายเพราะเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ Schedules ของลูกหนี้ไม่แสดงให้เห็นว่าลูกหนี้สามารถชำระหนี้ นอกกระบวนการล้มละลายได้ และที่สำคัญ กรณีดังกล่าวนี้ไม่ใช่กรณีที่ลูกหนี้มีแหล่งรายได้อื่นมาชำระหนี้⁷⁵ (ในคดีนี้มีข้อเท็จจริงคล้ายคดี Susan Glenn Hopper เพียงแต่คดี Aupperle ลูกหนี้พิสูจน์ได้ว่ามีรายได้อื่นและไม่เป็นการทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ) ในคดีนี้การที่ลูกหนี้อ้างว่าตนได้หางานทำและติดต่อสมาชิกในครอบครัวเพื่อยืมเงินไม่ใช่หลักฐานที่แสดงถึงแหล่งรายได้อื่นๆ ที่จะนำมาชำระหนี้ได้ และลูกหนี้ไม่ได้เสนอแผนที่ชัดเจนแน่นอนว่าสามารถชำระหนี้ นอกกระบวนการล้มละลายได้

สุดท้ายนี้ การกล่าวอ้างของลูกหนี้ไม่มีน้ำหนักพอที่จะหักล้างได้ว่าไม่เป็นการทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ การที่ลูกหนี้อ้างคดี Hull, 339 B.R. 304 (Bankr. E.D.N.Y. 2006) ว่าเจ้าหนี้ไม่ได้รับผลเสียจากการถอนฟ้องคดีนั้น ในคดี Hull⁷⁶ ลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องในคดีละเมิดซึ่งไม่ได้ระบุเป็นทรัพย์สิน และเป็นทรัพย์สินอย่างเดียวของลูกหนี้หากชนะคดี ลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้ได้ แต่ยังไม่ได้ตีราคาทรัพย์สินไว้และไม่แน่ชัดว่าได้เริ่มฟ้องคดีแล้วหรือไม่ ศาลพิจารณาสีทธิประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกระบวนการทางกฎหมายอันสมควร (Reasonable pre-petition legal expectation and entitlements) และในกรณีนี้ เจ้าหนี้ไม่ได้รับผลเสียจากการถอนฟ้อง แม้ว่าจะเสียโอกาสในการได้รับชำระหนี้จากกระบวนการล้มละลาย

⁷¹ Smith, 507 F.3d at 73; Aupperle, 352 B.R. at 47.

⁷² See Turpen, 244 B.R. at 434.

⁷³ See St.Laurent, 17 B.R. at 770.

⁷⁴ See Cohara, 324 B.R. at 27.

⁷⁵ See Aupperle, 352 B.R. at 46, 48.

⁷⁶ 339 B.R. 304 (Bankr. E.D.N.Y. 2006).

ในคดีนี้ที่พักอาศัยซึ่งเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้มีการระบุและตีราคาแล้ว และลูกหนี้ก็มีทนายในระหว่างยื่นคำร้อง ข้อโต้แย้งของ Trustee มีมูลมาจากสิทธิและประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินกระบวนการทางกฎหมายอันสมควร (Reasonable pre-petition legal expectation and entitlements) ของเจ้าหนี้ของลูกหนี้ Trustee คาดหมายว่าเจ้าหนี้จะได้รับส่วนแบ่งจากการขายที่พักอาศัยของลูกหนี้เพื่อมาชำระหนี้

ตามทีลูกหนี้อ้างหากศาลอนุญาตให้ถอนฟ้องและเจ้าหนี้แต่ละรายชนะคดีอื่น และสามารถบังคับคดีกับที่พักอาศัยของลูกหนี้ เจ้าหนี้แต่ละรายอาจได้รับชำระหนี้ทั้งหมด จากการขายทรัพย์สินนอกกระบวนการล้มละลาย แต่การขายทรัพย์สินนอกกระบวนการล้มละลายอาจไม่เกิดขึ้นและแม้ว่าจะมีการขายทรัพย์สิน เจ้าหนี้ไม่มีประกันก็อาจไม่ได้รับประโยชน์จากการขายทอดตลาดดังกล่าว หากศาลอนุญาตให้ถอนฟ้องลูกหนี้ก็จะต้องรับผิดชอบเจ้าหนี้ตามกฎหมายอื่นๆ ต่อไป ซึ่งอาจมีการจัดลำดับการชำระหนี้หรือชำระหนี้ล่าช้า กรณีนี้ไม่ใช่เหตุยกฟ้องแต่เป็นเหตุให้ต้องพิจารณาในศาลล้มละลาย เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ อย่างเป็นธรรม⁷⁷ การให้ Trustee ขายทรัพย์สินตามกฎหมายล้มละลายอาจมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้เจ้าหนี้แต่ละรายแยกกันบังคับคดี

เจ้าหนี้มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้ แต่หากมีการฟ้องล้มละลายตาม Chapter 7 ความเสี่ยงดังกล่าวก็จะลดลง วิธีการประกันการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้คือการจัดการทรัพย์สิน โดยระบบ Trustee⁷⁸ (เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ทั้งหมดเท่าที่ลูกหนี้มีทรัพย์สิน หากได้รับ น้อยกว่านั้นก็คือความเสี่ยงของเจ้าหนี้ หน้าที่ตามกฎหมายในการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อชำระหนี้ที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับ Trustee) มีการถอนฟ้องก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่ฝ่ายเจ้าหนี้ (ที่จะไม่ได้รับชำระหนี้และเจ้าหนี้ก็ได้มีการพักการชำระหนี้อยู่แล้ว) ตาม Section 362 (a) ลูกหนี้มีรายได้ และทรัพย์สินจำกัดและไม่มีการรับประกันว่าเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้นอกกระบวนการล้มละลาย การให้คำมั่นของลูกหนี้ว่าจะชำระหนี้ในอนาคตไม่ทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับความเสียหาย⁷⁹

นอกจากนี้ การที่ลูกหนี้มุ่งหมายจะครอบครองบ้าน ซึ่งเป็นทรัพย์สินของตนต่อไปโดยทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย ไม่เป็นเหตุให้ลูกหนี้ถอนฟ้องได้⁸⁰ การที่ Trustee เสนอขายที่อยู่อาศัยของลูกหนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ เหตุที่ลูกหนี้อ้างเพื่อถอนคำร้อง

⁷⁷ See *In re Baumgarten*, 154 B.R. 66, 69 (Bankr. S.D. Ohio 1993).

⁷⁸ *Fulton*, 339 B.R. at 701; see also *In re Cink*, No. 06-40019, 2007 WL 601585, at *3 (Bankr. D.S.D. Feb. 21, 2007).

⁷⁹ See *Turpen*, 244 B.R. at 434.

⁸⁰ *Maixner v. Surratt-States (In re Maixner)*, 288 B.R. 815, 818 (B.A.P 8th Cir. 2003).

ล้มละลาย เนื่องจากเกรงว่าจะเสียสิทธิในบ้านของตน และ Trustee จะนำบ้านออกขายได้นั้น ลูกหนี้ มีสิทธิเหนือเฉพาะที่อยู่อาศัยที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายล้มละลาย ไม่รวมถึงที่พักอาศัยในคดีนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินในคดีล้มละลาย 11 U.S.C. Section 541 ซึ่งเงินที่ได้จากการขายที่อยู่อาศัย Trustee ก็จะนำมาชำระหนี้ค่าภาระหนี้ค้ำประกันและสิทธิที่ลูกหนี้ได้รับการยกเว้น ก่อนจะนำไปชำระให้เจ้าหนี้มีประกันและเจ้าหนี้ไม่มีประกัน⁸¹ ลูกหนี้ต้องการเพิกถอนกระบวนการล้มละลายแต่ ลูกหนี้อาจได้แสดงให้เห็นว่าตนสามารถชำระหนี้ได้นอกกระบวนการล้มละลาย ในกรณีเช่นนี้ ประโยชน์จะเกิดแก่ฝ่ายเจ้าหนี้มากกว่า⁸²

4. สรุป

จากการพิจารณาข้างต้น คำร้องขอถอนคำฟ้องของลูกหนี้ไม่เพียงพอ ที่จะหักล้างคำคัดค้านของ Trustee อย่างไรก็ดี ลูกหนี้ได้ละสิทธิในการสละสิทธิในการหลุดพ้น จากหนี้ในการฟ้องล้มละลายและ Trustee ให้ความยินยอมให้ถอนฟ้อง หากลูกหนี้ยินยอมชำระเงินตามข้อตกลงจัดการทรัพย์สิน

คำวินิจฉัยนี้เป็นผลจากการหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ตาม Federal Rule of Bankruptcy Procedure 7052

ดังนั้นจากคำพิพากษาของคดี Susan Glenn Hopper สามารถสรุปหลักเกณฑ์ในการที่ศาลจะอนุญาตให้ลูกหนี้ถอนฟ้องได้ดังนี้คือ การพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ศาลต้องพิจารณา ดังนี้

- 1) ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
- 2) ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่
- 3) การถอนฟ้องทำให้ชำระหนี้ล่าช้าหรือไม่
- 4) การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่
- 5) มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระเงินตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่
- 6) มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้น หรือบูรณสิทธิอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือไม่

ซึ่งเมื่อพิจารณา 11 U.S.C. Section 707 (a) และคดีของ Susan Glenn Hopper จะทำให้ได้หลักเกณฑ์ในการที่ศาลล้มละลายของสหรัฐอเมริกา ใช้ในการพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ตามมาตรา 90/8 ทำให้เห็นได้ว่ากฎหมายล้มละลายของอเมริกามีหลักเกณฑ์ในการป้องกันที่จะไม่ให้ลูกหนี้

⁸¹ See In re Szekely, 936 F.2d 897 (7th Cir. 1991).

⁸² See Jabarin, 395 B.R. at 343.

ถอนคำร้องในคดีล้มละลายได้ดีกว่าประเทศไทย เนื่องจากศาลจะพิจารณาถึงความสุจริตของลูกหนี้ (Good faith) ความเสียหายของเจ้าหนี้ที่ได้รับจากการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ การผลักภาระการพิสูจน์การขอถอนฟ้องให้แก่ลูกหนี้ โดยให้ลูกหนี้แสดงถึงเหตุจำเป็นในการ ถอนฟ้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าศาลมิได้พิจารณาแต่ด้วยทฤษฎีหมายเท่านั้นในการพิจารณาถึงเหตุ อันสมควรในการขอถอนฟ้อง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมาตรา 90/8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งวางหลักไว้ว่า ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาล ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตราบใดที่ศาลล้มละลายกลางยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการย่อมขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เสมอโดยที่ศาลมิได้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงเหตุอันสมควรที่จะอนุญาตให้เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ กรณีจะเกิดปัญหา ในทางปฏิบัติเป็นอย่างมากกล่าวคือ ถ้าผู้ร้องขอฟื้นฟูกิจการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หากศาลนัดไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ต่อมาได้ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้นเสีย และศาลมีคำสั่งอนุญาตและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ต่อมาเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการซ้ำอีกในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เพื่อหาประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้ เป็นเกราะคุ้มกันตนเองจากการฟ้องร้องให้บังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการ เป็นเครื่องมือไม่ให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแก่ลูกหนี้ หรือเป็นการใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการ เพื่อ สกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นช่องว่างทางกฎหมายที่ควรได้รับการแก้ไข

3.1.1.4 ผลของการยกฟ้อง (Consequences of Dismissal)

โดยทั่วไปการยกฟ้องคดีล้มละลาย (Dismissal of a bankruptcy) ไม่ตัดสิทธิลูกหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายใหม่ แต่เพื่อป้องกันการยื่นฟ้องคดีล้มละลายซ้ำซ้อนหลายครั้ง สภา Congress จึงได้บัญญัติ Section 109 (g) โดยห้ามลูกหนี้บุคคลธรรมดาและครอบครัวยื่นฟ้องคดีล้มละลายภายใน 180 วันนับจากวันที่ศาลยกฟ้อง ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล หรือขาดนัดพิจารณา หรือลูกหนี้ถอนฟ้องหลังจากเจ้าหนี้ยื่นคำร้องให้ยกเลิกสภาวะพักการชำระหนี้ Section นี้ ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันลูกหนี้มิให้ยื่นขอล้มละลายทุกครั้งที่เจ้าหนี้มีประกัน (Secured creditor) จะบังคับชำระหนี้จากหลักประกัน

โดยหลักแล้วหนี้ที่ขอลดหนี้ได้ซึ่งไม่ได้ขอลดหนี้ในคดีที่ยกฟ้อง สามารถนำมาขอลดหนี้ในคดีใหม่ได้อีก แต่ในคดีที่กระทำการไม่สุจริต (Bad faith) อย่างร้ายแรง ศาลอาจยกฟ้องคดีโดยกำหนดไม่ให้ลูกหนี้นำหนี้ในคดีเดิมมาปลดหนี้ในคดีใหม่

ภายหลังจากที่ศาลยกฟ้องการโอนที่ระงับไว้ (Avoided transfers) จะสามารถทำการโอนได้ และเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเพื่อประโยชน์ของอสังหาริมทรัพย์ที่ล้มละลายจะถูกส่งคืนแก่ลูกหนี้ เงินที่ลูกหนี้ชำระให้แก่ Trustee เพื่อแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ แต่ยังไม่ได้แบ่งเมื่อศาลยกฟ้องแล้วจะถูกส่งคืนให้แก่ลูกหนี้

ผลบางประการของการยื่นฟ้องล้มละลายที่จะไม่คืนสู่ฐานะเดิม ได้แก่ การปฏิเสธสัญญาที่ต้องปฏิบัติตามหรือสัญญาเช่า คู่กรณีฝ่ายที่กระทำการโดยสุจริตระหว่าง การพิจารณาล้มละลายจะได้รับความคุ้มครอง รวมถึงบุคคลที่กระทำการโดยสุจริตที่ได้ซื้อทรัพย์สินในคดีล้มละลายหรือผู้ที่ได้รับแบ่งส่วนเงินหรืออสังหาริมทรัพย์ตามแผนการชำระหนี้

ซึ่งจะเห็นได้ว่า Bankruptcy Code ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้ใน 11 U.S.C. Section 109 (g) ไว้กล่าวคือ ภายในระยะเวลา 180 วัน ก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้อง ไม่ตกเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลายอื่น ถ้า

1) ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของลูกหนี้เนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล หรือปรากฏว่าลูกหนี้ถูกฟ้องไว้แล้วในคดีอื่น หรือ

2) ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจและศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ในกรณีที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อบรรเทาสภาวะพักการชำระหนี้⁸³

เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้น กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกำหนดเงื่อนไขของลูกหนี้ที่จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นกระบวนการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ฟ้องคดีล้มละลายต่อศาลซ้ำแล้วซ้ำเล่าในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยไม่มีกฎหมายห้ามไว้ ซึ่งแตกต่างจากประเทศประเทศไทยที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ในส่วนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไม่ได้เงื่อนไขดังกล่าวไว้ เพียงแต่ระบุข้อจำกัดสิทธิในการจะยื่น คำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ 2 กรณี กล่าวคือ (1) ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด (2) ศาลหรือนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หรือมีการจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลนั้น หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการชำระบัญชีของ

⁸³ 11 U.S.C. Section 109 (g) Notwithstanding any other provision of this section, no individual or family farmer may be a debtor under this title who has been a debtor in a case pending under this title at any time in the preceding 180 days if-

(1) the case was dismissed by the court for will full failure of the debtor to abide by orders of the court, or to appear before the court in proper prosecution of the case; or

(2) the debtor requested and obtained the voluntary dismissal of the case following the filing of a request for relief from the automatic stay provided by section 362 of this title.

นิติบุคคลดังกล่าวจะเสร็จแล้วหรือไม่⁸⁴ ลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งมีสิทธิยื่น คำร้องขอฟื้นฟูกิจการ⁸⁵ จะยื่น คำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไม่ได้ ซึ่งไม่สามารถป้องกันการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ภายหลังจากคดีตามคำร้องขอฟื้นฟูกิจการในคดี ก่อนสิ้นสุดลง ไม่ว่าจะป็นกรณีที่ศาลล้มละลายกลางยกคำร้องขอ⁸⁶ หรืออนุญาตให้ถอนคำร้องขอ หรือศาลสั่งจำหน่ายคดีเพราะเหตุที่คู่ความทิ้งคำร้องหรือขาดนัดพิจารณา⁸⁷ แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นหา ในทางปฏิบัติที่ควรได้รับการแก้ไข มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นว่าศาลถูกนำมาเป็นเครื่องมือของ ผู้ไม่สุจริต (bad faith)

3.1.1.5 การบังคับใช้สถานะพักชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay)⁸⁸

เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ได้จำกัดสถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง ถ้ามีคดีที่ กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สถานะการพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันเท่านั้น เว้นแต่จะขอให้ศาลขยาย ถ้าคำร้องถูกยกสองครั้งภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ไม่มีผลเป็นสถานะ การพักชำระหนี้ เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่น

สถานะพักชำระหนี้ เป็นเสมือนคำสั่งของศาลที่กำหนดให้กระบวนการบังคับชำระหนี้ที่มีต่อลูกหนี้ทุกอย่างระงับลง แต่มีข้อยกเว้นก็คือการฟ้องปรนลูกหนี้ จากกระบวนการเรียกให้ชำระ หนี้ โดยยื่นฟ้องคดีล้มละลายต่อเจ้าพนักงานในคดีล้มละลาย กฎหมายนี้จำกัดการคุ้มครองสถานะ การพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ โดย Section 362 (c) (3)⁸⁹ บัญญัติให้หากลูกหนี้ฟ้องตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 ภายในหนึ่งปีนับแต่ที่ถูกศาลยกคำฟ้องครั้งก่อน สถานะพัก ชำระหนี้ในคดีปัจจุบันจะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับจาก วันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่ เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าคดีปัจจุบันฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะ พักชำระหนี้ ถ้าคดีปัจจุบันได้ถูกฟ้องเป็นครั้งที่ 3 ในหนึ่งปีสถานะพักชำระหนี้จะไม่มีผล

⁸⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/5.

⁸⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/4.

⁸⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/10.

⁸⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/8.

⁸⁸ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA).

⁸⁹ 11 U.S.C. Section 362 (C) (3) if a single or joint case is filed by or against a debtor who is an individual in a case under chapter 7, 11, or 13, and if a single or joint case of the debtor was pending within the preceding 1-year period but was dismissed, other than a case refiled under a chapter other than chapter 7 after dismissal under section 707 (b).

เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องให้มีสถานะพักการชำระหนี้ โดยแสดงว่าการฟ้องครั้งที่ 3 นั้นสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะพักการชำระหนี้

บทบัญญัตินี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องครั้งใหม่ไม่สุจริต และให้คู่ความ (ส่วนมากเป็นลูกหนี้) ที่กล่าวอ้างให้สถานะพักการชำระหนี้มีผลขึ้นเพื่อโต้แย้ง ข้อสันนิษฐานดังกล่าวด้วยพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ แต่มีข้อยกเว้นเช่น Section 362 (i)⁹⁰ ซึ่งกำหนดว่าข้อสันนิษฐานว่าการฟ้องคดีไม่สุจริตไม่นำมาใช้กับการฟ้องคดี “ต่อเนื่อง” หากคดีก่อนลูกหนี้ถูกยกฟ้องเพราะ “มีการทำแผนชำระหนี้คืน” (due to the creation of a debt repayment plan) กฎหมายนี้ยังจำกัดการใช้สถานะพักชำระหนี้ในการฟ้องขับไล่ สถานะนี้ไม่ห้ามฟ้องขับไล่หากเจ้าของที่ดินได้การครอบครองโดยคำพิพากษาก่อนฟ้องคดีล้มละลาย (Section 362 (b) (22))⁹¹ สถานะนี้ไม่ใช้กับสถานการณ์ที่ขับไล่กรณีทรัพย์สินที่เช่า “ตกอยู่ในอันตราย” หรือ “ใช้สารควบคุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย” ในทรัพย์สินนั้น (Section 362 (b) (23))⁹² สถานการณ์เหล่านี้ เจ้าของที่ดินต้องฟ้องคดีต่อศาลและให้เอกสารรับรองการไม่ใช้สถานะการพักชำระหนี้ซึ่งอธิบายข้อเท็จจริงที่เป็นข้อยกเว้น มีกระบวนการที่ลูกหนี้โต้แย้งการอ้างเอกสารรับรองของเจ้าของที่ดินหรือกฎหมายให้สิทธิเพิ่มเติมแก่ลูกหนี้ให้แก่ข้อผิดพลาด หลังมีคำสั่งให้ครอบครอง⁹³

⁹⁰ 11 U.S.C. Section 362 (i) If a case commenced under chapter 7, 11, or 13 is dismissed due to the creation of a debt repayment plan, for purposes of subsection (c) (3), any subsequent case commenced by the debtor under any such chapter shall not be presumed to be filed not in good faith.

⁹¹ 11 U.S.C. Section 362 (b) (22) subject to subsection (l), under subsection (a) (3), of the continuation of any eviction, unlawful detainer action, or similar proceeding by a lessor against a debtor involving residential property in which the debtor resides as a tenant under a lease or rental agreement and with respect to which the lessor has obtained before the date of the filing of the bankruptcy petition, a judgment for possession of such property against the debtor;

⁹² 11 U.S.C. Section 362 (b) (23) subject to subsection (m), under subsection (a) (3), of an eviction action that seeks possession of the residential property in which the debtor resides as a tenant under a lease or rental agreement based on endangerment of such property or the illegal use of controlled substances on such property, but only if the lessor files with the court, and serves upon the debtor, a certification under penalty of perjury that such an eviction action has been filed, or that the debtor, during the 30-day period preceding the date of the filing of the certification, has endangered property or illegally used or allowed to be used a controlled substance on the property;

⁹³ 11 U.S.C. Section 362 (l), (m).

3.1.1.6 การฟ้องล้มละลายหลายคดี (Multiple Bankruptcy Filings)⁹⁴

1) 11 USC section 362 (c) (3)

กฎหมายฉบับนี้เพิ่มสองบทบัญญัติใหม่แก่ section 362 (c) ซึ่งนำมาใช้เมื่อมีการฟ้องคดีล้มละลายหลายคดี section ดังกล่าวโดยทั่วไปจะจำกัดระยะเวลาสถานะการพักชำระหนี้ กรณีลูกหนี้ถูกฟ้องโดยคดีก่อนนั้นถูกยกฟ้องไปได้ไม่ถึงหนึ่งปี กล่าวคือใช้เฉพาะบางสถานการณ์

1. เมื่อคดีหนึ่งหรือหลายคดีถูกฟ้องโดยหรือต่อลูกหนี้บุคคลธรรมดาตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 ดังนั้น Section 362 (c) จึงใช้กับทั้งคดีล้มละลายโดยสมัครใจ (Voluntary) และไม่สมัครใจ (Involuntary) เว้นแต่คดีของชานาตาม section 12

2. คดีล้มละลายคดีหนึ่งหรือหลายคดีของบุคคลธรรมดาเดียวกันนั้นเคยอยู่ระหว่างการพิจารณาภายในหนึ่งปีก่อนนั้น ส่วนใหญ่คดีจะอยู่ระหว่างพิจารณาจนกระทั่งถูกจัดการและมีคำสั่งปลด Trustee แม้อาจโต้แย้งว่าคดีจะอยู่ระหว่างพิจารณาจนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาของศาล (คล้ายกับกรณีการกระทำทางบริหารที่ไม่ต้องเกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด)

3. เมื่อคดีก่อนถูกยกฟ้อง

4. ประการที่สี่ คดีหลังมิได้ถูกฟ้องใหม่ตาม Chapter 11 หรือ Chapter 13 หลังจากถูกยกฟ้องตาม section 707 (b)

หากปรากฏเงื่อนไขเหล่านี้ section 362 (c) (3) (A)⁹⁵ กำหนดให้สถานะ พักการชำระหนี้ ที่เกี่ยวกับการกระทำในหนี้หรือทรัพย์สินประกันหนี้หรือการให้เช่าใดนั้นสิ้นสุดลง ในส่วนที่เกี่ยวกับลูกหนี้ภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีหลัง แต่ขอบเขตของ Section 362 (c) (3) ยังไม่ชัดเจน แทนที่จะกำหนดให้สถานะพักการนี้สิ้นสุดลงภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง มาตรฐานกลับกำหนดให้สิ้นสุดลง “ในส่วนที่เกี่ยวกับลูกหนี้” (With respect to the debtor) ดังนั้น สถานะพักการชำระหนี้ นี้ยังคงมีผลต่อ “กองทรัพย์สิน” (Property of the estate) ซึ่งลดการห้าม ตามบทบัญญัตินี้ และเนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมใน ค.ศ. 2005 ไม่ได้กำหนดข้อจำกัดชัดเจน หรือโดยปริยาย ใน Section 1301⁹⁶ ดังนั้น

⁹⁴ Michael D. Sabbath, Walter Homer Drake Professor of Bankruptcy Law. The Automatic Stay Under BAPCPA. pp. 19-21.

⁹⁵ 11 U.S.C. Section 362 (c) (3) (A) (A) the stay under subsection (a) with respect to any action taken with respect to a debt or property securing such debt or with respect to any lease shall terminate with respect to the debtor on the 30th day after the filing of the later case.

⁹⁶ 11 U.S.C. Section 1301 Except as provided in subsections (b) and (c) of this section, after the order for relief under this chapter, a creditor may not act, or commence or continue any civil action, to collect all or any part of a consumer debt of the debtor from any individual that is liable on such debt with the debtor, or that secured such debt, unless.

section 362 (c) (3) จึงไม่ห้ามการใช้สถานะพักชำระหนี้ตาม Section 1301 ในส่วนของหนี้ ผู้บริโภคของลูกหนี้ซึ่งเกี่ยวกับการกระทำที่ขัดต่อลูกหนี้ร่วม

Section 362 (c) (3) (B)⁹⁷ กำหนดให้คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจร้องขอให้สถานะ พักชำระหนี้มีผลต่อไป หากยื่นคำร้องขอภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้องปัจจุบันและคู่ความนั้นแสดงให้เห็นว่าคดีปัจจุบัน ฟ้องคดีโดยสุจริต ศาลได้พิจารณา “ความสุจริต” (Good faith) ในการฟ้องล้มละลาย ต่อเนื่องและตรวจสอบพฤติการณ์แวดล้อมการฟ้องคดีล้มละลาย เมื่อพิจารณาจากหลายคดีแล้ว มีผู้สังเกตว่าปัจจัยในการพิจารณาได้แก่ การกระทำก่อนยื่นคำร้องของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้ ลูกหนี้มีหนี้ที่มีอาจปลดหนี้จากคดีล้มละลายได้ตาม Chapter 7 หรือไม่ จำนวนหนี้ที่ชำระตามแผนฟื้นฟูกิจการ จำนวนการฟ้องคดีล้มละลายโดยลูกหนี้ก่อนนั้นและการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลคดีก่อนๆ นั้น ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของรายการของลูกหนี้และ “พฤติการณ์พิเศษ” (Special circumstances) เช่น คำรักษาพยาบาลเกินควรของลูกหนี้ เป็นต้น

พระราชบัญญัตินี้เพิ่ม Section 362 (c) (3) (c)⁹⁸ ที่กำหนดข้อสันนิษฐาน ว่าคดีปัจจุบัน ฟ้องคดีโดยไม่สุจริต (Filed in bad faith) หากคดีก่อนถูกยกฟ้องเพราะลูกหนี้ละเลย ไม่ยื่นเอกสาร อันจำเป็นหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลประการอื่น หรือลูกหนี้ไม่ให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอตามที่ศาลสั่งในคดีแรก หรือลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามแผน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงในพฤติการณ์อย่างสำคัญหรือเหตุผลอื่น ที่สรุปได้ว่าลูกหนี้จะถูกปลดล้มละลาย (Discharge) ในคดีปัจจุบัน ข้อสันนิษฐานเหล่านี้อาจถูกหักล้างโดย “พยานหลักฐานที่ชัดเจนและเชื่อถือได้” (Clear and convincing evidence to the contrary) ซึ่งได้แก่ปัจจัยที่ศาลได้พิจารณาไว้แล้ว ข้อสันนิษฐานจะไม่ถูกนำมาใช้หากคดีก่อนถูกยกฟ้องเพราะลูกหนี้จัดทำแผนชำระหนี้คืน ตาม Section 362 (i)

2) 11 USC section 362 (c) (4)⁹⁹ มาตรการนี้ป้องกันสถานะการพักชำระหนี้ มิให้มีผลต่อคดีที่ฟ้องโดยลูกหนี้ซึ่งถูกยกคำร้องสองครั้งหรือมากกว่านั้นภายในปีดังกล่าว Section 362 (c) (4) นี้จะนำมาใช้เมื่อ

⁹⁷ 11 U.S.C. section 362 (c) (3) (B) on the motion of a party in interest for continuation of the automatic stay and upon notice and a hearing, the court may extend the stay in particular cases as to any or all creditors (subject to such conditions or limitations as the court may then impose) after notice and a hearing completed before the expiration of the 30-day period only if the party in interest demonstrates that the filing of the later case is in good faith as to the creditors to be stayed; and.

⁹⁸ 11 U.S.C. section 362 (c) (3) (C) for purposes of subparagraph (B), a case is presumptively filed not in good faith (but such presumption may be rebutted by clear and convincing evidence to the contrary).

⁹⁹ 11 USC section 362 (c) (4).

1. คดีหนึ่งหรือหลายคดีถูกฟ้องโดยหรือต่อบุคคลธรรมดาตาม Chapter 7 Chapter 11 Chapter 12 หรือ Chapter 13 (ต่างจาก Section 362 (c) (3) Section 362 (c) (4) นี้ใช้กับคดีหลังที่ฟ้องตาม Chapter 12 ด้วย)
2. บุคคลนั้นมีคดีล้มละลายคดีเดียวหรือร่วมกันสองคดีหรือมากกว่านั้นซึ่งอยู่ระหว่างพิจารณาภายในปีก่อน
3. คดีก่อนนั้นถูกยกฟ้อง
4. คดีหลังมิได้ฟ้องตาม Chapter 11 Chapter 12 หรือ Chapter 13 หลังถูกยกคำร้องตาม Section 707 (b)

หากปรากฏเงื่อนไขเหล่านี้ สถานะพักชำระหนี้ไม่มีผลในคดีหลังและ “เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอ ศาลย่อมมีคำสั่งโดยพลันยืนยันว่าสถานะพักชำระหนี้ไม่มีผล” กรณีนี้ต้องให้ศาลตรวจสอบ (โดยไม่ต้องรับฟัง) ว่าคำร้องนั้นมีข้อเท็จจริงถูกต้อง เช่นเดียวกับ Section 362 (c) (3) Section 362 (c) (4) อนุญาตคู่ความที่เกี่ยวข้องขอให้ศาลสั่งว่าสถานะพักชำระหนี้มีผล แต่ต้องพิสูจน์ว่าการฟ้องคดีหลังสุจริต (The last filing was in good faith) และต้องหักล้างข้อสันนิษฐานของความไม่สุจริตด้วย

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการยกฟ้องคดีล้มละลายของศาลล้มละลายสหรัฐอเมริกา ครั้งที่ 2 หรือในครั้งต่อไปของ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act 2005 (BAPCPA) สามารถจำกัดหรือห้ามสถานะการพักชำระหนี้ (Prior Dismissals Can Limit or Prevent the Automatic Stay) ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือถ้าลูกหนี้มีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สถานะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีที่ 2 เท่านั้น เว้นแต่ลูกหนี้จะขอให้ศาลขยายสถานะพักชำระหนี้ ถ้าคำร้องถูกยกฟ้องครั้งที่ 3 ภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ไม่มีผลทำให้สถานะการพักชำระหนี้เกิดขึ้นเว้นแต่ลูกหนี้จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่น ซึ่งการขยายหรือการร้องขอต่อศาลสถานะการพักชำระหนี้มีผลนั้น ต้องแจ้งต่อเจ้าหนี้ทั้งหลายและศาลทราบภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง เมื่อลูกหนี้แถลงต่อศาลว่าการฟ้องคดีใหม่เป็นไปโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย (Good faith and not abusive) อีกทั้งคำฟ้องต้องสำเนาแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้มีความประสงค์ให้สถานะการพักชำระหนี้มีผลและต้องให้เหตุผลว่าเหตุใดการฟ้องคดีล้มละลายดังกล่าวจึงมิได้เป็นไปโดยทุจริต (Bad faith) อันเป็นการปลุกการระการพิสูจน์ในการยื่นคำฟ้องคดีล้มละลายให้ แก่ลูกหนี้ที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป ซึ่งประเทศไทย ไม่มีบทบัญญัติในการสร้างเงื่อนไขในกรณีดังกล่าวข้างต้นไว้ หากนำ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act 2005 (BAPCPA)

มาปรับใช้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของไทยจะช่วยลดปัญหาการยื่นคำร้องเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอย่างพร่ำเพรื่อไม่ว่าโดยฝ่ายลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของไทยในปัจจุบันที่ควรได้รับการแก้ไข

3.1.2 ประเทศอังกฤษ

หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการกิจการในกฎหมายฟื้นฟูกิจการประเทศอังกฤษตาม Insolvency Act 1986

การฟื้นฟูกิจการของอังกฤษอยู่ภายใต้กระบวนการ “Administration Order” หรือคำสั่งจัดการทรัพย์สินซึ่งถูกกำหนดไว้ใน Insolvency Act 1986 โดยกระบวนการดังกล่าวจะใช้ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคล อย่างไรก็ตามนิติบุคคลดังกล่าวไม่รวมบริษัทประกันภัยตาม Insurance Companies Act 1982¹⁰⁰

1) การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยเริ่มต้นด้วยการเสนอคำขอให้ฟื้นฟูกิจการอาจเสนอโดยลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยคณะกรรมการของ บริษัทลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ หากเป็นการเสนอคำขอในช่วงเวลาที่ลูกหนี้อยู่ภายใต้ข้อตกลงการจัดการทรัพย์สินโดยสมัครใจ (Voluntary Arrangement) แล้ว บุคคลผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว ก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน โดยการยื่นคำขอของบุคคลดังกล่าวถือเป็นการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ กรณีที่เป็นการเสนอคำขอโดยตัวลูกหนี้นั้นอาจทำโดยใช้มติที่ประชุมของผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญ หรือโดยกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการในนามของบริษัท ในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอโดยคณะกรรมการของลูกหนี้จะต้องใช้มติของคณะกรรมการตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของลูกหนี้ โดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยคณะกรรมการบริษัทนี้กฎหมายไม่บังคับว่าต้องเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นรับรองมติ ของกรรมการ

ศาลไม่สามารถมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี (Liquidation) หรือเป็นบริษัทประกันภัยภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย ค.ศ. 1982 (Insurance Act 1982) หรือสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 (Banking Act 1987) ได้ส่วนหลักเกณฑ์การ

¹⁰⁰ Insolvency Act 1986 section 8 (4) กำหนดว่าการฟื้นฟูกิจการภายใต้ Insolvency Act 1986 นี้จะไม่ใช้กับบริษัทประกันภัยตามนิติบุคคลดังกล่าวไม่รวมบริษัทประกันภัยตาม Insurance Companies Act 1982 และธนาคารพาณิชย์หรือกิจการที่ได้รับอนุญาตภายใต้ Banking Act 1987 แต่ต่อมาในปี 1989 ได้มีคำสั่ง Banks (Administration Proceedings) Order 1989 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์และกิจการภายใต้ Banking Act 1987 นั้นสามารถเข้ารับการฟื้นฟูกิจการภายใต้ Insolvency Act 1986 นี้ได้.

เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการประการสำคัญนั้นคือ ลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา 2 ประการ¹⁰¹ คือ

1. การที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้สินทั้งปวงได้เมื่อหนี้สินถึงกำหนดชำระแล้ว
2. มูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ว่าน้อยกว่าหนี้สินของลูกหนี้หรือไม่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอน และที่จะเกิดในภายหน้าประกอบด้วย

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษบริษัทจำกัดลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลได้ โดยต้องเป็นลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้สิน ทั้งปวงได้เมื่อหนี้สินถึงกำหนดชำระแล้ว และมูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ว่าน้อยกว่าหนี้สินของลูกหนี้ โดยพิจารณาถึงความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอนและที่จะเกิดในภายหน้า

การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลตามที่ Insolvency Act 1986 กำหนด ซึ่งได้แก่ บริษัทจำกัด แต่ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี หรือเป็นบริษัทประกันภัย ภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย ค.ศ. 1982 หรือสถานบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 จะเห็นได้ว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้จำกัดเฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ที่กำหนดให้ลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ได้แก่ บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง¹⁰²

Insolvency Act 1986 schedule B 1 paragraph 11 and 3 วางหลักไว้ว่า ศาลจะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการได้เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาสที่จะตกเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้¹⁰³

¹⁰¹ Insolvency Act 1986 section 123 (1) (2).

¹⁰² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/1.

¹⁰³ The court may make an administration order in relation to a company only if satisfied-

- (a) that the company is or is likely to become unable to pay its debts, and
- (b) that the administration order is reasonably likely to achieve the purpose of administration.

(1) The administrator of a company must perform his functions with the objective of

- (a) rescuing the company as a going concern, or
- (b) achieving a better result for the company's creditors as a whole than would be likely if the company were wound up (without first being in administration), or
- (c) realising property in order to make a distribution to one or more secured or preferential creditors.

(1) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้กิจการของลูกหนี้ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วนสามารถดำเนินต่อไปได้

(2) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการชำระบัญชี

(3) การแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคำขอฟื้นฟูกิจการจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็เป็นดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/3 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483¹⁰⁴ นอกจากกฎหมายจะได้กำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำของลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ไว้ หลักเกณฑ์ที่ศาลล้มละลายกลางจะพิจารณาสั่งคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ มาจากถ้อยคำในคำพิพากษาว่า “มีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้” เมื่อพิจารณาจากข้อกฎหมาย ตามคำพิพากษาที่ศาลฎีกาได้วางแนวบรรทัดฐานไว้จะเห็นได้ว่าเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ นั้น พิจารณาจากการปรับโครงสร้างกิจการบริษัทลูกหนี้ การรักษาองค์กรทางธุรกิจของบริษัทลูกหนี้ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และรักษาการจ้างงานของลูกจ้างบริษัทลูกหนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ¹⁰⁵ จะเห็นได้ว่าการพิจารณาอนุญาตของศาลให้บริษัทลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายประเทศอังกฤษมีความชัดเจนกว่าประเทศไทย เพราะกำหนดวัตถุประสงค์การอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้ไว้ใน Insolvency Act 1986 ใช้อย่างชัดเจน แต่กรณีของประเทศไทยเป็นการที่ศาลฎีกาอธิบายด้วยบทกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูกิจการไว้ในคำพิพากษาฎีกาเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการไต่สวนคำร้องขอ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือคำสั่งยกคำร้องขอซึ่งยังไม่มีความชัดเจนและแน่นอน

2) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้¹⁰⁶

การฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยเริ่มด้วยการเสนอคำขอให้ฟื้นฟูกิจการอาจเสนอโดยลูกหนี้ คณะกรรมการของบริษัทลูกหนี้หรือเจ้าหนี้¹⁰⁷ โดยหากเป็นการเสนอ คำขอในช่วงเวลา

¹⁰⁴ เมื่อลูกหนี้มีหนี้สินส่วนตัวและเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอน ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้ นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ถ้ามีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ บุคคลตาม มาตรา 90/4 อาจยื่นคำร้อง ขอต่ศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้.

¹⁰⁵ คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 6858/2546 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8428/2544.

¹⁰⁶ ปัทมา วุฒิประชารัฐ, เล่มเดิม, หน้า 60 – 61.

¹⁰⁷ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 12 (1).

ที่ลูกหนี้อยู่ภายใต้ข้อตกลงการจัดการทรัพย์สินโดยสมัครใจ (Voluntary Arrangement) แล้วบุคคลผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน โดยการยื่นคำขอของบุคคลดังกล่าวถือว่าเป็นการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้

การเสนอคำขอโดยลูกหนี้สามารถกระทำได้โดยคณะกรรมการของลูกหนี้และโดยตัวลูกหนี้เอง ซึ่งกรณีที่เป็นการเสนอคำขอโดยตัวลูกหนี้นี้อาจทำโดย ใช้มติ ที่ประชุมของผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญ หรือโดยกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการในนามของบริษัทในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอ โดยคณะกรรมการของลูกหนี้จะต้องใช้มติของคณะกรรมการตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของลูกหนี้ อย่างไรก็ตามการยื่นขอฟื้นฟูกิจการโดยคณะกรรมการบริษัทนี้กฎหมายไม่บังคับว่าต้องเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นรับรองมติของกรรมการ¹⁰⁸

การจัดการหนี้สินด้วยความสมัครใจ (Voluntary Arrangement) เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งไม่สามารถชำระหนี้ได้สามารถ ร้องขอทำความตกลงในเรื่องหนี้สินกับเจ้าหนี้ทั้งหลายได้ก่อนที่จะถูกฟ้องล้มละลาย หากข้อเสนอของลูกหนี้เป็นที่ยอมรับของที่ประชุมเจ้าหนี้ลูกหนี้ก็ไม่ต้องล้มละลาย และในขณะเดียวกันข้อตกลงจัดการชำระหนี้สินของลูกหนี้ดังกล่าว หากต่อมาภายหลังได้มีการขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะนำข้อตกลงชำระหนี้ดังกล่าวมาพิจารณาออกคำสั่งการบริหารจัดการทรัพย์สิน (Administration Order)¹⁰⁹ อีกทั้ง การยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการนี้จะไม่ส่งผลให้อำนาจในการบริหารกิจการและทรัพย์สิน ของผู้บริหารลูกหนี้สิ้นสุดลงทันที เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งห้ามชั่วคราว (Interim Order) เป็นอย่างอื่น¹¹⁰

3) เงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ประเทศอังกฤษบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี (Liquidation) หรือเป็นบริษัทประกันภัยภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย ค.ศ. 1982 (Insurance Act 1982) หรือสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 (Banking Act 1987) ศาลไม่สามารถมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการดังกล่าวได้ หลักเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการประการสำคัญนั้นคือ ลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา 2 ประการคือ

¹⁰⁸ Ian F. Fletcher. (1990). *The law of Insolvency*. p. 354.

¹⁰⁹ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 49 (3) (a).

¹¹⁰ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 13 (3).

1. พิจารณาถึงการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้สินที่ถึงปวงได้เมื่อ หนี้สินถึงกำหนดชำระแล้ว¹¹¹

2. พิจารณามูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ว่าน้อยกว่าหนี้สิน ของลูกหนี้หรือไม่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอน และที่จะเกิดในภายหน้าประกอบด้วย¹¹²

มาตรฐานในการวัดความไม่สามารถชำระหนี้สินพิจารณาจากการ มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) ของลูกหนี้ซึ่งมีความหมายสองประการคือ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งปวงเมื่อ หนี้สินถึงกำหนดชำระ กับมูลค่าของทรัพย์สินน้อยกว่าจำนวนหนี้สินของลูกหนี้ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอนและในภายหน้าด้วย ซึ่งเป็นไป ตาม Insolvency Act 1986. Section 314 (3) (a) , (b) สำหรับบุคคลธรรมดา และ Section 123 (1), (2) สำหรับบริษัท

ความหมายแรก ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งปวงเมื่อหนี้สินถึงกำหนดชำระ ซึ่ง อาจตรวจสอบได้จากสภาพคล่องทางการเงินของลูกหนี้เป็นการชั่วคราวอันเป็นผลให้มี หนี้สินล้นพ้นตัวเพียงชั่วคราวที่มีชื่อเรียกกันว่า “Short-Term insolvency” หรือ “Commercial insolvency” หรือ “Current debt insolvency” หรือ “Practical insolvency” โดยพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ทั้งปวง เมื่อหนี้ถึงปวงนั้นถึงกำหนดชำระโดยไม่ต้องพิจารณาว่าทรัพย์สิน ของลูกหนี้น้อยกว่าหนี้สินหรือไม่ เป็นการพิจารณาถึงแต่จำนวนเงินสด ของลูกหนี้ว่ามีเพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ทั้งหมดหรือไม่ บางครั้งหนี้แต่ละรายการอาจถึงกำหนดชำระ ไม่พร้อมกันแต่เมื่อหนี้บางรายการถึงกำหนดชำระ ลูกหนี้ไม่มีเงินสดเพียงพอที่จะจ่ายได้ศาลจะ พิจารณาว่าถ้าลูกหนี้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนที่จะชำระได้ ในช่วงระยะเวลาที่หนี้ดังกล่าวถึงกำหนด ชำระ สันนิษฐานว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

ความหมายที่สอง ตรวจจากบัญชีงบดุลของลูกหนี้พบว่า มีหนี้สินล้นพ้นตัวมากกว่า ทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นการถาวร เรียกว่า “Balance Sheet insolvency” หรือ “Absolute insolvency” โดยพิจารณาจากทรัพย์สินของลูกหนี้มีไม่เพียงพอต่อการปลดเปลื้องหนี้สินหรือมูลค่าของสินทรัพย์ น้อยกว่าหนี้สินก็ถือว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว¹¹³

การที่ลูกหนี้จะต้องเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือลูกหนี้ ขาดความสามารถในการชำระ หนี้ของตนตามกฎหมายอังกฤษ มิได้ถือว่าเป็นเงื่อนไขในทุกกรณี ที่จะต้องมีก่อนยื่นคำร้องขอ

¹¹¹ Insolvency Act 1986. Section 123 (1).

¹¹² Insolvency Act 1986. Section 123 (2).

¹¹³ สมบูรณ์ ฐักิจพาณิชย์. (2543, มิถุนายน). “ความไม่สามารถชำระหนี้.” *จุดสารครบรอบ 1 ปี*

ฟื้นฟูกิจการ เพียงแต่มีหลักฐานยืนยันต่อศาลว่าลูกหนี้มีลักษณะ ที่เห็นได้ว่าเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่มีความสามารถชำระหนี้¹¹⁴

เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามกฎหมายจะไม่อนุญาต ให้ลูกหนี้ถอนคำร้องขอทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการทางกฎหมายดังกล่าวเพื่อประวิงเวลาไม่ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้หรือกระทำการไม่สุจริตใดๆ¹¹⁵

4) ผลของการยื่นคำขอ

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลของประเทศอังกฤษไม่ว่าจะโดยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ก็ตาม จะมีผลทำให้เกิดสภาวะผ่อนเวลาชำระหนี้หรือที่เรียกว่า “Moratorium” ทันทีที่ยื่นคำร้องขอ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบหรือข้อจำกัดสิทธิแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน และลูกหนี้ในการกระทำการใดๆ ที่จะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้โดยห้ามดำเนินการชำระบัญชีลูกหนี้ เพื่อเลิกกิจการไม่ว่าจะโดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือโดยคำสั่งศาลห้ามเจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามเจ้าของทรัพย์สินเรียกคืนสินค้าที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิ ตาม Insolvency Act 1986. Section 251¹¹⁶ เกิดขึ้นในขณะที่มีการยื่นคำขอนั้นยังคงมีผลอยู่ต่อไป ซึ่ง Insolvency Act 1986 schedule B 1 paragraph 42, 43 ได้กำหนดข้อห้าม ดังต่อไปนี้¹¹⁷

1. ห้ามลูกหนี้มีมติชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ
2. ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการลูกหนี้
3. ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน (Administrative Receiver)
4. ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สินการค้าเรียกคืนสินค้า
5. ห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมาย

¹¹⁴ Ian F. Fletcher. Op.cit. p. 72.

¹¹⁵ Ian F. Fletcher. Op.cit. p. 467.

¹¹⁶ retention of title agreement” means an agreement for the sale of goods to a company, being an agreement-

(a) which does not constitute a charge on the goods, but

(b) under which, if the seller is not paid and the company is wound up, the seller

will have priority over all other creditors of the company as respects the goods or any property representing the goods.

¹¹⁷ Insolvency Act 1986 schedule B 1 paragraph 42, 43.

6. ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สิน ของลูกหนี้

นอกจากนี้ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 44¹¹⁸ ยังได้กำหนด ข้อห้ามไว้ด้วยคือ ห้ามการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมาย และห้ามบังคับคดี หรือดำเนินการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งนี้เว้นแต่ศาลที่รับคำขอฟื้นฟูกิจการ ไว้พิจารณานั้นจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ส่วนการคุ้มครองสิทธิระหว่างฟื้นฟูกิจการ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 74 (1) (2)¹¹⁹ กรณีที่ปรากฏว่าผู้บริหาร (Administrator) ได้ดำเนินธุรกิจหรือจัดการทรัพย์สินไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมต่อผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้สามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่อ ให้ศาลมีคำสั่งใดๆ เพื่อคุ้มครองประโยชน์หรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว

เมื่อได้รับคำร้องขอศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดเปลื้องหรือบรรเทา ความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร ตาม Insolvency Act 1986 schedule B 1 paragraph 74 (4) ได้แก่¹²⁰

¹¹⁸ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 44. (7) This paragraph does not prevent or require the permission of the court for

(a) the presentation of a petition for the winding up of the company under a provision mentioned in paragraph 42 (4),

(b) the appointment of an administrator under paragraph 14,

(c) the appointment of an administrative receiver of the company, or

(d) the carrying out by an administrative receiver (whenever appointed) of his functions.

¹¹⁹ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 74 (1) (2).

74 (1) A creditor or member of a company in administration may apply to the court claiming that

(a) the administrator is acting or has acted so as unfairly to harm the interests of the applicant (whether alone or in common with some or all other members or creditors), or

(b) the administrator proposes to act in a way which would unfairly harm

the interests of the applicant (whether alone or in common with some or all other members or creditors).

(2) A creditor or member of a company in administration may apply to the court claiming that the administrator is not performing his functions as quickly or as efficiently as is reasonably practicable.

¹²⁰ insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 74 (4). In particular, an order under this paragraph may

(a) regulate the administrator's exercise of his functions;

(1) กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติในการจัดการกิจการธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้

(2) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ

(3) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้

(4) สั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร

(5) สร้างเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ

กรณีเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งหลักประกันหรือทรัพย์สินได้ถูกจำหน่ายจ่ายโอนไปเนื่องจากการฟื้นฟูกิจการนั้น จะได้รับความคุ้มครอง ดังต่อไปนี้ คือ ในกรณีที่มีการจำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) ไปเป็นผลให้ได้ทรัพย์สินอื่นใดมาแทน ผู้ทรงหลักประกันแบบลอยจะยังมีบุริมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งได้มาแทนนั้นดังเช่นบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายไป ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินที่ได้มาแทนนั้นจะเข้าแทนที่ โดยทางตรงหรือทางอ้อม¹²¹ และในกรณีทรัพย์สินภายใต้หลักประกันอื่น (Non-Floating Charge) การที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ขายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน หรือให้ขายสินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิไปโดยปลอดจากภาระผูกพันใดๆ นั้น ศาลต้องกำหนดในคำสั่งอนุญาตว่า ให้สิ่งที่ได้จากการขายต้องนำมาชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่ได้ให้ประกันไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายดังกล่าว และหากปรากฏว่าเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินดังกล่าว มีจำนวนน้อยกว่าจำนวน ที่ศาลกำหนดไว้ หรือน้อยกว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดแล้ว จะต้องมีการชดเชยเงินจำนวน ที่ขาดไปนั้นให้แก่เจ้าหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สิน¹²² กรณีที่ทรัพย์สินถูกจำหน่ายไปเป็นทรัพย์สิน ที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ตั้งแต่สองรายขึ้นไป การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับแห่งบุริมสิทธิ¹²³

(b) require the administrator to do or not do a specified thing;

(c) require a creditors' meeting to be held for a specified purpose;

(d) provide for the appointment of an administrator to cease to have effect;

(e) make consequential provision.

¹²¹ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 70 (2) (3).

70 (2) Where property is disposed of in reliance on sub-paragraph (1) the holder of the floating charge shall have the same priority in respect of acquired property as he had in respect of the property disposed of.

(3) In sub-paragraph (2) "acquired property" means property of the company which directly or indirectly represents the property disposed of.

¹²² insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 71 (3). An order under this paragraph is subject to the condition that there be applied towards discharging the sums secured by the security—

เมื่อพิจารณาแล้วการให้ความคุ้มครองโดยสถานะผ่อนเวลาชำระหนี้หรือ ที่เรียกว่า “Moratorium” บริษัทลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย แต่สถานะพักการชำระหนี้ของประเทศไทยมีข้อจำกัดสิทธิเพื่อคุ้มครองบริษัทลูกหนี้หนี้มากกว่า แต่ในส่วนบทบรรเทาสถานะพักการชำระหนี้ของประเทศอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า ในประเทศอังกฤษศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดเปลื้องหรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติในการจัดการกิจการ ธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการ บางเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้ เป็นต้น ซึ่งจะมีความชัดเจนแน่นอนกว่าในการบริหารแผน ฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย

5) การพิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาที่จะตกเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้¹²⁴

(1) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไม่สามารถดำเนินต่อไปได้

(2) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการชำระบัญชี

(3) เกิดการแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ ผู้มีบุริมสิทธิ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำขอฟื้นฟูกิจการจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็เป็นดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ได้

(a) the net proceeds of disposal of the property, and

(b) any additional money required to be added to the net proceeds so as to produce the amount determined by the court as the net amount which would be realised on a sale of the property at market value.

¹²³ insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 71 (4). If an order under this paragraph relates to more than one security, application of money under sub-paragraph (3) shall be in the order of the priorities of the securities.

¹²⁴ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 11 and 3.

6) ผลของคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ

กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการตามคำขอ ซึ่งเรียกว่า Administration Order คำสั่งดังกล่าวมีผลให้ข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการยื่นคำขอนั้นยังคงมีผลอยู่ต่อไป โดยห้ามลูกหนี้มีมติชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการลูกหนี้ ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน (Administrative Receiver) ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สินการค้าเรียกคืนสินค้า และห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมาย ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร (Administrator) หรือจากศาลที่มีคำสั่งอนุญาต ให้ฟื้นฟูกิจการ¹²⁵ นอกจากนี้คำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการยังมีผลให้คำขอเลิกกิจการของลูกหนี้ ที่เสนอไว้ต่อศาลก่อนมีการเสนอคำขอฟื้นฟูกิจการนั้นถูกยกไป และผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน (Administrative Receiver) ที่ทำหน้าที่อยู่ก่อนศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการนั้นก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไปด้วย¹²⁶

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้บริหาร (Administrator) ได้ดำเนินธุรกิจหรือจัดการทรัพย์สินไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมต่อผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้สามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งใดๆ เพื่อคุ้มครองประโยชน์หรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว¹²⁷

(6.1) การให้ความคุ้มครองโดยทั่วไป

เมื่อได้รับคำร้องขอศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดเปลื้องหรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควรซึ่งได้แก่¹²⁸

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติ ในการจัดการกิจการธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้
- (2) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ
- (3) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาล ได้กำหนดไว้
- (4) สั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร

¹²⁵ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 42, 43.

¹²⁶ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 41 (1).

¹²⁷ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 74 (1) (2).

¹²⁸ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 74 (4).

(5) สร้างเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ

(6.2) การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สิน

กรณีเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งหลักประกันหรือทรัพย์สินได้ถูกจำหน่ายจ่ายโอนไปเนื่องจากการฟื้นฟูกิจการนั้น จะได้รับความคุ้มครอง ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการจำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) ไปเป็นผลให้ได้ทรัพย์สินอื่นใดมาแทน ผู้ทรงหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) จะยังมีบุริมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งได้มาแทนนั้น ดังเช่นบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายไป ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินที่ได้มาแทนนั้นจะเข้าแทนที่โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม¹²⁹

(2) กรณีทรัพย์สินภายใต้หลักประกันอื่น (Non-Floating Charge) การที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ขายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน หรือให้ขายสินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิไปโดยปลอดจากภาระผูกพันใดๆ นั้น ศาลต้องกำหนดในคำสั่งอนุญาตว่า ให้สิ่งที่ได้จากการขายต้องนำมาชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่ได้ให้ประกันไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายดังกล่าว และหากปรากฏว่าเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินดังกล่าว มีจำนวนน้อยกว่าจำนวน ที่ศาลกำหนดไว้ หรือน้อยกว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดแล้ว จะต้องมีการชดเชยเงินจำนวน ที่ขาดไปนั้นให้แก่เจ้าหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว¹³⁰

แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่ทรัพย์สินถูกจำหน่ายไปนั้น เป็นทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ตั้งแต่สองรายขึ้นไป การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งอยู่ภายใต้หลักประกันดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามลำดับแห่งบุริมสิทธิ¹³¹

7) การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

สาเหตุที่ทำให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษสิ้นสุดลงนั้นมีหลายสาเหตุ ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงโดยอัตโนมัติ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องของผู้บริหาร (Administrator) หรือสิ้นสุดลง เพราะกระบวนการฟื้นฟูกิจการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตาม คำร้องขอของเจ้าหนี้ หรือเกิดการชำระบัญชีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีการเปลี่ยนจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่การชำระบัญชีโดยความสมัครใจของเจ้าหนี้ หรือการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย¹³²

¹²⁹ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 70 (2) (3).

¹³⁰ insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 71 (3).

¹³¹ insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 71 (4).

¹³² อุโฆษ เมลานนท์. เล่มเดิม. หน้า 58.

กรณีที่ศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องของผู้บริหาร (Administrator) นั้นเป็นกรณีที่ผู้บริหาร (Administrator) ยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้สั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการเมื่อผู้บริหาร (Administrator) เห็นว่ากิจการลูกหนี้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ หรือกิจการลูกหนี้ ไม่สมควรเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้ผู้บริหาร (Administrator) ยื่นคำร้องต่อศาลให้สั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่จะร้องขอยกเลิกตามกรณีนี้นั้น อาจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยคำสั่งศาล (Administration Order) และผู้บริหาร (Administrator) เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอแล้วสำหรับกิจการของลูกหนี้ ซึ่งเมื่อศาลได้พิจารณาคำขอยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของผู้บริหาร (Administrator) แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งเลื่อนการพิจารณา คำขอโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข ยกคำขอ มีคำสั่งชั่วคราวหรือมีคำสั่งอื่นใดตามสมควร¹³³

โดยทั่วไปแล้วการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการนั้น จะมีสาเหตุมาจากการที่วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ หรือกรณีที่ข้อเสนอหรือแผนฟื้นฟูกิจการของผู้บริหาร (Administrator) ไม่ได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้¹³⁴ นอกจากนี้การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการอาจเกิดจากการยื่นคำร้องขอของเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น โดยอ้างเหตุในเรื่องการเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการฟื้นฟูกิจการ¹³⁵

กรณีที่ศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องขอ ของเจ้าหนี้นั้น ในคำร้องขอของเจ้าหนี้จะต้องกล่าวอ้างถึงประเด็นเกี่ยวกับเหตุที่ไม่เหมาะสม ของผู้บริหาร (Administrator) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งภายใต้กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เกิดขึ้น โดยคำสั่งศาล (Administration Order) หรือความไม่เหมาะสมในการแต่งตั้ง หรือความไม่เหมาะสมอื่นใดเกี่ยวกับผู้แต่งตั้งผู้บริหาร (Administrator) โดยเมื่อศาลได้พิจารณาคำขอยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของผู้บริหาร (Administrator) แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งเลื่อนการพิจารณาคำขอ โดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไขหรือยกคำขอ หรือมีคำสั่งชั่วคราวหรือมีคำสั่งอื่นใดตามสมควร¹³⁶

¹³³ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 79.

¹³⁴ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 55.

¹³⁵ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 74 and 81.

¹³⁶ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 81.

(7.1) การสิ้นสุดโดยอัตโนมัติ¹³⁷ (Automatic end)

ทันทีที่ผู้บริหาร (Administrator) ออกจากที่ทำงาน 1 ปี นับจากวันที่ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้ง ข้อกำหนดนี้อาจขยายออกไปได้เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามี ความจำเป็น

ระยะเวลาอาจจะขยายออกไปถึง 6 เดือน ด้วยความเห็นชอบของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ความเห็นชอบของเจ้าหนี้เกี่ยวกับจุดประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับเจ้าหนี้มีประกันทั้งหลายเห็นชอบ มากกว่าร้อยละ 50 ในมูลค่าของเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันซึ่งได้ยอมรับคำขอนั้น ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ระบุว่า¹³⁸ ไม่มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน ความเห็นชอบทั้งหมดของ เจ้าหนี้มีประกันและต้องมีความเห็นชอบของเจ้าหนี้มีประกันต้องมากกว่าร้อยละ 50

Administration สามารถขยายออกไปได้ด้วยความเห็นชอบเพียงครั้งเดียว ไม่สามารถ จะขยายออกไปได้ด้วยความเห็นชอบ ภายหลังจากที่ศาลได้อนุญาตให้มีการขยายออกไปได้ไม่มี ข้อจำกัดในจำนวนครั้งที่ศาลจะอนุญาตให้ขยายออกไป เมื่อระยะเวลา การทำงานของ Administrator ในสำนักงานสิ้นสุดลงไม่สามารถจะต่ออายุได้ ทั้งความเห็นชอบหรือคำสั่งของศาล

ถ้า Administration ถูกขยายระยะเวลาออกไปโดยศาล ผู้บริหาร (Administrator) ต้อง รายงานการปฏิบัติงานเหตุอันสมควรโดยเร็วที่สุดต่อนายทะเบียน (Registrar) ของบริษัทถ้า Administration ถูกขยายระยะเวลาออกไปด้วยความเห็นชอบมากกว่า ที่จะต้องแจ้งให้นายทะเบียน บริษัททราบแล้วผู้บริหาร (Administrator) ต้องแจ้งการต่ออายุให้ศาลทราบด้วย

(7.2) ศาลมีคำสั่งให้สิ้นสุดตามคำร้องขอของผู้บริหาร (Administrator)¹³⁹ (Court ending on application of administrator)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ถูกแต่งตั้งโดยศาลและผู้บริหาร (Administrator) พิจารณา แล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของ Administration สำเร็จได้อย่างเพียงพอ ก็อาจจะยื่นเรื่องต่อศาลให้ยกเลิก Administration เสียได้

ในกรณีที่ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้ง ผู้บริหาร (Administrator) จะต้อง ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ยกเลิก Administration หากพิจารณาแล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของ Administration ไม่สามารถสำเร็จลงได้หรือว่าบริษัทมิได้เข้าสู่ Administration หรือถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้ ผู้บริหาร (Administrator) ยื่นเรื่องต่อศาล

¹³⁷ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 76 - 78.

¹³⁸ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 52 (1) (b).

¹³⁹ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 79, 81 and 82.

เจ้าหนี้ของบริษัทอาจจะยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ยกเลิก Administration หากผู้บริหาร (Administrator) ที่ได้รับการแต่งตั้ง (ถ้าการแต่งตั้งทำขึ้นนอกศาล) มิได้ดำเนินการโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม หรือโดยยื่นคำร้องต่อศาล ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งโดยศาล) ในระหว่าง Administration ขอให้ศาลสั่งให้มีการชำระบัญชี (Winding-up) ของบริษัท เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะภายใต้ section 124 A ของ Insolvency Act หรือ section 367 ของ Financial Services and Markets Act 2000 การสั่งให้ชำระบัญชีดังกล่าวปกติจะเป็นเงื่อนไขใน Administration ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงสิ้นสุด

(7.3) การสิ้นสุดของ Administration เมื่อประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์¹⁴⁰
(Termination of Administration where objective achieved)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งนอกศาล และพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการ Administration จะได้รับผลสำเร็จอย่างพอเพียง ก็อาจส่งหนังสือต่อศาลและนายทะเบียน (Registrar) ของบริษัทเมื่อยื่นเรื่องแล้ว Administration ก็ถึงจุดสิ้นสุดลง โดยหนังสือหลังจากนั้นจะถูกส่งไปยังเจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัท

(7.4) การเปลี่ยนกระบวนการ Administration ไปสู่การชำระบัญชีแบบสมัครใจของเจ้าหนี้ (Converting administration into creditors' voluntary liquidation)

มักจะถูกบันทึกไว้เบื้องต้นภายใต้ Administration แบบเดิม ซึ่งเป็นความต้องการแต่ไม่มีวิธีการที่ชัดเจนแน่นอน ในการยกเลิก Administration และให้บริษัทชำระบัญชีแบบสมัครใจของเจ้าหนี้โดยทันทีภายใต้ Insolvency Act 1986 Paragraph 83 การดำเนินงานในช่วงนี้ดูจะพิจารณาได้ว่าชัดเจนและแน่นอนกว่า

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้ใช้อำนาจในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันและมีสิทธิพิเศษ และยังมีเงินเหลือพอสำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกันของบริษัท ผู้บริหาร (Administrator) อาจบันทึกคำประกาศเรื่องนี้ต่อนายทะเบียนบริษัท (Registrar) เปลี่ยนกระบวนการ Administration เป็นการชำระบัญชีโดยสมัครใจของเจ้าหนี้ ผู้บริหาร (Administrator) ต้องยื่นสำเนาเรื่องของคำประกาศต่อศาลในภายหลัง และส่งสำเนาเรื่องไปยังเจ้าหนี้ต่างๆ ของบริษัทด้วย

ผลของการยื่นหนังสือต่อศาลทำให้ Administration มาถึง จุดสิ้นสุดและบริษัทจะชำระบัญชีโดยสมัครใจ ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่ยื่นหนังสือ เจ้าหนี้ภายใต้การชำระบัญชีปกติมีอำนาจที่จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี (liquidator) แต่ถ้ายังไม่มีการแต่งตั้งผู้ใดเป็นผู้ชำระบัญชีผู้บริหาร (Administrator) จะเป็นผู้ชำระบัญชีเสียเอง

¹⁴⁰ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 80.

(7.5) Administration ถึงการสิ้นสุดลง (Administration to dissolution)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้จัดการจ่ายเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่มีประกันและมีสิทธิพิเศษ และไม่มีเงินเหลือที่จะชำระให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน ผู้บริหาร (Administrator) อาจยื่นหนังสือต่อนายทะเบียน (Registrar) บริษัท และส่งสำเนาไปยังศาล และเจ้าหนี้ทั้งหมด ผลของการยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนบริษัท (Registrar) มีผลให้ Administration และบริษัทถือว่าสิ้นสุดลงภายหลังจากนี้ 3 เดือน ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีเหตุผล ในสถานการณ์เช่นนี้ไม่มีเรื่องที่น่าจะแน่นอนในบริษัทที่ดำเนินงานต่อไปเพื่อให้มีการชำระบัญชี อย่างเป็นทางการ โดยมีเวลาและค่าใช้จ่ายพิเศษเข้ามาเกี่ยวข้องอีก

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และผลกระทบของสถานะพักชำระหนี้กลุ่มประเทศใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law)

3.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการกิจการในกฎหมายฟื้นฟูกิจการสาธารณรัฐฝรั่งเศส (Commercial Code/Code de commerce)

กฎหมายล้มละลายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมุ่งเน้นที่การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน (Redressement judiciaire des entreprise en difficulté) การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นมีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อช่วยเหลือกิจการของลูกหนี้ ประการที่สองเพื่อให้กิจการของลูกหนี้และการทำงานดำเนินต่อไป และประการสุดท้ายเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ โดยการช่วยเหลือกิจการของลูกหนี้มิให้ต้องปิดกิจการลงถือเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุด¹⁴¹ อย่างไรก็ตาม ตามความเห็นของนักวิชาการทั้งหลายตลอดจนแนวคำพิพากษาของศาล วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การฟื้นฟูกิจการของบริษัท ซึ่งถือเป็นการช่วยให้บริษัทรอดพ้นจากภัยอันตราย¹⁴² ส่วนรักษาไว้ซึ่งการทำงานของพนักงานลูกจ้างและการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ถือเป็นวัตถุประสงค์สำคัญรองลงมาตามลำดับ

¹⁴¹ ธนกร วรปรัชญกุล. (2544, กันยายน-ธันวาคม). “หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงินในประเทศฝรั่งเศส.” *คูลพาท*, 48 (3). หน้า 5-22.

¹⁴² R.HOUIN, Rapport introductif, Les innovations, Rev. trim. Dr. com., 1986, p.11; J.CI.MAT, La triple finalite de la loi sur le redressement judiciaire, Les Petites Affiches, 1987, n. 141, p.18; R.VIANDIER et G.ENDREO, Redressement et liquidation judiciaires, 1986, p. 4.

1) การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

บุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการคือ 1. ผู้ประกอบการค้าขาย 2. ช่างฝีมือ 3. เกษตรกร 4. นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน การแก้ปัญหาในเรื่องธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินตามกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศสสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1. กระบวนการและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้นี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 2. กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้นี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว

2) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอ

บุคคล 4 ประเภทที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการนั้น การแก้ปัญหาในเรื่องธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน ตามกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศสสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1. กระบวนการและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้นี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 2. กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้นี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว

(2.1) กระบวนการและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ (La prevention et le traitement des difficultés des entreprises) ก่อนลูกหนี้นี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

มาตรการนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันการเกิดปัญหาการเงิน รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเล็กน้อยที่เกิดขึ้น (ที่อาจควบคุมได้หากได้รับการปฏิบัติอย่างใดๆ ที่รวดเร็วและเหมาะสม) ทวีความรุนแรงมากขึ้น จนถึงขั้นทำให้บริษัทตกอยู่ในสถานะ "ไม่สามารถชำระหนี้ได้"¹⁴³ (la cessation des paiements)¹⁴⁴ โดยเป็นการแจ้งเตือนให้ลูกหนี้ระวัง ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้ลูกหนี้ได้เจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ โดยประกอบด้วยมาตรการการแจ้งเตือนและการประนอมหนี้ดังต่อไปนี้

ก. การแจ้งเตือน (la procédure d'alerte)

กระบวนการแจ้งเตือนนี้มีวัตถุประสงค์ที่ถือเป็นหัวใจของมาตรการการแจ้งเตือนปัญหาการเงินของบริษัทลูกหนี้ คือ เพื่อรายงานปัญหาการเงินที่ตรวจพบไปยังกรรมการหรือผู้บริหารบริษัทลูกหนี้โดยเร่งด่วนและเพื่อปรึกษาหารือและหาทางแก้ไขที่เหมาะสมแก่ปัญหาที่

¹⁴³ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. (2542, กันยายน). "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยบริษัทที่ประสบปัญหาการเงิน." *วารสารนิติศาสตร์*, 29 (3). หน้า 496.

¹⁴⁴ Cessation des paiements หมายถึง สถานะของลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ของตนด้วยสินทรัพย์ของตนที่มีอยู่ได้ ซึ่งถือเป็นเหตุหนึ่งในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการและเพื่อบังคับชำระหนี้ (la procédure de redressement et de liquidation judiciaire) หรือที่เรียกกันในกฎหมายล้มละลายของไทยว่า สถานะที่ลูกหนี้นี้มี "หนี้สินล้นพ้นตัว" นั่นเอง.

เกิดขึ้นนั้น ก่อนที่ปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงถึงขนาดที่จะส่งผลให้บริษัทตกอยู่ในสถานะ มีหนี้สินล้นพ้นตัว มาตรการการแจ้งเตือนปัญหาทางการเงินของบริษัทประกอบไปด้วยมาตรการ 2 รูปแบบได้แก่ การแจ้งเตือนภายในองค์กรและการแจ้งเตือนภายนอกองค์กร¹⁴⁵

(1) การแจ้งเตือนภายในองค์กร (l'alerte interne)

บุคคลผู้มีสิทธิหรือหน้าที่ในการแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดกับกิจการของลูกหนี้ประกอบไปด้วยผู้ตรวจสอบบัญชี (les commissaires aux comptes) คณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงาน (le comité d'entreprise) และผู้ถือหุ้นของบริษัทด้วย (les associés)

(2) การแจ้งเตือนโดยผู้สอบบัญชี

ผู้ตรวจสอบบัญชี¹⁴⁶ ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่หากผู้ตรวจสอบบัญชีตรวจพบว่ามีเหตุอันมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบกิจการ (le fait de nature à compromettre la continuité de l'exploitation) ผู้ตรวจสอบบัญชีมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงนั้นต่อประธานคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหารในกรณีกิจการเป็นบริษัทมหาชน¹⁴⁷ หรือแจ้งต่อผู้บริหารกิจการในกรณีที่เป็นกิจการรูปแบบอื่น¹⁴⁸ เพื่อให้มีการแก้ปัญหาต่อไป อย่างไรก็ตามกฎหมายไม่ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “เหตุอันมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบกิจการ” ไว้ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ตรวจสอบบัญชีที่จะพิจารณาว่ากรณีใด เป็นเหตุที่มีลักษณะดังกล่าว โดยข้อเท็จจริงนั้นจะต้องเป็นกรณีที่ร้ายแรง มีความชัดเจนแน่นอนและมีความเป็นไปได้สูงที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อกิจการในเวลาอันใกล้¹⁴⁹

อนึ่ง ผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการแจ้งปัญหาต่างๆ ที่พบจากการตรวจสอบบัญชีของบริษัทไปยังคณะกรรมการหรือองค์กรผู้บริหารบริษัทเท่านั้น แต่มิได้มีหน้าที่ในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ดังกล่าว และไม่อาจดำเนินการสืบสวนหรือแสดงความเห็นและหาทางแก้ไขปัญหานั้น

¹⁴⁵ แหล่งเดิม หน้า 497-498.

¹⁴⁶ ผู้ตรวจสอบบัญชีเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ขึ้นบัญชีประกอบวิชาชีพไว้ มีหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมตรวจสอบบัญชีของบริษัทมหาชน หรือกิจการในรูปแบบอื่นบางประเภท และมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบเมื่อตนได้ตรวจพบความผิดปกติทางบัญชีของกิจการนั้น โดยบริษัทมหาชนกิจการที่ประกอบธุรกิจการค้าขาย นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนทุกแห่งและกลุ่มธุรกิจที่ประกอบกิจการที่มีการจ้างพนักงานมากกว่า 100 คน เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะต้องแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีอย่างน้อย 1 คน.

¹⁴⁷ Commercial Code, article L234-1 paragraph 1.

¹⁴⁸ Commercial Code, article L234-2 paragraph 1.

¹⁴⁹ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. เล่มเดิม. หน้า 498.

แต่อย่างใด¹⁵⁰ ตามหลักการที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจสอบบัญชีเข้าแทรกแซงการจัดการบริษัท (l'interdiction de s'immiser dans la gestion des sociétés)

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารหรือผู้บริหารกิจการ ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือมาตรการแก้ไขปัญหาที่นำมาใช้ไม่สามารถช่วยกิจการรอดพ้นจากความเสียหายได้ ผู้ตรวจสอบบัญชีจะจัดทำรายงานขึ้นเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นที่จะจัดให้มีขึ้น¹⁵¹ และส่งรายงานดังกล่าวไปยังคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงานด้วย¹⁵²

เมื่อได้ประชุมผู้ถือหุ้นแล้วถ้าผู้ตรวจสอบบัญชีเห็นว่ามติที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้นไม่อาจแก้ไขปัญหาได้ ผู้ตรวจสอบบัญชีจะรายงานการดำเนินงานต่างๆ ที่ตนได้กระทำ และผลการดำเนินงานให้ประธานศาลพาณิชย์ทราบ¹⁵³

(3) การแจ้งเตือนโดยคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงาน

คณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงานเป็นคณะกรรมการร่วมตามกฎหมายฝรั่งเศส ระหว่างผู้บริหารและตัวแทนของพนักงานที่ได้รับเลือกตั้งเพื่อประสานความร่วมมือในการประกอบกิจการ คณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหาร และพนักงานมีสิทธิขอให้ผู้บริหารกิจการชี้แจงได้เมื่อเห็นว่า มีเหตุซึ่งมีลักษณะที่กระทบกระเทือนต่อสถานะทางเศรษฐกิจของกิจการ อันน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง¹⁵⁴ ซึ่งเหตุที่ลักษณะเป็นการกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจอันน่าเป็นห่วงอย่างนี้ ไม่ถึงกับต้องทำให้การบริหารกิจการพังลง เพียงแต่มีเหตุที่แสดงให้เห็นถึงสภาพการเศรษฐกิจของกิจการที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเท่านั้น ฉะนั้นเหตุดังกล่าวจะต้องมีความรุนแรงพอสมควร¹⁵⁵ เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนหนี้ที่ค้างชำระหรือหนี้สินของบริษัท การสูญเสียตลาดทางการค้าจำนวนมากของบริษัท เป็นต้น¹⁵⁶

(4) การแจ้งเตือนโดยผู้ถือหุ้น (les associés)

สิทธิในการแจ้งเตือนโดยผู้ถือหุ้นนั้นมีเฉพาะแต่ผู้ถือหุ้น ในบริษัทมหาชน (une société anonyme) และในบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ (une société à responsabilité limitée) เท่านั้นที่มีสิทธิดังกล่าว¹⁵⁷ โดยให้จำกัดอยู่เฉพาะการตั้งข้อซักถามเป็นรายลักษณะอักษร ต่อกรรมการบริหารของ

¹⁵⁰ P.Le CANNU, Prévention et règlement amiable des difficultés des. July, 1988, n. 100.

¹⁵¹ Commercial Code, article L234-1 paragraph 2, 3, L234-2 paragraph 2.

¹⁵² ชนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 7.

¹⁵³ Commercial Code, article L234-1 paragraph 4, L234-2 paragraph 3.

¹⁵⁴ ชนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 8.

¹⁵⁵ แหล่งเดิม.

¹⁵⁶ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ. เล่มเดิม. หน้า 501.

¹⁵⁷ แหล่งเดิม. หน้า 502.

นิติบุคคลนั้น เมื่อเห็นว่ามีเหตุที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบกิจการของนิติบุคคลนั้น โดยการตั้งข้อซักถามดังกล่าวผู้ถือหุ้นจะทำได้ไม่เกิน 2 ครั้งต่อ 1 รอบระยะเวลาบัญชีเพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยในกรณีของบริษัทมหาชนผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิแจ้งเดือนจะต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน ซึ่งอาจเป็นการร่วมกันของผู้ถือหุ้นหลายคนก็ได้ ส่วนในกรณีนิติบุคคลที่จำกัดความรับผิดชอบนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดสัดส่วนของการถือหุ้นไว้¹⁵⁸

(5) การแจ้งเตือนภายนอกองค์กร (l'alerte externe)

เป็นการแจ้งเตือนโดยประธานศาลพาณิชย์ (le président du tribunal de commerce) เมื่อปรากฏจากเอกสารหรือกระบวนการใดว่าบริษัทใดประสบปัญหาอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบกิจการ¹⁵⁹ ประธานศาลพาณิชย์สามารถที่จะเรียกผู้บริหารกิจการมาพบ เมื่อปรากฏจากเอกสารหรือจากการดำเนินกระบวนการใดว่ากิจการประสบปัญหาอันมีลักษณะที่ก่อความเสียหายต่อการประกอบกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรึกษาหารือ ถึงมาตรการในการฟื้นฟูสภาพกิจการ โดยประธานศาลพาณิชย์สามารถที่จะขอให้บุคคลหรือหน่วยงานเป็นต้นว่าผู้สอบบัญชี ตัวแทนของพนักงาน หน่วยงานการปกครองของทางการ หน่วยงานประกันสังคม แจ้งข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดแสดงให้เห็นชัดถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางการเงินของลูกค้าหนี้ได้ ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายหรือกฎระเบียบห้ามการให้ข้อมูลอยู่ก็ตาม¹⁶⁰ การเข้าไปเกี่ยวข้องของประธานศาลพาณิชย์นั้น เพื่อให้ได้พูดคุยปรึกษาหารือกันและเพื่อให้ผู้บริหารกิจการได้ตรึกร่องหามาตรการแก้ปัญหา แม้ว่าประธานศาลพาณิชย์ไม่สามารถเข้าไป ก้าวกำยประกอบธุรกิจของกิจการด้วยการออกคำสั่งกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของกิจการ¹⁶¹

ข. ประนอมหนี้ (le règlement amiable)

การประนอมหนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยให้บริษัทที่ประสบปัญหาการเงิน ดำเนินการต่อไปได้ และกระทำในลักษณะเป็นความลับนอกกระบวนการพิจารณาคดีทางศาล แต่การขอประนอมหนี้ นั้นจะกระทำได้ที่เฉพาะแต่บริษัทที่ยังไม่ตกอยู่ในสภาวะ มีหนี้สินล้นพ้นตัว เพียงแต่มีสถานะการเงินในขณะนั้น ไม่สามารถช่วยให้กิจการของบริษัท ดำเนินต่อไปได้ด้วยดีเท่านั้น¹⁶² ผู้บริหารกิจการจะยื่นคำร้องต่อศาลพาณิชย์หรือต่อศาลจังหวัดแสดงให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจ การเงิน สังคม ความต้องการความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้ศาลตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

¹⁵⁸ ชนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 8-9.

¹⁵⁹ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. เล่มเดิม. หน้า 502-503.

¹⁶⁰ Commercial Code, article L611-2.

¹⁶¹ ชนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 9.

¹⁶² สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. เล่มเดิม. หน้า 504.

(un conciliateur) ดำเนินการประนอมหนี้ เมื่อมีการยื่นคำขอประนอมหนี้แล้วประธานศาลพาณิชย์มีอำนาจขอให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินแจ้งรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพการทำงาน และสถานะทางการเงินแห่งกิจการนั้นด้วย¹⁶³ เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพของลูกหนี้ ก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

สำหรับผลจากการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อทำข้อตกลงประนอมหนี้ จะทำให้ผู้ไกล่เกลี่ยที่ศาลตั้งขึ้นเข้าปฏิบัติภารกิจในการทำให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ตกลงกันได้ ในเรื่องภาระหนี้สิน โดยมุ่งหมายให้ปัญหาทางการเงินของกิจการลูกหนี้สิ้นสุดลง¹⁶⁴

(2.2) กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้มฟื้นตัวแล้ว

กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้มฟื้นตัวประกอบไปด้วย 1. การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินเมื่อการฟื้นฟูกิจการสามารถกระทำได้ และ 2. การชำระบัญชีของกิจการเมื่อไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือเมื่อมีการผิดนัด ไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ได้แก่ ตัวลูกหนี้เอง เจ้าหนี้ พนักงานอัยการ และศาล โดยในกรณีของลูกหนี้ นั่นถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลภายใน 45 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้มฟื้นตัว เพื่อให้ศาลมีคำสั่งดำเนินการฟื้นฟูกิจการของตน¹⁶⁵ ส่วนกรณีของเจ้าหนี้ พนักงานอัยการและศาล สามารถเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้แม้ลูกหนี้จะไม่ได้ร้องขอ โดยคณะกรรมการ ร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงานสามารถแจ้งให้ประธานศาลหรือพนักงานอัยการทราบถึงภาวะ มีหนี้สินล้มฟื้นตัวของกิจการลูกหนี้¹⁶⁶

นอกจากนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามข้อตกลงประนอมหนี้พนักงานอัยการ เจ้าหนี้ที่ทำข้อตกลงประนอมหนี้ สามารถร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้¹⁶⁷

เกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ คือ กิจการลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ กล่าวคือ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วด้วยสินทรัพย์ที่สามารถนำมาชำระหนี้ได้โดยทันที เมื่อลูกหนี้ตกอยู่ในสถานื่อดังกล่าวแล้วลูกหนี้มีหน้าที่ต้องร้องขอต่อศาล

¹⁶³ Commercial Code, article L611-6 paragraph 1,2.

¹⁶⁴ Commercial Code, article L611-7.

¹⁶⁵ Commercial Code, article L631-4.

¹⁶⁶ Commercial Code, article L631-5, L632-6.

¹⁶⁷ ปัทมา วุฒิประชารัฐ. เล่มเดิม. หน้า 67.

เพื่อให้มีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์สำคัญที่สุด ของกระบวนการฟื้นฟู กิจการคือการรักษากิจการลูกหนี้ให้อยู่รอด ส่วนการรักษาไว้ซึ่งการจ้างงานและการชำระหนี้แก่ เจ้าหนี้ถือเป็นวัตถุประสงค์รองลงมาตามลำดับ

3) เงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ตามกฎหมายประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขปัญหาธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ 1. กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว และ 2. กระบวนการหลังจาก ที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว เงื่อนไขในการร้องขอต่อศาลจึงต่างกัน ดังนี้

1. กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

มาตรการนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันการเกิดปัญหาทางการเงิน รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเล็กน้อยที่เกิดขึ้นทวีความรุนแรงมากขึ้น จนถึงขั้นทำให้บริษัทตกอยู่ในสถานะไม่สามารถชำระหนี้ได้ (la cessation des paiements) ดังนั้น ลูกหนี้ที่ยังไม่ได้ตกอยู่ในสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัวย่อมมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ฟื้นฟูกิจการตนเองได้

2. กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว

กระบวนการนี้ประกอบไปด้วย 1. การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่ประสบปัญหาทางการเงินเมื่อการฟื้นฟูกิจการสามารถกระทำได้ และ 2. การชำระบัญชีของกิจการเมื่อไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือเมื่อมีการผิคนัดไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ จะต้องปรากฏว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวกล่าวคือมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน ลูกหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องขอศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน

4) การพิจารณาไต่สวนคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

ศาลจะเรียกลูกหนี้ ผู้แทนของคณะกรรมการร่วมระหว่างนายจ้างและพนักงาน หรือตัวแทนพนักงาน หรือบุคคลอื่นที่เห็นว่าให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาให้คำชี้แจงก่อนที่จะพิจารณาว่าควรจะดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือไม่ เมื่อศาลไต่สวน และมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการจะมีระยะเวลาสังเกตการณ์ ภายในระยะเวลาสังเกตการณ์ถ้าเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้สุจริต และกิจการนั้นดำเนินการได้ก็จะให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไป แต่ถ้าศาลเห็นว่าลูกหนี้ไม่ใส่ใจในการดูแลกิจการ หรือกิจการลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ศาลก็จะมีการสั่งให้ชำระบัญชี

โดยหลักแล้วหากศาลพิจารณาเห็นสมควรศาลจะสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อเริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการ แต่อย่างไรก็ตามคำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการไม่มีลักษณะเป็นการบังคับอีกต่อไป กล่าวคือ ศาลอาจสั่งให้เริ่มคดี

ล้มละลายหรือกระบวนการบังคับชำระหนี้ลูกหนี้ทันทีได้ เมื่อลูกหนี้หยุดประกอบกิจการโดยสิ้นเชิง หรือเมื่อเป็นที่แน่ชัดว่าไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้¹⁶⁸ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ศาลจะแต่งตั้งผู้พิพากษาสอดส่อง เจ้าพนักงานศาลหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ เจ้าพนักงานศาลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าหนี้ และศาลจะเรียกตัวแทนของพนักงานที่ได้รับการเลือกตั้งจากบรรดาพนักงานเข้ามาเพื่อดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต่อไป ในการไต่สวนคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ศาลจะเรียกลูกหนี้ ผู้แทนของคณะกรรมการร่วมระหว่างนายจ้างและพนักงาน หรือตัวแทนพนักงาน หรือบุคคลอื่น ที่เห็นว่าให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาให้คำชี้แจง ก่อนที่จะพิจารณาว่าควรจะดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือไม่¹⁶⁹ ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาสั่งให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้คือศาลพาณิชย์ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ประกอบการค้าขาย หรือเป็นช่างฝีมือ¹⁷⁰ และศาลจังหวัดในกรณีที่ลูกหนี้เป็นเกษตรกรหรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน¹⁷¹ เมื่อศาลไต่สวนและมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการจะมีระยะเวลาสังเกตการณ์ภายในระยะเวลาสังเกตการณ์ถ้าเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้สุจริตและกิจการนั้นดำเนินการได้ก็จะให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไป แต่ถ้าศาลเห็นว่าลูกหนี้ไม่ใส่ใจในการดูแลกิจการ หรือกิจการลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ศาลก็จะมีการสั่งให้ชำระบัญชี¹⁷²

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้วศาล จะแต่งตั้งผู้พิพากษาสอดส่อง (Supervisory judge หรือ le Judge-commissaire) และเจ้าพนักงานศาลหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ (Administrator หรือ l'administrateur judiciaire) และเจ้าพนักงานศาลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าหนี้ (Court nominee หรือ Le mandataire judiciaire) และศาลจะเรียกตัวแทนของพนักงานที่ได้รับการเลือกตั้งจากบรรดาพนักงานเข้ามาเพื่อดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต่อไป¹⁷³

ผู้พิพากษาผู้สอดส่องมีหน้าที่ดูแลให้การดำเนินกระบวนการ ฟื้นฟูกิจการเป็นไปอย่างรวดเร็วและคุ้มครองประโยชน์ที่เกิดขึ้นของบุคคลในกระบวนการ ฟื้นฟูกิจการ¹⁷⁴ ผู้พิพากษาผู้สอดส่องจะแต่งตั้งเจ้าหนี้ผู้ตรวจตราได้อย่างมากจำนวน 5 คน เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่

¹⁶⁸ Commercial Code, article L620-1 paragraph 3.

¹⁶⁹ Commercial Code, article L621-4, L631-9.

¹⁷⁰ Commercial Code, article L621-2, L631-7.

¹⁷¹ ชนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 13.

¹⁷² ปัทมา วุฒิประชารัฐ. เล่มเดิม. หน้า 68.

¹⁷³ Commercial Code, article L621-4, L631-9.

¹⁷⁴ Commercial Code, article L621-9.

โดยในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราหลายคนผู้พิพากษาต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราอย่างน้อยที่สุด 1 คน จากกลุ่มเจ้าหน้าที่หลักประกัน และอย่างน้อย 1 คน จากกลุ่มเจ้าหน้าที่ไม่มีหลักประกัน¹⁷⁵ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองกลุ่ม และในการนี้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราจะอยู่ในหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการดำเนินอยู่ หรืออาจถอดถอนได้ด้วยคำสั่งศาลเมื่อมีคำร้องขอจากอัยการ¹⁷⁶

เจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนมีหน้าที่ทำรายงานสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของกิจการด้วยความร่วมมือของลูกหนี้และด้วยความช่วยเหลือที่อาจมีขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งศาลแต่งตั้งให้ทำรายงานสภาพเศรษฐกิจและการลงทุนของกิจการ รายงานดังกล่าวนี้จะระบุถึงสาเหตุ ความสำคัญและลักษณะของปัญหาที่กิจการประสบอยู่ นอกจากนี้เจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนยังทำข้อเสนอในการชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานผู้แทนเจ้าหนี้ด้วย เมื่อเจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนได้พิจารณา รายงานที่เพิ่มขึ้นแล้วจะเสนอต่อศาลว่าควรจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ หรือควรจะ ชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้ แผนฟื้นฟูกิจการจะกำหนดโครงการในการฟื้นฟูกิจการ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และรูปแบบของกิจการ สภาพการตลาดและแหล่งเงินทุนที่มีอยู่ และกำหนดรูปแบบการชำระหนี้สิน และการจัดหาหลักประกันการชำระหนี้ นอกจากนี้ยังแสดงถึง การคาดการณ์เรื่องการจ้างงานและสภาพสังคมของกิจการสำหรับการดำเนินกิจการต่อไปด้วย¹⁷⁷

ในระหว่างที่มีการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารกิจการยังคงมีอำนาจในการจัดการอยู่¹⁷⁸ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุม ของพนักงานศาล โดยพนักงานผู้จัดทำแผนอาจเข้ามาควบคุมดูแลกิจการหรือช่วยเหลือลูกหนี้ ในส่วนของการจัดการ โดยลูกหนี้ยังคงมีอำนาจจัดการกิจการอยู่ หรือพนักงานผู้จัดทำแผนเป็นผู้เข้าดำเนินการจัดการกิจการของลูกหนี้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน¹⁷⁹ แต่ศาลสามารถแก้ไขอำนาจหน้าที่ของพนักงานผู้จัดทำแผนได้

คำสั่งศาลที่ให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ มีผลเป็นการระงับหรือห้ามเจ้าหนี้ดำเนินคดีเกี่ยวกับหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการในศาลใดๆ ต่อลูกหนี้ อีกทั้งยังเป็นการระงับการบังคับคดีของเจ้าหนี้หรือห้ามเจ้าหนี้ทำการบังคับคดีต่อสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ และมีผลให้การคิดดอกเบี้ยสะดุดหยุดลง รวมทั้งที่

¹⁷⁵ Commercial Code, article L621-10.

¹⁷⁶ Commercial Code, article L621-10 paragraph 5.

¹⁷⁷ ธนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 15.

¹⁷⁸ แหล่งเดิม หน้า 15.

¹⁷⁹ Commercial Code, article L631-12 paragraph 2.

เป็นดอกเบี้ยผิวนัดและเบี้ยปรับ เว้นแต่ดอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญากู้ยืมเงินที่มีกำหนดเวลาหนึ่งปีขึ้นไป นอกจากนี้การจ้างงาน จ้างนำ การให้สิทธิพิเศษ ไม่สามารถกระทำได้ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้¹⁸⁰

5) การสังเกตการณ์

การสังเกตการณ์กิจการลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการจัดทำรายงานด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลว่าควรจะให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปหรือควรที่จะโอนให้บุคคลภายนอก หรือควรจะชำระบัญชีของกิจการ นอกจากนี้ศาลยังสามารถสั่งกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการหรือสั่งให้ชำระบัญชีก่อนที่ระยะเวลาสังเกตการณ์จะสิ้นสุดลงก็ได้

การสังเกตการณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยขึ้นอยู่กับขนาด ของกิจการ ได้แก่การสังเกตการณ์ตามระบบทั่วไปสำหรับกิจการขนาดใหญ่ และการสังเกตการณ์ตามระบบที่ไม่มีข้อยุ่งยากสำหรับกิจการขนาดกลางหรือขนาดเล็ก กล่าวคือ

1. การสังเกตการณ์ตามระบบทั่วไป กระบวนการนี้จะใช้กับกิจการ ที่มีลูกจ้างมากกว่า 50 คนขึ้นไป หรือมีรายได้จากการประกอบกิจการในรอบปี ภาษี เกินกว่า 20 ล้าน ฟรังก์ฝรั่งเศส¹⁸¹ ในขณะที่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณา ระยะเวลาในการสังเกตการณ์นี้จะมีกำหนดรวมทั้งสิ้น 20 เดือน โดยครั้งแรกศาลจะกำหนดระยะเวลาไว้ 6 เดือน หากการตรวจสอบและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกิจการลูกหนี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ก็สามารถมีคำขอ ต่อศาลเพื่อขยายระยะเวลาออกไปอีก 6 เดือน และหลังจากนี้พนักงานอัยการยังสามารถ ขอลงเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษได้อีก 8 เดือน ซึ่งในระหว่างระยะเวลาการสังเกตการณ์นี้กิจการของลูกหนี้ยังคงดำเนินต่อไปตามปกติภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และศาลจะแต่งตั้ง ผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการขึ้นด้วยเสมอ

2. การสังเกตการณ์ตามระบบที่ไม่มีข้อยุ่งยาก กระบวนการนี้จะใช้กับกิจการที่มีพนักงานไม่เกิน 50 คน และมีรายได้จากการประกอบกิจการในรอบปี ภาษีไม่เกิน 20 ล้าน ฟรังก์ฝรั่งเศส ในขณะที่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณา การสังเกตการณ์ตามกระบวนการนี้จะใช้ระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 8 เดือน โดยในเบื้องต้นศาลจะกำหนดระยะเวลาไว้ 4 เดือน และอาจขอขยายระยะเวลาได้อีก 4 เดือน

การสังเกตการณ์ตามระบบนี้จะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและง่ายกว่าการสังเกตการณ์ตามระบบทั่วไป ในระบบนี้ศาลจะแต่งตั้งผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการก็ต่อเมื่อเห็นว่ามี ความจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการ โดยอำนาจของผู้พิพากษาผู้สอดส่องและพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้จะเพิ่มมากขึ้น ในกรณีที่ศาลไม่แต่งตั้งผู้จัดทำแผนที่จะให้ลูกหนี้ เป็นผู้ทำรายงานเสนอว่า

¹⁸⁰ ปัทมา วุฒิประชารัฐ. เล่มเดิม. หน้า 70.

¹⁸¹ อุโฆษ เมลานนท์. เล่มเดิม. หน้า 69.

ควรจะทำแผนฟื้นฟูกิจการอย่างไร โดยอาจมีผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งให้ความช่วยเหลือในการทำแผน และให้ผู้พิพากษาผู้สอดส่องเสนอรายงาน¹⁸²

หลังจากที่ศาลได้ฟังคำชี้แจงของลูกหนี้ เจ้าพนักงานผู้จัดทำแผน เจ้าพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ผู้ตรวจ และตัวแทนของคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงาน หรือตัวแทนของพนักงานแล้ว ศาลจะพิจารณารายงานที่เจ้าพนักงานผู้จัดทำตลอดเวลา¹⁸³

เจ้าพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้จะเป็นผู้รับข้อเสนอเรื่องการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่เสนอโดยเจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนและเป็นผู้รวบรวมข้อตกลงในเรื่องระยะเวลาชำระหนี้และจำนวนหนี้ที่ชำระ ที่เสนอโดยเจ้าหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ¹⁸⁴ และได้ยื่นแสดงความเป็นเจ้าหนี้ต่อเจ้าพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ไว้¹⁸⁵

ตัวแทนพนักงานที่ศาลเรียกเข้ามาจะช่วยชี้แจงให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่กิจการเกี่ยวข้อง ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองสถานภาพของพนักงานแห่งกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน¹⁸⁶ แผนเสนอมาและมีคำสั่งกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ หรือมีคำสั่งให้ชำระบัญชีเมื่อเห็นว่าการฟื้นฟูไม่อาจเป็นไปได้¹⁸⁷

ศาลจะกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ หรือให้มีการโอนกิจการของลูกหนี้ไปให้บุคคลภายนอก หรือให้ลูกหนี้ประกอบกิจการต่อไปโดยมีการโอนกิจการบางส่วน of ลูกหนี้¹⁸⁸ ศาลจะกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการที่ให้ลูกหนี้ประกอบกิจการต่อไปเมื่อเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่ชัดเจนในการฟื้นฟูกิจการ และในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ส่วนการโอนกิจการนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปได้ เพื่อรักษาการจ้างงานไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนและเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยการโอนกิจการนั้นอาจเป็นการโอนทั้งหมดหรือ เพียงบางส่วน¹⁸⁹

เมื่อศาลมีคำสั่งกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการแล้วก็จะแต่งตั้ง เจ้าพนักงานศาลผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ ให้ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผน ฟื้นฟูกิจการ โดยศาลจะแต่งตั้งพนักงานผู้จัดทำแผน หรือเจ้าพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ให้ทำหน้าที่นี้ก็ได้ และศาล

¹⁸² ธนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 18.

¹⁸³ Commercial Code, article L631-12 paragraph 4.

¹⁸⁴ Commercial Code, article L622-20.

¹⁸⁵ ธนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 16.

¹⁸⁶ Commercial Code, article L621-4 paragraph 2., L620-1 paragraph 1.

¹⁸⁷ แห่เล่มเดิม.

¹⁸⁸ Commercial Code, article L631-22.

¹⁸⁹ ธนกร วรปรัชญากุล. เล่มเดิม. หน้า 19-20.

สามารถแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติตามแผนคนเดิม เมื่อศาลเห็นสมควรเองหรือเมื่อพนักงานอัยการร้องขอ เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถที่จะเรียกดูเอกสาร และข้อมูลทุกอย่างที่เห็นว่าจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ได้¹⁹⁰

6) ผลของคำสั่งศาล

คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อเริ่มสังเกตการณ์ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญในหลายประการ คือ

ก. ผลในเชิงรูปแบบ

จะต้องมีการโฆษณาคำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไปยังหน่วยงานหรือในเอกสารดังต่อไปนี้ ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง¹⁹¹

(1) สำนักงานทะเบียนการค้าและบริษัท (Leregistre du commerce et des sociétés) ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ประกอบการพาณิชย์ (un commerçant) หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนการค้าและบริษัท ทั้งนี้ โดยระบุอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานศาลด้วย

(2) สำนักทะเบียนการประกอบอาชีพ (le repertoire des métiers) หรือสำนักทะเบียนการประกอบกิจการ (le repertoire des entreprises) ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ประกอบการช่างฝีมือ (un artisan)

(3) ส่วนงานทะเบียนคดีฟื้นฟูกิจการประจำศาลจังหวัด ในกรณีที่ลูกหนี้มิได้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนการค้าและบริษัท สำนักทะเบียนการประกอบอาชีพ หรือสำนักทะเบียนการประกอบกิจการ ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าหน้าที่ประจำศาลระบุนายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการชื่อและนามสกุลของผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารกิจการ

(4) เอกสารรวบรวมคำสั่งศาล (un journal d'annonce légale) ณ สถานที่ที่ลูกหนี้มีสถานประกอบการตั้งอยู่ ทั้งนี้ ในเอกสารดังกล่าวให้ระบุชื่อของลูกหนี้ สถานประกอบการ เลขหมายทะเบียนที่จดไว้ ณ สำนักงานทะเบียนการค้าและบริษัท หรือสำนักทะเบียนการประกอบอาชีพหรือการประกอบกิจการดังกล่าวข้างต้น การประกอบกิจการของลูกหนี้ และวันที่ศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ตลอดจนชื่อและที่อยู่ ของตัวแทนเจ้าหนี้ และของเจ้าพนักงานที่ศาลแต่งตั้ง ในกรณีที่มีการแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ ของเจ้าพนักงานศาลนั้น พร้อมกับกำหนดให้เจ้าหนี้ดำเนินการยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ต่อ ตัวแทนเจ้าหนี้ (une déclaration des créances)

¹⁹⁰ แห่หลังเดิม. หน้า 20.

¹⁹¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. เล่มเดิม.

ข. ผลในเชิงเนื้อหา

ผลต่อฝ่ายเจ้าหนี้

(1) คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการมีผล เป็นการห้ามมิให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดซึ่งมูลหนี้เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งดังกล่าวฟ้องคดีในศาล โดยประสงค์ที่จะลงโทษให้ลูกหนี้ชำระหนี้เงิน หรือเพื่อบอกเลิกสัญญาเพราะเหตุที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เงิน คำสั่งศาลยังมีผลเป็นการระงับการดำเนินการบังคับคดี (toute voie d'exécution) โดยเจ้าหนี้ดังกล่าวที่กระทำต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์¹⁹² นอกจากนี้คดี ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา (Les instances en cours) ก็ถูกระงับเป็นการชั่วคราวด้วย (Suspendues) ทั้งนี้ จนกว่าเจ้าหนี้ที่ดำเนินคดีนั้น ได้ดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจะเป็นไปเพียงเพื่อการดำเนินการตรวจสอบสถานะความเป็นเจ้าหนี้และกำหนดจำนวนหนี้ต่อไป¹⁹³ โดยศาลจะหมายเรียกให้ตัวแทนเจ้าหนี้และเจ้าพนักงาน ที่ศาลแต่งตั้งเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาคดีด้วย

(2) คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการมีผล ทำให้ดอกเบีย้สะดุดหยุดลง ไม่ว่าจะเป็นดอกเบีย้ตามสัญญาหรือตามกฎหมาย เว้นแต่เป็นกรณี ที่เกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน (des contrats de prêt) ที่มีกำหนดระยะเวลา 1 ปีหรือมากกว่า เป็นต้น¹⁹⁴ แต่อย่างไรก็ตามคำสั่งศาลให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ มิได้ทำให้หนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ ณ วันที่ศาลมีคำสั่งถึงกำหนดชำระแต่อย่างใด¹⁹⁵

ผลต่อฝ่ายลูกหนี้

(1) คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการมีผล เป็นการห้ามมิให้ลูกหนี้ชำระหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนที่ศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ เว้นแต่หนี้ที่สามารถหักกลบลบกันได้ตามกฎหมาย (le paiement par compensation de créances connexes)¹⁹⁶

นอกจากนี้นับแต่ศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการผู้บริหารกิจการลูกหนี้จะทำการ โอนหุ้น (les parts sociaux ou actions) ตราสารการลงทุน (le certificate d'investissement) หรือสิทธิออกเสียง (le droit de vote) ที่แสดงถึงสิทธิของตน ในบริษัทที่ตกอยู่ภายใต้คำสั่งศาลให้

¹⁹² Commercial Code, article L621-40.

¹⁹³ Commercial Code, article L621-41.

¹⁹⁴ Commercial Code, article L621-48.

¹⁹⁵ Commercial Code, article L621-49.

¹⁹⁶ Commercial Code, article L621-24.

ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อฟื้นฟูกิจการนั้น ได้ก็แต่เมื่อ กระทำตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด¹⁹⁷ มิฉะนั้น การดำเนินการดังกล่าวจะตกเป็นโมฆะ

(2) การจำหน่าย จำนำ หรือการให้สิทธิประโยชน์พิเศษใดๆ ไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานที่ศาลแต่งตั้ง¹⁹⁸

(3) ในระหว่างระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์ กิจการลูกหนี้ยังคงดำเนินต่อไปตามปกติ โดยผู้บริหารกิจการลูกหนี้ยังคงมีอำนาจบริหารกิจการด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม อำนาจในการบริหารจัดการกิจการของผู้บริหารเดิมนั้นอาจได้รับผลกระทบจากคำสั่งศาล ให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการที่ได้แต่งตั้งเจ้าพนักงานศาล ทั้งนี้ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานศาลที่ศาลกำหนด ซึ่งศาลอาจกำหนดให้เจ้าพนักงานศาลมีอำนาจหน้าที่เพียงควบคุมดูแลการบริหารจัดการกิจการของผู้บริหารเดิม หรือช่วยเหลือผู้บริหารกิจการลูกหนี้ ในการกระทำการต่างๆ ในการบริหารจัดการกิจการหรือในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือถึงขนาดเข้าบริหารจัดการกิจการลูกหนี้แทนผู้บริหารเดิมแต่เพียงผู้เดียวก็ได้ โดยในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานศาลดังกล่าวต้องเคารพต่อหน้าที่ต่างๆ ของลูกหนี้ทั้งที่เป็นหน้าที่ตามกฎหมายและหน้าที่ตามสัญญาต่างๆ ที่ผู้บริหารกิจการลูกหนี้มีอยู่¹⁹⁹

ผู้บริหารกิจการลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการบริหารจัดการกิจการ ที่เป็นปกติธุระ (les actes de gestion courante) ที่ไม่ตกอยู่ภายในขอบอำนาจของเจ้าพนักงานศาล²⁰⁰

เจ้าพนักงานที่ศาลแต่งตั้งแต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ให้มีการปฏิบัติตามสัญญาที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ โดยดำเนินการตามข้อผูกพันแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งของกิจการลูกหนี้ต่อไป²⁰¹ และคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน แม้ว่ากิจการลูกหนี้จะมีได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดี การที่กิจการลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันดังกล่าวนำมาแต่เพียงสิทธิของเจ้าหนี้ในการแถลงความ เป็นหนี้เท่านั้น อนึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้หยุดการประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตลอดเวลาโดยเฉพาอย่างยิ่งในกรณีที่

¹⁹⁷ Commercial Code, article L621-19.

¹⁹⁸ Commercial Code, article L621-50.

¹⁹⁹ Commercial Code, article L621-22.

²⁰⁰ Commercial Code, article L621-23.

²⁰¹ Commercial Code, article L621-28.

สถานะทางเศรษฐกิจของกิจการลูกหนี้ได้รับความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว (la détérioration rapide) หรือสั่งให้ชำระบัญชีกิจการลูกหนี้เพื่อบังคับชำระหนี้ต่อไป²⁰²

สำหรับหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังคำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อฟื้นฟูกิจการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้การดำเนินการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้เป็นไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดให้หนี้ของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กิจการลูกหนี้ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดี เป็นหนี้ที่อยู่ในลำดับต้นที่จะได้รับชำระหนี้ก่อนหนี้อื่น (un sort préférential) โดยให้ได้รับชำระหนี้ตามกำหนดเวลาในกรณีของแผนฟื้นฟูกิจการในลักษณะที่ลูกหนี้ยังคงดำเนินกิจการต่อไป อย่างไรก็ตามในกรณีที่แผนฟื้นฟูกิจการกำหนดให้มีการโอนกิจการลูกหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่บุคคลภายนอก หรือลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ในกรณีที่ลูกหนี้ยังคงประกอบกิจการต่อไป ให้หนี้นั้นได้รับชำระก่อนหนี้อื่นยกเว้นหนี้ตามสัญญาจ้างแรงงาน²⁰³

7) การสิ้นสุดการสังเกตการณ์

ภายหลังจากที่ศาลได้ฟังคำชี้แจงของลูกหนี้ เจ้าพนักงานผู้จัดทำแผน เจ้าพนักงานผู้เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ผู้ตรวจและตัวแทนของคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้บริหารและพนักงาน หรือตัวแทนของพนักงานแล้ว เมื่อศาลพิจารณารายงานที่เจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนเสนอมาแล้วเห็นว่า การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่อาจเป็นไปได้ หรือ เมื่อศาลพิจารณา และตรวจสอบแล้วเห็นว่า โอกาสที่เจ้าหนี้จะได้รับการชำระหนี้ ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากแผนฟื้นฟูกิจการที่ให้ลูกหนี้ประกอบกิจการต่อไปจะสร้างความเสียหายแก่เจ้าหนี้ หรือกรณีที่ลูกหนี้ ผิดนัดหรือไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการหรือศาลมีคำสั่งให้ชำระบัญชี หรือเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์แล้ว ลูกหนี้ไม่อาจปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการได้ เมื่อเจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนได้ทำรายงานเสนอศาล เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวศาลมีอำนาจสั่งให้ชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้ได้ อันเป็นเหตุให้การสังเกตการณ์ตามกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้สิ้นสุดลง

²⁰² Ibid.

²⁰³ Commercial Code, article L621-32.

บทที่ 4

วิเคราะห์การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ครั้งที่ 2

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของไทยในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้นยังมีประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ เช่นกรณีเมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้วทำให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของกรฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือ มิให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งกับทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้โดยวิธีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการไม่ว่าโดยฝ่ายลูกหนี้หรือฝ่ายเจ้าหนี้แล้วซ้ำแล้วซ้ำเล่าภายในระยะเวลาใกล้เคียงกันกับคดีก่อน ในบทนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อแตกต่างและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว โดยการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่ลูกหนี้จะยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการในครั้งที่ 2 อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ เพื่อป้องกันการใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ไม่ชอบ

4.1 วิเคราะห์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

การฟื้นฟูกิจการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการของลูกหนี้ซึ่งประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวได้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการ หรือปรับโครงสร้างกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้กิจการของลูกหนี้กลับคืนสู่สภาพที่สามารถดำเนินการตามปกติต่อไปได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 หมวด 3/1 ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มิได้มีเจตนาที่จะเปิดโอกาสให้กิจการ ทุกประเภทสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ในทางตรงข้ามมาตรา 90/1 กำหนดนิยาม คำว่า ลูกหนี้ ไว้ให้หมายความเพียงถึงลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง สาเหตุที่กฎหมายกำหนดให้โอกาสแต่เพียง

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8428/2544.

ลูกหนี้ที่เป็นกิจการประเภทบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัดสืบเนื่องมาจากมุมมองของการปรับโครงสร้างและโครงสร้างทุนโดยทั่วไป สามารถแยกรายละเอียดในวิธีการที่จะใช้สำหรับกิจการประเภทต่างๆ ได้ หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสมอย่างมากสำหรับกิจการในขนาดใหญ่และขนาดกลางที่ต้องการเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ²

การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ คือ มาตรการบังคับให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เข้ามาเจรจาทางแก้ไขหนี้สินโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

- 1) มีการยื่นข้อเสนอขอชำระหนี้สินซึ่งเรียกว่าแผนหรือแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เช่น กำหนดมาตรการทางการเงินหรือการปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้
- 2) มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาอนุมัติรับแผน
- 3) โดยมีข้อกำหนดให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้เสียงข้างน้อยด้วย แต่ยังไม่มีการกำหนดให้ความคุ้มครองแก่ลูกหนี้

ดังนั้น การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงเป็นวิธีการประนีประนอมอย่างหนึ่งภายใต้การกำกับดูแลของศาล³

4.1.1 การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยลูกหนี้จะต้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอ โดยผู้ที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ดี จะยื่นคำฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ดีจะต้องยื่นคำร้องขอหรือคำฟ้องนั้นต่อศาลล้มละลายซึ่งได้แก่ ศาลล้มละลายกลาง ซึ่งมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร หรือยื่นต่อศาลล้มละลายภาคซึ่งมีเขตอำนาจตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายภาคแต่ละภาค ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 3 และมาตรา 5 โดยผู้ร้องต้องยื่นคำร้องนั้นต่อศาลที่ลูกหนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น หรือต่อศาลที่ลูกหนี้ประกอบกิจการอยู่ในเขตศาลนั้น ไม่ว่าจะประกอบกิจการนั้นจะได้ทำโดยลูกหนี้หรือตัวแทนของลูกหนี้ ในขณะที่มีการยื่นคำร้องหรือคำฟ้องนั้นหรือภายในกำหนดเวลา 1 ปีก่อนนั้น คือ ก่อนที่จะมีการฟ้องหรือร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 150⁴

² วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 24.

³ วิชัย ตันติกุลานันท์. (2548). การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. หน้า 7.

⁴ วิชัย ตันติกุลานันท์. เล่มเดิม. หน้า 14.

4.1.1.1 คุณสมบัติของลูกหนี้ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มิได้หมายความว่ากิจการทุกประเภทจะขอฟื้นฟูกิจการได้ แต่ลูกหนี้ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการต้องเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายที่ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 90/1 แห่งพระราชบัญญัติลูกหนี้ล้มละลาย ซึ่งให้ความหมายของคำว่าลูกหนี้ว่าลูกหนี้ที่จะขอหรือถูกขอให้ฟื้นฟูกิจการจะต้องเป็นลูกหนี้ประเภทนิติบุคคล 3 ประเภทได้แก่ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ดังนั้น ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือกิจการที่มีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ย่อมไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้

บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1069 คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นที่มีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัด เพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ ส่วนบริษัทมหาชนจำกัด มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือบริษัทประเภทที่ตั้งขึ้นด้วยความประสงค์จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัด ไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ และบริษัทดังกล่าวได้ระบุมูลค่าความประสงค์ไว้ในหนังสือ บริคณฑ์สนธิสำหรับนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนั้น ในปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงกำหนดเพิ่มเติมในเรื่อง⁵

4.1.1.2 ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

บทบัญญัติมาตรา 90/4 วางหลักเกณฑ์ทั่วไปสำหรับบุคคล ซึ่งมีสิทธิร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ อันได้แก่

1. เจ้าหนี้ซึ่งอาจเป็นคนเดียวหรือหลายคนรวมกันและมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท
2. ลูกหนี้ซึ่งมีลักษณะตามมาตรา 90/3
3. ธนาคารแห่งประเทศไทย ในกรณีลูกหนี้ตามมาตรา 90/3 เป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
4. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในกรณีที่ลูกหนี้ตามมาตรา 90/3 เป็นบริษัทหลักทรัพย์
5. กรมการประกันภัย ในกรณีที่ลูกหนี้ตามมาตรา 90/3 เป็นบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัทประกันชีวิต

⁵ อุโฆษ เมลานนท์. (2555). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูกิจการ ในกิจการขนาดย่อม. หน้า 74.

6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้ตามมาตรา 90/3 ซึ่งเป็นนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐและลูกหนี้ดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁶

กรณีดังกล่าวข้างต้นแบ่งผู้มีสิทธิขอฟื้นฟูกิจการออกตามประเภทกิจการของลูกหนี้ดังนี้

1. ประเภทกิจการทั่วไป ได้แก่ บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่ประกอบกิจการต่างๆ ไป เช่น กิจการนำเข้า ส่งออก ถ่ายสินค้า ให้เช่า บริการขนส่ง เป็นต้น กิจการประเภทนี้ผู้ที่ขอฟื้นฟูกิจการได้มีจำนวน 2 จำพวกคือ

1.1 เจ้าหนี้ เจ้าหนี้ที่จะร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลทั่วไปก็ได้ ซึ่ง มาตรา 90/1 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ได้ให้คำนิยาม ของคำว่า “เจ้าหนี้” หมายความว่า เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกัน แต่การยื่น คำร้องขอฟื้นฟูกิจการของเจ้าหนี้มีประกัน ไม่มีบทบัญญัติบังคับให้เจ้าหนี้ต้องยอมสละหลักประกันของตนมาเพื่อร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ดังเช่น มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แต่เจ้าหนี้มีประกันสามารถดำเนินการยื่นคำร้องขอและสามารถคิดคำนวณจำนวนหนี้ ได้ในลักษณะเช่นเดียวกันกับเจ้าหนี้ไม่มีประกัน

1.2 ลูกหนี้ กรณีของลูกหนี้ต้องถือว่าเป็นเรื่องที่บริษัทเป็นผู้ร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น จึงไม่มีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องร้องขอให้ผู้ถือหุ้นให้ความเห็นชอบ และในส่วนตัวของผู้ถือหุ้นเอง ไม่ถือว่ามีอำนาจร้องให้ฟื้นฟูกิจการหรือร้องคัดค้านการฟื้นฟูกิจการแต่อย่างใด สำหรับในกรณีที่ลูกหนี้ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว⁷ ไปแล้ว ก็ไม่ต้องขอความเห็นชอบจากศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อีกเช่นกัน⁸

2. ประเภทกิจการพิเศษ

กิจการบางประเภทที่กฎหมายกำหนดได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁹

⁶ วิชาญ วิชาญสรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 25-26.

⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 17.

⁸ วิชาญ วิชาญสรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 27-28.

⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/4 วรรค 1 (6).

กิจการประเภทเหล่านี้ผู้ที่จะมีสิทธิร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ได้แก่

1) เจ้าหนี้

2) ลูกหนี้

3) หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับดูแล ได้แก่

(1) ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับลูกหนี้ที่เป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

(2) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทหลักทรัพย์

(3) กรมการประกันภัย สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทประกัน วินาศภัย หรือบริษัทประกันชีวิต

(4) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการ ของลูกหนี้ประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับลูกหนี้และเจ้าหนี้นั้น จะยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการประเภทพิเศษนี้ด้วยตัวเองได้ แต่จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากหน่วยงานของรัฐดังที่กล่าวไว้ใน (1) - (4) เสียก่อน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/4 วรรค 2 วรรค 3 และวรรค 4¹⁰

4.1.1.3 หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

1. บริษัทลูกหนี้ที่จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ต้องเป็นลูกหนี้ ที่ยังไม่ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดตามมาตรา 90/5 (1) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ถ้าศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว จะมีการขอให้ฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้รายนั้นไม่ได้ เพราะเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย แต่ถ้าศาลเพียงแต่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของบริษัทลูกหนี้รายนั้นชั่วคราว ก็ยังสามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้รายนั้นได้

2. บริษัทลูกหนี้ยังมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายครบถ้วนบริบูรณ์ตามมาตรา 90/5 (2) กล่าวคือ ลูกหนี้ยังไม่ถูกศาลสั่งเลิกการเป็นนิติบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม หรือไม่มีการจดทะเบียนขอเลิกนิติบุคคลนั้น หรือต้องไม่เป็นนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้นจะเสร็จหรือไม่ก็ตาม¹¹

3. ความมีหนี้สินล้นพ้นตัว ถ้อยคำที่ว่า “ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว” มีความหมายอย่างเดียวกันกับข้อสันนิษฐานของกฎหมายตามมาตรา 8 และหลักเกณฑ์ในการฟ้องคดีล้มละลาย

¹⁰ สุนทร มณีสวัสดิ์. (2541). คำอธิบายกฎหมายฟื้นฟูกิจการ พ.ร.บ. ล้มละลายมาตรา 90/1- มาตรา 90/90. หน้า 36-37.

¹¹ วิชัย ตันตกุลานันท์. เล่มเดิม. หน้า 23.

ตามมาตรา 9 (1) พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 กล่าวคือลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน¹² ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่นั้น ศาลจะต้องพิจารณา ถึงสถานะของลูกหนี้ว่ามีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินหรือไม่ ในการพิจารณาดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆ ประกอบกัน อาจจะเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นข้อสันนิษฐาน ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 8 หรืออาจเป็นข้อเท็จจริงใดๆ ที่แสดงให้เห็น ว่ามีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน การพิจารณาถึงสถานะที่แท้จริงของลูกหนี้ จากบัญชีงบดุลของลูกหนี้ เป็นพยานหลักฐานอีกประการหนึ่งซึ่งแสดงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว¹³

4. ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอน ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาทไม่ว่าหนี้สินนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคต กฎหมายได้กำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำของลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้ ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ถือว่าเป็นการกำหนดขนาดของกิจการที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ¹⁴ สาเหตุประการสำคัญที่กฎหมายกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำไว้ เพราะกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ที่กำหนดขึ้นไว้นี้ ไม่เหมาะกับกิจการที่มีขนาดเล็กจนเกินไป เนื่องจากการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ในลักษณะนี้จะมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นพอสมควร

ในส่วนลักษณะของหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายไทยนั้น มีลักษณะใกล้เคียงกับ ข้อจำกัดของหนี้ที่จะฟ้องเป็นคดีล้มละลาย กล่าวคือ ต้องเป็นหนี้ อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้สินนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ซึ่งหนี้ที่มีจำนวนแน่นอน (Liquidated) ได้แก่ หนี้ที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง หรือส่งมอบเงิน หรือทรัพย์สินบางชนิดมีจำนวนแน่นอน ส่วนหนี้ที่มีจำนวนยังไม่แน่นอน (Unliquidated) เป็นการส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินที่ยังไม่แน่นอนยังจะต้องมีการกำหนดหรือคำนวณก่อน หนี้ซึ่งเป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้น หากไม่มีการชำระหนี้ผลที่สุดก็ต้องมีการชดเชยด้วยค่าเสียหาย ตราบไคที่ยังไม่มีการคำนวณค่าเสียหายก็ถือว่าเป็นหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอนเหมือนกัน¹⁵

ดังนั้นคำว่า “หนี้จำนวนแน่นอน” ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับ “หนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน” ในกฎหมายล้มละลายจึงมีความหมายว่า เป็นหนี้ที่แน่นอนชัดเจนหรืออาจคำนวณได้แน่นอน ทั้งนี้โดยดูสภาพแห่งหนี้หรือคำนวณได้จากตัวทรัพย์สิน เช่น

¹² เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 18.

¹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6858/2546.

¹⁴ เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 19.

¹⁵ โสภณ รัตนากร. (2547). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป. หน้า 36.

หนี้กู้ยืม หนี้ค่าดอกเบี้ยติดค้าง หนี้ค่าซื้อของเชื่อ หนี้ค่าเช่า เป็นต้น¹⁶ โดยหนี้เหล่านี้ อาจเกิดจากนิติกรรมสัญญาต่างๆ เป็นเหตุให้คำนวณถึงวันยื่นคำร้องขอว่าเป็นหนี้เพียงใด ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องเป็นหนี้ตามคำพิพากษาเสมอไป แม้ยังมีได้เป็นหนี้ตามคำพิพากษาใดๆ เลยก็ได้ อย่างไรก็ตาม หนี้บางอย่างที่ยังไม่ได้กำหนดจำนวนหนี้โดยแน่นอน เช่น การเรียกร้องค่าเสียหาย ก็อาจมีการกำหนดให้เป็นหนี้ที่มีจำนวนแน่นอนได้ โดยการทำข้อตกลงระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ การแปลงหนี้ใหม่หรือมีคำพิพากษากำหนดจำนวนหนี้ที่แน่นอน เป็นต้น

สำหรับการถึงกำหนดชำระของหนี้ นั้น หนี้ของกิจการลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว อาจเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระในอนาคตก็ได้ ซึ่งกรณีนี้จะต่างจากคดีแพ่งสามัญที่เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ได้ก็ต่อเมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว เหตุที่กฎหมายในส่วนของการฟื้นฟูกิจการมีความแตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไปนั้น มีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เนื่องจากการฟื้นฟูกิจการนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นได้ การที่จะรอให้หนี้ถึงกำหนดชำระเสียก่อนแล้วจึงสามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้นั้น จึงเข้าไปในการแก้ปัญหาทางการเงิน ดังนั้น จึงต่างจากการฟ้องชำระหนี้ในคดีแพ่งทั่วไป ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้¹⁷

5. มีเหตุอันสมควรและมีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้

5.1 เหตุอันสมควร เป็นการบัญญัติเปิดช่องทางไว้กว้างๆ เพื่อให้ศาล ได้มีโอกาสใช้ดุลพินิจ¹⁸ ในการพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ เหตุอันสมควรนี้รวมถึงมูลเหตุที่นำมาสู่การขอฟื้นฟูกิจการและผลที่จะได้รับจากการขอฟื้นฟูกิจการนั้น เช่น ลูกหนี้ต้องรับภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเนื่องจากการปรับลดค่าเงิน หรือลูกหนี้ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุครั้งใหญ่ซึ่งก่อให้เกิดหนี้ต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก หรือลูกหนี้ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัว ในภาคธุรกิจ¹⁹ กิจการมีพื้นฐานที่ดี เพียงจะขาดทุนเกิดปัญหาทางการเงินเพราะค่าเงิน เป็นแหล่งจ้างงาน เป็นกิจการที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ มีเจ้าหนี้หลายรายเต็มใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นกิจการที่

¹⁶ วิชามหาคุณ ก เล่มเดิม. หน้า 43.

¹⁷ อุโฆษ เมลานนท์. เล่มเดิม. หน้า 77.

¹⁸ สุนทร มณีสวัสดิ์. เล่มเดิม. หน้า 34.

¹⁹ เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 20.

หากล้มละลายแล้วจะมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก²⁰ เหตุอันสมควรที่มักจะอ้างในการร้องขอมักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการนั่นเอง²¹

ผลที่จะได้รับจากการฟื้นฟูกิจการจะทำให้บรรลุลักษณะประสงคของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ เช่น

1. ทำให้บริษัทลูกหนี้คงสภาพในการดำเนินกิจการต่อไปไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
2. ทำให้ศาลสามารถเข้าไปรับรองข้อตกลงภายนอกศาล ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการปรับโครงสร้างหนี้ได้
3. ทำให้กิจการของลูกหนี้สามารถที่จะกลับมาดำเนินกิจการทำกำไร ได้ดังเดิม
4. ทำให้สามารถรักษาการจ้างงานจำนวนมากเอาไว้ได้
5. ทำให้การดำเนินกิจการที่ดำเนินการต่อไปนั้นเป็นประโยชน์ ต่อสาธารณชน
6. ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้มากกว่า ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

5.2 ช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ คือ วิธีการในการที่จะทำให้ลูกหนี้สามารถกลับคืนสู่สภาพสภาวะทางการเงินที่เป็นปกติได้ และทำให้การฟื้นฟูกิจการนั้น บรรลุลักษณะประสงคตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการยังเป็นแนวทาง ที่จะแสดงต่อไปว่าแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในอนาคตจะออกมาในรูปแบบใด ช่องทางในการฟื้นฟูกิจการอาจแยกได้เป็น 2 กรณี²² คือ

1) กิจการบริษัทลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์สภาวะของกิจการที่มีลักษณะของการผลิตและจำหน่าย จุดเด่นชัดที่จะถือว่ากิจการมีโอกาสในการดำรงอยู่ (Viability) คือการพิจารณาในขั้นต้นว่ากิจการนั้นสามารถเลี้ยงตัวเองได้หรือไม่ ซึ่งหากคาดการณ์ได้ว่ากิจการสามารถที่จะทำกำไรได้ ก็อาจถือได้ว่ามีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการ เช่น การกู้ยืมเงิน มาใช้ในการลงทุนเพิ่มเติม ขยายกำหนดระยะเวลาในการชำระหนี้ออกไป การขายทรัพย์สินที่ไม่ใช่ทรัพย์สินหลักของธุรกิจ เพื่อนำเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการ ปรับลักษณะของธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจลดอัตราดอกเบี้ยในระหว่างดำเนินการฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น²³

2) การชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เป็นการพิจารณาในแง่ผลประโยชน์สูงสุดของเจ้าหนี้ (Best interest) คือสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการเข้าสู่การ ปรับโครงสร้างตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการ

²⁰ สุธีร์ ศุภนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 230.

²¹ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 35.

²² แหล่งเดิม. หน้า 33.

²³ เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 20.

จะทำให้เกิดผลดีกว่าการเข้าสู่กระบวนการชำระหนี้ ตามกฎหมายล้มละลาย ถือว่าเป็นช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้

แต่หากกิจการบริษัทลูกหนี้นั้นไม่มีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการแล้ว และไม่มีช่องทางที่จะไม่เกิดประโยชน์สมควรที่จัดสรรแบ่งชำระหนี้สินแก่เจ้าหนี้ ก็ไม่มีเหตุ อันสมควรและไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ เช่น ลูกหนี้เป็นเจ้าของกิจการเจ้าของโรงงานผลิตกระดาษและกล่องกระดาษแต่โรงงานดังกล่าวอยู่ระหว่างสัญญาเช่ากับผู้เช่า ผู้เช่าจึงเป็น ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในโรงงาน ในขณะที่ยื่นคำร้องขอ ลูกหนี้ยังไม่อาจปรับปรุง ฟื้นฟูกิจการในการประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวได้ ทั้งการให้เช่าโรงงานของลูกหนี้ก็มีลักษณะเป็นการเช่าเพียงรายเดียว หากใช้กรณีลูกหนี้ประกอบกิจการทำเป็นธุรกิจในการให้เช่าทรัพย์สิน อันจะต้องมีการจัดการบริหารในทางธุรกิจ การค้าแต่อย่างใด²⁴ หรือลูกหนี้ประกอบธุรกิจ ประเภทร้านค้าสะดวกซื้อ เมื่อลูกหนี้ไม่ได้ประกอบกิจการใดๆ แล้วและไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ ได้ทุนหมุนเวียนจากสถาบันการเงินใด ลูกหนี้ไม่มีโอกาสฟื้นฟูกิจการ หรือปรับโครงสร้างหนี้เพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้²⁵ กรณีจึงไม่มีเหตุอันสมควรและไม่มีช่องทาง ในการฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้ได้ เป็นต้น

4.1.2 การพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะดำเนินการไต่สวนเป็นการด่วน โดยจะประกาศคำสั่งรับคำร้องขอ พร้อมทั้งวันเวลานัดไต่สวนในหนังสือพิมพ์รายวัน ที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ ยื่นคำคัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ โดยผู้ที่ประสงค์จะคัดค้านต้องยื่นคำคัดค้านก่อนวันไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่าสามวัน²⁶

การไต่สวนคดีฟื้นฟูกิจการนี้กฎหมายมุ่งเน้นความรวดเร็ว และได้กำหนดมาตรการให้ศาลไต่สวนการร้องขอติดต่อกันไปโดยไม่ต้องเลื่อนจนกว่าจะเสร็จการไต่สวน และมีคำสั่ง เว้นแต่กรณีมีเหตุสุดวิสัย นอกเหนือจากการพิจารณาต่อเนื่องแล้วมาตรา 90/11 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ยังกำหนดมาตรการป้องกันการประวิงคดีไว้ หลายกรณี กล่าวคือ

1. ผู้ร้องขอและผู้คัดค้านต้องมาศาลทุกนัด ฝ่ายที่มีหน้าที่นำสืบในนัดใดต้องเตรียมพยานหลักฐานมาให้พร้อม หากผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านไม่มาหรือไม่เตรียมพยานหลักฐานมาให้ถือว่าไม่ตั้งใจร้องขอหรือคัดค้าน หรือไม่ตั้งใจนำสืบพยานหลักฐานต่อไปแล้วแต่กรณี

²⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8428/2544.

²⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1933/2548.

²⁶ สุธีร์ สุกนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 232.

2. ในกรณีที่ผู้ร้องขอหรือผู้คัดค้านไม่มาศาลในนัดใด ให้ถือว่าผู้นั้นทราบกระบวนการพิจารณาของศาลในนัดนั้น

3. ในกรณีที่ผู้ร้องขอหรือผู้คัดค้านไม่มีหน้าที่นำสืบในนัดใด เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลให้ไม่ต้องมาศาลในนัดใด ให้ถือว่าสละสิทธิในการนำสืบในนัดนั้น

4. การขอเลื่อนการสืบพยานหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับประเด็นคดี ให้ถือว่าเป็นกรณีจำเป็นและมีอาจก้าวล่วงได้ แต่ให้สั่งเลื่อนได้เพียงครั้งเดียว²⁷

ซึ่งหากไม่มีผู้คัดค้านคำร้องขอแล้ว ศาลอาจงดการไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเสียทีเดียวก็ได้²⁸ ทำให้เห็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการเปิดโอกาสให้กิจการลูกหนี้ได้รับคำสั่งอนุญาตฟื้นฟูกิจการมากกว่าการที่ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการร้องขอ

หลังจากศาลไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วหากไม่มีการถอนคำร้องขอ และมีการจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลจะมีคำสั่งได้เป็น 2 กรณีคือ

1. ยกคำร้องขอ ในกรณีที่ศาลไต่สวนแล้วไม่ได้ความจริงตามมาตรา 90/3 และมาตรา 90/10 กล่าวคือ

ก. ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

ข. ลูกหนี้เป็นลูกหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกัน ไม่ถึง 10 ล้านบาท

ค. ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ

ง. ไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

จ. ผู้ร้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยไม่สุจริต กล่าวคือ ในการยื่น คำร้องขอนั้น ผู้ร้องมิได้ยื่นคำร้องขอโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้²⁹

ซึ่งการที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอจะมีผลทำให้สภาวะพัก การชำระหนี้ตามมาตรา 90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 สิ้นสุดลง และศาลมีหน้าที่ต้องดำเนินการตรามตรา 90/72 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ดังนี้

1) ประกาศคำสั่งดังกล่าวในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

2) แจ้งคำสั่งศาลไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือ นายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยด่วน เพื่อนายทะเบียนจะได้แจ้งคำสั่งของศาลไว้ในทะเบียน

²⁷ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. เล่มเดิม. หน้า 52-53.

²⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3586/2548

²⁹ เอื้อน ขุนแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 35.

3) แจ้งไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมการประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁰

คำสั่งขอร้องขอนี้ผู้ร้องอาจอุทธรณ์คำสั่งศาลไปยังศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายได้ตามมาตรา 24 (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 ภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

2. คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

แบ่งได้ออกเป็น 2 กรณี คือ

1) คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน เมื่อศาลล้มละลายกลางได้สอบสวนแล้วเห็นว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมาย ศาลจะงดการได้สอบสวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หากไม่มีลูกหนี้หรือเจ้าหนี้นี้ยื่นคำคัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและผู้ทำแผนก่อนวันนัดได้สอบสวน นัดแรกไม่น้อยกว่า 3 วันตามมาตรา 90/9 วรรค 3 กรณีเช่นนี้ย่อมมีผลว่าศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน ตามคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามที่ผู้ร้องเสนอมาทั้งนี้ตามมาตรา 90/10 วรรค 2

2) คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแต่ยังไม่มีการตั้งผู้ทำแผน เป็นกรณีที่ศาลล้มละลายกลางพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ได้ แต่ยังไม่มีการตั้งผู้ทำแผนหากศาลพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว เห็นว่าผู้ทำแผนที่ผู้ร้องเสนอนั้น ไม่เหมาะสมหรือไม่สมควร หรือลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อัดค้านผู้ทำแผนที่ผู้ร้องเสนอมา และมีการเสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนแข่งกัน กรณีนี้ศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายโดยเร็วที่สุด เพื่อพิจารณาเลือกว่าบุคคลใดสมควรเป็น ผู้ทำแผนตรงจุดนี้ เพื่อเป็นการอุดช่องว่างสถานะสูญญากาศ เนื่องจากอำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของผู้บริหารลูกหนี้สิ้นสุดลงภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลจะมีคำสั่งตั้งผู้บริหารชั่วคราวซึ่งอาจจะเป็นผู้บริหารของลูกหนี้ก็ได้³¹ ให้มีอำนาจหน้าที่จัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จนกว่าจะมีการตั้งผู้ทำแผน³² และในระหว่างที่ไม่สามารถมีคำสั่งตั้งผู้บริหารชั่วคราวได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว เพื่อรอจนกว่าศาลจะมีคำสั่งตั้ง ผู้ทำแผนชั่วคราวได้แต่สถานะของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิได้มีฐานะเป็นผู้บริหารชั่วคราวแต่อย่างใด

³⁰ สุนทร มณีสวัสดิ์. เล่มเดิม. หน้า 70-71.

³¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6858/2546.

³² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/20.

การประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเลือกผู้ทำแผน³³

1. กรณีลูกหนี้ไม่ได้เสนอผู้ทำแผน มติเลือกผู้ทำแผนต้องเป็นมติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่มีจำนวนหนี้ข้างมาก ซึ่งได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น

2. กรณีลูกหนี้เสนอผู้ทำแผนมาด้วย ให้ผู้ทำแผนที่ลูกหนี้เสนอมาเป็นผู้ทำแผน เว้นแต่จะมีมติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่มีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 2/3 ของจำนวนหนี้ทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้ออกเสียงในมตินั้นกำหนดให้บุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะรายงานผลการประชุมเจ้าหน้าที่ต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาเห็นชอบและมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ทำแผน

3. กรณีที่ศาลไม่เห็นชอบด้วยกับผู้ทำแผนตามมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่เลือกมา ศาลจะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่ 2 เพื่อเลือกคนหนึ่ง คนใดซึ่งเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้เสนอชื่อเป็นผู้ทำแผน

4. กรณีที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่ 2 ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ หรือมีเหตุอันสมควรที่ศาลไม่เห็นชอบด้วยกับผู้ทำแผนที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่สองมีมติเลือกผู้ทำแผนมา ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

5. ผลของการที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการของบริษัทลูกหนี้กลับมาเป็นของผู้บริหารของลูกหนี้อีกครั้ง เพราะคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการไม่ได้ทำให้สถานะของผู้บริหารของลูกหนี้สิ้นไป เป็นแต่เพียงการพักใช้อำนาจในการบริหารจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการเป็นการชั่วคราวเท่านั้น³⁴ และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิตามกฎหมายต่อไป³⁵

4.1.3 ผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

คำสั่งรับคำร้องขอก่อให้เกิดผลต่างๆ ตามมาหลายประการ ได้แก่

1. ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาล ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้³⁶ กรณีดังกล่าวแบ่งได้ ออกเป็น 2 กรณีคือ

1) กรณีที่ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

เมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาล ได้มีคำสั่งรับคำร้องขอแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งอาจจะอยู่ระหว่างนัดไต่สวนคำร้องขอหรือไต่สวนเสร็จแล้วอยู่ระหว่างรอฟังคำสั่ง หากว่าผู้ร้องขอจะขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ กรณีนี้ อยู่ในดุลพินิจของศาลว่าจะอนุญาต

³³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/17.

³⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 5414-5415/2547.

³⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/74.

³⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/8 วรรค 1.

หรือไม่ ในการที่ศาลจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่นั้น ศาลต้องพิจารณาถึงเหตุที่ขอลงคำร้องขอนั้นว่าเป็นเหตุอันสมควรหรือไม่

การพิจารณาอนุญาตให้ถอนคำร้องขอนั้น ศาลอาจพิจารณา ถึงเหตุผลในคำร้องขอที่ยื่นมานั้น ได้ยื่นมาเพื่อประสงค์จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือยื่นมาเพื่อก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่แก่นักเจ้าหนี้ ดังนั้นการที่ศาลจะพิจารณาอนุญาตให้ถอนคำร้องขอนั้น ศาลต้องพิจารณามูลเหตุต่างๆ ในคดีว่ามีการใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการส่วนนี้ในทางไม่สุจริต หรือเป็นเพียง Tactic หรือไม่ แล้วใช้ดุลพินิจให้เหมาะสม³⁷

ผู้ร้องจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เนื่องจากการร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นการร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ภายใต้กรอบของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ของลูกหนี้ทั้งหลาย กรณีมิใช่เรื่องระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ผู้ร้องขอโดยตรง กฎหมายจึงกำหนดให้ศาลเข้ามาตรวจสอบในกรณีที่มีการถอนคำร้องขอว่าจะอนุญาต ให้ถอนคำร้องหรือไม่³⁸ และเมื่อศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอแล้วศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มีผลทำให้สถานะพักชำระหนี้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 90/12 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

2) ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้

การที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ถือว่าศาลมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นแห่งคดีของชั้นร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว การยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ภายหลังจากศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้วจึงไม่อาจกระทำได้ ซึ่งมาจากหลักการเดียวกันกับมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งในคดีล้มละลายหากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว โจทก์จะขอลงฟ้องลูกหนี้ไม่ได้³⁹

2. ในกรณีที่ผู้ร้องขอตีงคำร้องขอหรือขาดนัดพิจารณาก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลาย อย่างน้อย 1 ฉบับ เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายและลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน⁴⁰ เพื่อว่าจะมีเจ้าหนี้รายอื่นหรือลูกหนี้ขอเข้าเป็นผู้ร้องขอแทนที่ผู้ร้องขอเดิมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14

³⁷ เอื้อน ขุนแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 27-28.

³⁸ แหล่งเดิม.

³⁹ คำพิพากษาฎีกา 3286/2530.

⁴⁰ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/8 วรรค 2.

การที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี นอกจากมีผลทำให้คดีสิ้นสุดลงแล้ว ยังทำให้สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) ที่เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่ศาล มีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาสิ้นสุดลงไปด้วย ตามมาตรา 90/12 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

3. คำสั่งรับคำร้องขอก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay)

เมื่อผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ไว้พิจารณา สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) ย่อมเกิดขึ้นทันที ซึ่งเป็นไปโดยผลของกฎหมายโดยที่ศาลไม่ต้องมีคำสั่ง และกฎหมายไม่ได้ระบุว่าต้องมีการประกาศโฆษณาคำสั่งรับ คำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา สถานะพักการชำระหนี้จึงจะมีผลขึ้นทันทีตามมาตรา 90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ อย่างเป็นธรรม และเป็นไปตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดไว้ ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการ และเป็นกรให้เวลาลูกหนี้หรือผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของกิจการนำไปวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปได้ รวมทั้งลดความกดดันทางการเงินจากการ ถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์สินหรือหลักประกัน⁴¹ ทั้งยังเป็นกรให้เวลาแก่ผู้ทำแผนในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการภายในกำหนด 3 เดือนนับแต่วันโฆษณาตั้งผู้ทำแผนในราชกิจจานุเบกษา แต่กำหนดเวลาดังกล่าวศาลอาจขยายให้ได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 1 เดือนรวมแล้วผู้ทำแผน มีระยะเวลาในการจัดทำแผนไม่เกิน 5 เดือน⁴² เพื่อเสนอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พร้อมด้วยสำเนาในการกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการต่อไป

4.1.4 สถานะพักการชำระหนี้

สถานะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้นทันทีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอเองโดยสมัครใจ หรือเจ้าหนี้หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอ โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าหนี้หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น จะทราบคำสั่งรับคำร้องขอของศาลล้มละลายกลางแล้วหรือไม่ โดยไม่ได้บังคับว่าจะต้องมีการประกาศหรือแจ้งคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาก่อนที่จะให้สถานะพักการชำระหนี้มีผลบังคับแต่อย่างใด และไม่ใช่วันที่ไปยื่นคำร้องขอต่อศาล ตราบใดที่ศาลยังไม่มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา เช่น สั่งไม่รับคำร้องขอ หรือ ยกคำร้องขอ เป็นต้น สถานะพักการชำระหนี้จึงยังไม่เกิดขึ้นมีผลบังคับตามกฎหมายได้

⁴¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5735/2548.

⁴² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/43.

4.1.4.1 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

สถานะพักการชำระหนี้กฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองลูกหนี้โดยตรงเท่านั้น กล่าวคือลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ ไม่ได้ขยายความครอบคลุมถึงบุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบ กับลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกัน บุคคลที่ต้องรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือจะต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ เป็นต้น จึงไม่ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้แต่อย่างใด⁴³

4.1.4.2 เงื่อนไขในการคุ้มครองลูกหนี้

1. ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้
2. ห้ามมิให้นายทะเบียนเลิกหรือจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้และห้ามมิให้นิติบุคคลนั้นเลิกกันโดยประการอื่น
3. ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลนิติบุคคลลูกหนี้ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการของลูกหนี้ หรือสั่งให้ลูกหนี้หยุดประกอบกิจการ ทั้งนี้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต
4. ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลพิจารณาคัด ในกรณีที่มูลแห่งหนี้ขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนและห้ามฟ้องลูกหนี้เป็น คดีล้มละลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายมายื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว
5. ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ในกรณีที่ดำเนินการบังคับคดีไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการบังคับคดีนั้นไว้
6. ห้ามมิให้เจ้าหนี้ที่มีประกันบังคับชำระหนี้เอาทรัพย์สินที่มีประกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่ได้รับคำร้องขอ
7. ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย เช่น เจ้าหนี้ภาษีอากรใช้อำนาจตามประมวลรัษฎากร มาตรา 12 ยึดทรัพย์สินรวมทั้งการอายัดทรัพย์สิน⁴⁴ หรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นต้น
8. ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ ถ้ามีการฟ้องคดีไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้

⁴³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3403/2545.

⁴⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2125/2548 และ 5735/2548.

9. ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ให้ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สินนอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินการค้าปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

10. คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้ ยึด อาศัย ห้ามจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว ให้ศาลที่รับคำร้องขอมีคำสั่งให้ระงับผลบังคับไว้

11. ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการลูกหนี้ เว้นแต่จะ ได้รับอนุญาตจากศาลที่ได้รับคำร้องขอ

4.1.4.3 ผลของการฝ่าฝืนสถานะพักการชำระหนี้

1. คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติมาตรา 90/12 (1) - (11) ไม่มีผลผูกพันลูกหนี้

2. การออกคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท นายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ ทำนิติกรรม หรือการชำระหนี้ใดๆ ที่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา 90/12 (1) - (11) การนั้นเป็น โฆษะ

4.1.4.4 บทผ่อนคลายสถานะพักการชำระหนี้

เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ถูกกระทบสิทธิโดยผลของสถานะพักการ ชำระหนี้ตามมาตรา 90/12 อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลล้มละลายกลาง ให้มีคำสั่งบรรเทาสถานะพัก การชำระหนี้ได้ โดยการขอแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกสิทธิที่ให้ความคุ้มครองลูกหนี้ซึ่งเป็นทางแก้ไขของผู้ถูกจำกัดสิทธิ ด้วยมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้⁴⁵

1. ไม่มีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการ หมายความว่าข้อจำกัดสิทธิที่ผู้ร้องขอให้บรรเทานั้นหากศาลจะยกเลิกเพิกถอนเสีย ก็ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ลูกหนี้ก็สามารถดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต่อไปได้⁴⁶ เช่น กรณีที่ผู้ร้องฟ้องลูกหนี้ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพื่อเรียกค่าเสียหายเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 90/12 ผู้ร้องไม่อาจขอความคุ้มครองสิทธิด้วยการ ขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/27 เพราะเป็นมูลหนี้ที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้ โดยแน่นอน ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่มีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการ⁴⁷ ศาลอาจมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องในการบรรเทาสถานะพักการชำระหนี้ได้ เป็นต้น

⁴⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/13.

⁴⁶ วิชัย ตันตกุลานันท์. เล่มเดิม. หน้า 40 - 41.

⁴⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4637/2546.

แต่ถ้าการจำกัดสิทธิโดยสภาวะพักการชำระหนี้ นั้น มีความจำเป็น ต่อการฟื้นฟูกิจการ เช่น ผู้ร้องขอที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิด้วยการขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/27 อยู่แล้ว เนื่องจากมูลหนี้ของผู้ร้องเกิดจากการซื้อบ้านพร้อมที่ดินจากการประกาศขายของ ลูกหนี้ แต่ไม่มีการส่งมอบหรือโอนกรรมสิทธิ์ให้ โดยมีเจ้าหนี้อีกหลายราย ที่อยู่ในฐานะเดียวกับผู้ร้อง ซึ่งต้องจัดให้อยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มเดียวกันและเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติโดย เท่าเทียมกัน การยกเลิกข้อจำกัดสิทธิให้ผู้ร้องอาจก่อให้เกิด ความไม่เท่าเทียมกันและไม่เป็นธรรม ต่อเจ้าหนี้รายอื่นในกลุ่มเดียวกัน การจำกัดสิทธิของผู้ร้อง จึงมีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการ⁴⁸ ศาลจึงไม่อาจมีคำสั่งบรรเทาสภาวะพักการชำระหนี้ตามที่ ผู้ร้องขอมาได้ เป็นต้น

2. ไม่ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ

ในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หากว่าทรัพย์สินหลักประกัน เป็นทรัพย์สินหลักในการ ดำเนินกิจการของลูกหนี้ การที่เจ้าหนี้มีประกันบังคับเท่ากับทรัพย์สินหลักประกันย่อมเป็นการ กระทบกระเทือนต่อการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ มาตรา 90/12 (6) จึงวางหลักไว้ว่า การที่เจ้าหนี้มีประกัน จะบังคับเท่ากับทรัพย์สินหลักประกันนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจากศาล ที่ได้รับคำร้องขอก่อน แต่แม้ว่า เจ้าหนี้มีประกันจะไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการก็ตาม⁴⁹ ดังนั้น เจ้าหนี้มีประกันซึ่งเป็นผู้มี สิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในทางจำนอง จำน่า สิทธิยึดหน่วง หรือเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิที่บังคับ ได้ทำนองเดียวกับเจ้าหนี้ผู้บังคับจำนำ⁵⁰ ย่อมได้รับการรับรองสิทธิโดยกฎหมายหากทรัพย์สิน หลักประกันมูลค่าหรือราคาลดลง (Decrease in value or depreciation) เนื่องจากการฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้มีประกันจะต้องได้รับความคุ้มครอง⁵¹ ศาลอาจมีคำสั่งอนุญาต ให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับเอา กับทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน เช่น ที่ดินและโรงงาน หรือเครื่องจักร⁵² ได้ ดังนั้น เจ้าหนี้มีประกัน ก็สามารดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 90/28 ได้⁵³

ในกรณีดังต่อไปนี้กฎหมายฟื้นฟูกิจการถือว่าเจ้าหนี้และบุคคลซึ่งถูกจำกัดสิทธิตาม มาตรา 90/12 ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอแล้ว⁵⁴ ซึ่งมีผลเท่ากับศาล ไม่อนุญาตให้บังคับชำระหนี้ เอาแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอบรรเทาสภาวะพักการชำระหนี้

⁴⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6217/2548.

⁴⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/28.

⁵⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 6.

⁵¹ เอื้อน ขุนแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 60-61.

⁵² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7581/2546.

⁵³ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ, เล่มเดิม, หน้า 50.

⁵⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/14.

1. มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันในจำนวนเท่ากับมูลค่า ที่ลดลงไปกล่าวคือ มีการชำระหนี้เพื่อชดเชยหลักประกันที่ลดลง

2. มีการให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้มีประกันเพื่อชดเชยหลักประกันเดิม เช่น เพิ่มทรัพย์สินหลักประกันแก่เจ้าหนี้มีประกันเพื่อชดเชยทรัพย์สินหลักประกันเดิมเป็นการชดเชยหลักประกันที่มีมูลค่าลดลงไป เป็นต้น

3. มีการดำเนินการอื่นใดที่เจ้าหนี้ยินยอมหรือที่ศาลเห็นว่าจะทำให้เจ้าหนี้มีประกันได้รับชำระหนี้ของตนตามมูลค่าทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน ในเวลาขึ้นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ พร้อมดอกเบี้ยและผลประโยชน์ตามสัญญา เมื่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ สิ้นสุดลง

4.1.4.5 การสิ้นสุดสถานะพักการชำระหนี้

1. วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ มี 3 กรณีคือ⁵⁵

1) ชั้นพิจารณาคำร้องขอ เมื่อศาลล้มละลายกลางยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ภายหลังจากที่มีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้ว แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาต ให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เมื่อศาลไต่สวนแล้วไม่ได้ความจริง โดยเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรและ ไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการหรือลูกหนี้ไม่ได้มีหนี้สินสิ้นพันตัวและเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกัน ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท⁵⁶ หรือผู้ร้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยไม่สุจริต⁵⁷

2) ชั้นรับรายงานผลการประชุมเจ้าหนี้ ตามมาตรา 90/48 กรณีที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติพิเศษยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการหรือไม่มีเจ้าหนี้มาประชุม และได้ความว่าลูกหนี้ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายไว้ก่อนแล้ว เมื่อศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเสีย⁵⁸ แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่งดการพิจารณาไว้ต่อไป

3) ชั้นพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เห็นชอบด้วยแผน และปรากฏว่ามีการฟ้องคดีล้มละลายลูกหนี้ไว้ก่อนแล้วเมื่อศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเสียแล้วดำเนินคดีล้มละลายที่งดการพิจารณาไว้ต่อไป⁵⁹

⁵⁵ แผนผังกระบวนการฟื้นฟูกิจการภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 หน้า 210.

⁵⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/3.

⁵⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/10 วรรค 1.

⁵⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/48 วรรค 3 ประกอบวรรค 4.

⁵⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/58 วรรค 3 ประกอบมาตรา 90/48 วรรค 4.

เมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอในกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว⁶⁰ ให้ศาลประกาศคำสั่งดังกล่าวในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับกับให้ศาลแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือนายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยด่วน เพื่อนายทะเบียนจะได้แจ้งคำสั่งศาลไว้ในทะเบียน และให้ศาลแจ้งไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมการประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 90/4 (6) แล้วแต่กรณีเพื่อทราบด้วย⁶¹ และผลของคำสั่งยกคำร้องนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว หรือผู้ทำแผนได้กระทำไปแล้วก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้อง⁶²

2. วันที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี

2.1 ผู้ร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ กรณีนี้ อยู่ในดุลพินิจของศาลว่าจะอนุญาตหรือไม่ ในการที่ศาลจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่นั้นศาลต้องพิจารณาถึงเหตุที่ขออนุญาตคำร้องขอนั้นว่าเป็นเหตุอันสมควรหรือไม่ เพราะกฎหมายฟื้นฟูกิจการบัญญัติหลักการไว้ว่าผู้ร้องจะถอนคำร้องขอไม่ได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่เมื่อศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอแล้วศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากจากระบบความ มีผลทำให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 90/12 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

2.2 ผู้ร้องขอตั้งคำร้องขอในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการผู้ร้องขอต้องชำระค่าขึ้นศาลจำนวน 1,000 บาทและต้องวางเงินประกันค่าใช้จ่ายในคดีที่ผู้ร้องขอจะต้องรับผิดชอบในการฟื้นฟูกิจการไว้ต่อศาลเป็นจำนวน 50,000 บาท หากศาลยังไม่มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ โดยศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอวางเงินประกันค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันตามที่ศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้ร้องขอตั้งคำร้อง⁶³

2.3 ผู้ร้องขาดนัดพิจารณา คือ เมื่อศาลได้นัดไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ⁶⁴ และผู้ร้องทราบคำสั่งศาลโดยชอบแล้วไม่นำพยานหลักฐานมาศาลในวันนัดสืบพยานและมีได้ร้องขอเลื่อนคดี หรือไม่แจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถมาศาลเสียก่อนลงมือสืบพยานในวันนัดไต่สวนคำร้องขอหรือศาลมีคำสั่งให้เลื่อนวันนัดไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพราะเหตุสุดวิสัยการที่ผู้ร้องขอ

⁶⁰ เอื้อน ขุนแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 249-250.

⁶¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/72.

⁶² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/76.

⁶³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/7 วรรค 1 ประกอบวรรค 2.

⁶⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/9, มาตรา 90/10 และมาตรา 90/11.

ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยาน ถือว่าผู้ร้องขอขาดนัดพิจารณาตามมาตรา 200 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลาย และวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14

ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความกฎหมายกำหนดให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับ เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลาย และลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน⁶⁵ เพื่อว่าอาจจะมีเจ้าหนี้อื่นหรือลูกหนี้ ขอเข้าเป็นผู้ร้องขอแทนที่ผู้ร้องขอเดิม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14 และการที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี นอกจากมีผลทำให้คดีพ้นพู่กิจการในศาลสิ้นสุดลงแล้ว ยังทำให้สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) ที่เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอสิ้นสุดลงไปด้วย ตามมาตรา 90/12 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

3. วันที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งพ้นพู่กิจการ⁶⁶

1) ศาลมีคำสั่งให้พ้นพู่กิจการแล้ว ผู้ร้องขอไม่วางเงินประกันเพิ่มเติมตามคำสั่งศาล และไม่มีผู้ร้องขอแทน หรือมีแต่ไม่ยอมวางเงินประกันดังกล่าวภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกัน⁶⁷

2) เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่สามารถเลือกผู้ทำแผนได้ หรือศาล ไม่เห็นด้วยกับผู้ทำแผนซึ่งที่ประชุมมีมติเลือก โดยมีเหตุอันสมควร⁶⁸

3) เมื่อผู้ทำแผนไม่ยอมมาให้แก้ไขแผนตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ และที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติพิเศษตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนของผู้ทำแผน เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถามที่ประชุมเจ้าหนี้ว่าจะให้แต่งตั้งผู้ทำแผนคนใหม่หรือไม่⁶⁹ ปรากฏว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ให้ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ หรือไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนคนใหม่ได้ หรือศาลมีเหตุอันสมควรที่จะไม่ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้⁷⁰

⁶⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/8 วรรค 2.

⁶⁶ แผนผังกระบวนการพ้นพู่กิจการ. หน้า 210.

⁶⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/7 วรรค 2.

⁶⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/7 วรรค 4 และวรรค 5.

⁶⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/51 วรรคแรก.

⁷⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/52 วรรค 2.

4) เมื่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่มีมติพิเศษยอมรับแผนฟื้นฟูฟื้นฟูการ ของผู้ทำแผนคนใหม่ หรือไม่ลงมติประการใดหรือไม่มีเจ้าหน้าที่ไปประชุม⁷¹

5) เมื่อศาลพิจารณาแผนฟื้นฟูฟื้นฟูการแล้วมีคำสั่งไม่เห็นชอบ ด้วยแผนฟื้นฟูฟื้นฟูการ⁷²

6) ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้บริหารแผนฟื้นฟูฟื้นฟูการจากตำแหน่งแล้ว มีการประชุมเจ้าหน้าที่ถึง 2 ครั้ง แต่ไม่สามารถเลือกผู้บริหารแผนคนใหม่แทนผู้บริหารแผนคนเดิมได้และศาลไม่เห็นสมควร ให้ลูกหนี้ล้มละลาย⁷³

การที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูฟื้นฟูการ นอกจากมีผลทำให้คดีฟื้นฟูฟื้นฟูการในศาล สิ้นสุดลงแล้ว ยังทำให้สถานะพักชำระหนี้ (Automatic stay) ที่เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่ศาลมีคำสั่ง รับคำร้องขอสิ้นสุดลงไปด้วย ตามมาตรา 90/12 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แล้วยังมีผลให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้กลับมาเป็นของผู้บริหาร ของลูกหนี้อีกครั้งหนึ่ง และให้ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิ ตามกฎหมายต่อไป⁷⁴ อีกทั้งย่อม มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายของลูกหนี้ที่ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูฟื้นฟูการภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนในราชกิจจานุเบกษา และ หนังสือพิมพ์รายวัน ไม่น้อยกว่า 1 ฉบับในมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูฟื้นฟูการ⁷⁵ กลับมามีสิทธิได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่งอีก ครั้งหนึ่ง

4.1.5 การชำระบัญชีหรือศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด

4.1.5.1 เหตุแห่งการยกเลิกการฟื้นฟูฟื้นฟูการ⁷⁶

ผู้บริหารของลูกหนี้ ผู้บริหารแผน ผู้บริหารชั่วคราวหรือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ อารายงานขอให้ศาลล้มละลายกลางยกเลิกการฟื้นฟูฟื้นฟูการ ได้ในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้⁷⁷

1. เมื่อการดำเนินการตามแผนเป็นผลสำเร็จ⁷⁸
2. การฟื้นฟูฟื้นฟูการยังไม่สำเร็จตามแผนในกรณีที่ยังเหลือระยะเวลาดำเนินการตามแผน ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการฟื้นฟูฟื้นฟูการต่อไปภายในระยะเวลาตามแผน ถ้าในระหว่างนั้น

⁷¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/48 วรรค 4 ประกอบมาตรา 90/54.

⁷² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/58 ประกอบมาตรา 90/48 วรรค 4.

⁷³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/68.

⁷⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/74.

⁷⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/26 ประกอบมาตรา 90/27.

⁷⁶ สุธีร์ สุภณิตย์. เล่มเดิม. หน้า 253.

⁷⁷ แผนผังกระบวนการฟื้นฟูฟื้นฟูการ หน้า 210.

⁷⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/70 วรรค 1.

ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงแล้ว จะเป็นที่เห็นได้ชัดว่าแผน ได้ดำเนินการมาใกล้ จะสำเร็จแล้ว ศาลจะขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนต่อไปอีกตามควร แก่กรณีก็ได้ แต่ถ้าศาล เห็นว่าการดำเนินการตามแผนนั้นไม่อาจสำเร็จได้

3. เมื่อระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงและการฟื้นฟูกิจการ ไม่เป็นผลสำเร็จตาม แผน⁷⁹

4.1.5.2 ผลของคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ⁸⁰

1. ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงซึ่งอาจชำระหนี้ ในคดีฟื้นฟูกิจการ ได้ เว้นแต่ หนี้ซึ่งเจ้าหนี้ที่อาจชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้ชำระหนี้ไว้แล้ว ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 3 ช่วง คือ

1) ช่วงแรก มูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาล มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ และ มูลหนี้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนถึงวันที่ศาล มีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน

2) ช่วงที่สอง มูลหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากวันที่ศาล มีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน จนถึงก่อนที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน

3) ช่วงที่สาม มูลหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เมื่อแผนฟื้นฟูกิจการมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น⁸¹

ในกรณีดังกล่าวข้างต้นหากมูลหนี้เกิดขึ้นในช่วงที่ 1 และ 2 ต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกการ ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ก็ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทาง แพ่ง แต่หากเป็นมูลหนี้ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ 3 แล้วหากศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ก็คง ต้องผูกพันชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการเท่านั้น เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ที่ไม่ได้ยื่น คำขอชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ ภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ว่าการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้จะสำเร็จตามแผนหรือไม่ก็ตาม ลูกหนี้ย่อมหลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าว⁸² ส่วนบุคคลอื่นที่ ต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้อย่างไร ย่อมเป็นไปตามกฎหมายต่างๆ ซึ่งว่าด้วย ความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง⁸³ ทั้งนี้ ไม่ยอม ไม่กระทบสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันในอันที่จะ บังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน⁸⁴

⁷⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/70 วรรค 2.

⁸⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/75.

⁸¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7031/2546.

⁸² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4814/2550.

⁸³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3318/2545.

⁸⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/28.

2. ผู้บริหารของลูกหนี้กลับมามีอำนาจบริหารจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้อีกครั้ง เมื่อปรากฏว่าผู้บริหารของลูกหนี้ยังไม่เข้าไปจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราวหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วแต่กรณี มีอำนาจจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของลูกหนี้ตามควรแก่พฤติการณ์ จนกว่าผู้บริหารของลูกหนี้จะเข้าจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งเทียบเคียงได้กับหลักในเรื่องตัวการตัวแทนเมื่อสัญญาตัวแทนระงับลง⁸⁵

3. ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิตามกฎหมายต่อไป

4. คำตอบแทนของผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราวและหนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผนหรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อนขึ้น เพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ยกเว้นหนี้ละเมิด เป็นหนี้บุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้โดยให้อยู่ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิลำดับที่ 1 ตามมาตรา 253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4.1.5.3 คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด⁸⁶

1. กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ในคดีฟื้นฟูกิจการได้แก่⁸⁷

1) กรณีที่ผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่งและ มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อเลือกผู้บริหารแผนแล้ว 2 ครั้ง แต่ไม่อาจมีมติเลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ ได้และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย⁸⁸

2) กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงแต่ การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย⁸⁹

2. ผลภายหลังที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด⁹⁰

การที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่การชำระบัญชีโดยกฎหมายล้มละลาย⁹¹ ซึ่งเป็นจุดเกาะเกี่ยวระหว่างกฎหมายฟื้นฟู

⁸⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 828.

⁸⁶ แผนผังกระบวนการฟื้นฟูกิจการ หน้า 210.

⁸⁷ เอื้อน ขุนแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 259 - 260.

⁸⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/68 วรรค 3.

⁸⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/70 วรรค 2.

⁹⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/77.

⁹¹ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ, เล่มเดิม, หน้า 107.

กิจการและกฎหมายล้มละลาย ในการดำเนินการจัดการเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปเพื่อนำไปสู่การชำระบัญชี โดยกฎหมายถือว่าวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาเป็นวันที่มีการขอให้ลูกหนี้ล้มละลายซึ่งก็คือการฟ้องคดีล้มละลายอันเป็นจุดเริ่มต้นของการชำระบัญชีภายใต้กฎหมายล้มละลาย

โดยเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการรวมทั้งเจ้าหนี้ในหนี้อื่นหรือเจ้าหนี้กลุ่มใหม่ ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้จากมูลหนี้เงินที่ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและภายหลังจากนั้น ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา 2 เดือนนับแต่วันที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่า 1 ฉบับ⁹² แล้วดำเนินการนัดตรวจ คำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ทั้งหลายที่เข้าสู่กระบวนการล้มละลาย⁹³ และกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก⁹⁴ และรายงานศาลให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย โดยวิธีการนำทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่รวบรวมได้มาออกขายทอดตลาดหรือโดยวิธีอื่น นำเงินที่ได้มาแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายในคดีล้มละลายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันต่อไป

4.2 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของไทยกับต่างประเทศ

4.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

การฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาเริ่มโดยการเสนอคำขอต่อศาล การยื่นคำขอดังกล่าวอาจเป็นการยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้ (Voluntary Petition) หรืออาจเป็นการฟื้นฟูกิจการโดยไม่สมัครใจซึ่งเป็นการยื่นคำขอโดยเจ้าหนี้ (Involuntary Petition) ลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลโดยหมายรวมถึงบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึงหน่วยงานของรัฐบาล กิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และองค์กรที่ไม่ประกอบกิจการ อีกทั้งลูกหนี้ต้องไม่เป็นนายหน้าค้าหุ้นหรือนายหน้าซื้อขายสินค้า⁹⁵ ลูกหนี้ต้องยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการด้วยเจตนาสุจริต (Good Faith) และไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกาทุกคนก็อาจถูกยกฟ้องได้ หากมีสาเหตุ และเป็นกรณีเดียวที่บุคคลอื่นนอกจากผู้ร้องจะยื่นขอให้ยกฟ้องได้ การยกฟ้องโดยมีสาเหตุกำหนดให้ต้องมีการบอกกล่าวและพิจารณาคดี ส่วนปัจจัยที่ศาลใช้พิจารณาในการยกฟ้องได้แก่

⁹² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 91.

⁹³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104 - 108.

⁹⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 31.

⁹⁵ 11 U.S.C. Section 101. Definitions (41) and Section 109.

ความบกพร่องในคดีล้มละลาย เช่นการฟ้องคดีโดยไม่เหมาะสม การฉ้อฉล หรือความล่าช้าในการดำเนินการขออนุญาตพิจารณาโดยลูกหนี้ หรือลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือ หรือลูกหนี้ไม่สามารถยื่นแผนการชำระหนี้หรือไม่สามารถชำระหนี้ตามแผนได้ เจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องขอให้ยกฟ้อง หากลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามแผนได้ เป็นต้น การยกฟ้องคดีล้มละลายโดยหลักแล้วไม่ตัดสิทธิลูกหนี้ ในการฟ้องคดีล้มละลายใหม่แต่เพื่อป้องกันการยื่นฟ้องซ้ำซ้อนหลายครั้ง สภา Congress จึงได้บัญญัติ Section 109 (g) ขึ้น โดยผลของการยกฟ้อง (Consequences of dismissal) ห้ามลูกหนี้บุคคลธรรมดาและครอบครัว ยื่นฟ้องคดีล้มละลายภายใน 180 วันนับจากวันที่ศาลยกฟ้อง ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือขาดนัดพิจารณาหรือลูกหนี้อ่อนฟ้องภายหลังจากเจ้าหนี้อื่นยื่นคำร้องขอให้ยกเลิกสถานะพักการชำระหนี้ Section นี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันลูกหนี้มิให้ยื่นขอล้มละลายทุกครั้งที่เจ้าหนี้มีประกันจะบังคับชำระหนี้จากหลักประกัน

4.2.1.1 เงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ครั้งที่ 2

เมื่อพิจารณาการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ครั้งที่ 2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการไว้อย่างชัดเจนในกรณีที่ศาลยกฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย เพื่อเป็นการป้องกันการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตของลูกหนี้ในการอาศัยสถานะพักการชำระ เป็นเกาะคุ้มกันมิให้ถูกบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกันก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ เพียงแต่ระบุข้อจำกัดในการจะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ 2 กรณี กล่าวคือ (1) ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด (2) ศาลหรือ นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หรือมีการจดทะเบียน เลิกนิติบุคคลนั้น หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าการชำระบัญชี ของนิติบุคคลดังกล่าวจะเสร็จแล้วหรือไม่⁹⁶ ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้⁹⁷ จะยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไม่ได้ เมื่อพิจารณาแล้วหากนำเงื่อนไขในการ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา 11 U.S.C. Section 109 (g) มาเพิ่มเติม ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทยแล้ว ในกรณีที่ ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอ กล่าวคือ ห้ามมิให้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง ซึ่งเป็นการป้องกันการใช้ช่องทางทางกฎหมายของลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้ที่ไม่สุจริตอาศัยช่องทางในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ได้รับการคุ้มครอง ทางกฎหมายจากสถานะพักการชำระหนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้

⁹⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/5.

⁹⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/4.

หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของเจ้าหนี้ หรือประวิงเวลาหรือยืดระยะเวลาในการชำระหนี้ออกไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งๆ ที่ไม่มีเจตนาที่จะฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้อย่างแท้จริง ซึ่งอาจทำให้เจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิภายใต้ สภาวะพักการชำระหนี้ได้รับความเสียหายได้

อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 หมวด 1 กระบวนพิจารณาตั้งแต่ขอให้ล้มละลายจนถึงปลดจากล้มละลาย ส่วนที่ 8 การประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเงื่อนไขการเสนอคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากลูกหนี้ล้มละลาย ครั้งที่ 2 เช่นเดียวกันกับ 11 U.S.C. Section 109 (g) ซึ่งวางหลักไว้ว่า ถ้าลูกหนี้ได้เคยขอประนอมหนี้ไม่เป็นผลมาแล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ การประนอมหนี้ครั้งสุดท้ายไม่เป็นผล⁹⁸ ซึ่งหมายความว่ากรณีที่ลูกหนี้มีความประสงค์ ยื่นคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยเสนอวิธีชำระหนี้ แต่เพียงบางส่วนหรือโดยวิธีอื่น ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ภายหลังลูกหนี้ล้มละลาย แต่ปรากฏว่าบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีดังกล่าว มาร่วมประชุมแต่ไม่ลงมติประการใดก็ดี หรือเจ้าหนี้ทราบกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น โดยชอบแล้ว แต่ไม่มีเจ้าหนี้ไปร่วมประชุมก็ดี หรือการประนอมหนี้ดังกล่าวไม่ได้รับความเห็นชอบจากศาลก็ดี ถือว่าลูกหนี้ประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายไม่ประสบผลสำเร็จ กฎหมายได้วางเงื่อนไขของระยะเวลาในการที่ลูกหนี้จะยื่นคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายอีกเป็นครั้งที่ 2 ต้องทิ้งระยะห่างจากวันที่ประนอมหนี้ไม่เป็นผลสำเร็จเป็นเวลา 3 เดือนหรือ 90 วัน จึงจะยื่นคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไปได้ มิฉะนั้นแล้ว หากลูกหนี้อย่างยื่นคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อีก ภายในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันกับวันที่ลูกหนี้ประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายไม่ประสบผลสำเร็จย่อมเป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามกฎหมายชอบที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะไม่รับคำขอประนอมหนี้ภายหลังจากล้มละลายของลูกหนี้ไว้พิจารณาเพื่อกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น ได้ เมื่อพิจารณาแล้วการนำ 11 U.S.C. Section 109 (g) มาเพิ่มเติมเป็นเงื่อนไขของระยะเวลาในกรณีที่ลูกหนี้อื่นยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ของประเทศไทยจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในการจำกัดสิทธิลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

4.2.1.2 หลักเกณฑ์ในการขออนุญาตฟ้องคดีล้มละลาย

การถอนฟ้อง (Voluntary Dismissal) สิทธิของลูกหนี้ในการขออนุญาตฟ้องคดีล้มละลาย ไม่ใช่สิทธิเด็ดขาดตาม Chapter 7 และ Chapter 11 หรือภายใต้หมวดอื่นที่ Chapter 7 หรือ Chapter 11 ให้นำมาใช้ เว้นแต่ลูกหนี้จะแสดงเหตุผลอันสมควรแก่ศาลได้ ซึ่งการกำหนดให้ลูกหนี้แสดง

⁹⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 63.

เหตุผลในการถอนฟ้อง เป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการล้มละลายเพื่อวัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือจากที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ศาลจะอนุญาตให้ลูกหนี้ถอนฟ้องคดีล้มละลาย (Voluntary Dismissal) ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุผลดังต่อไปนี้⁹⁹

1. ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
2. ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่ (debtor is acting in good faith)
3. การถอนฟ้องก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการชำระหนี้หรือไม่
4. การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่ (priorities)
5. มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระหนี้ตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่
6. มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้น หรือบุริมสิทธิอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือไม่

การพิจารณาหรือไม่

เมื่อพิจารณา 11 U.S.C. Section 707 (a) และคดี Susan Glenn Hopper จะทำให้ได้หลักเกณฑ์ในการที่ศาลล้มละลายของสหรัฐอเมริกาใช้ในการพิจารณาคำร้องขอ ถอนฟ้องของลูกหนี้ มิใช่ว่าหากลูกหนี้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องคดีล้มละลายแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ตามที่ขอทุกกรณี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย มาตรา 90/8 พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายล้มละลายของอเมริกามีหลักเกณฑ์ในการป้องกันที่จะไม่ให้ลูกหนี้ถอนคำร้องในคดีล้มละลายได้ดีกว่าประเทศไทย เนื่องจากศาลจะพิจารณาถึงความสุจริตของลูกหนี้ ความเสียหายของเจ้าหนี้ที่ได้รับจากการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ การผลกระทบการพิสูจน์การขอถอนฟ้องให้แก่ลูกหนี้โดยให้ลูกหนี้แสดงถึงเหตุจำเป็นในการถอนฟ้อง จะเห็นได้ว่าศาลมิได้พิจารณาแต่ตัวบทกฎหมายเท่านั้น ในการพิจารณาถึงเหตุอันสมควรในการขอถอนฟ้องด้วย

4.2.1.3 การบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay)

การบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) เพื่อเป็นการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ได้จำกัดและจัดสถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง ถ้ามีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สถานะการพักชำระหนี้สิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับจากวันฟ้องคดีเท่านั้น เว้นแต่จะได้อำนาจต่อให้ศาลขยายสถานะพักการชำระหนี้ ถ้าคำร้องถูก ยกฟ้องครั้งที่ 3 ภายในหนึ่งปี

⁹⁹ In re Susan Glenn Hopper. voluntary dismissal of Chapter 7 case sought by debtor under 707 (a).

การฟ้องคดีครั้งใหม่ไม่มีผลให้เกิดสถานะการพักชำระหนี้ขึ้น เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็น
 อย่างอื่น ซึ่งการขยายหรือการร้องขอต่อศาลให้สถานะพักการชำระหนี้มีผลนั้นต้องแจ้งต่อเจ้าหนี้
 และศาลภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง เมื่อลูกหนี้แถลงต่อศาลว่าการฟ้องคดีใหม่เป็นไปโดยสุจริต
 และชอบด้วยกฎหมาย (Good faith and not abusive) อีกทั้งคำฟ้องต้องสำเนาแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของ
 ลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้มีความประสงค์ให้สถานะพักการชำระหนี้มีผล และต้องแสดงเหตุผลว่าเหตุใดการ
 ฟ้องคดีล้มละลายดังกล่าวจึงมิได้เป็นไปโดยทุจริต (Bad faith) อันเป็นการผลักระงับการพิสูจน์
 ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ในคดีล้มละลายที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ
 ครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลาย ในส่วนการฟื้นฟูกิจการของ
 ประเทศไทยตามมาตรา 90/12 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เมื่อยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ
 สถานะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้นทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ
 ไว้พิจารณาแล้ว เห็นว่ากฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลักกฎหมายในการบังคับ
 ใช้สถานะพักการชำระหนี้ กฎหมายล้มละลาย หมวด 3/1 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟู
 กิจการลูกหนี้ของไทยไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขในเรื่องการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ไว้ทำให้
 ลูกหนี้บางรายที่ไม่สุจริตหรือกรณีที่ลูกหนี้ร่วมมือกับเจ้าหนี้บางราย โดยทุจริตเพื่ออาศัยประโยชน์
 ที่ได้รับการคุ้มครองจากสถานะพักการชำระหนี้ โดยอาจเคยเข้าสู่กระบวนการสู่กระบวนการฟื้นฟู
 กิจการลูกหนี้มาแล้วแต่ไม่สำเร็จ ก็อาศัยช่องทางดังกล่าว ร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ซ้ำอีก ทำให้บรรดา
 เจ้าหนี้ทั้งหลายเสียหายไม่สามารถฟ้องลูกหนี้หรือ บังคับคดีกับทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ว่าคดีแพ่ง
 หรือคดีล้มละลายได้

สถานะพักชำระหนี้ เป็นเสมือนคำสั่งของศาลที่กำหนดให้กระบวนการบังคับชำระหนี้ที่
 มีต่อลูกหนี้ทุกอย่างระงับลง แต่มีข้อยกเว้นก็คือการผ่อนปรนลูกหนี้จากกระบวนการเรียกให้ลูกหนี้
 ชำระหนี้ โดยยื่นฟ้องคดีล้มละลายต่อเจ้าพนักงานในคดีล้มละลาย กฎหมายนี้จำกัดการคุ้มครอง
 สถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ โดย Section 362 (c) (3) บัญญัติให้หากลูกหนี้ฟ้อง
 คดีตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 ภายในหนึ่งปีนับแต่ที่ ถูกศาลยกคำร้องครั้งก่อน
 สถานะพักชำระหนี้ในปัจจุบันจะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับจากวันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่
 เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าคดีปัจจุบันฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะ
 พักการชำระหนี้ ถ้าคดีปัจจุบันได้ถูกฟ้องเป็นครั้งที่ 3 ในหนึ่งปี สถานะพักการชำระหนี้จะไม่มีผล
 เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องให้มีสถานะพักการชำระหนี้ โดยแสดงว่าการ
 ฟ้องครั้งที่สามนั้นสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะ พักการชำระหนี้

บทบัญญัตินี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องคดีครั้งใหม่ไม่สุจริตและ ให้คู่ความ
 (ส่วนมากเป็นลูกหนี้) ที่กล่าวอ้างสถานะพักการชำระหนี้มีผลขึ้น เพื่อโต้แย้ง ข้อสันนิษฐานดังกล่าว

ด้วยพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ แต่มีข้อยกเว้นใน Section 362 (i) ซึ่งกำหนดว่าข้อสันนิษฐานว่าการฟ้องคดีไม่สุจริตไม่นำมาใช้กับการฟ้องคดีต่อเนื่อง (Subsequent) หากคดีก่อนถูกหนีถูกยกคำฟ้องเพราะมีการจัดทำแผนชำระหนี้คืน (Due to the creation of a debt repayment plan)

บทบัญญัตินี้เป็นการผลักระงับการพิสูจน์ให้ลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ที่สุจริต โดยได้รับผลจากสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ซึ่งเป็นการสร้างขั้นตอนให้ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ต้องกระทำก่อนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอีกครั้งภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยให้ศาลพิจารณาก่อนที่จะได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้ เมื่อเทียบกับประเทศไทยแล้ว ไม่มีบทบัญญัติเงื่อนไขการได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้เมื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป หากนำบทบัญญัตินี้มาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แล้วจะช่วยลดปัญหาในทางปฏิบัติที่ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้เพียงแต่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการซ้ำซ้อนภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน เพื่อหวังเพียงผลของสถานะพักการชำระหนี้ในการประวิงเวลามีให้เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้สามัญของลูกหนี้บังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้

4.2.2 ประเทศอังกฤษ

การฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยเริ่มต้นด้วยการเสนอคำขอให้ฟื้นฟูกิจการอาจเสนอโดยลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยคณะกรรมการของบริษัทลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ โดยหากเป็นการเสนอคำขอในช่วงเวลาที่ลูกหนี้อยู่ภายใต้ข้อตกลงการจัดการทรัพย์สินโดยสมัครใจ (Voluntary Arrangement) แล้วบุคคลผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน โดยการยื่นคำขอของบุคคลดังกล่าวถือว่าการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ การเสนอคำขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลจะมีผลทำให้เกิดข้อจำกัดสิทธิแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สินและลูกหนี้ในการกระทำการใดๆ ที่จะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้โดยห้ามดำเนินการชำระบัญชีลูกหนี้เพื่อเลิกกิจการไม่ว่าจะโดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นหรือโดยคำสั่งศาลห้ามเจ้าหนี้ มีประกันบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามเจ้าของทรัพย์สินเรียกคืนสินค้าที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิ นอกจากนี้ยังห้ามการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมาย ห้ามบังคับคดี หรือดำเนินการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้ หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งนี้เว้นแต่ศาลที่รับคำขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณานั้นจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

4.2.2.1 หลักเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

เมื่อพิจารณาการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามที่ Insolvency Act 1986 กำหนด ซึ่งได้แก่ บริษัทจำกัด แต่ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี หรือเป็นบริษัทประกันภัย ภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย ค.ศ. 1982 หรือสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 จะเห็นได้ว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้จำกัดเฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ที่กำหนดให้ลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ได้แก่ บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง¹⁰⁰

เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาสที่จะตกเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้¹⁰¹

(1) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนสามารถดำเนินต่อไปได้

(2) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการชำระบัญชี

(3) เกิดการแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ผู้มีสิทธิ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำขอฟื้นฟูกิจการจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ก็เป็นดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ได้ กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการตามคำขอ ซึ่งเรียกว่า Administration Order คำสั่งดังกล่าวมีผลให้ข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการยื่นคำขอนั้นยังคงมีผลอยู่ต่อไป โดยห้ามลูกหนี้มีมติชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการลูกหนี้ ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน (Administrative Receiver) ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สินการค้าเรียกคืนสินค้า และห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมาย ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร (Administrator) หรือจากศาลที่มีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ¹⁰²

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/1.

¹⁰¹ Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 11 and 3.

¹⁰² Insolvency Act 1986, schedule B 1 paragraph 42, 43.

เมื่อเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/3 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483¹⁰³ นอกจากกฎหมายจะได้กำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำ ของลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ไว้ หลักเกณฑ์ที่ศาลล้มละลายกลางจะพิจารณา ตั้งคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ มาจากถ้อยคำในคำขอที่ว่า “มีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้” ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6858/2546 เมื่อธุรกิจของลูกหนี้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี สาเหตุที่ลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงินมาจากวิกฤติทางเศรษฐกิจและการชะงักงันของธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมก่อสร้าง อันถือว่าเป็นปัจจัยภายนอก การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นวิธีการที่จะทำให้สามารถรักษาองค์กรทางธุรกิจให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งสามารถจะรักษาการจ้างงานจำนวนมากไว้ กรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และได้ความว่ากิจการของลูกหนี้ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยการปรับโครงสร้างทางการเงินทั้งในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหนี้ ธนาคาร และสถาบันการเงินต่างๆ กรณีจึงมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8428/2544 กรณีมีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือไม่ เห็นว่าในการฟื้นฟูกิจการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการ ของลูกหนี้ซึ่งประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวได้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการหรือปรับโครงสร้างกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้กิจการของลูกหนี้กลับคืนสู่สภาพที่สามารถดำเนินการตามปกติต่อไปได้ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในชั้นนี้ว่า ลูกหนี้เป็นเจ้าของกิจการและโรงงานผลิตกระดาษและกล่องกระดาษ ลูกหนี้ให้ผู้คัดค้านที่ 2 เข้าโรงงานดังกล่าวมีกำหนด 3 ปี ขณะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ สัญญาเช่ายังไม่ครบกำหนดผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่า เช่นนี้เมื่อลูกหนี้มีกิจการเฉพาะ โรงงานผลิตกระดาษและผลิตกล่องกระดาษดังกล่าว แต่โรงงานดังกล่าวอยู่ระหว่างสัญญาเช่ากับผู้คัดค้านที่ 2 ผู้คัดค้านที่ 2 จึงเป็น ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในโรงงานดังกล่าวในขณะที่ยื่นคำร้องขอ ลูกหนี้ยังไม่อาจปรับปรุงฟื้นฟูกิจการในการประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวได้ ทั้งการให้เช่าโรงงานของลูกหนี้ก็ปรากฏ ว่ามีสัญญาเช่าเพียงรายเดียวคือสัญญาเช่าระหว่างลูกหนี้กับผู้คัดค้านที่ 2 เท่านั้น ซึ่งมีกำหนดค่าเช่าแน่นอน หากใช้กรณีลูกหนี้ประกอบกิจการทำเป็นธุรกิจในการให้เช่าทรัพย์สิน อันจะต้องมีการจัดการบริหารดำเนินงานในทาง

¹⁰³ เมื่อลูกหนี้มีหนี้สินส่วนตัวและเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอน ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้ นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ถ้ามีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ บุคคลตาม มาตรา 90/4 อาจยื่นคำร้อง ขอสืบต่อศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้

ธุรกิจการค้าแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/10

เมื่อพิจารณาจากข้อกฎหมายตามคำพิพากษาที่ศาลฎีกาได้วางแนวบรรทัดฐานไว้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ นั้นพิจารณาจากการปรับโครงสร้างกิจการบริษัทลูกหนี้ การรักษาสถานะทางธุรกิจบริษัทลูกหนี้ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และรักษาราชการงานของลูกจ้างบริษัทลูกหนี้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ จะเห็นได้ว่าการพิจารณานุญาตของศาลให้บริษัทลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายประเทศอังกฤษ มีความชัดเจนกว่าประเทศไทย เพราะกำหนดวัตถุประสงค์การอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้ไว้ใน Insolvency Act 1986 ไว้อย่างชัดเจน แต่กรณีของประเทศไทยเป็นการที่ศาลฎีกาอธิบายตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูไว้ คำพิพากษาฎีกาเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการได้สวนคำร้องขอ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือคำสั่งยกคำร้องขอซึ่งยังไม่มีชัดเจนเพียงพอ

4.2.2.2 สถานะผ่อนเวลาชำระหนี้ “Moratorium”

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลของประเทศอังกฤษ ไม่ว่าจะโดยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ก็ตามจะมีผลทำให้เกิด สถานะผ่อนเวลาชำระหนี้ หรือที่เรียกว่า “Moratorium” ทันทีที่ยื่นคำร้องขอ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบหรือข้อจำกัดสิทธิแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน และลูกหนี้ในการกระทำการใดๆ ที่จะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้โดยห้ามดำเนินการชำระบัญชีลูกหนี้เพื่อเลิกกิจการ ไม่ว่าจะโดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือโดยคำสั่งศาลห้ามเจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามเจ้าของทรัพย์สินเรียกคืนสินค้าที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิ ตาม Insolvency Act 1986 Section 251 ซึ่งได้กำหนดข้อห้ามดังต่อไปนี้คือ¹⁰⁴

1. ห้ามลูกหนี้มีมติชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ
2. ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการลูกหนี้
3. ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน (Administrative Receiver)
4. ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สินการค้าเรียกคืนสินค้า
5. ห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมาย
6. ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้

¹⁰⁴ Insolvency Act 1986 Schedule B 1 Paragraph 42, 43.

เมื่อได้รับคำร้องขอศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดเปลื้อง หรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร ได้แก¹⁰⁵

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติ ในการจัดการกิจการ ธุรกิจและทรัพย์สินของลูกหนี้
- (2) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ
- (3) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้
- (4) สั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร
- (5) สร้างเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ

เมื่อพิจารณาแล้วการให้ความคุ้มครองโดยสถานะผ่อนเวลาชำระหนี้ หรือที่เรียกว่า “Moratorium” บริษัทลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย แต่สถานะพักการชำระหนี้ของประเทศไทยมีข้อจำกัดสิทธิ เพื่อคุ้มครองบริษัทลูกหนี้หนี้มากกว่า แต่ในส่วนบทบรรเทาสถานะพักการชำระหนี้ของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า ในประเทศอังกฤษศาลอาจมีคำสั่งใดๆ ปลดเปลื้อง หรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติในการจัดการกิจการ ธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้ กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้ เป็นต้น ซึ่งจะมีความชัดเจนแน่นอนกว่าในการบริหารแผนฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย

กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษสิ้นสุดลงอาจเกิดขึ้น โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงโดยอัตโนมัติ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องของผู้บริหาร (Administrator) หรือสิ้นสุดลงเพราะกระบวนการฟื้นฟูกิจการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องขอของเจ้าหนี้ หรือเกิดการชำระบัญชีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีการเปลี่ยนจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่การชำระบัญชีโดยความสมัครใจของเจ้าหนี้ หรือการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย

4.2.2.3 การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

สาเหตุที่ทำให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษสิ้นสุดลงนั้นมีหลายสาเหตุ ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงโดยอัตโนมัติ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องของผู้บริหาร (Administrator) หรือสิ้นสุดลงเพราะกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

¹⁰⁵ Insolvency Act 1986, Schedule B 1 Paragraph 74 (4).

บรรลุนิติภาวะ หรือศาลสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามคำร้องขอของเจ้าหนี้ หรือเกิดการชำระบัญชีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีการเปลี่ยนจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่การชำระบัญชีโดยความสมัครใจของเจ้าหนี้ หรือการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย¹⁰⁶

1) การสิ้นสุดโดยอัตโนมัติ¹⁰⁷ (Automatic end)

ทันทีที่ผู้บริหาร (Administrator) ออกจากที่ทำงาน 1 ปี นับจากวันที่ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้ง ข้อกำหนดนี้อาจขยายออกไปได้เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามี ความจำเป็น ระยะเวลาอาจขยายออกไปถึง 6 เดือน ด้วยความเห็นชอบของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ความเห็นชอบของเจ้าหนี้เกี่ยวกับจุดประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับเจ้าหนี้มีประกันทั้งหลายเห็นชอบมากกว่า 50% ในมูลค่าของเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันซึ่งได้ยอมรับคำขอนั้น ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ระบุว่า¹⁰⁸ ไม่มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน ความเห็นชอบทั้งหมด ของเจ้าหนี้มีประกันและต้องมีความเห็นชอบของเจ้าหนี้มีประกันต้องมากกว่า 50%

การฟื้นฟูกิจการสามารถขยายออกไปได้ด้วยความเห็นชอบเพียงครั้งเดียว ไม่สามารถจะขยายออกไปได้ด้วยความเห็นชอบ ภายหลังจากที่ศาลได้อนุญาตให้มีการขยายออกไปได้ไม่มีข้อจำกัดในจำนวนครั้งที่ศาลจะอนุญาตให้ขยายออกไป เมื่อระยะเวลาการทำงานของผู้บริหาร (Administrator) ในสำนักงานสิ้นสุดลงไม่สามารถจะต่ออายุได้ ทั้งความเห็นชอบหรือคำสั่งของศาล

ถ้าการฟื้นฟูกิจการถูกขยายระยะเวลาออกไปโดยศาล ผู้บริหาร (Administrator) ต้องรายงานการปฏิบัติงานเหตุอันสมควร โดยเร็วที่สุดต่อนายทะเบียนของบริษัท (Registrar) ถ้าการฟื้นฟูกิจการถูกขยายระยะเวลาออกไปโดยความเห็นชอบมากกว่าที่จะต้องแจ้งให้ นายทะเบียน บริษัททราบแล้วผู้บริหาร (Administrator) ต้องแจ้งการต่ออายุให้ศาลทราบด้วย

2) ศาลมีคำสั่งให้สิ้นสุดตามคำร้องขอของผู้บริหาร (Administrator)¹⁰⁹ (Court ending on application of administrator)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ถูกแต่งตั้งโดยศาลและผู้บริหาร (Administrator) พิจารณาแล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของการฟื้นฟูกิจการสำเร็จได้อย่างเพียงพอก็อาจจะยื่นเรื่องต่อศาลให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเสียได้ ในกรณีที่ผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้ง ผู้บริหาร (Administrator) จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหากพิจารณาแล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของการ

¹⁰⁶ อุโฆย เมลานนท์. เล่มเดิม. หน้า 58.

¹⁰⁷ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 76-78.

¹⁰⁸ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 52 (1) (b).

¹⁰⁹ Insolvency Act 1986, schedule B 1. paragraph 79,81 and 82.

ฟื้นฟูกิจการไม่สามารถสำเร็จลงได้หรือว่าบริษัทมิได้เข้าสู่อการฟื้นฟูกิจการหรือถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้ผู้บริหาร (Administrator) ยื่นเรื่องต่อศาล

เจ้าหนี้ของบริษัทอาจจะยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ยกเลิก Administration หากผู้บริหาร (Administrator) ที่ได้รับการแต่งตั้ง (ถ้าการแต่งตั้งทำขึ้นนอกศาล) มิได้ดำเนินการโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม หรือโดยยื่นคำร้องต่อศาล ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งโดยศาล ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการขอให้ศาลสั่งให้มีการชำระบัญชี (Winding-up) ของบริษัทเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะภายใต้ Section 124 A ของ Insolvency Act หรือ Section 367 ของ Financial Services and Markets Act 2000 การสั่งให้ชำระบัญชีดังกล่าวปกติจะเป็นเงื่อนไขใน Administration ตั้งแต่เริ่มแรกจนสิ้นสุด

3) การสิ้นสุดของการฟื้นฟูกิจการเมื่อประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์¹¹⁰ (Termination of Administration where objective achieved)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้รับการแต่งตั้งนอกศาล และพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูกิจการจะได้รับผลสำเร็จอย่างพอเพียง ก็อาจส่งหนังสือต่อศาลและนายทะเบียน (Registrar) ของบริษัท เมื่อยื่นเรื่องแล้วการฟื้นฟูกิจการก็ถึงจุดสิ้นสุดลง โดยหนังสือหลังจากนั้นหนังสือจะถูกส่งไปยังเจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัท

4) การเปลี่ยนกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่การชำระบัญชีแบบสมัครใจของเจ้าหนี้ (Converting administration into creditors' voluntary liquidation)

ภายใต้กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แบบเดิมซึ่งเป็นการต้องการแต่ไม่มีวิธีการที่ชัดเจนแน่นอน ในการยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและทำให้บริษัทเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีโดยสมัครใจของเจ้าหนี้ทันทีภายใต้ Paragraph 83 การดำเนินงานในช่วงนี้ดูพิจารณาได้ว่าชัดเจนและแน่นอนกว่า

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้ใช้อำนาจในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันและเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิพิเศษ และยังมีเงินเหลือพอสำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกันของบริษัท ผู้บริหาร (Administrator) อาจะบันทึกคำประกาศเรื่องนี้ต่อนายทะเบียนบริษัท (Registrar) และเปลี่ยนกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นการชำระบัญชีโดยสมัครใจของเจ้าหนี้ โดยผู้บริหาร (Administrator) ต้องยื่นสำเนาเรื่องของคำประกาศต่อศาลในภายหลัง และส่งสำเนาเรื่องไปยังเจ้าหนี้ต่างๆ ของบริษัทด้วย

ผลของการยื่นหนังสือต่อศาลทำให้การฟื้นฟูกิจการมาถึงจุดสุดท้าย และบริษัทเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีโดยสมัครใจ ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่ยื่นหนังสือ ภายใต้การชำระบัญชี

¹¹⁰ Paragraph 80.

ปกติเจ้าหนี้มีอำนาจที่จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี (Liquidator) แต่ถ้ายังไม่มีการแต่งตั้งผู้ใดเป็นผู้ชำระบัญชีผู้บริหาร (Administrator) จะเป็นผู้ชำระบัญชีเสียเอง

5) ผู้บริหาร (Administration) ถึงการสิ้นสุดลง (Administration to dissolution)

ถ้าผู้บริหาร (Administrator) ได้จัดการจ่ายเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ มีประกันและเจ้าหนี้บุริมสิทธิ และไม่มีเงินเหลือที่จะชำระให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกัน ผู้บริหาร (Administrator) อาจยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนบริษัท (Registrar) และส่งสำเนาไปยังศาล และเจ้าหนี้ทั้งหมด ผลของการยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนบริษัท (Registrar) ให้การฟื้นฟูกิจการ และถือว่าสิ้นสุดลงหลังจากนี้ 3 เดือน ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีเหตุผลในสถานการณ์เช่นนี้ไม่มีเหตุอันสมควรที่บริษัทจะดำเนินงานเพื่อให้มีการชำระบัญชีอย่างเป็นทางการ โดยมีเวลาและค่าใช้จ่ายพิเศษเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ข้างต้นเมื่อเปรียบเทียบแล้วการยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษมิได้หลายกรณีข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ประเทศไทยแล้วการยกเลิกการฟื้นฟูกิจการมีเพียง 2 กรณีคือกรณีฟื้นฟูกิจการสำเร็จกับกรณีฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จตามแผน

4.2.3 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสเรื่องการฟื้นฟูกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินใช้บังคับเฉพาะกับกิจการของบุคคลบางประเภทเท่านั้น คือ 1. ผู้ประกอบการค้าขาย 2. ช่างฝีมือ 3. เกษตรกร 4. นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน โดยบุคคลทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวนี้บุคคล 3 ประเภทแรกเป็นบุคคลธรรมดา ที่เป็นนิติบุคคลจึงมีเฉพาะแต่นิติบุคคลตามกฎหมายเท่านั้น ฉะนั้น ตามกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศส กิจการของบุคคลทั้ง 3 ประเภทข้างต้นสามารถขอฟื้นฟูกิจการได้โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นกิจการของนิติบุคคลเท่านั้น

บุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยมี 4 ประเภท ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ เกษตรกร และนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน ซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับการฟื้นฟูกิจการไว้แตกต่างจากประเทศไทยและประเทศไทยที่กำหนดให้ลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจำกัดเพียงแค่บริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัดเท่านั้น

การแก้ปัญหาในเรื่องธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินตามกฎหมายฝรั่งเศสสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1. กระบวนการและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 2. กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว เงื่อนไข ในการร้องขอต่อศาลจึงต่างกันดังนี้

1. กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งมาตรการนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันการเกิดปัญหาการเงิน รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเล็กน้อยที่เกิดขึ้นทวีความรุนแรงมากขึ้น จนถึงขั้นทำให้บริษัทตกในสถานะไม่สามารถชำระหนี้ได้ (la cessation des paiements) ดังนั้น ลูกหนี้ที่ยังไม่ได้ตกอยู่ในสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัว ย่อมมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ฟื้นฟูกิจการตนเองได้

2. กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว

กระบวนการนี้ประกอบไปด้วย (1) การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน เมื่อการฟื้นฟูกิจการสามารถกระทำได้ และ (2) การชำระบัญชีของกิจการ เมื่อไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือเมื่อมีการผิคนัดไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ จะต้องปรากฏว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวกล่าวคือมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน ลูกหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน

ประเทศฝรั่งเศสผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้นั้น ได้แก่ ตัวลูกหนี้เอง เจ้าหนี้ พนักงานอัยการ และศาล โดยในกรณีของลูกหนี้นั้นจะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลภายใน 45 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เพื่อให้ศาลมีคำสั่งดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เสมอหากไม่ปรากฏว่าศาลล้มละลายกลางในคดีล้มละลาย ได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัทลูกหนี้เด็ดขาด เมื่อบริษัทลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ก็ย่อมเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้¹¹¹

เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วด้วยสินทรัพย์ ที่สามารถนำมาชำระหนี้ได้โดยทันที เมื่อลูกหนี้ตกอยู่สถานะดังกล่าวแล้วลูกหนี้มีหน้าที่ต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดของกระบวนการฟื้นฟูกิจการคือการรักษากิจการลูกหนี้ให้อยู่รอด ส่วนการรักษาไว้ซึ่งการจ้างงานและการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ถือเป็นวัตถุประสงค์รองลงมา ในการไต่สวนคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ศาลจะเรียกลูกหนี้ ผู้แทนของคณะกรรมการร่วมระหว่างนายจ้างและพนักงาน หรือตัวแทนพนักงาน หรือบุคคลอื่นที่เห็นว่าให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์มาให้คำชี้แจง ก่อนที่จะพิจารณาว่าควรจะดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือไม่¹¹² เมื่อศาลไต่สวนและมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ จะมีระยะเวลาสังเกตการณ์ภายในระยะเวลาสังเกตการณ์ถ้าเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้สุจริตและกิจการนั้นดำเนินการได้ก็จะให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไป

¹¹¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/3.

¹¹² Commercial Code, article L621-4, L631-9.

คำสั่งศาลที่อนุญาตให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีผลเป็นการระงับ หรือห้าม เจ้าหนี้ดำเนินคดีเกี่ยวกับหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการในศาลใดๆ ต่อลูกหนี้ อีกทั้งยังเป็นการระงับการบังคับคดีของเจ้าหนี้ หรือห้ามเจ้าหนี้ทำการบังคับคดีต่อ สั่งหาทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ และมีผลให้การคิดดอกเบี้ยสะดุดหยุดลง รวมทั้งที่เป็นดอกเบี้ยผิดนัดและเบี้ยปรับ เว้นแต่ดอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญากู้ยืมเงินที่มีกำหนด เวลา 1 ปีขึ้นไป นอกจากนี้การจำนอง จำน่า การให้สิทธิพิเศษ ไม่สามารถกระทำได้ภายหลังจาก ที่ศาลมีคำสั่งให้ ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้¹¹³ นอกจากนี้ศาลยังสามารถสั่งกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการ หรือสั่งให้ชำระบัญชีก่อนที่ระยะเวลาสังเกตการณ์จะสิ้นสุดลงก็ได้

เมื่อพิจารณาแล้วระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเปรียบเทียบกับ สภาวะพักการชำระหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย และการผ่อนเวลาชำระหนี้ ของประเทศอังกฤษ ซึ่งระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์จะเริ่มมีผลก็ต่อเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้จึงจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการ ระงับหรือห้ามเจ้าหนี้ดำเนินคดีเกี่ยวกับหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลให้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ในศาลต่อลูกหนี้ และเป็นการระงับการบังคับคดีของเจ้าหนี้หรือ ห้ามเจ้าหนี้ทำการบังคับคดีต่อ สั่งหาทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ แต่สิ่งที่แตกต่างกันเห็นชัดเจนก็คือการเริ่มต้นของ สภาวะพักการชำระหนี้ กล่าวคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ สภาวะพักการชำระหนี้ เริ่มมีผลทันทีที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาล แต่ในส่วนของประเทศไทยสภาวะพักการชำระหนี้ จะมีโดยอัตโนมัติโดยผลของกฎหมายทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา หากนำระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์ ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว Commercial Code Article L621-40 ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาเพิ่มเติมในบทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของประเทศไทยในกรณีที่ถูกยื่นคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยก คำร้องขอ หรือมีคำสั่งอนุญาตให้ออนคำร้องขอก่อนมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่ง ให้ฟื้นฟูกิจการ การที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาไต่สวนครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ มา มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสภาวะพักการชำระหนี้จากเดิมที่มีผลนับแต่วันที่ศาลรับคำร้องขอ ไว้พิจารณา¹¹⁴ โดยให้สภาวะพักการชำระหนี้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของประเทศไทย ในการใช้ช่องทางตามกฎหมายที่ ไม่สุจริต ทำให้บริษัทลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการไม่ว่าโดยสมัครใจหรือไม่สมัครใจ

¹¹³ ปัทมา วุฒิประชารัฐ. เล่มเดิม. หน้า 70.

¹¹⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/1.

ก็ตาม จะไม่ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้โดย ไม่จำเป็นจนกว่าศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลได้พิจารณาองค์ธุรกิจของลูกหนี้อีกครั้งว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งมีเหตุอันสมควรหรือช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการหรือไม่ ก่อนที่บริษัทลูกหนี้จะรับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้อันเป็นคุ้มครองบริษัทลูกหนี้โดยผลของกฎหมายชั่วคราวระยะเวลาที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ จนกว่าจะมีเหตุทำให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากในทางปฏิบัติศาลอาจต้องใช้ระยะเวลาเป็นปีในการไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ทำให้เจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะพักการชำระหนี้เสียสิทธิในการดำเนินคดีทางแพ่งหรือการบังคับคดีเอาากับทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของลูกหนี้ ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้ร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ มีความประสงค์ที่จะฟื้นฟูกิจการลูกหนี้อย่างแท้จริงหรือไม่ เนื่องจากบริษัทลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินเพียงชั่วคราวย่อมมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ดีกับบรรดาเจ้าหนี้ของตน และอาจได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหนี้ในการประคับประคองธุรกิจของลูกหนี้เป็นแน่ แต่หากมีความสัมพันธ์ที่เป็นปรปักษ์ไม่ติดต่อกันเสียแล้วก็ย่อมเป็นการยากที่จะกลับมาฟื้นตัวได้อีกครั้ง เพราะขณะที่ศาลยังไม่มีคำสั่งอนุญาตให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ บริษัทลูกหนี้อาจถูกเจ้าหนี้ใช้สิทธิเรียกร้องในทางแพ่งฟ้องร้องบริษัทลูกหนี้เป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลายได้ และหากเป็นกรณีที่ศาลล้มละลายในคดีล้มละลายมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดเสียก่อนแล้ว บริษัทลูกหนี้ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายเพื่อชำระบัญชีต่อไป และศาลที่รับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาไต่สวนนำร้องขอเป็นครั้งที่ 2 ก็ต้องจำหน่ายคดีของผู้ร้องออกจากสารบบความในที่สุด เพราะต้องห้ามตามกฎหมายเสียแล้ว

สิ่งที่แตกต่างไปจากประเทศไทยอีกประการหนึ่ง ก็คือ ระยะเวลาแห่งการสังเกตการณ์มี 2 แบบคือ กรณีทั่วไปและกรณีไม่มีข้อยุ่งยาก ซึ่งมีระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนไม่นาน เช่น กรณีทั่วไปมีระยะเวลาในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการสูงสุดไม่เกิน 20 เดือนและในกรณีไม่มีข้อยุ่งยากมีระยะเวลาในการฟื้นฟูกิจการสูงสุดไม่เกิน 8 เดือน ซึ่งแตกต่างจากระยะเวลาในการดำเนินตามแผนฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยที่สามารถแก้ไขแผนโดยขอขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนจากเดิม 5 ปีขอขยายได้ 2 ครั้งครั้งละไม่เกิน 1 ปี รวมระยะเวลาในการดำเนินตามแผนแล้วมีระยะเวลาถึง 7 ปีทีเดียว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศฝรั่งเศสดีกว่าประเทศไทย

การชำระบัญชีของลูกหนี้เป็นกระบวนการที่ใช้บังคับกับลูกหนี้ที่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวและปรากฏว่ากิจการของลูกหนี้ไม่อาจดำเนินต่อไปอีกได้ เพื่อให้มีการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เมื่อศาลสั่งให้ชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้แล้วศาลจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้ชำระบัญชี (le liquidateur)

ให้ทำหน้าที่ขายทรัพย์สินของลูกหนี้ (la realization de l'actif) และนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ (l'apurement du passif)

กรณีที่ศาลมีอำนาจสั่งให้มีการชำระบัญชี ศาลมีอำนาจสั่งให้มีการชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้ได้ในกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เมื่อมีการผิคนัดหรือไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ
2. ในระหว่างระยะเวลาสังเกตการณ์เมื่อศาลเห็นว่า การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่อาจเป็นไปได้
3. เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาสังเกตการณ์แล้วเจ้าพนักงานผู้จัดทำแผนเห็นว่าไม่อาจทำแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้และได้ทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อให้สั่งชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้
4. เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการ และปรากฏว่าลูกหนี้ได้หยุดประกอบกิจการทั้งหมดแล้วหรือเป็นที่เห็นอย่างชัดเจนว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่อาจเป็นไปได้ ศาลสามารถสั่งให้ชำระบัญชีกิจการของลูกหนี้ได้ทันที โดยที่ไม่ต้องมีการกำหนดการสังเกตการณ์

ข้อเท็จจริง 4 ประการดังกล่าวข้างต้นถือเป็นเหตุในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่การชำระบัญชีโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการเปลี่ยนประเภทคดี หากศาลเห็นว่า การชำระบัญชีจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้จะเป็นประโยชน์แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายศาลอาจเปลี่ยนประเภทคดีจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปสู่กระบวนการชำระบัญชีหรือล้มละลายโดยมีการกำหนดเงื่อนไขในการเปลี่ยนประเภทคดีไว้อย่างชัดเจน ซึ่งการเปลี่ยนประเภทคดีจะก่อให้เกิดความรวดเร็วอันจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ทั้งหลายเพราะหากปล่อยให้เวลานั้นช้าอาจจะทำให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดมูลค่าลงได้ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยให้อำนาจศาลเปลี่ยนประเภทคดีเมื่อการฟื้นฟูกิจการไม่เป็นผลสำเร็จตามแผนเป็นเพียงดุลยพินิจของศาลซึ่งไม่มีความแน่นอนและชัดเจน

4.3 วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2

การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ คือ มาตรการบังคับให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เข้ามาเจรจาทางแก้ไขหนี้สินเป็นวิธีการเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ดำรงอยู่ต่อไป นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไว้เพื่อพิจารณา ห้ามมิให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายใช้สิทธิดำเนินการใดๆ ต่อบริษัท และทรัพย์สินของบริษัทในทางที่จะเป็นการขัดขวางต่อการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กฎหมายจึงมีบทบัญญัติห้ามมิให้เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกัน ดำเนินการฟ้องร้องเพื่อบังคับชำระหนี้หรือบังคับเอาแก่ทรัพย์สินซึ่งเป็น

หลักประกันหรือฟองล้มละลาย รวมทั้งถ้าได้มีการฟ้องร้องหรือร้องขอคดีไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการพิจารณาคดีไว้ ตลอดจนจนถึงการห้ามการบังคับคดี และหากกำลังดำเนินการบังคับคดีก็ให้หยุดดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ยังห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาขาย สัญญาอื่นที่มีเงื่อนไข หรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว มาตรการนี้จะก่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญในการฟื้นฟูกิจการ เพราะหากไม่มีมาตรการดังกล่าวแล้วการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ก็ไม่อาจประสบผลสำเร็จลงได้

ประเทศไทยได้บัญญัติหลักกฎหมายในเรื่อง สภาวะพักการชำระหนี้ ไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 สภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay หรือ Moratorium) จะมีผลบังคับใช้ในทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ไว้พิจารณา ตามมาตรา 90/9 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งเป็นไปโดยผลของกฎหมาย โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าหนี้ ลูกหนี้หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิจะได้ทราบถึงการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณาหรือไม่ เจ้าหนี้หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิจึงไม่อาจอ้างเอาความไม่รู้ถึงการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอมากระทำละเมิดข้อห้ามของการพักการชำระหนี้ ด้วยเหตุนี้หากเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือผู้ถูกจำกัดสิทธิกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของสภาวะพักการชำระหนี้ผลโดยทั่วไปของการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของสภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ไม่ว่าจะไปการจงใจหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผลที่ตามมาการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลพ้นลูกหนี้หรือมีผลเป็นโมฆะ

เมื่อสะท้อนปัญหาในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแล้ว กรณีที่ลูกหนี้บางรายที่ไม่สุจริตหรือกรณีที่ลูกหนี้ร่วมมือกับเจ้าหนี้บางรายเพื่ออาศัยประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองจากสภาวะพักการชำระหนี้ โดยอาจจะเคยเข้ากระบวนการสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม ก็จะใช้ช่องทางดังกล่าวร้องขอฟื้นฟูกิจการได้อีกเป็นครั้งที่ 2 ในระยะเวลาใกล้เคียงกันเมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้วทำให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ อาจเกิดการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือมิให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ของเจ้าหนี้มีประกัน ทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้เสียเปรียบไม่สามารถฟ้องลูกหนี้ หรือบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วหากลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอีกครั้ง แล้วไม่สามารถฟื้นฟูกิจการได้สำเร็จอีกเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้

จากลูกหนี้มากกว่าในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย อีกทั้งสถานะพักการชำระหนี้อาจส่งผลให้มูลค่าในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลง ซึ่งอาจทำให้เจ้าหนี้เสียหายได้

การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้โดยไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะฟื้นฟูกิจการหรือปรับโครงสร้างองค์กรธุรกิจอย่างแท้จริง หากลูกหนี้หรือเจ้าหนี้บางรายสมยอมกับลูกหนี้โดยไม่สุจริต อาจมีการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของกรฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือไม่ให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งแก่ลูกหนี้หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้อันเป็นการใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีขอบ จึงสมควรมีบทบัญญัติห้ามมิให้มีการร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อีกภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องหรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการโดยไม่ต้องพิจารณาคำนึงถึงความสุจริตหรือไม่สุจริตของลูกหนี้และการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะต้องเป็นไปโดยสุจริตโดยมีความมุ่งหมายที่จะฟื้นฟูกิจการลูกหนี้โดยแท้จริงไม่ได้หวังผลเพียงแต่อาศัยสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) เป็นเครื่องมือไม่ให้มีการบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้โดยอาศัยช่องทางตามกฎหมายหลักสุจริต จึงถือเป็นหลักการที่สำคัญและมีความจำเป็นซึ่งกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้

ผู้จัดทำได้ศึกษากรณีตัวอย่างที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเข้ามาครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป ซึ่งจะได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาดังต่อไปนี้

1. กรณีศึกษาที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

กรณีศึกษาแรก บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด (United Bangkok development Company Limited) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยบริษัท ธนาฯ จำกัด เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเป็นคดีหมายเลขคำที่ 10/2550 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2550 ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 44/2550¹¹⁵ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2550

ครั้งที่ 2 วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 บริษัท ยงสุ จำกัด ที่ 1 บริษัทที่ปรึกษากฎหมายและธุรกิจ เอส.พี.เค. จำกัด ที่ 2 ผู้ร้องขอได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการบริษัทสหกรุงเทพพัฒนา จำกัด เป็นคดีหมายเลขคำที่ พ.48/2550 และศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขแดงที่ พ.19/2551¹¹⁶ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2551

¹¹⁵ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2550 ลำดับที่ 34 หน้า 184.

¹¹⁶ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551 ลำดับที่ 16 หน้า 185.

ครั้งที่ 3 บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขคำที่ ฟ. 29/2551 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 แต่ลูกหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอได้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ต่อมาศาลได้มีคำสั่งจำหน่ายคดี เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ฟ.53/2551¹¹⁷ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2551

ครั้งที่ 4 บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขคำที่ ฟ.46/2551 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2551 และศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดี หมายเลขแดงที่ 60/2551¹¹⁸ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2551

และครั้งที่ 5 บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลข คำที่ 9/2552 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เป็นคดี หมายเลขแดงที่ 20/2552¹¹⁹ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2552

กรณีศึกษาที่สอง บริษัท คอร์ดี้เดียลครีเอทีฟ จำกัด (Cordial Creative Company Limited) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 1 โดยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเป็นคดี หมายเลขคำที่ ฟ.51/2550 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟู กิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 40/2551¹²⁰ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

ครั้งที่ 2 บริษัท ร้อยดาว จำกัด เจ้าหนี้ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขคำที่ ฟ.372551 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 37/2552¹²¹ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552

จากกรณีศึกษาดังกล่าวเป็นการพยายามที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของบริษัท ลูกหนี้ อาจเพราะศาลได้สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้ผู้ร้องขอและลูกหนี้ผู้ร้องขอแล้วเห็นว่าคำ ร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะ บริษัทลูกหนี้ไม่มีหนี้ขึ้นต่มาถึงเกณฑ์ที่จะร้องขอฟื้นฟูกิจการได้หรือไม่มีช่องทางหรือมีเหตุ อันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการบริษัทลูกหนี้ หรือผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยไม่สุจริต ศาลจึง มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ แต่จะเห็นได้ว่าการที่ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสภาวะพัก การชำระหนี้¹²² การที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาไว้จนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการของผู้ร้องขอหรือถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งมี

¹¹⁷ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551 ลำดับที่ 46 หน้า 186.

¹¹⁸ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551 ลำดับที่ 52 หน้า 186.

¹¹⁹ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2552 ลำดับที่ 19 หน้า 187.

¹²⁰ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551 ลำดับที่ 33 หน้า 186.

¹²¹ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551 ลำดับที่ 32 หน้า 186.

¹²² พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 วรรคแรก.

ผลให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง โดยในแต่ละครั้งประมาณ 5-7 เดือน หากนำ 11 U.S.C. Section 109 (g) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งวางหลักไว้ว่า ห้ามลูกหนี้บุคคลธรรมดา และครอบครัวยื่นฟ้องคดีล้มละลายภายใน 180 วันนับจากวันที่ศาลยกฟ้อง ในกรณีที่ลูกหนี้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือขาดนัดพิจารณาหรือลูกหนี้ถอนฟ้องหลังจากเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องให้ยกเลิก สถานะพักการชำระหนี้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของ Section นี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันลูกหนี้มิให้ยื่นขอ ล้มละลายทุกครั้งที่เจ้าหน้าที่มีประกันจะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน เมื่อมา เพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทยแล้วจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น ในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด คงไม่สามารถยื่นคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ศาลนัดไต่สวนคำร้องได้ถึง 5 ครั้ง และได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระ หนี้ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2550 ถึงปลายปี พ.ศ. 2552

จากเหตุผลดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นหากนำบทบัญญัติของ 11 U.S.C. Section 109 (g) ของประเทศสหรัฐอเมริกามาเพิ่มเติม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ในส่วนเงื่อนไขการ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ครั้งที่ 2 ของประเทศไทยจะเป็นไปตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

บริษัท A ประกอบธุรกิจโรงงานน้ำตาลประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินเป็น การชั่วคราว จึงยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1/2555 โดย ระบุให้บริษัท W เจ้าหนี้รายหนึ่งเป็นผู้ทำแผน ข้อเท็จจริงได้ความว่าบริษัท A มีเจ้าหนี้ทางการค้าที่ เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินธุรกิจ 20 ราย โดยมีบริษัท X เป็นเจ้าหนี้มีประกันในที่ดินโรงงานและ เครื่องจักรผลิตน้ำตาลทรายขาว ศาลพิจารณาคำร้องขอของบริษัท A แล้วเห็นว่าไม่ต้องตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้เพราะไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการบริษัท A ได้ จึงไม่มีเหตุอัน สมควรที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการบริษัท A หรือใน ระหว่างที่ศาลกำหนดวันนัดพิจารณาไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการบริษัท A ได้ยื่นคำร้องขอถอนคำ ร้องขอฟื้นฟูกิจการเสียก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอได้ ตามที่ขอและมีคำสั่งจำหน่ายคดีของบริษัท A ออกสารระบบความ หรือ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟู กิจการบริษัท A แล้ว แต่บริษัท X เป็นเจ้าหนี้มีประกันค้ำประกันบริษัท W ผู้ทำแผนที่บริษัท A ลูกหนี้ เสนอมาและเสนอ บริษัท Y เป็นผู้ทำแผนแข่ง ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดนัด ประชุมเจ้าหนี้ เพื่อให้ที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณาเลือกบริษัท Y หรือ บริษัท W บุคคลใดสมควรเป็น ผู้ทำแผน แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่สามารถเลือกผู้ทำแผนได้ทั้ง 2 ครั้ง ศาลจึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ ฟื้นฟูกิจการบริษัท A เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 99/2555 อันเป็นผลให้สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) สิ้นสุดลงในครั้งแรก

เมื่อพิจารณาแล้วในระหว่างที่บริษัท A ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่ง ยกคำร้อง หรือจำหน่ายคดี หรือ ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ บริษัท A จะได้รับความคุ้มครองจากสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ทันทีที่มีคำสั่งศาลรับคำร้องขอไว้พิจารณา ในระหว่างนี้ เจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัท A ทั้ง 20 รายรวมทั้งบริษัท X เป็นเจ้าหนีที่มีประกัน ไม่สามารถฟ้องร้อง บริษัท A เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องเอาแก่ลูกหนี้เป็นคดีแพ่ง หรือบังคับชำระหนี้เอากับทรัพย์สินอันเป็น หลักประกันได้

ต่อมาภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง หรือ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอ และจำหน่ายคดีออกจากระบบความ หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ บริษัท A หรือ บริษัท W สมยอมกันได้มายื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้อีกครั้งที่ 2 ทันทีภายในระยะเวลา ใกล้เคียงกันกับคดีแรก เพื่อให้เจ้าหนี้รายอื่นฟ้องร้องบริษัท A เป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย อีก ทั้งเป็นการสกัดกั้นไม่ให้บริษัท X เจ้าหนีที่มีประกันบังคับชำระหนี้เอากับที่ดิน โรงงานและ เครื่องจักรอันเป็นทรัพย์สินหลักประกันหรือเพื่อประวิงเวลาชำระหนี้ในการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินให้ พันจากการบังคับคดีของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 บริษัท A ไม่สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ได้ทันทีเนื่องจากห้ามมิให้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการภายใน 180 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง หรือ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอและจำหน่ายคดี ออกจากระบบความ หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เพราะต้องด้วยเงื่อนไขของ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ อันเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย

กรณีตามตัวอย่างข้างต้นเมื่อเปรียบเทียบจากสถิติคดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการแล้ว คงจะทำให้พิจารณาได้เป็นอย่างดีว่ามีความใกล้เคียงกัน กับบริษัท A ตามตัวอย่างข้างต้นที่มีความ พยายามที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเป็นนิยามมหากาพย์ หรือละครชีวิต เรื่องยาว เป็นหนังเก่ามาเล่าใหม่ ทั้งๆ ที่องค์กรธุรกิจของลูกหนี้บางรายสมควรที่จะได้รับการชำระ สะสางหนี้สินหรือเข้าสู่กระบวนการบัญชีเสียทิ แต่ทั้งนี้ผู้จัดทำไม่ได้มีแนวความคิดไม่สนับสนุน ให้มีการฟื้นฟูกิจการในครั้งที่ 2 เพียงแต่ต้องการที่จะสร้างเงื่อนไขขึ้นมาอีกระดับหนึ่งเท่านั้น เพื่อให้การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นไปได้ยากเพื่อเป็นการป้องกันการใช้กระบวนการ ล้มละลายที่ไม่สุจริตเท่านั้น เมื่อพิจารณาจากค่าธรรมเนียมศาลจำนวน 1,000 บาท และเงินประกัน ค่าใช้จ่ายที่บริษัทลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ผู้ร้องต้องวางต่อศาลในชั้นเริ่มต้นคดี 50,000 บาท รวมแล้วเป็น เงินจำนวนทั้งสิ้น 51,000 บาท¹²³ ไม่ว่าคดีจะมีทุนทรัพย์สูงเพียงใดก็ตาม ซึ่งคงจะไม่ใช่ว่าเรื่องยาก สำหรับบริษัทขนาดกลางหรือบริษัทขนาดใหญ่ที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เมื่อ เปรียบเทียบกับภาระหนี้สินทั้งหลายเหล่านั้น

¹²³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/7.

2. กรณีศึกษาที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการลูกหนี้และจำหน่ายคดี
กรณีศึกษาแรก บริษัท เฟรนด์ชิพ เมโดวส์ คันทรี่คลับ จำกัด (Friendship meadows
country club co.itd.) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการครั้งที่ 1 โดยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการต่อศาล
ล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 2/2553 ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการเป็นคดีหมายเลข
แดงที่ 25/2553¹²⁴ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2553

ครั้งที่ 2 บริษัท เฟรนด์ชิพ เมโดวส์ คันทรี่คลับ จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการต่อศาล
ล้มละลายกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ 45/2553 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ศาลได้มีคำสั่ง
คำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการลูกหนี้และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เป็นคดี
หมายเลขแดงที่ 16/2554¹²⁵ เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2554

กรณีศึกษาที่สอง บริษัท ไทยเซ็นทรัล สตีล จำกัด (Thai Central Steel Company Limited)
เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการครั้งที่ 1 โดยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดี
หมายเลขดำที่ 140/2547 เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2547 ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูพิกิจการและตั้งผู้ทำ
แผนเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูพิกิจการเป็น
คดีหมายเลขแดงที่ 319/2547¹²⁶ เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ครั้งที่ 2 บริษัท ไทยเซ็นทรัล สตีล จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการต่อศาลล้มละลาย
กลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2552 และศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้
ถอนคำร้องขอ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2552 และมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เป็น
คดีหมายเลขแดงที่ 17/2552¹²⁷ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2552

จากกรณีศึกษาข้างต้นเป็นการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของบริษัทลูกหนี้ โดยยื่น
คำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการและศาลมีคำสั่งนัดไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการแล้วโดยศาลยังไม่มีคำสั่งให้
ฟื้นฟูพิกิจการ แต่ผู้ร้องขอได้ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการเสียก่อนและศาลมีคำสั่งอนุญาต
ให้ถอนคำร้องขอและมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ¹²⁸ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการ
ที่ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากภาวะพักชำระหนี้ จากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการไว้
พิจารณา จนถึงวันที่ศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการลูกหนี้และจำหน่ายคดีออกจาก

¹²⁴ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ ปี 2553 ลำดับที่ 21 หน้า 189.

¹²⁵ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ ปี 2554 ลำดับที่ 10 หน้า 190.

¹²⁶ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ ปี 2547 ลำดับที่ 5 หน้า 179.

¹²⁷ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ ปี 2552 ลำดับที่ 16 หน้า 187.

¹²⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/8.

สารบบความซึ่งมีผลทำให้สภาวะพักชำระหนี้สิ้นสุดลง¹²⁹ ประมาณ 5 เดือน หากต่อมากู้หนี้ หรือเจ้าหนี้ผู้ร้องขอก็ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการอีกและกระทำซ้ำๆ แบบนี้ไปเรื่อยๆ ภายใน ระยะเวลาใกล้เคียงกันตามตัวอย่างข้างต้น เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากสภาวะพักชำระหนี้ อย่างไรก็ตามไม่มีที่สิ้นสุด จึงทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาในปัจจุบันได้ ซึ่งเมื่อพิจารณา 11 U.S.C., Section 707 (a) และคดี Susan Glenn Hopper จะทำให้ได้หลักเกณฑ์ในการที่ศาลล้มละลายของสหรัฐอเมริกาใช้ในการพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ ดังนี้

1. ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
2. ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่ (Debtor is acting in good faith)
3. การถอนฟ้องก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการชำระหนี้หรือไม่
4. การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่ (Priorities)
5. มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระเงินตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่
6. มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้นหรือบูรณสิทธิอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือไม่

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ไม่ใช่ว่าหากลูกหนี้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องคดีล้มละลายแล้วศาลจะอนุญาตให้ตามที่ขอทุกกรณี แต่จะต้องพิจารณาถึงทางได้เสียทุกทางเพราะมีผลกระทบต่อคู่ความหรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลายในด้านการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย มาตรา 90/8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 พิเคราะห์แล้วเห็นว่ากฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกามีหลักเกณฑ์ในการป้องกันที่จะไม่ให้ลูกหนี้ถอนคำร้องในคดีล้มละลายได้ดีกว่าประเทศไทย เนื่องจากศาลจะพิจารณาถึงความสุจริตของลูกหนี้ ความเสียหายของเจ้าหนี้ที่ได้รับจากการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ และการผลักระการพิสูจน์การถอนฟ้องให้แก่ลูกหนี้โดยให้ลูกหนี้แสดงถึงเหตุจำเป็นในการถอนฟ้อง ซึ่งจะเห็นว่าศาลมิได้พิจารณาแต่ด้วยทฤษฎีเท่านั้นในการพิจารณาถึงเหตุอันสมควรในการขอถอนฟ้องของผู้ร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

3. กรณีศึกษาที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้

กรณีศึกษาแรก บริษัท สมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน) (Somprasong Land company Limited.) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 1 โดย บริษัท วิกตอรี- เอส จำกัด เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1738/2544 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน¹³⁰ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ต่อมา

¹²⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 วรรคแรก.

¹³⁰ บริษัท เซอร์ชิลล์ โพรซ์ แพลนเนอร์ จำกัด.

ศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 319/2547¹³¹ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546

ครั้งที่ 2 บริษัท สมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน) ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1448/2547 เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2547 ศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้บริหารชั่วคราว เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2547 ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน¹³² วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ต่อมาศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 3269/2547¹³³ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2549

ครั้งที่ 3 บริษัท ออร์เด้น โอเวอร์ซีส์ ลิมิเต็ด เจ้าหนี้ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการบริษัท สมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน) ต่อศาลล้มละลายกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ 11043/2549 เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 36/2550¹³⁴ เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2550

กรณีศึกษาที่สอง บริษัท ศรีไทย ฟู้ดแอนด์เบฟเวอร์เรจ จำกัด (มหาชน) (Srithai Food and Beverage Public Company) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 1 โดยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 2753/2547 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 และศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน¹³⁵ เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2547 ต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 2921/2547¹³⁶ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

ครั้งที่ 2 บริษัท ศรีไทยเรียลตี้ แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการบริษัท ศรีไทยฟู้ด แอนด์ เบฟเวอร์เรจ จำกัด ลูกหนี้ ต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 7395/2548 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน¹³⁷ เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2549 ศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 22/2549¹³⁸ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

¹³¹ ภาคผนวก ข คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2547 ลำดับที่ 5 หน้า 179.

¹³² บริษัท สมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน).

¹³³ ภาคผนวก ข คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2547 ลำดับที่ 23 หน้า 179.

¹³⁴ ภาคผนวก ข คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2550 ลำดับที่ 29 หน้า 184.

¹³⁵ บริษัทศรีไทย ฟู้ดแอนด์เบฟเวอร์เรจ จำกัด (มหาชน).

¹³⁶ ภาคผนวก ข คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2547 ลำดับที่ 22 หน้า 179.

¹³⁷ บริษัทศรีไทย ฟู้ดแอนด์เบฟเวอร์เรจ จำกัด (มหาชน).

¹³⁸ ภาคผนวก ข คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2549 ลำดับที่ 1 หน้า 182.

กรณีศึกษาที่สาม บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) (DATAMAT Public Company Limited.) บริษัท นิว ฮาร์เบอร์วิลด์ จำกัด เจ้าหนี้ ยื่นคำร้องขอให้บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 1 โดยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 3527/2548 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 และศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2548 และแต่งตั้งผู้ทำแผน¹³⁹ เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 2992/2548¹⁴⁰ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2549

ครั้งที่ 2 บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 10761/2549 เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2549 และศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2550 และแต่งตั้งผู้ทำแผน¹⁴¹ เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2550 ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารแผน วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 14/2550¹⁴² เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ครั้งที่ 3 บริษัท โพรฟิตแลนด์ จำกัด เจ้าหนี้ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2553 ต่อมาศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เป็นคดีหมายเลขแดง ที่ 43/2553¹⁴³ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

ครั้งที่ 4 บริษัท อีเกิลออย อินโฟเทค จำกัด เจ้าหนี้ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) ต่อศาลล้มละลายกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 26/2544 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน¹⁴⁴ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 39/2554¹⁴⁵ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

จากกรณีศึกษาข้างต้นเป็นการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของบริษัทลูกหนี้ โดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผนแล้วแต่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ จะเห็นได้ว่าการที่ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้ภายหลัง

¹³⁹ บริษัท แอ็ดวานซ์ แพลนเนอร์ จำกัด.

¹⁴⁰ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2548 ลำดับที่ 16 หน้า 181.

¹⁴¹ บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน).

¹⁴² ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2550 ลำดับที่ 12 หน้า 183.

¹⁴³ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2553 ลำดับที่ 36 หน้า 189.

¹⁴⁴ บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน).

¹⁴⁵ ภาคผนวก ข คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2554 ลำดับที่ 28 หน้า 191.

จากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาจนถึงวันที่ศาลยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งมีผลทำให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง¹⁴⁶ ประมาณ 1 ปีกว่าๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจากการศึกษาหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า การบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) เพื่อเป็นการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มิชอบ ได้จำกัดและป้องกันสถานะพักการชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง ถ้ามีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้องสถานะพักการชำระหนี้จะมีผล 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีที่ 2 เว้นแต่คู่ความที่เกี่ยวข้องจะร้องขอให้ศาลขยายสถานะพักการชำระหนี้ออกไป ถ้าคำร้องถูกยกฟ้อง 2 ครั้ง (ครั้งที่ 3) ภายในหนึ่งปีการฟ้องครั้งใหม่ไม่มีผลให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้เลย เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นว่าการฟ้องคดีครั้งใหม่เป็นการฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะพักการชำระหนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยตามมาตรา 90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เมื่อยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการสถานะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้นทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา ผู้จัดทำเห็นว่ากฎหมายล้มละลายของประเทศไทยมีหลักการในการบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่องในระยะเวลาใกล้เคียงกันซึ่งในกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ ทำให้ลูกหนี้บางรายที่ไม่สุจริตหรือกรณีที่ลูกหนี้ร่วมมือกับเจ้าหนี้บางรายเพื่ออาศัยประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองจากสถานะพักการชำระหนี้ โดยอาจเคยเข้ากระบวนการสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้ว แต่ไม่สำเร็จก็อาศัยช่องทางดังกล่าวร้องขอฟื้นฟูกิจการได้อย่างต่อเนื่องทำให้เจ้าหนี้เสียหายไม่สามารถฟ้องลูกหนี้หรือบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้

กฎหมายฉบับนี้จำกัดสิทธิการให้ความคุ้มครองสถานะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ โดย Section 362 (c) (3) วางหลักกฎหมายไว้ว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ฟ้องคดีล้มละลายตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 ภายในหนึ่งปีนับแต่ที่ถูกศาลยกคำร้องครั้งก่อนสถานะพักการชำระหนี้ในคดีปัจจุบันจะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับจากจากวันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าคดีปัจจุบันฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับโดยสถานะพักชำระหนี้ แต่ถ้าคดีปัจจุบันได้ถูกฟ้องเป็นครั้งที่ 3 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลยกฟ้องคดีที่ 2 สถานะพักการชำระหนี้จะไม่มีผล เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียอื่นยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้สถานะพักการชำระหนี้มีผล โดยแถลงต่อศาลให้ปราศจากข้อสงสัยว่าการฟ้องครั้งที่ 3 โดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับ โดยสถานะพักการชำระหนี้ บทบัญญัตินี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า

¹⁴⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 วรรคแรก.

การฟ้องคดีครั้งใหม่ไม่สุจริตและให้คู่ความที่กล่าวอ้างสถานะพักการชำระหนี้ ขึ้นโต้แย้งข้อสันนิษฐานดังกล่าวและพยานหลักฐานที่แสดงต่อศาลต้องชัดเจนและน่าเชื่อถือ

การผลัดภาระการพิสูจน์ให้ลูกหนี้ที่มีความประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 3 ที่สุจริตโดยได้รับผลจากสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ซึ่งเป็นการสร้างขั้นตอนให้ลูกหนี้ต้องกระทำก่อนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เมื่อเทียบกับประเทศไทยแล้วไม่มีบทบัญญัติการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบโดยวางเงื่อนไขการบังคับใช้ของสถานะพักการชำระหนี้ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา หากนำบทบัญญัตินี้มาใช้กับพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 จะช่วยลดปัญหาในทางปฏิบัติที่เพียงแต่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อหวังเพียงผลของสถานะพักการชำระหนี้ในการประวิงเวลามีให้เจ้าหนี้นี้มีประกันของลูกหนี้บังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้

ดังนั้น ผู้จัดทำจึงมีความเห็นว่าควรนำหลักการการบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ประกอบกับ 11 U.S.C., Section 362 (c) (3) มาเป็นเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 และในครั้งต่อๆ มาในส่วนกระบวนการเริ่มต้นของสถานะพักการชำระหนี้ ตามมาตรา 90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 จากหลักการเดิมที่สถานะพักการชำระหนี้มีผลทันทีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายว่า ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องหรือมีคำสั่งจำหน่ายคดี หรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการมาแล้วครั้งหนึ่ง ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งก่อน สถานะพักชำระหนี้ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 จะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับแต่วันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าคดีปัจจุบันฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับโดยสถานะพักการชำระหนี้ แต่ถ้าคดีที่ฟ้องในปัจจุบันได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นครั้งที่ 3 หรือครั้งต่อๆ มาภายในหนึ่งปี นับแต่วันฟ้องคดีครั้งก่อนๆ สถานะพักการชำระหนี้จะไม่มีผลเลย เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องขอให้สถานะพักการชำระหนี้มีผล โดยแถลงต่อศาลว่าการยื่นคำร้องขอครั้งที่ 3 นั้นเป็นการยื่นคำร้องขอสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับโดยสถานะพักการชำระหนี้ หากมีบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบดังกล่าว บริษัทสมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน) (Somprasong Land Company Limited) บริษัท ศรีไทย ฟู้ดแอนด์เบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) (Srithai Food and Beverage Public Company) และบริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) (DATAMAT Public Company Limited) คงจะไม่ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้ในแต่ละครั้งประมาณ 1-2 ปี อย่างแน่นอน อีกทั้ง Section นี้ยังให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องครั้งใหม่ไม่สุจริต

และให้คู่ความที่อ้างภาวะพักการชำระหนี้ ขึ้นโต้แย้งข้อสันนิษฐานดังกล่าวด้วย โดยแสดงพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือต่อศาลล้มละลายกลาง ดังนั้น การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของบริษัททั้งสามคงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากกว่าเดิมอย่างแน่นอน

จากเหตุผลดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นหากนำบทบัญญัติของหลักการการบังคับใช้ภาวะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ประกอบกับ 11 U.S.C., Section 362 (c) (3) มาเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ในส่วนเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ มาของประเทศไทย จะเป็นไปได้ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่าบริษัท A ได้หยุดประกอบกิจการแล้วเนื่องจากหนี้สินล้นพ้นตัว อยู่ในระหว่างที่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายฟ้องเป็นคดีแพ่งและคดีล้มละลาย หากพ้นเงื่อนไขระยะเวลา 180 วันในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้เป็นครั้งที่ 2 แล้ว บริษัท A ยังคงต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากภาวะพักการชำระหนี้ โดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นครั้งที่ 2 โดยความสมัครใจเอง (Voluntary Petition) หรือบริษัท W เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการบริษัท A (InVoluntary Petition) เมื่อเป็นดังนี้ บริษัท A จะไม่ได้รับประโยชน์จากภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ในทันทีที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาได้สวนคำร้องขอในครั้งที่ 2 แต่บริษัท A จะได้รับประโยชน์จากภาวะพักชำระหนี้เพียง 30 วันนับจากวันที่ยื่นคำร้องขอ เพราะเป็นการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งก่อน หรือบริษัท A ได้ยื่นคำร้องเป็นครั้งที่ 3 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คำร้องขอในครั้งก่อนถูกยกคำร้องขอหรือถอนคำร้องขอหรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ภาวะพักการชำระหนี้จะไม่มีผลเลย เว้นแต่บริษัท A จะพิสูจน์ต่อศาลล้มละลายกลางแดงให้ศาลเห็นว่าคดีที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ในปัจจุบัน เป็นโดยสุจริตต่อบริษัท X เจ้าหนี้มีประกันหรือบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัท A ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับโดยภาวะพักชำระหนี้ โดยให้ภาวะพักการชำระหนี้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต หากในระหว่างนี้ศาลในคดีล้มละลายมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัท A เต็มขาด เป็นคดีหมายเลขแดงแล้ว ศาลในคดีฟื้นฟูกิจการย่อมไม่อาจพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ได้เสียแล้ว เพราะเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย บริษัท A จึงไม่สามารถอาศัยช่องทางตามกฎหมายมาเป็นเกาะคุ้มกันตนเองได้อีกต่อไป

ดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นหากนำบทบัญญัติของการประนอมหนี้หลังล้มละลาย¹⁴⁷ 11 U.S.C. Section 109 (g), 11 U.S.C., Section 707 (a) และคดี Susan Glenn Hopper และ Bankruptcy

¹⁴⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 63.

Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ประกอบกับ 11 U.S.C., Section 362 (c) (3) มาเพิ่มเติม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ในการกำหนดหลักเกณฑ์ละเอียดเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ครั้งที่ 2 ของประเทศไทย จะช่วยลดปัญหาการใช้กฎหมายล้มละลายใน ส่วนของการฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือไม่ให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งแก่ลูกหนี้หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อป้องกันใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งยกคำร้องขอหรือมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและจำหน่ายคดีหรือมีคำสั่ง ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ และการบังคับใช้ของสถานะพักการชำระหนี้เมื่อต้องด้วยกรณีดังกล่าว เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ในการผลักดันทรัพย์สินของลูกหนี้สู่กระบวนการบังคับ คดีชำระหนี้โดยเร็ว และเพื่อเป็นการรักษามูลค่าทรัพย์สินในทางเศรษฐกิจของลูกหนี้มิให้น้อยถอย ลงจากเดิม

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ทำให้ทราบถึงปัญหาในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 สามารถวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหามาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติอันจะทำให้สามารถใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

5.1 บทสรุป

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 การสร้างเงื่อนไขของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2

ประเทศไทยได้บัญญัติหลักกฎหมายในเรื่อง สภาวะพักการชำระหนี้ไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 สภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic Stay หรือ Moratorium) จะมีผลบังคับใช้ในทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/9 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เมื่อการเริ่มต้นของสภาวะพักการชำระหนี้ของประเทศไทยจะเกิดขึ้นอัตโนมัติโดยผลของกฎหมายทันทีที่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา แต่เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และจำหน่ายคดีหรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ เป็นผลให้สภาวะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 ทำให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาว่า ในกรณีที่ลูกหนี้บางรายที่ไม่สุจริตหรือกรณีที่ลูกหนี้ร่วมมือกับเจ้าหนี้บางรายเพื่ออาศัยประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองจากสภาวะพักการชำระหนี้ โดยอาจจะเคยเข้าสู่กระบวนการสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้วแต่ไม่สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง ตามมาตรา 90/10 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพราะเหตุที่ผู้ร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ มาตรา 90/8

แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งมีผลให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลง ก็จะใช้ช่องทางโดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการอีกเป็นครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ ไปได้ตลอดเวลาภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน เพื่ออาศัยช่องทางตามกฎหมายในเรื่องสถานะพักการชำระหนี้ เพื่อหาประโยชน์จากกระบวนการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขในส่วนระยะเวลาการห้ามเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการในส่วนนี้ไว้ ซึ่งอาจทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ได้รับความเสียหาย ไม่สามารถฟ้องลูกหนี้ให้ชำระหนี้ได้ หรือบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ โดยอาจทำให้เจ้าหนี้ของลูกหนี้ต้องประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินเสียเองและนำไปสู่การมีหนี้สินล้นพ้นตัวในท้ายที่สุด

5.1.2 หลักเกณฑ์ในการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อมามีว่าหลักเกณฑ์ในการขอถอนคำฟ้องคดีล้มละลายของประเทศไทย ตามมาตรา 90/8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งวางหลักไว้ว่าผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการแล้วศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตราบใดที่ศาลล้มละลายกลางยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการย่อมขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ตลอดเวลา โดยมีได้มีหลักเกณฑ์ที่ศาลจะใช้พิจารณาเสียก่อนมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามที่คู่ความมีคำขอ จะเห็นได้ว่าการที่ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้จากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ได้ส่วนคำร้อง จนถึงวันที่ศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งมีผลทำให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลงเป็นระยะเวลาหนึ่ง ภายหลังจากนั้นลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต่อศาลล้มละลายกลางภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่าเป็นการใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีชอบ (Abusive procession)

5.1.3 การเริ่มต้นของสถานะพักการชำระหนี้ครั้งที่ 2

ประเด็นที่ต้องพิจารณาประการสุดท้ายมีว่าเมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้อง หรืออนุญาตให้ถอนคำร้องและจำหน่ายคดี หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการซึ่งมีผลทำให้สถานะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลงตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 นั้น เมื่อการเริ่มต้นของสถานะพักการชำระหนี้ นับตั้งแต่ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา แต่เมื่อคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงไม่ว่าจะเป็นกรณีศาลยกคำร้องหรืออนุญาตให้ถอนคำร้องและจำหน่ายคดี หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หากลูกหนี้หรือเจ้าหนี้มีความประสงค์ที่จะฟื้นฟูกิจการอีกครั้งก็สามารถทำได้โดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายอีกเป็นครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ ไปภายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งการเริ่มต้นของการบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้

ก็จะเริ่มมีผลนับแต่วันที่ศาลล้มละลายกลางสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาอีกเช่นกัน ทำให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติในการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของกรฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือให้มีการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแพ่งกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเจ้าหนี้ของเจ้าหนี้นี้มีประกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนกระบวนการป้องกันกิจการลูกหนี้ก่อนจะได้รับประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้ โดยให้ศาลล้มละลายกลางได้มีโอกาสถ่วงดุลองเหตุผลอันสมควรและช่องทางในการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ครั้งที่ 2 ก่อนที่จะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งกรณีนี้ลูกหนี้จะไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาดังเช่นกรณีศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาครั้งแรก เนื่องจากในทางปฏิบัติศาลจะได้ส่วนคำร้องเป็นระยะเวลาานซึ่งอาจเป็นปีก่อนที่จะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ทำให้ช่วงเวลานี้ที่สภาวะพักการชำระหนี้ยังไม่เริ่มต้น บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ก็สามารถฟ้องลูกหนี้ต่อศาลที่มีเขตอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลทางแพ่งและคดีล้มละลายต่อไปได้ตามปกติ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาของผู้จัดทำมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.1 กรณีการสร้างเงื่อนไขของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2

ผู้จัดทำมีความเห็นว่าควรนำ 11 U.S.C. Section 109 (g) ของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งห้ามลูกหนี้ยื่นฟ้องคดีล้มละลายภายใน 180 วันนับจากวันที่ศาลยกฟ้องคดีก่อน ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือขาดนัดพิจารณาหรือลูกหนี้ถอนฟ้องหลังจากเจ้าหนี้ยื่นคำร้องให้ยกเลิกสภาวะพักการชำระหนี้มาปรับใช้กับการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของประเทศไทย จะช่วยลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการในศาลล้มละลายกลางและกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม และเป็นการแก้ปัญหากรณีลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ที่ไม่สุจริตใช้ช่องทางตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้เข้าๆ ออกๆ กระบวนการฟื้นฟูกิจการในระยะเวลาใกล้เคียงกัน อีกทั้งจะเป็นรักษามูลค่าทรัพย์สินของกิจการลูกหนี้ไม่ให้ลดน้อยถอยลงไปกว่าเดิม และเป็นการผลักดันทรัพย์สินของลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการบังคับชำระหนี้ไม่ว่าคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย ซึ่งจะทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับชำระหนี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

5.2.2 กรณีหลักเกณฑ์ในการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ผู้จัดทำมีความเห็นว่าควรรำนำ 11 U.S.C., Section 707 (a) และคดี Susan Glenn Hopper มาเป็นหลักเกณฑ์แก่ศาลในการพิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของลูกหนี้ ดังนี้

- 1) ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายหรือไม่
- 2) ลูกหนี้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่
- 3) การถอนฟ้องทำให้ชำระหนี้ล่าช้าหรือไม่
- 4) การถอนฟ้องทำให้ต้องจัดลำดับหนี้ใหม่หรือไม่
- 5) มีกระบวนการอื่นซึ่งจัดการการชำระเงินตามข้อเรียกร้องได้หรือไม่
- 6) มีคำร้องคัดค้านการปลดหนี้ คำร้องคัดค้านการยกเว้นหรือบูรณสิทธิอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือไม่

การพิจารณาหรือไม่

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้วไม่เชื่อว่าหากลูกหนี้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องคดีล้มละลายแล้วศาลจะอนุญาตให้ตามที่ขอกฎหมาย แต่จะต้องพิจารณาถึงทางได้เสียทุกทางเพราะมีผลกระทบต่อคู่ความหรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายล้มละลายในด้านการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย มาตรา 90/8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายล้มละลายของอเมริกามีหลักเกณฑ์ในการป้องกันที่จะไม่ให้ลูกหนี้ถอนคำร้องในคดีล้มละลายได้ดีกว่าประเทศไทย เนื่องจากศาลจะพิจารณาถึงความสุจริตของลูกหนี้ ความเสียหายของเจ้าหนี้ที่ได้รับจากการถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ และการผลักรากการพิสูจน์การถอนฟ้องให้แก่ลูกหนี้โดยให้ลูกหนี้แสดงถึงเหตุจำเป็นในการถอนฟ้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าศาลมิได้พิจารณาแต่ตัวบทกฎหมายเท่านั้นในการพิจารณาถึงเหตุอันสมควรในการถอนฟ้องของผู้ร้องขอ

หากนำหลักเกณฑ์ของข้างต้นมาปรับใช้แล้วจะทำให้ศาลพิจารณาคำร้องก่อนมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยพิจารณาผลกระทบในหลายๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยป้องกันลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ที่ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการก่อนที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ แล้วกลับมายื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการซ้ำซ้อนอีกภายในระยะเวลาที่ใกล้เคียงติดต่อกัน เพื่อหาประโยชน์จากการเกิดสภาวะพักชำระหนี้มาเป็นเกาะกุมกันตนเองจากการฟ้องร้องให้บังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการใช้กฎหมายล้มละลายในส่วนของกิจการเป็นเครื่องมือ ไม่ให้มีการฟ้องร้องบังคับชำระหนี้แก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเป็นการใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการเพื่อสกัดกั้นการใช้สิทธิอันชอบธรรมของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้

5.2.3 กรณีการเริ่มต้นของสถานะพักการชำระหนี้ครั้งที่ 2

ผู้จัดทำมีความเห็นว่าควรนำ การเริ่มต้นของการบังคับใช้สถานะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) ประกอบกับ U.S.C. section 362 (c) (3) ซึ่งวางหลักไว้ว่า ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง หรือมีคำสั่งจำหน่ายคดี หรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟู กิจการมาแล้วครั้งหนึ่ง ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกลดคำสั่งของฟื้นฟูกิจการครั้งก่อน สถานะ พักชำระหนี้ในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 จะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับแต่วันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าคดีปัจจุบันฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ ที่ถูกบังคับโดยสถานะพักการชำระหนี้ ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาจากตัวบทกฎหมายแล้วทำให้เห็นได้ว่า ในคดีล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา ถ้าศาลในคดีล้มละลายได้มีคำพิพากษายกฟ้องคดี ล้มละลายคดีหนึ่งของลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้อื่นคำฟ้องคดีล้มละลายเป็นคดีที่ 2 อีกภายใน 1 ปี นับแต่ วันที่ศาลมี คำพิพากษายกฟ้องในคดีก่อน สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) จะสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนด 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีครั้งที่ 2 ทำให้เห็นได้ว่าการยื่นคำฟ้องคดีล้มละลายใน ครั้งที่ 2 สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) มีผลเพียงแค่ 30 วันเท่านั้น หากได้สิ้นสุดลงใน วันที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องหรือในกรณีอื่นเหมือนอย่างกรณีทั่วไปแต่อย่างใด เว้นแต่ลูกหนี้หรือ คู่ความที่เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและพิสูจน์ต่อศาลว่าคดีที่ฟ้องครั้งที่ 2 เป็นการฟ้องคดีโดยสุจริต ต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิโดยสถานะพักชำระหนี้ ข้อยกเว้นในส่วนนี้เป็นการผลัดการพิจารณา พิสูจน์ ของลูกหนี้ต่อศาลที่รับคำฟ้อง ก่อนที่ลูกหนี้จะได้รับประโยชน์สถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) ซึ่งให้เห็นเจตนาของลูกหนี้ว่าต้องการที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยแท้จริงหรือไม่ หรือเพียงแต่ประวิงการบังคับชำระหนี้โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายเท่านั้น

แต่ถ้าคดีที่ฟ้องในปัจจุบันได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นครั้งที่ 3 หรือครั้งต่อๆ มา ภายในหนึ่งปีนับแต่วันฟ้องคดีครั้งก่อนๆ สถานะพักการชำระหนี้จะไม่มีผลเลย เว้นแต่ลูกหนี้ หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องขอให้สถานะพักการชำระหนี้มีผล โดยแถลงต่อศาลว่า การยื่นคำร้องขอครั้งที่ 3 นั้นเป็นการยื่นคำร้องขอสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกบังคับ โดยสถานะพักการ ชำระหนี้ หากนำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีชอบดังกล่าว มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แล้วจะเป็นการป้องกันการยื่นคำร้องขอฟื้นฟู กิจการลูกหนี้ของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ในคดีคดีฟื้นฟูกิจการที่มีชอบ ซึ่งจะเป็นการป้องกันการ ก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ทำให้ลูกหนี้จะไม่ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้โดย ไม่จำเป็นอีกต่อไป

DPUC

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ไกรสร บารมีอวยชัย,ชีพ จุลมนต์, ภูมิ โชคเหมาะ และวิชา มหาคุณ. *เอกสารประกอบคำบรรยายกฎหมายล้มละลายเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิชา มหาคุณ. (2548). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.
- _____. (2552). *คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- วิชัย ตันติกุลานันท์. (2548). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. (2547). *กฎหมายฟื้นฟูกิจการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิศิษฐ์สรอรรถ จำกัด.
- สุธี สุภนิตย์. (2552). *หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *ระบบกรมล้มละลายในประเทศไทย*. เสนอต่อสถาบันกรมพัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ.
- สุนทร มณีสวัสดิ์. (2541). *คำอธิบายกฎหมายฟื้นฟูกิจการ* (พ.ร.บ. ล้มละลายมาตรา 90/1- มาตรา 90/90). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- โสภณ รัตนากร. (2547). *คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.
- เอื้อน ขุนแก้ว. (2552). *คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พลสยาม
- พรินทร์ดี้ง แอน พับพลิชชิง.

บทความ

- ธนกร วรปรัชญากุล. (2545, มกราคม-กุมภาพันธ์). “หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงินในประเทศฝรั่งเศส.” *วารสารกรมบังคับคดี*, 1 (3). หน้า 11-20.
- _____. (2544, กันยายน-ธันวาคม). “หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงินในประเทศฝรั่งเศส.” *จุลพาห*, 48 (3). หน้า 5-22.

- ภูมิวุฒิ พุทธสุธัตตา. (2539, เมษายน-มิถุนายน). “บทคัดย่อกฎหมายฟื้นฟูฟู้จิจการของสหรัฐอเมริกา.”
คูลพาท, 43 (2). หน้า 42.
- สมบูรณ์ ฐิติภาณิชย์. (2543, มิถุนายน). “ความไม่สามารถชำระหนี้.” *จุลสารครบรอบ 1 ปี
 ศาลล้มละลายกลาง*. หน้า 29.
- สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. (2542, กันยายน). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยบริษัท
 ที่ประสบปัญหาการเงิน.” *วารสารนิติศาสตร์*, 29 (3). หน้า 496.
- J. Goodman (2539, พฤศจิกายน). “การฟื้นฟูฟู้จิจการของลูกหนี้ที่ขาดสภาพคล่องและการบังคับคดี
 ล้มละลาย.” บรรยาย ณ ห้องประชุมสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ.

วิทยานิพนธ์

- วราภรณ์ อาษาพร. (2539). *แนวคิดทางกฎหมายในการฟื้นฟูฟู้จิจการของลูกหนี้ : ศึกษาร่าง
 พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).*
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ คุณสาระ. (2542). *อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทำแผนฟื้นฟูฟู้จิจการ (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทมหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิอนงค์ จงกลณี. (2544). *การพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูฟู้จิจการ (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีป เหมะรักษ์. (2547). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการถอดถอนผู้ทำแทน (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมา วุฒิประชาธิฐ. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการขอให้มีการฟื้นฟูฟู้จิจการของลูกหนี้
 ศึกษากรณีลูกหนี้ร้องขอโดยสมัครใจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- อุโฆษ เมลานนท์. (2555). *ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟู
 กิจการในกิจการขนาดย่อม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
 ธุรกิจบัณฑิตย์.

เอกสารอื่น ๆ

- สถาบันกฎหมายพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *ระบบกฎหมาย
 ล้มละลายในประเทศไทย (รายงานการวิจัย).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
 กฤษฎีกา.

สุภาวดี โตรัตนคุนต์. (2547). *ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้*. กรุงเทพฯ.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พุทธศักราช 2542.

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ระบบสืบค้นคำพิพากษาฎีกาและคำสั่งคำร้อง. (2007). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2555, จาก

<http://www.deka2007.supremcourt.or.th/>

สำนักงานฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. (ม.ป.ป.). ระบบตรวจฟื้นฟูกิจการลูกหนี้. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.led.go.th/>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Blum, Brian A. (1999). *Bankruptcy and debtor/creditor: example and explanations*. ...

Fletcher, Ian F. (2002). *The law of Insolvency* (3th ed.). London: Sweet & Maxwell.

Keay, Andrew and Walton , Peter. (2003). *Insolvency Law: Corporate and Personal*. Pearson Longman.

Wood, Philip R.. (1995). *Principles of International Insolvency*.

Richard, F.Broude.(1988) *Reorganization under Chapter 11 of Bankruptcy Code*. New York: Law Journal seminars-Press.

Epstein, David G. , *Debtor-Creditor Law in a Nutshell*.

P.Le CANNU. (1988). *Prèvention et règlement amiable des difficultes des*.

Michael D. Sabbath, Walter Homer Drake Professor of Bankruptcy Law. The Automatic Stay Under BAPCPA.

ARTICLES

R.HOUIN, Rapport introductif, Les innovations, Rev. trim. Dr. com., 1986, p.11; J.CI.MAT, La triple finalite de la loi sur le redressement judiciaire, Les Petites Affiches, 1987, n. 141, p.18; R.VIANDIER et G.ENDREO, Redressement et liquidation judiciaires, 1986, p. 4.

Woods vs. City Nat'l Bank, 312 US. 262, 268-69 (1941).

LAWS

Commercial Code.

Insolvency Act 1986.

United state Code .

ELECTRONIC SOURCES

Illinois University Law School. (n.d.). U.S. Code. Retrieved 11, October, 2012 from <http://www.bankr.law.illinois.edu/uscode>

Cornell University Law School. (n.d.). U.S. Code. Retrieved 10, October, 2012 from <http://www.law.cornell.edu/uscode/11>

Legifrance. (n.d.). France Commercial Code. Retrieved September 6, 2012, from <http://www.legifrance.gouv.fr/>

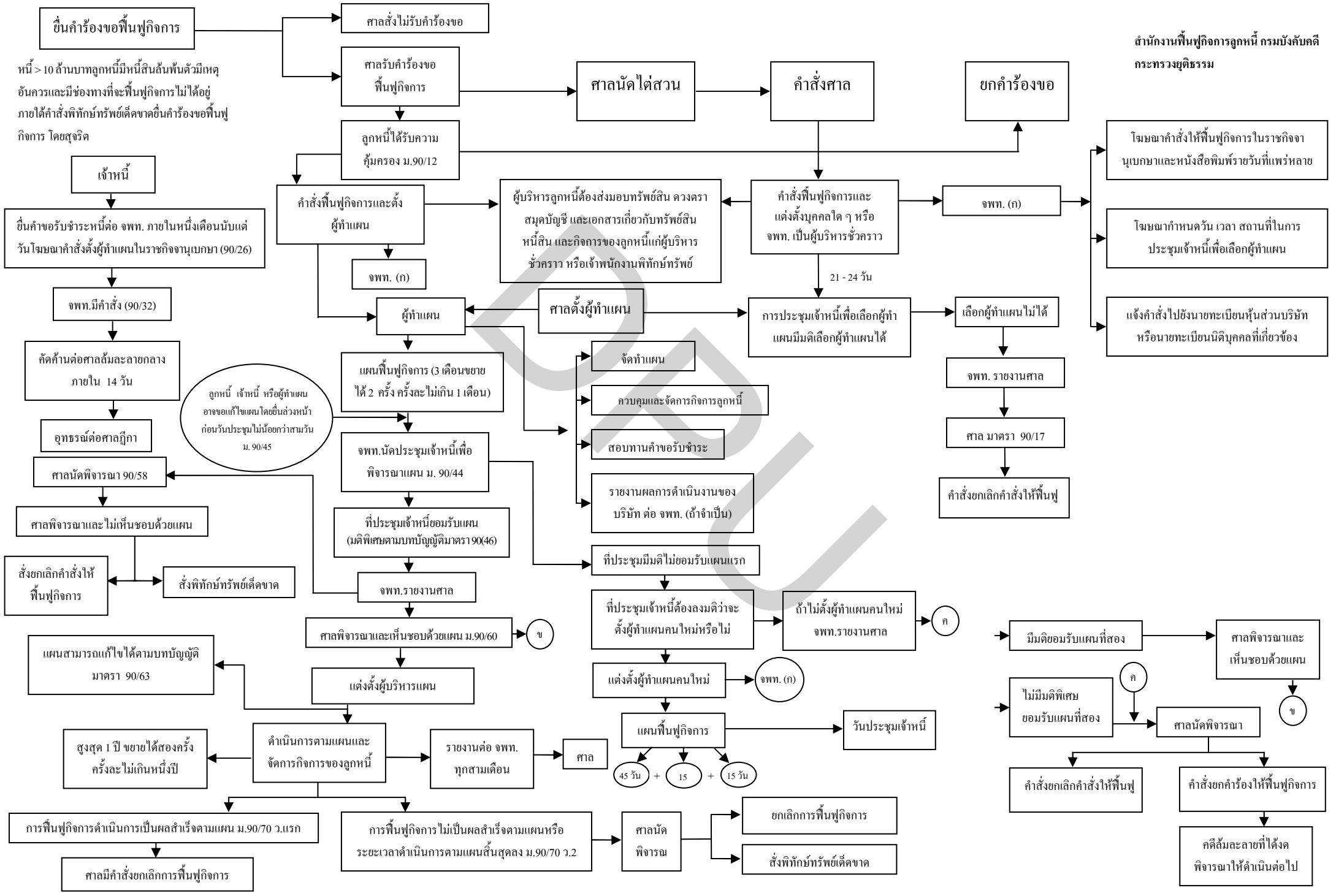
The National Archives. (n.d.). Insolvency Act.1986. Retrieved September 6, 2012, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/45/contents>

กรม
พาณิชย์
และ
การต่างประเทศ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
กระบวนการฟื้นฟูกิจการภายใต้บทบัญญัติของ
พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

กระบวนการฟื้นฟูปฏิบัติการภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

สำนักงานฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

กรม
พาณิชย์
และ
อุตสาหกรรม

ภาคผนวก ข

สถิติคดีพื้นฟูกิจการ
คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2547¹

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	4/2547	บริษัท กรู๊ปโอ อินค์สทรี จำกัด	
2	7/2547	บริษัท ศรีเทพไทยการยาง จำกัด	
3	171/2547	บริษัท ไดนาสตีคอสต์ แอนด์ คันทรีคลับ จำกัด	
4	308/2547	บริษัท แอล พี เอ็น สตีลไพร์ช จำกัด	
5	319/2547	บริษัท ไทยเซ็นทรัลสตีล จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
6	606/2547	บริษัท บ้านไทร การ์เด็น จำกัด	
7	693/2547	บริษัท ไทยเหอวาน จำกัด	
8	771/2547	บริษัท สยามเซ็นเตอร์สตีล อินค์สทรี จำกัด	
9	773/2547	บริษัท สวนหนองบอน จำกัด	
10	888/2547	บริษัท เอบีโก้ โฮลดิ้ง จำกัด	
11	901/2547	บริษัท บางกอกโพลีเอสเตอร์ จำกัด	
12	988/2547	บริษัท เซ็นทรัลอุตสาหกรรมกระดาษ จำกัด	
13	1030/2547	บริษัท เจ้าคุณเกษรพืชผล จำกัด	
14	1148/2547	บริษัท กอเงิน เอสเตท จำกัด	
15	1571/2547	บริษัท โรงโมหิน ไทยถาวร จำกัด	
16	1882/2547	บริษัท ท่าเรือระยอง จำกัด	
17	2124/2547	บริษัท ศิลปอุตสาหกรรมแปรรูปเครื่องจักร จำกัด	
18	2236/2547	บริษัท ธนพลธีรนันท์ จำกัด	
19	2327/2547	บริษัท กรุงเทพ ทาวเวอร์ (1999) จำกัด	
20	2519/2547	บริษัท สยามเหล็กกรีดยักษ์นครบวร จำกัด	
21	2621/2547	บริษัท อาร์ท เอ็นจิเนียริง จำกัด	
22	2921/2547	บริษัท ศรีไทยฟู้ด แอนด์เบฟเวอร์เรจ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
23	3269/2547	บริษัท สมประสงค์แลนด์ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู

¹ สำนักงานฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ข้อมูลถึงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2555

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
24	3355/2547	บริษัท ระนองมารีน จำกัด	
25	3587/2547	บริษัท โอเรียลเต็ล แล็บปีดารี จำกัด	
26	3650/2547	บริษัท ไอ.ซี.ซี คอสมือช จำกัด	
27	3902/2547	บริษัท อาร์.เค.นิจิโกะ จำกัด	
28	4035/2547	บริษัท ตรินิตี้ เบริโอ จำกัด	
29	4155/2547	บริษัท ภัทรกรู๊ป (1990) จำกัด	
30	4156/2547	บริษัท ภัทรลานนา จำกัด	
31	4251/2547	บริษัท ออมมิเกรช จำกัด	
32	4284/2547	บริษัท ภัทรประสิทธิ์โฮลดิ้ง จำกัด	
33	4403/2547	บริษัท เจ้าพระยาหินอ่อน แกรนิต จำกัด	
34	4413/2547	บริษัท วาสโก อีควิปเมนต์ จำกัด	
35	4414/2547	บริษัท รัชดาเวชกิจ จำกัด	
36	4726/2547	บริษัท แฟชั่นมอลล์ (2002) จำกัด	
37	4925/2547	บริษัท กาญจนบุรี เอส ไอ ที ลิสซิ่ง จำกัด	
38	5110/2547	บริษัท แซนด์ เคมิคอล อินดัสตรี จำกัด	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2548

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	76/2548	บริษัท พาราไดซ์ ปาล์ม	
2	80/2548	บริษัท ชารเพชรพัฒนา	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
3	83/2548	บริษัท แครีเบลล์	
4	517/2548	บริษัท สยามอุตสาหกรรมการเกษตรสับปะรด	
5	692/2548	บริษัท บ้านฉาง กรุ๊ป	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
6	731/2548	บริษัท แอร์อันดามัน	
7	1205/2548	บริษัท ศรีไทยอาหารสัตว์	
8	1244/2548	บริษัท เกตเวย์ เอสเตท	
9	1520/2548	บริษัท ลิเบอร์ต้า เทคโนโลยี	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อบริษัท	คำสั่งศาล
10	1521/2548	บริษัท เซอร์คิท อิเล็กทรอนิกส์ อินดัสตรีส์	
11	1588/2548	บริษัท แสงสยามอินดัสตรีล	
12	1594/2548	บริษัท ภูเก็ตสแควร์	
13	1874/2548	บริษัท สยามจัสโก้	
14	2727/2548	บริษัท พันธุ์สุกรไทยเดนมาร์ก	
15	2761/2548	บริษัท ไทยเฮลท์ เมนเท็นเน็ซ	
16	2992/2548	บริษัท คาต้าเมท	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
17	3131/2548	บริษัท สตาร์ปริ้นท์	
18	3380/2548	บริษัท น้ำตาลบุรีรัมย์	
19	3415/2548	บริษัท เค โชมอลล์ แอนด์ไคคาสติ้ง	
20	3498/2548	บริษัท แชนด์ลิง กรุ๊ป อินเตอร์เนชั่นแนล	
21	3501/2548	บริษัท อภิวินาทร	
22	3519/2548	บริษัท นครหลวงเส้นใยสังเคราะห์	
23	3630/2548	บริษัท สยามซีเอ็ม คอนซัลแต้นท์	
24	3631/2548	บริษัท อาร์ พี เจ คอนกรีต	
25	3848/2548	บริษัท ไคโดมอน กรุ๊ป	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
26	3861/2548	บริษัท คอทโก้ - เอสวี อีสเทอร์นสตีลไพพ์	
27	3992/2548	บริษัท ไทยอินเตอร์เนชั่นแนล คีออยาร์ค	
28	4107/2548	บริษัท ไทยบาโรต้า อินดัสตรีส์	
29	4601/2548	บริษัท วัฒนาวนา	
30	5064/2548	บริษัท นมโชคชัย	
31	5644/2548	บริษัท สยามซีโตะเซะ	
32	5744/2548	บริษัท ภูเก็ตเบสท์ฟู้ด	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2549

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	22/2549	บริษัท ศรีไทยฟู้ด แอนด์ เบฟเวอร์เรจ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
2	148/2549	บริษัท พี พี โอ ฟาร์ม จำกัด	
3	663/2549	บริษัท สิทธิชนา แอพพาวเรล จำกัด	
4	1714/2549	บริษัท มหาชัย มารีนโปรดักส์ จำกัด	
5	1905/2549	บริษัท รังสิตฟุตแวร์ จำกัด	
6	2044/2549	บริษัท สหรัตนนคร จำกัด	
7	2057/2549	บริษัท โรงพยาบาลวชิรปราการ จำกัด	
8	2261/2549	บริษัท ศรีสินธร จำกัด	
9	3552/2549	บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด	
10	3859/2549	บริษัท ไพทิวรี่ ไฮเต็ล แอนด์รีสอร์ท จำกัด	
11	4069/2549	บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด	
12	4397/2549	บริษัท พาราไดซ์ ปาล์ม จำกัด	
13	4941/2549	บริษัท ไคว้ โต๊ะ สุข กำแพงเพชร จำกัด	
14	5864/2549	บริษัท แสบบิแทท อินดัสตรีส์ จำกัด	
15	6063/2549	บริษัท น้ำตาลบ้านโป่ง จำกัด	
16	6125/2549	บริษัท น้ำตาลนครเพชร จำกัด	
17	6423/2549	บริษัท เอเชีย เบลล์ จำกัด	
18	7322/2549	บริษัท ฟอรัจัน คันทรี จำกัด	
19	8006/2549	บริษัท ซี.เอส.พี.เรียลเอสเตท จำกัด	
20	8556/2549	บริษัท กว้างโฮลดิ้ง จำกัด	
21	8571/2549	บริษัท เดอะริเวอร์ วิลล่า พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด	
22	8578/2549	บริษัท เอลเลียต เฮาส์ จำกัด	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2550

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	1/2550	บริษัท ชารเพชรพัฒนา จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
2	2/2550	บริษัท 프리สเตจ เอสเตท จำกัด	
3	3/2550	บริษัท จี.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด	
4	5/2550	บริษัท เกษตรอุตสาหกรรมอีสาน จำกัด (มหาชน)	
5	6/2550	บริษัท จุลดิศ ดีเวลลอป จำกัด	
6	7/2550	บริษัท แซลเลนจ์ พรอพเพอร์ตี้ จำกัด	
7	8/2550	บริษัท น้ำแข็ง สติล จำกัด	
8	9/2550	บริษัท บุญดีเจริญ จำกัด	
9	10/2550	บริษัท ทรัพย์มีลาเท็กซ์ จำกัด	
10	11/2550	บริษัท ทรัพย์มี (ประเทศไทย) จำกัด	
11	12/2550	บริษัท ชันแฟลค (ประเทศไทย) จำกัด	
12	14/2550	บริษัท คาด้าแมท จำกัด	
13	15/2550	บริษัท อัลฟาซอร์ส แมนูเฟกเจอร์ริง โซลูชั่นส์ จำกัด (มหาชน)	
14	16/2550	บริษัท มนทีณี การ์เมนต์ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
15	17/2550	บริษัท ยูนิเวสท์ กรุ๊ป จำกัด	
16	19/2550	บริษัท เคโซโมลด์ แอนด์ ไดคาสติง จำกัด	
17	20/2550	บริษัท ทุนเท็กซ์ เท็กซ์ไทล์ (ประเทศไทย) จำกัด	
18	21/2550	บริษัท ซี-แควร์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด	
19	22/2550	บริษัท โรงงานน้ำตาลทรายขาวเริ่มอุดม จำกัด	
20	23/2550	บริษัท อาร์.เอ็ม.พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด	
21	24/2550	บริษัท ราชเวช จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
22	27/2550	บริษัท ไคโดมอนกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ยกเลิกการฟื้นฟู

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกติ	คำสั่งศาล
23	28/2550	บริษัท ไทยวัฒนาพานิช จำกัด	
24	29/2550	บริษัท มหาชัยกราฟท์เปเปอร์ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
25	31/2550	บริษัท ทีพีไอ โสตติง จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
26	32/2550	บริษัท พรชัยวิสาหกิจ จำกัด	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
27	33/2550	บริษัท ทีพีไอ อีไอจี จำกัด	
28	35/2550	บริษัท โรงพยาบาลศิรินครินทร์ฯ ใหญ่	ยกคำร้องขอ
29	36/2550	บริษัท สมประสงค์แลนด์ จำกัด (มหาชน)	ยกคำร้องขอ
30	38/2550	บริษัท ลิเบอร์ตี้ เทคโนโลยี จำกัด	ยกเลิกการฟื้นฟู
31	39/2550	บริษัท บ้านฉาง กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	
32	42/2550	บริษัท สินทรัพย์สัญญา จำกัด	
33	43/2550	บริษัท รอสเนอร์ – เม้าท์บี เมดิเทรค (ไทยแลนด์) จำกัด	
34	44/2550	บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด	ยกคำร้องขอ
35	45/2550	บริษัท อรุณศิลป์เซ็นทรัลสตีล จำกัด	
36	49/2550	บริษัท น้ำตาลนครเพชร จำกัด	
37	50/2550	บริษัท ไทยอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง จำกัด	
38	52/2550	บริษัท วิ.เอ็ม.เฮ้าส์ซิ่ง จำกัด	
39	53/2550	บริษัท เฟลิกซ์ ริเวอร์แคว รีสอร์ท (กาญจนบุรี) จำกัด	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2551

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกติ	คำสั่งศาล
1	1/2551	บริษัท การ์ดิเนีย ฟู้ดส์ (ประเทศไทย) จำกัด	
2	2/2551	บริษัท ศรีเทพไทยพลาสติก จำกัด	
3	3/2551	บริษัท เวอร์นัส พรินซ์ (ประเทศไทย) จำกัด	
4	5/2551	บริษัท ดี.เอส.อีควิปเมนต์ จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
5	6/2551	บริษัท ปุ๋ย เอ็น เอฟ ซี จำกัด (มหาชน)	ยกคำร้องขอ
6	7/2551	บริษัท สามวิศว์ เอ็นจิเนียริง จำกัด	
7	8/2551	บริษัท สิ้นสทกิจพัฒนา จำกัด	
8	9/2551	บริษัท น้ำตาลรีไฟน์ซิงมงคล จำกัด	
9	10/2551	บริษัท น้ำตาลวังขนาย จำกัด	
10	11/2551	บริษัท รอยัล อินคัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	
11	14/2551	บริษัท มิลินเนียม ไมโครเทค (ไทยแลนด์) จำกัด	
12	15/2551	บริษัท ชันทาวเวอร์ส จำกัด	
13	16/2551	บริษัท เมโทรโพล ภูเก็ต จำกัด	
14	17/2551	บริษัท ยี่งรอย เรียด เอสเตท จำกัด	
15	18/2551	บริษัท น้ำตาลมหาวัง จำกัด	
16	19/2551	บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด	ยกคำร้องขอ
17	21/2551	บริษัท นครปฐม ฮอนด้า คาร์ส (1994) จำกัด	
18	22/2551	บริษัท มหกิจแทรกเตอร์บริการ จำกัด	
19	23/2551	บริษัท ไชยสิริวงส์ จำกัด	
20	24/2551	บริษัท วิรัตน์กุล-กิจ จำกัด	
21	25/2551	บริษัท สมหทัย จำกัด	
22	26/2551	บริษัท เอลต้า จำกัด	
23	27/2551	บริษัท ดันก่อหลวง จำกัด	
24	29/2551	บริษัท บางกอกกรับเบอร์ จำกัด (มหาชน)	
25	31/2551	บริษัท ไทยวัฒนาฟาร์มาซูติคัล เด็กซ์โทรส จำกัด	
26	33/2551	บริษัท คาค้าไอที ซูเปอร์สโตร์ จำกัด	
27	34/2551	บริษัท ปุ๋ย เอ็น เอฟ ซี จำกัด (มหาชน)	ยกคำร้องขอ
28	35/2551	บริษัท ลองซาน วิเนียร์ จำกัด	
29	36/2551	บริษัท ดาราสมุย จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
30	37/2551	บริษัท วังขนาย คอนสตรัคชั่น จำกัด หรือ บริษัท เอส เทก ซีวิล แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด	
31	38/2551	บริษัท ชันวู้ด อินดัสทรีส์ จำกัด	
32	39/2551	บริษัท คัลเลอร์วิชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
33	40/2551	บริษัท คอร์เดียลครีเอทีฟ จำกัด	ยกคำร้องขอ
34	41/2551	บริษัท เค-เทค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	ยกคำร้องขอ
35	42/2551	บริษัท โรงแรมเกทเวย์ จำกัด	
36	43/2551	บริษัท การค้าอุตสาหกรรมน้ำตาล จำกัด	
37	44/2551	บริษัท ทรัพย์มีลาเท็กซ์ จำกัด	
38	45/2551	บริษัท อุตสาหกรรมอ่างเวียน จำกัด	
39	46/2551	บริษัท อุตสาหกรรมน้ำตาล ที.เอ็น. จำกัด	
40	47/2551	บริษัท น้ำตาลราชสีมา จำกัด	
41	48/2551	บริษัท ปัญจพล พัลฟ์ อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู
42	49/2551	บริษัท ชันแคบินเนท จำกัด	
43	50/2551	บริษัท ศรีนครแลนด์ จำกัด	
44	51/2551	บริษัท ปิคนิค มารีน จำกัด	
45	52/2551	บริษัท สหรัตนนคร จำกัด	
46	53/2551	บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด	ยกคำร้องขอ
47	54/2551	บริษัท ทรัพย์มี (ประเทศไทย) จำกัด	
48	55/2551	บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)	
49	56/2551	บริษัท กิตติรักษ์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
50	58/2551	บริษัท เน้ตนิช ซอฟต์แวร์ จำกัด (มหาชน)	
51	59/2551	บริษัท ยูนิเวอร์แซลแคน จำกัด	
52	60/2551	บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด	ยกคำร้องขอ

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2552

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	1/2552	บริษัท อัสวินฟอกย้อม จำกัด	
2	2/2552	บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด	
3	3/2552	บริษัท เนวาด้า จำกัด	
4	4/2552	บริษัท ปุยเอ็นเอฟซี จำกัด (มหาชน)	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
5	5/2552	บริษัท เขาใหญ่ รีสอร์ท แอนด์ สปา โฮเทล จำกัด	
6	6/2552	บริษัท เชียงใหม่มิตรเกษตร จำกัด	
7	7/2552	บริษัท สวนส้มทรายทองเชียงใหม่ จำกัด	
8	8/2552	บริษัท โรงแรมเกทเวย์ จำกัด	
9	9/2552	บริษัท สยามไทรคอร์ด จำกัด	
10	10/2552	บริษัท ฐานรวมห่อ จำกัด	
11	11/2552	บริษัท มหาชัยกราฟท์เปเปอร์ จำกัด	
12	12/2552	บริษัท เซฟ-ซิลด์ จำกัด	
13	14/2552	บริษัท อธิเชษฐธานี จำกัด	
14	15/2552	บริษัท อินเตอร์ไวเนิล จำกัด	
15	16/2552	บริษัท เอส.ไอ.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
16	17/2552	บริษัท ไทยเซ็นทรัล สตีล จำกัด	จำหน่ายคดี
17	18/2552	บริษัท นายเลิศพัฒนา จำกัด	
18	19/2552	บริษัท คลีน เทคโนโลยี จำกัด	
19	20/2552	บริษัท สหกรุงเทพพัฒนา จำกัด	ยกคำร้องขอ
20	21/2552	บริษัท ทองสว่าง จำกัด	
21	22/2552	บริษัท เค-เทค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	ยกคำร้องขอ
22	24/2552	บริษัท ศูนย์การแพทย์ไทย จำกัด (มหาชน)	
23	25/2552	บริษัท พีราเท็กซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
24	26/2552	บริษัท ราชเวช จำกัด	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
25	27/2552	บริษัท เดเท็กซ์ อินเตอร์ไพรส์ จำกัด	
26	28/2552	บริษัท สกง (93) อินด์สตรี จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
27	29/2552	บริษัท เอเชียเวคัลเทค อินดัสตรี จำกัด	
28	30/2552	บริษัท พัฒน์กล จำกัด (มหาชน)	
29	31/2552	บริษัท สไตล์ เอสเตท จำกัด	
30	32/2552	บริษัท สินทรัพย์ชัยญา จำกัด	
31	36/2552	บริษัท บี.เค.เค. (1985) จำกัด (มหาชน)	
32	37/2552	บริษัท คอร์เดียลครีเอทีฟ จำกัด	ยกคำร้องขอ
33	40/2552	บริษัท ปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2553

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	1/2553	บริษัท จี.เอส.อาร์ท จำกัด	
2	2/2553	บริษัท กิรติกร แหวน จำกัด	
3	3/2553	บริษัท สหแหวน จำกัด	
4	4/2553	บริษัท ทีพีไอ อีโออีจี จำกัด	
5	5/2553	บริษัท เอส.อี.ซี.อโต้เซลล์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด	
6	7/2553	บริษัท เพชร.ดี.พี.อินดัสตรี จำกัด	
7	9/2553	บริษัท เอส.เอ.การ์เมนท์ จำกัด	
8	10/2553	บริษัท วินโคสท์ โลจิสติกส์ จำกัด	
9	11/2553	บริษัท เอบีโก้ แลนด์ จำกัด	
10	12/2553	บริษัท คอร์เดียลครีเอทีฟ จำกัด	
11	13/2553	บริษัท อุตสาหกรรมวิวัฒน์ จำกัด	
12	14/2553	บริษัท ฐานิสันท์ จำกัด	
13	15/2553	บริษัท เค-เทค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
14	17/2553	บริษัท ไอบีซี คอนสตรัคชั่น แอนด์ ดีเวลลอปเมนท์ จำกัด	
15	18/2553	บริษัท อีสเทิร์น โฮบาส ไฟฟ์ จำกัด	
16	20/2553	บริษัท ไทยเทคคาย แอนด์ พาร์ท จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
17	21/2553	บริษัท ฐานเศรษฐกิจ จำกัด	
18	22/2553	บริษัท รามา ซูส์ อินดัสตรีส์ จำกัด	
19	23/2553	บริษัท เท็กซ์มาสเตอร์ จำกัด	
20	24/2553	บริษัท ปัญจพล พัลฟ์ อินดัสตรี จำกัด	
21	25/2553	บริษัท เฟรนด์ชิพ เมโดวส์ คันทรีคลับ จำกัด	ยกคำร้องขอ
22	26/2553	บริษัท ยูไนเต็ด เซ็นเตอร์ จำกัด	
23	27/2553	บริษัท แปซิฟิก ซิตี้ คลับ จำกัด	
24	28/2553	บริษัท จีซีพีซี จำกัด	
25	29/2553	บริษัท ทีพีไอ โฮลดิ้ง จำกัด	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
26	30/2553	บริษัท พรชัยวิสาหกิจ จำกัด	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
27	31/2553	บริษัท เทพารักษ์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
28	32/2553	บริษัท บี.เค.เค.(1985) จำกัด (มหาชน)	
29	33/2553	บริษัท กรีน อาร์คิเทคเจอร์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด	
30	34/2553	บริษัท ตรีอรรถบูรณอุตสาหกรรมการ จำกัด	
31	35/2553	บริษัท เคทีทซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด	
32	37/2553	บริษัท อุตสาหกรรมสงก จำกัด	
33	38/2553	บริษัท ละอองกุล จำกัด	
34	39/2553	บริษัท แอปพลายด์ โพลีเมอร์ จำกัด	
35	42/2553	บริษัท อินโนเวกซ์ (ประเทศไทย) จำกัด	
36	43/2553	บริษัท คาด้าแมท จำกัด (มหาชน)	
37	44/2553	บริษัท โกลเด้น ดรากอน ฟุตแวร์ จำกัด	
38	45/2553	บริษัท โรงแรมดาราเทวี จำกัด	
39	46/2553	บริษัท ทีเอ็มเค.ยานยนต์ จำกัด	
40	48/2553	บริษัท ไทย-เยอรมัน โปรดัคส์ จำกัด (มหาชน)	
41	49/2553	บริษัท ทีจีอาร์ เอสเตท จำกัด	
42	50/2553	บริษัท ทีจีอาร์ พรอพเพอร์ตี้ จำกัด	
43	51/2553	บริษัท ทีจีอาร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
44	52/2553	บริษัท ทีจีอาร์ บีช จำกัด	
45	53/2553	บริษัท ทีจีอาร์ ยอชท์ คลับ แอนด์ มารินา จำกัด	
46	54/2553	บริษัท ซี แอนด์ เอ โปรดักส์ จำกัด	
47	56/2553	บริษัท ไอเทค คอนสตรัคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด	
48	58/2553	บริษัท เอส.วาย.เค.สแพพาร์ท อินดัสเทรียล จำกัด	
49	59/2553	บริษัท สาทร ยูนิค จำกัด (มหาชน)	

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2554

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	2/2554	บริษัท แอล พี แลนด์ แอนด์ เฮาส์ซิงดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	
2	3/2554	บริษัท พี อี ที เอเชีย จำกัด	
3	4/2554	บริษัท แพลนเทชั่น โฮลดิ้งส์ จำกัด	จำหน่ายคดี
4	5/2554	บริษัท อมตะ สปริง ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	
5	7/2554	บริษัท ทีจีอาร์ บีช จำกัด	
6	11/2554	บริษัท ศิลป์ 111 อุตสาหกรรมพิมพ์ผ้า จำกัด	
7	12/2554	บริษัท สายน้ำทิพย์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด	
8	14/2554	บริษัท ต.ไพศาลเอ็นจิเนียริ่ง กรุ๊ป จำกัด	
9	15/2554	บริษัท ราชเวชอุบลราชธานี จำกัด	
10	16/2554	บริษัท เฟรนด์ชิพ เมโดวส์ คันทรีคลับ จำกัด	จำหน่ายคดี
11	19/2554	บริษัท ยิ่งรวยธานี จำกัด	
12	20/2554	บริษัท มานูญครองศิริชัย 25 อินดัสเทรียล โปรดักส์ จำกัด	
13	21/2554	บริษัท ที.ที.เซรามิก จำกัด	
14	22/2554	บริษัท คาด้าแมท จำกัด (มหาชน)	
15	23/2554	บริษัท วงศ์ไพฑูรย์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	
16	24/2554	บริษัท ชลนิธิ จำกัด	

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
17	26/2554	บริษัท พีราเท็กซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	
18	27/2554	บริษัท รวมผลอุตสาหกรรมนครสวรรค์ จำกัด	
19	29/2554	บริษัท เอส.อี.ซี.อโต้เซลล์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	
20	30/2554	บริษัท ไทยพัฒนากระดาษ จำกัด	
21	31/2554	บริษัท วสุภัค แอสโซซิเอทส์ จำกัด	
22	32/2554	บริษัท เซ้าอีสท์เอเชีย เพาเวอร์ จำกัด	
23	33/2554	บริษัท ไทยลาวลิกันไนท์ จำกัด	
24	34/2554	บริษัท รอยัลแปซิฟิคอินดัสตรีส์ จำกัด	
25	35/2554	บริษัท ศรีมิตร มาร์เก็ตติ้ง จำกัด	
26	37/2554	บริษัท กระดาษ วัง เอิน ที จำกัด	
27	38/2554	บริษัท ปัญจพล พัลป์ อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
28	39/2554	บริษัท คาด้าแมท จำกัด (มหาชน)	อยู่ระหว่างฟื้นฟู

คดีที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ปี 2555

ลำดับที่	หมายเลขแดง	ชื่อกดี	คำสั่งศาล
1	1/2555	บริษัท แพลนเทชั่น โฮลดิ้งส์ จำกัด	อยู่ระหว่างฟื้นฟู
2	2/2555	บริษัท วสุภัค แอสโซซิเอทส์ จำกัด	
3	3/2555	บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด	
4	6/2555	บริษัท ยูนิเวอร์แซล มาสเตอร์ริง จำกัด	
5	7/2555	บริษัท ซีบีเอ็นพี (ประเทศไทย) จำกัด	
6	8/2555	บริษัท ยูไนเต็ด เซ็นเตอร์ จำกัด	
7	9/2555	บริษัท สีนอนันต์ พลาสติก จำกัด	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายกิตติราช บุรณสิทธิเวช
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2550 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2553 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 63 สำนักอบรมกฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา ปีการศึกษา 2554 หลักสูตรวิชาว่าความ สำนักฝึกอบรมศึกษากฎหมายแห่งสภาทนายความ รุ่นที่ 35
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	พนักงานราชการ ตำแหน่ง นิติกร (เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์) กองบังคับคดีล้มละลาย 2 กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม (ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2552 – วันที่ 22 มีนาคม 2556) นิติกร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2556 – ปัจจุบัน)